

**Uchwała Nr XXV/148/2012
Rady Miejskiej w Kołaczycach
z dnia 27 września 2012 r.**

w sprawie przyjęcia dla Gminy Kołaczyce Programu Ochrony Środowiska na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, ze zm.) i art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.)

**Rada Miejska w Kołaczycach
uchwala, co następuje:**

§ 1

Przyjmuje się Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kołaczyce stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Kołaczyc.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Stanisław Dunaj

**RADA MIEJSKA
W KOŁACZYCACH**
ul. Rynek 1, 38-213 Kołaczyce

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr XXV/148/2012
Rady Miejskiej w Kołaczycach
z dnia 27 września 2012 r.

Burmistrz Gminy Kołaczyce

***Program Ochrony Środowiska
na lata 2010 – 2013 z perspektywą na lata 2014-2017***

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie.....	5
1.1. Cel i przedmiot opracowania.....	5
2. AKTUALNA ANALIZA STANU ŚRODOWISKA W GMINIE KOŁACZYCE.....	6
2.1. CHARAKTERYSTYKA GEOGRAFICZNO-GOSPODARCZA.....	6
2.1.1. Położenie administracyjne, powierzchnia, dane demograficzne.....	6
2.1.2 Dane demograficzne.....	8
2.2. Położenie geograficzne, morfologia i geologia.....	11
2.4. Klimat.....	12
2.5 Gleby.....	12
2.6 Zasoby wodne.....	12
2.7 Działalność gospodarcza na terenie Gminy.....	13
2.8 Zasoby kulturowe na terenie gminy i atrakcje turystyczne.....	14
2.9. Istniejąca infrastruktura gminy.....	17
2.9. 1 Wodociągi, kanalizacja.....	17
2.9. 2 Sieć energetyczna, gazowa i telefoniczna, ciepłownictwo.....	20
2.9. 3 System komunikacji.....	21
2.10. Analiza ekonomiczno-finansowa Gminy.....	23
3. ZASOBY i STAN ŚRODOWISKA.....	26
3.1. Wody.....	26
3.2. Surowce mineralne.....	35
3.3. Gleby.....	35
3.3.1. Zadania właścicieli gruntów i administracji samorządowej w zapewnieniu ochrony środowiska glebowego.....	36
3.4. Flora na terenie Gminy Kołaczyce.....	37
3.4.1 Świat zwierzęcy.....	38
3.5. Powietrze atmosferyczne.....	39
4. SYSTEM OBSZARÓW CHRONIONYCH.....	40
4.1. Rezerваты przyrody.....	40
4.2. Pomniki przyrody.....	40
4.3. OSO Natura 2000.....	40
4.5. Obszary ochrony wód.....	46
4.5.1. Ochrona wód powierzchniowych.....	46
4.5.2. Ochrona wód podziemnych.....	46

5. ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA	47
5.1. Zagrożenia jakości wód.....	47
5.2. Odpady.....	48
5.3. Hałas.....	48
5.4. Zagrożenia jakości powietrza	48
5.5. Poważne awarie i klęski żywiołowe	49
.....	49
5.5.1. Informacje ogólne.....	49
5.5.2. Poważne awarie.....	50
5.5.2.1. Przewozy ładunków niebezpiecznych.	50
5.5.2.2 Awarie elektrowni jądrowych, gwałtowne pożary obiektów przemysłowych, ataki terrorystyczne	50
5.5.3. Katastrofy naturalne	50
5.5.3.1. Zagrożenie powodziowe	50
5.5.3.2 Osuwiska	52
5.5.3.3. Huragany.....	52
5.5.3.4. Gradobicia	52
5.5.3.5. Susze.....	52
5.5.3.6. Trzęsienia ziemi.....	52
5.5.3.7. Pożary.....	53
5.6. Elekromagnetyczne promieniowanie niejonizujące	53
5.6.1. Informacje ogólne.....	53
5.6.2. Linie energetyczne	53
5.6.3. Stacje nadawcze radiowo telewizyjne	54
6. Pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych	54
7. Edukacja ekologiczna	55
8. Podsumowanie	55
9. ANALIZA SWOT.....	56
9.1. Czynniki wewnętrzne	56
9.2. Czynniki zewnętrzne.....	58
10. ZAŁOŻENIA WYJŚCIOWE DO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	59
10.2 CELE I FUNKCJE PROGRAMU	64
10.2.1. Priorytety ekologiczne.....	65
10.2.2. Struktura Planu gospodarki odpadami.....	65
10. 3. Kryteria wyboru celów i priorytetów ekologicznych	65

10. 4. Strategia ochrony i poprawy stanu środowiska.	66
10. 4.1. Informacje ogólne.....	66
10.4.2. Ochrona wód i efektywne wykorzystanie zasobów wodnych.....	67
10.4.3. Ochrona przed powodzią	70
10.4.4. GOSPODARKA ODPADAMI	73
10.4.5. Odnawialne źródła energii, energetyka alternatywna.	73
10.4.6. OCHRONA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I KRAJOBRAZU ORAZ ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ LASÓW	77
10.4.7. OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	80
10.4.8 OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I PRZYWRÓCENIE WARTOŚCI UŻYTKOWEJ GLEB	82
10.4.9 OCHRONA PRZED HAŁASEM I PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM	83
10.4.9 OCHRONA ZASOBÓW KOPALIN	85
11. Monitoring i zarządzanie środowiskiem	88
11.1 Monitoring stanu środowiska.....	89
11.2 Monitoring procesu wdrażania POŚ.....	89
11.3. Zarządzanie programem.....	89
11.4. Struktura zarządzania Programem	90
11.5. Harmonogram weryfikacji celów i kierunków działań oraz terminów przygotowywania raportów z wykonania programów.....	91
11.6. Edukacja ekologiczna w aspekcie wdrażania POŚ.....	91
11.7 Upowszechnianie informacji o stanie środowiska i wykonaniu programu	92
12. Koszty i źródła finansowania PROGRAMU	93
12.1. Koszt realizacji programu.....	93
12.2. Źródła finansowania Programu	93
13. UWARUNKOWANIA REALIZACJI PROGRAMU	95
14. RODZAJ I HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ EKOLOGICZNYCH.....	95
15. ZAŁĄCZNIKI	97
.....	108
16. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	108
17. Słownik użytych terminów	111

1. Wprowadzenie.

Dokument: aktualizacja „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kołaczyce”, zwany w dalszej części Programem opracowany został w związku z obowiązkiem nałożonym na gminy przez ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (tekst jednolity - Dz. U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150). Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kołaczyce uwzględnia w szczególności: cele ekologiczne, priorytety ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych oraz środki niezbędne do osiągnięcia założonych celów.

Program sporządzany jest na okres 4 lat, z uwzględnieniem działań perspektywicznych, a co 2 lata Burmistrz Gminy ma obowiązek sporządzić raport z jego realizacji i przedstawić go Radzie Gminy. Projekt Programu opiniowany będzie przez: organ wykonawczy powiatu.

1.1. Cel i przedmiot opracowania.

Zasadniczym zadaniem, jakie niniejsze opracowanie ma spełnić jest określenie celów, priorytetów i w konsekwencji działań jakie stoją przed samorządem gminnym w dziedzinie ochrony środowiska. Ich podjęcie i wykonanie ma na celu realizację międzynarodowych zobowiązań naszego kraju, a w szczególności, podjętych w związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej oraz w znacznej mierze wynikającej z nich *Polityki Ekologicznej Państwa*.

Program swą strukturą bezpośrednio nawiązuje do *Polityki Ekologicznej Państwa*.

Podjmuje więc zagadnienia ochrony dziedzictwa przyrodniczego, racjonalnego użytkowania zasobów przyrody, surowców, materiałów i energii oraz poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego. Zagadnienia te są analizowane w odniesieniu do zasadniczych komponentów środowiska, a więc przyrody i krajobrazu, lasów, gleb, kopalni i wód podziemnych, wód powierzchniowych i powietrza oraz skutków bytowania i prowadzenia działalności gospodarczej przez człowieka, czyli odpadów stałych i ciekłych, hałasu, pól elektromagnetycznych, chemikaliów i awarii. Bardzo ważnym i całkowicie nowym elementem Programu jest zbilansowanie potrzeb z możliwościami finansowymi, a więc osadzenie go w realiach ekonomicznych.

„Program ochrony środowiska dla Gminy Kołaczyce” składa się z 2 części opisującej stan aktualny środowiska i strategicznej. Plan gospodarki odpadami sporządzony zostanie zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami. Uwzględnione zostały wymagania planów gospodarki odpadami: wojewódzkiego i powiatowego. Struktura planu, szczegółowo cele i kierunki działań, rozwiązania systemowe oraz harmonogram i koszty realizacji gospodarki odpadami zostały omówione w integralnym opracowaniu „Plan gospodarki odpadami”.

Reasumując, Program realizuje cele polityki ekologicznej państwa na obszarze Gminy Kołaczyce do 2012 roku, określa strategię ochrony, racjonalnego wykorzystania zasobów

i poprawy standardów jakości środowiska gminy, w tym: cele ekologiczne (długo- i krótkookresowe), kierunki działań strategicznych w zakresie ochrony i poprawy stanu środowiska oraz racjonalnego wykorzystania jego zasobów, priorytety inwestycyjne i pozainwestycyjne oraz narzędzia i instrumenty realizacyjne.

1.2. Podstawa prawna opracowania, merytoryczna dokumentacja źródłowa.

Dokument opracowany został w oparciu o następujące:

Akty prawne:

- [1] ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (tekst jedn. Dz.U. z 2008.25.150 z późniejszymi zmianami) – art. 17 i 18 ;
- [2] ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *o odpadach* (t.j.:Dz.U z 2007r.,Nr 39,poz.251, z późniejszymi zmianami) – art. 14 ust. 6;
- [3] Prawo wodne tekst jednolity (tekst jedn. Dz.U. z 2005 r., Nr 239, poz. 2019, z późniejszymi zmianami);
- [4] rozporządzenie Ministra Środowiska z 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. z 2003 r., Nr 66, poz. 620);
- [5] ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2004 r., Nr 92, poz. 880);

Polityki, programy, plany i inne dokumenty rządowe:UUU

- ♦ II Polityka ekologiczna państwa
- ♦ Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2007 – 2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014;
- ♦ Polityka leśna państwa ;
- ♦ Strategia rozwoju turystyki
- ♦ Wytyczne dotyczące zasad i zakresu uwzględniania zagadnień ochrony środowiska w programach sektorowych ;
- ♦ program ochrony różnorodności biologicznej: SIEĆ NATURA 2000.

Programy, plany, rejestry, dane administracji rządowej i samorządowej województwa i powiatu:

- ♦ *Stan środowiska za lata : 2006,2007,2008,2009* (WIOŚ Rzeszów);
- ♦ *Oceny jakości powietrza za lata 2007,2008,2009* (WIOŚ Rzeszów);
- ♦ Program Ochrony Środowiska dla Województwa Podkarpackiego – aktualizacja ;
- ♦ „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Jasielskiego na lata 2004-2015
- ♦ „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Jasielskiego na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017” - projekt
- ♦ dane dostępne w opracowaniach WIOŚ Rzeszów;
- ♦ dane z programów ochrony rezerwatów, parków krajobrazowych, parków narodowych;
- ♦ dane o planach urządzania lasów i lasach ochronnych;
- ♦ dane z Policji i Straży Pożarnej dotyczące katastrof i stanu bezpieczeństwa pożarowego na terenie powiatu Jasielskiego;
- ♦ dane uzyskane z urzędu gminy drogą ankietyzacji.

2. AKTUALNA ANALIZA STANU ŚRODOWISKA W GMINIE KOŁACZYCE

2.1. CHARAKTERYSTYKA GEOGRAFICZNO-GOSPODARCZA

2.1.1. Położenie administracyjne, powierzchnia, dane demograficzne

Gmina Kołaczące leży w południowej części województwa podkarpackiego na terenie powiatu jasielskiego. Gmina położona jest w regionie Pogórza

Środkowobeskidzkiego, w subregionie Pogórza Ciężkowickiego. Występuje tu duże zróżnicowanie terenu. Według danych z roku 2009 Gmina Kołaczyce zajmuje obszar 60 km². Powierzchnia Gminy Kołaczyce to 7,24% powierzchni powiatu jasielskiego oraz 0,34% powierzchni województwa podkarpackiego.

Obszar gminy Kołaczyce możemy podzielić na dwie strefy:

- Strefa I - obejmuje zachodni oraz środkowy pas z zachodu na wschód gminy Kołaczyce, który zlokalizowany jest w pobliżu drogi krajowej relacji Pilzno – Kołaczyce – Jasło oraz drogi powiatowej relacji Kołaczyce – Sieklówka – Lubla. Na skrzyżowaniu tych dróg leży miejscowość Kołaczyce – będąca sercem gminy. Jest to strefa wzmożonej aktywności gospodarczej zamieszkuje ją około 85% mieszkańców gminy.
- Strefa II - to północno-wschodnia i południowo-wschodnia część gminy. Na terenie tej strefy znajdują się tereny otwarte z rozproszoną zabudową w przewadze zagrodowej, a także enklawy leśne. Te część gminy zamieszkuje 15% mieszkańców. Główne funkcje pełnione przez tą strefę to: rolnictwo, leśnictwo i turystyka.

Gmina Kołaczyce składa się z 8 sołectw:

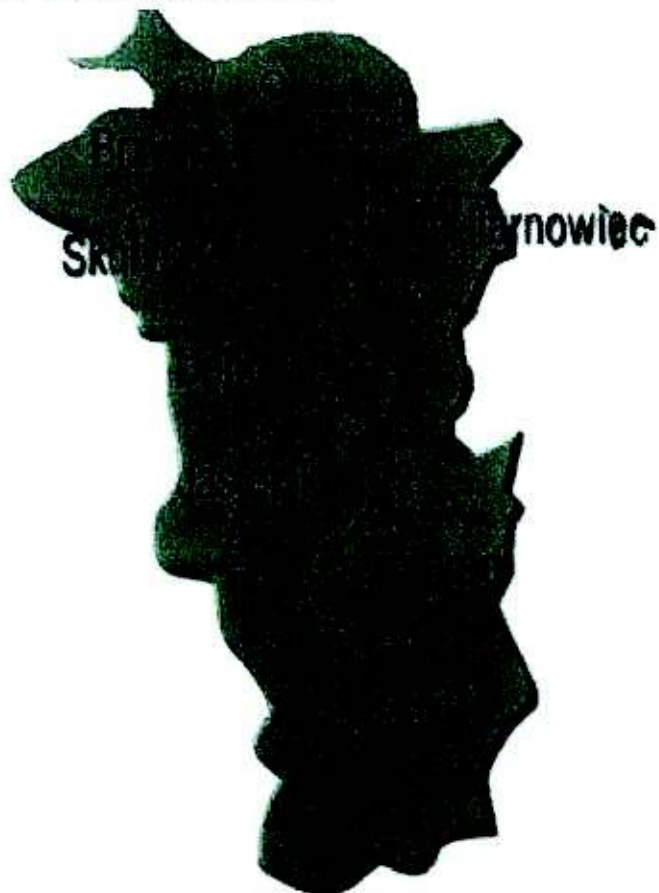
- Krajowice
- Kołaczyce
- Bieździedza
- Bieździałka
- Lublica
- Sieklówka
- Sowina
- Nawsie Kołaczyckie

Gmina jest w całości zelektryfikowana. Posiada również rozbudowaną sieć gazową i telefoniczną. Teren gminy jest częściowo skanalizowany

Gmina Kołaczyce jest gminą typowo rolniczą. Brak tutaj zakładów przemysłowych, a mieszkańcy utrzymują się głównie z pracy w pobliskich ośrodkach przemysłowych, indywidualnych gospodarstwach rolnych oraz dochodów z prowadzonej działalności gospodarczej.

Położenie gminy Kołaczyce obrazuje mapka zamieszczona poniżej

Rys. nr 2.1 Mapa powiatu Jasielskiego

2.1.2 Dane demograficzne.

Gmina Kołaczyce liczy 9069 mieszkańców (stan na 31 grudzień 2009 r.), a średnia gęstość zaludnienia wyniosła 147 osób/km². Pod względem liczby mieszkańców przedmiotowa gmina zajmuje 6 miejsce w powiecie.

Poniżej w tabeli nr 2.2 przedstawiono liczbę ludności w poszczególnych miejscowościach gminy w latach 2007 - 2009r, natomiast w tabelach 2.2, 2.3, 2.4 dane n/t przyrostu naturalnego, migracji ludności oraz struktury wiekowej na terenie gminy.

Tabela Nr.2.1 Dane demograficzne - ilość ludności w poszczególnych miejscowościach w gminie- stan na koniec 2009r (dane UG)

Lp.	Nazwa miejscowości	2007	2008	2009
1	Krajowice	399	401	395
2	Kołaczyce	1445	1436	1440
3	Bieździedza	1450	1452	1453
4	Bieździadka	1455	1450	1435
5	Lublica	621	612	613
6	Sieklówka	1053	1054	1061
7	Sowina	967	981	977
8	Nawsie Kołaczyckie	1635	1655	1695
Razem		9037	9041	9069

Tab.2.2 Stan mieszkańców w rozbiciu na wiek produkcyjny.

Lp.	Nazwa miejscowości	0-18 lat	18-65 lat	ponad 65	Ogółem
1	Krajowice	91	264	40	395
2	Kołaczyce	314	956	170	1440
3	Bieździedza	402	908	143	1453
4	Bieździadka	395	860	177	1435
5	Lublica	141	389	83	613
6	Sieklówka	261	666	134	1061
7	Sowina	256	607	114	977
8	Nawsie Kołaczyckie	386	1125	184	1695

Tab. 2.3 Ludność gminy – przyrost naturalny

Rok	Liczba mieszkańców ogółem	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
2007	9037	95	86	0,099
2008	9041	100	86	0,154
2009	9069	104	83	0,231

Tab.2.4 Struktura ludności wg wieku

Grupy wiekowe	Lata					
	2007		2008		2009	
	osób	%	osób	%	osób	%
0 -18	2181	24,1	2177	24,08	2038	22,47
19 – 59	5503	60,89	5479	60,60	5646	64,26
60 – 64	306	3,38	346	3,83	368	4,058
65 i więcej	1047	11,59	1039	11,49	1017	11,21
Ogółem	9037		9041		9069	

Prognozy demograficzne z uwzględnieniem ruchów migracyjnych

Znając tendencję zmian liczby ludności na terenach miejskich i wiejskich w powiecie jasielskim oraz znając liczbę ludności w gminie Kołaczące w roku 2009 obliczono prognozę demograficzną na lata 2010-2017. Wyniki prognozy demograficznej pokazuje tabela nr 2.5.

Tabela nr 2.5 Prognoza demograficzna dla Gminy Kołaczące na lata 2010-2017.

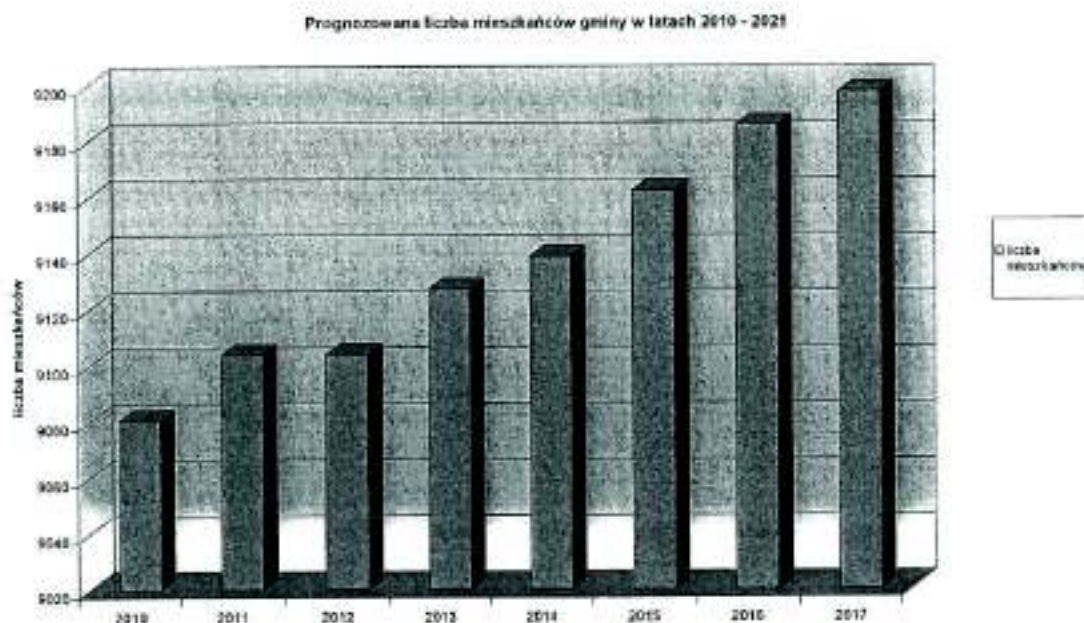
2010	9081
2011	9104
2012	9104
2013	9127
2014	9139
2015	9162
2016	9186
2017	9197

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z tabeli nr 2.5 wynika, że liczba ludności Gminy Kołaczyce będzie systematycznie wzrastała w stosunku do roku 2009. W 2017 będzie ona 1,01 % wyższa niż w roku 2009. Warunkowane to będzie przede wszystkim systematycznym wzrostem ludności na skutek dodatniego przyrostu naturalnego oraz napływem ludności w związku z migracjami zagranicznymi, krajowymi i regionalnymi. Zjawisko to będzie mogło być podtrzymywane poprzez poprawę infrastruktury technicznej, wzrost konkurencyjności gospodarki Gminy i przedsiębiorstw, rozbudowę systemu komunikacyjnego i infrastruktury.

W 2009 roku wg danych Urzędu Gminy Kołaczyce obszar objęty Planem (Gmina Kołaczyce) był zamieszkały przez około 9069 osób.

Prognozę demograficzną dla zdefiniowanej aglomeracji przedstawia rysunek 2.2.

Rysunek 2.2 Prognoza demograficzna obszaru objętego Planem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS i danych z UM Kołaczyce.

Prognozy demograficzne GUS-u na lata 2009-2019 wskazują na powolną tendencję wzrostową w zakresie liczby mieszkańców Gminy Kołaczyce

2.2. Położenie geograficzne, morfologia i geologia.

Gmina Kołaczyce – jest gminą miejsko-wiejską zlokalizowaną w województwie podkarpackim, w powiecie jasielskim. W latach 1975-1998 gmina położona była w województwie krośnieńskim. Usytuowana jest na prawym brzegu Wisłoki u podnóża góry Liwocz. Miejscowości gminy leżą na terenie Pogórza Strzyżowskiego i Doliny Wisłoki

Gmina ma charakter rolniczy i położona jest daleko od dużych zakładów przemysłowych, co podkreśla jej walory turystyczne. Od północy sąsiaduje z gminą Brzostek, od północnego wschodu z gminą Frysztak, od południowego wschodu z gminą i miastem Jasło, a od zachodu z gminą Brzyska.

Wierchowina Pogórza Strzyżowskiego jest mało zróżnicowana, ale można w niej wyróżnić trzy wyraźnie zaznaczające się fragmenty. W tym jeden z nich w obszarze którego min. zlokalizowana jest Gmina Kołaczyce – na południu między doliną Sowiny na północy a Kotliną Jasielsko - Krośnieńską na południu wznosi się niewysokie zalesione pasmo osiagające w najwyższym punkcie, zwanym Babią Górą 387 m n.p.m. Są to Wzgórza nad Warzycami, wyraźnie widoczne z okolic Jasła, znane z rezerwatu przyrodniczo-geologicznego „Golesz”. Rezerwat „Golesz”, z fragmentami XII-wiecznego grodziska i XIV-wiecznego zamku Łokietka

Specyfiką krajobrazu gminy jest podział geomorfologiczny w kierunku południkowym, zwarty kompleks leśny z dominującymi wzgórzami, z rozrzuconą zabudową w zachodniej części. Rozrzucone są też szczątkowe lasy i zadrzewienia towarzyszące potokom i duże powierzchnie gruntów rolnych wraz z wiejską zabudową.

2.4. Klimat

Według regionalizacji rolniczo – klimatycznej R. Gumińskiego nawiązującej do potrzeb rolnictwa, gmina Kołaczyce leży w „Dzielnicy karpackiej”, która charakteryzuje się klimatem górskim z dominującym wpływem gór. Wysokość wpływa na piętrowe zróżnicowanie klimatu. Przez większą część roku gmina znajduje się w obszarze powietrza polarno-morskiego. Średnia temperatura roczna wynosi + 7,4 °C. Roczna suma opadów jest znaczna i wynosi około 881 mm. Długość zalegania pokrywy śnieżnej: od połowy listopada do połowy marca.

2.5 Gleby

Na terenie gminy występują gleby zaliczane od II do V klasy bionitacyjnej. Duży obszar zajmują gleby gliniasto - iglaste. Oprócz nich można spotkać mały (w dolinach rzek) oraz gleby torfiaste (pozostałość po jeziorach polodowcowych). Zachodnią granicą gminy płynie Wisłoka.

Decydujący wpływ na zróżnicowanie gleb pod względem typów, rodzajów i gatunków wywarły takie czynniki jak: budowa geologiczna (rodzaj i pochodzenie skały macierzystej), rzeźba terenu, warunki topoklimatyczne, stosunki wodne, roślinność oraz gospodarcza działalność człowieka. Jakość i przydatność gleb terenów górskich użytkowanych rolniczo zależy w dużym stopniu od urozmaicenia i bogactwa rzeźby terenu, nachylenia i ekspozycji stoków, intensywności procesów erozyjnych i denudacyjnych prowadzących w rezultacie do ciągłego odnawiania się gleb i niemal ciągłej przebudowy morfologii i profilu glebowego. Przeważają tu gleby wytworzone na pyłach ilastych: biellicowe i brunatne.

2.6 Zasoby wodne

Obszar gminy charakteryzuje brak naturalnych zbiorników wód stojących. Sieć rzek stanowi cały zasób wód powierzchniowych. Nad Wisłoką umiejscowione są stawy rybne do wykorzystania rekreacyjnego. Podstawowym źródłem zaopatrzenia ludności gminy w wodę są ujęcia wód powierzchniowych. Gmina jest zasobna w wody powierzchniowe, lecz wykorzystanie ich jest ograniczone ze względu na duże wahania

w skali rocznej oraz silny odpływ. Przez teren gminy przepływają trzy potoki: w Biezdzieży na odcinku 5 km, od Sowiny do Biezdzieży 4 km, w Sieklówce na odcinku 3 km. Na terenie gminy zauważalny jest jednak brak regulacji rzek (Biezdzieży) i potoków, co przy pojawiających się intensywnych opadach (latem) oraz topniejącej pokrywa śnieżnej (zimą) skutkuje częstymi wylewami oraz podwoziami będącymi poważnym zagrożeniem dla mieszkańców. Przez zachodnią granicę gminy płynie Wisłoka, której wody w 2009 r. określić można jako wody o zadawalającej jakości. Ilość ścieków wymagających oczyszczenia odprowadzanych do zlewni rzeki Wisłoki w latach 2005-2009 stopniowo maleje. Systematycznie wzrasta natomiast ilość odprowadzonych ścieków oczyszczonych.

2.7 Działalność gospodarcza na terenie Gminy.

Z uwagi na zachodzące zmiany społeczno-gospodarcze, produkcja rolnicza stała się nieopłacalna ekonomicznie i jej charakter zarobkowy powoli zanika. Nadal jednak większość mieszkańców trudni się rolnictwem, choć już na małą skalę, dla zaspokojenia potrzeb własnych. Obecnie głównym źródłem utrzymania jest praca zarobkowa na zasadzie zatrudnienia u pracodawcy lub prowadzenie własnej działalności gospodarczej, która na terenie gminy opiera się głównie na handlu i usługach, budownictwie.

Ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie gminy

Zakłady wg branż:

- turystyczna
- gastronomiczna: **7**
- handlowa: **89**
- ogólnobudowlana: **135**
- transport towarowy: **10**
- pozostałe usługi materialne (obsługa rolnictwa, leśnictwa, nauka, oświata, kultura i sztuka, ochrona zdrowia, rzemiosło): **77**

Tabela nr 2.6 Podmioty gospodarcze zarejestrowane w systemie REGON

Rok	Liczba zarejestrowanych podmiotów	Liczba wykreślonych podmiotów	Liczba podmiotów figurujących w ewidencji
2007	34	32	238
2008	41	34	279
2009	49	26	312

Tabela nr 2.7 Podmioty gospodarcze wg branż

Rok	Branże			Łączna liczba podmiotów
	usługi	handel	produkcja	
2007	15	6	0	21
2008	23	10	0	33
2009	26	14	1	41

Główne źródła utrzymania ludności:

- praca w rolnictwie: 9%
- praca poza rolnictwem: 44%

- emerytura: 23
- renta: 14%
- pozostałe: 8%

Sytuacja społeczno-gospodarcza na terenie Gminy Kołaczyce podlega ustawicznym przemianom, z głównym ukierunkowaniem na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw prywatnych w branży usług i małej produkcji nieprzemysłowej. Na terenie Gminy Kołaczyce pod koniec roku 2009, według danych Urzędu Gminy w Kołaczycach, zanotowano 312 podmiotów gospodarczych. Z ogólnej liczby firm działających na terenie Gminy Kołaczyce dominującą grupą były podmioty prowadzone przez osoby fizyczne.

Gmina Kołaczyce jest gminą typowo rolniczą. Brak tutaj zakładów przemysłowych, a jego mieszkańcy utrzymują się głównie z pracy w pobliskich ośrodkach przemysłowych, indywidualnych gospodarstwach rolnych oraz dochodów z prowadzonej działalności gospodarczej. W Gminie dominuje gospodarka rolniczo – leśna. Zdecydowana większość lasów należy do Państwowego Gospodarstwa Leśnego „Lasy Państwowe”. Większość mieszkańców Gminy Kołaczyce zajmuje się rolnictwem. Dominują niewielkie kilku- hektarowe gospodarstwa. Na terenie Gminy funkcjonuje również kilka rodzinnych tartaków.

2.8 Zasoby kulturowe na terenie gminy i atrakcje turystyczne

Malownicze położenie gminy Kołaczyce u wrót Pogórza Karpackiego i stosunkowo duża ilość lasów stwarzają dogodne warunki do rozwoju turystyki i agroturystyki. Gmina Kołaczyce jako typowo rolnicza, pozbawiona uciążliwego przemysłu gwarantuje turystom czyste, nieskażone środowisko.

Teren Gminy jest słabo uprzemysłowiony, nie występuje tu żaden znaczny zakład przemysłowy mogący stworzyć dodatkowe miejsca pracy. Proces urynkowania gospodarki spowodował w pierwszej połowie lat 90 – tych obniżenie poziomu zatrudnienia lub zamknięcie zakładów pracy.

Obiekty zabytkowe o wartościach architektonicznych, historycznych i kulturowych objęte ochroną konserwatorską występują w kilku sołectwach.

Na terenie Gminy znajduje się szereg obiektów o wartościach architektonicznych, historycznych i kulturowych objętych ochroną konserwatorską i znajdujących się rejestrze zabytków:

Kołaczyce położone są u ujścia potoku Liczbówka do Wisłoki. Prawa miejskie Kołaczyce otrzymały w 1354 roku. Korzystne położenie oraz bliskość warownego zamku "Golesz" sprzyjały rozwojowi miasta. W 1657 roku Kołaczyce zostały zniszczone przez wojska Jerzego II Rakoczego z Siedmiogrodu. W II połowie XVIII w. powstała tutaj fabryka perkali i bielizny. Sławy miastu przysporzyły również tradycje szewskie. Status miasta Kołaczyce utraciły w 1934 roku.

Zachowały jednak małomiasteczkowy układ przestrzenny z prostokątnym rynkiem, otoczonym zwartą i jednopiętrową zabudową. W rynku znajduje się dawny ratusz wybudowany w 1880 roku, kilka domów mieszczkańskich z XVIII-XIX wieku, wśród nich drewniany dom z 1792 roku, dawna szkoła z 1880 roku, zajazd z XVIII wieku a także pochodząca z 1803 roku murowana kapliczka z rzeźbą Matki Boskiej.

W południowo-wschodniej części rynku wznosi się neogotycki kościół parafialny pw. św. Anny wybudowany w latach 1903-1906, zachowały się w nim natomiast elementy XVII-wiecznego wyposażenia m.in. chrzcielnica, kamienna kropielnica oraz ołtarze boczne. Na miejscowym cmentarzu zachowała się murowana kaplica z 1910 roku oraz kwatery żołnierzy z pierwszej wojny światowej.

Jedną z ważniejszych atrakcji turystycznych gminy jest dwór, wybudowany prawdopodobnie w XVII wieku i dwukrotnie przebudowany w wieku XIX, w położonej na wschód od Kołaczyc Bieździedzy. Bieździedza to jedna z najstarszych osad w

okolicy, położona w dolinie potoku Liczbówka na Pogórzu Strzyżowskim. Jako własność benedyktynów tyńieckich występuje już w 1105 r. Natomiast w centrum wsi znajduje się gotycki kościół wybudowany w pierwszej połowie XV wieku, z kaplicą dobudowaną w 1615 roku restaurowany po pożarze w 1887 roku i w II połowie XX wieku. Przy kościele znajduje się wieża - dzwonnica z XV wieku. Wokół kościoła rosną kilkusetletnie dęby.

Natomiast w Biezdziadce (wieś wzmiankowana już w 1508 r.) zachowały się ruiny dworu Romerów z XVIII wieku rozbudowanego w XIX-XX wieku, oraz fragmenty parku krajobrazowego z XIX wieku, a także dwa cmentarze wojskowe z okresu I wojny światowej.

Przez teren gminy przebiegają dwa szlaki turystyczne: Kołaczyce-Gogolów-Bardo i Kołaczyce-Ujazd-Liwocz.

Pierwsza wzmianka o zamku "Golesz" pochodzi z 1319 roku. Zbudowany został prawdopodobnie w miejscu prastarego grodu słowiańskiego. Stanowiąc własność benedyktynów tyńieckich był siedzibą starosty rozległych włości klasztornych i miejscem tzw. sądów leńskich dla sołtysów okolicznych osad. Zamek z natury obronnie położony oparł się najazdowi Węgrów w 1474 r. Zniszczony w czasie następnego najazdu wojsk węgierskich w 1657 roku popadł ostatecznie w ruinę. Do naszych czasów zachowały się jedynie nikielne fragmenty murów, oraz ślady wałów i fos. Obok ruin osobliwością wznosi się ciekawie ukształtowane skalne ostańce. Wzgórze zamkowe w 2000 roku uznane zostało za rezerwat przyrody o nazwie "Golesz" W jego obrębie występują cenne drzewostany oraz wiele chronionych i rzadkich gatunków roślin

Gmina Kołaczyce to obszar atrakcyjny nie tylko ze względu na walory krajobrazowe i przyrodnicze, ale także na zabytki przeszłości.

Atrakcje gminy Kołaczyce świadczące o jej atrakcyjności turystycznej oraz o bogatej przeszłości w poszczególnych miejscowościach przedstawiono poniżej:

Biezdziadka

- cmentarz wojskowy nr 41 z okresu I wojny światowej;
- ruiny dworu z XVIII w. wraz z podworskim parkiem z licznym drzewostanem;
- Obelisk Nowakowskiego przy kościele w miejscowości Biezdziadka, kamienny
- z 1839 r.

Biezdziadka

- paradna musztra Oddziału Kosynierów upamiętniająca bitwę pod Raclawicami;
- siedliska bluszczu pospolitego;
- kościół parafialny pod wezwaniem sw. Trójcy z XV w. - gotycki murowany z łamanego piaskowca z dobudowaną wieżą dzwonnicy;
- ogrodzenie murowane w 1887 r. oraz bramka kościelna murowana w latach 1750- 1799;
- 700-letnie dęby obok kościoła parafialnego;
- kamienna dzwonnica wolnostojąca z XV w.;
- barokowa kropielnica z XVIII w.;
- kaplica pod wezwaniem Zwiastowania NMP z 1615 r.;
- XIX - wieczny dwór Romerów z czterokolumnowym portykiem;
- kaplica grobowa Zborowskich z 1875 r. - właścicieli Biezdziadki;
- ślady zamczyska noszące nazwę „Baszty” zachowane na pograniczu Biezdziadki i Biezdziadki;
- spichlerz plebanski, murowany w 1850-1899;
- podworski park krajobrazowy;
- rozwalisko z XVIII - wiecznego dworu w parku na skarpie;
- dwa cmentarze żołnierskie z I wojny światowej;

Kołaczyce

- ratusz murowany w 1880 roku;
- drewniany dom 1800-1825;
- dom murowany 1800-1825 - dawna karczma;
- dom Zajazd „Wygoda”, murowany 1775-1825;
- zabytkowy dom drewniany z podcieniami na 4 kolumnach z 1792 r.
- fontanna „Bartek”
- kościół parafialny pod wezwaniem Sw. Anny w stylu neogotyckim, wewnątrz którego odnaleźć można zabytkowa barokowa kropielnice i chrzcielnice z XVII w. będącymi zabytkami z poprzedniego kościoła;
- kaplica cmentarna Parafii Rzymsko-Katolickiej z 1910 r.;
- kapliczka sw. Anny z XIX w.;
- kapliczka Matki Boskiej Szkaplerznej wybudowana w 1907 r.;
- kapliczka Pana Jezusa Frasobliwego w koronie „Knopów” z 1914 r. ufundowana przez Bractwo Tkackie;
- figura Matki Boskiej z 1803 r. w Rynku opatrzona następująca inskrypcja „Bojownikom na chwałę RP 1830 – 1831 -1863;

Kraiwice

- malownicze tereny nad Wisłoka;
- cmentarze _żołnierskie z I wojny światowej
- mogiła żydowska, w której pochowani są żydzi rozstrzelani przez Niemców w 1942 r.;
- Golez - ślady wczesnośredniowiecznego grodziska oraz resztki ruin zamku murowanego z XIV w.

Lublica

- przy drodze z Biezdziezy do Lublicy znajduje się cmentarz wojenny nr 41 z I wojny światowej.

Nawsie Kołaczyckie

- dawniej istniała tu fabryka perkali (1786 r.).

Sieklówka

- kilka starych chałup i kapliczek;
- miejsce po starym dworze rozebranych pod koniec XIX wieku;
- cmentarz żołnierski położony 200 m od kościoła, w którym spoczywają żołnierze austriaccy polegli w 1914 r.;

Wykaz ważniejszych obiektów kultury materialnej występujących na gruntach Nadleśnictwa Kołaczyce.

OBREB KOŁACZYCE			
1	Kurhan	Bierówka 40a	Kurhan pochodzący sprzed około 4 tysięcy lat.

2	Kurhan	Krajowice 77b	Kurhany (2) - mogiły pasterskiej ludności tzw. kultury ceramiki sznurowej ze schyłku epoki kamienia sprzed 4300 lat. W 1988 r. jeden z nich poddano badaniom archeologicznym. W nasypie kurhanu odkryto 180 wyrobów z różnych gatunków krzemieni, z radiolarytów, rogowców i innych skał oraz 20 fragmentów naczyń tej ludności i 8 fragmentów ceramiki pochodzenia zakarpackiego.	
3	Kurhan	Krajowice 89a	Grodzisko wczesnośredniowieczne z XII – XIII wieku, pierścieniowate, 40 x 30 m, z wałem ziemnym dochodzącym do 3 m wysokości.	Grodzisko znajduje się na terenie rezerwatu „Golesz”.
4	Cmentarz	Bierówka 55d	Cmentarz ofiar terroru hitlerowskiego z lat 1940-44. W zbiorowych mogiłach spoczywa około 5000 osób.	
5	Pomnik	Pietrusza Wola 16a	Mogiła zbiorowa z czasów I wojny światowej.	
6	Pomnik	Pagorzyna 170c, 183a	Mogiła zbiorowa z czasów I wojny światowej.	
7	Mogiła	Bierówka 45a	Mogiła partyzanta z okresu II wojny światowej.	
8	Mogiła	Bierówka 29a	Mogiła żołnierzy z czasów I wojny światowej.	
9	Krzyż	Bieżdziedza 71f	Drewniany krzyż, miejsce kultu religijnego.	
10	Mogiła	Krajowice 21a	Mogiła żołnierza z okresu I wojny światowej. Na tabliczce napis: „Janek 18 lat z pod Tarnowa”.	
11	Grób	Krajowice 87a	Grób zbiorowy z okresu II wojny światowej, pochówek Żydów i Romów.	
12	Cmentarz	Krajowice 89b	Cmentarz wojenny z czasów I wojny światowej projektu wiedeńskiego architekta Hansa Jägera. Zbudowany w latach 1916-1917. Pochowano tu: 1 Austriaka, 51 Niemców, 67 Rosjan. W 1937 r. na ten cmentarz przeniesiono szczątki ze zlikwidowanego cmentarza Nr 37, tworząc dodatkowe dolne pole grobowe.	Pod opieką Urzędu Gminy w Kołaczycach.
13	Ruiny	Krajowice 89a	Pozostałości zamku „Golesz” – fragment muru. Wzniesiono go z kamienia w XIV wieku. Należał do Benedyktynów Tynieckich.	Na terenie rezerwatu „Golesz” nr rej. A-156 (27.09.1934 r)
14	Cmentarz	Pagorzyna 164c	Cmentarz z okresu I wojny światowej.	
15	Kapliczka	Pagorzyna 183a	Kapliczka z okresu I wojny światowej.	

2.9. Istniejąca infrastruktura gminy.

2.9. 1 Wodociągi, kanalizacja.

Gmina Kołaczace należy do stosunkowo dobrze wyposażonych w infrastrukturę techniczną. Część gminy zaopatrywana jest z gminnych ujęć wody podziemnej. Natomiast pozostała część mieszkańców gminy zaopatrywana jest z indywidualnych ujęć wody.

Główne kierunki rozwoju w zakresie zaopatrzenia w wodę to realizacja zbiorczych systemów wodociągów celem stopniowego przejścia zaopatrzenia mieszkańców w wodę z przydomowych studni kopanych lub wierconych na pobór dobrej jakości wody, uzdatnionej, ze zbiorczej sieci wodociągowej. Planuje się szereg inwestycji rozwiązujących problem zaopatrzenia w wodę.

Zaopatrzenie mieszkańców w wodę na terenie gminy Kołaczycy nie korzystających z wodociągu gminnego oparte jest w większości na wodociągach grawitacyjnych zagrodowych oraz studniach indywidualnych.

Występujące na terenie gminy zbiorcze systemy zaopatrzenia w wodę.

a) Wodociąg w Kołaczycach:

- 1 Ilość obsługiwanych osób: ok. 1710
- 2 Ilość podłączonych budynków: 386 (2009r)
- 3 Długość:
 - sieci wodociągowej : 11,8 km (2009r)
 - przyłączy wodociągowych: 9,8 km(2009r)
 - Łącznie: 21,6 km
- 4 Ujęcie wody: 4 studnie głębinowe, ustanowiona strefa ochronna, wydane pozwolenie wodno - prawne na pobór wody, dobową produkcja SUW: 110–130 m³
- 5 Długość sieci wodociągowej planowanej do wykonania w latach 2010-2017: ok. 50km

b) Ujęcie wody w Lublicy:

1. Obsługuje budynek szkoły
2. Dobowa produkcja: 14,4 m³

c) Studnie k. budynku LO – nieużywane, wydajność ok. 30 - 50m³/dobę

d) Studnia „Liczkówka” – nieużywana, w trakcie modernizacji: budowa nowego budynku, wymiana starej armatury na nową (szacowana wydajność 110 m³/d)

Długość Sieci wodociągowej istniejącej na terenie Gminy – 11,8 km a przyłączy wodociągowych 9,8 km. Poniżej w tabeli przedstawiono dane dotyczące długości sieci wodociągowej na terenie gminy

Tab. 2.8 Długość sieci wodociągowej na terenie Gminy

Lata	Długość przyłączy wodociągowych (podłączenia do budynków [km])	Długość sieci wodociągowej rozdzielczej bez przyłączy [km]
2006	9,2	11,8
2007	9,5	11,8
2008	9,7	11,8
2009	9,8	11,8

Sprzedaz wody w Gminie w poszczególnych latach wynosiła:

1	w 2006 r. 30 700 m ³
2	w 2007 r. 31 300 m ³
3	w 2008 r. 32 300 m ³
4	w 2009 r. 34 300 m ³

Cena 1m³ sprzedawanej wody i kwota dopłacana przez gminę w poszczególnych latach nie zmieniała się znacząco. Poniżej w tabeli przedstawiono cenę wody w poszczególnych latach

Tab. 2.9 Cena 1m³ wody w poszczególnych latach

Lata	Cena za 1 m ³ wody brutto [zł]	Dopłata z Gminy do 1 m ³ wody brutto [zł]
2006	4,73	1,93
2007	4,74	1,93
2008	4,74	1,93
2009	4,74	1,74

Gospodarka ściekowa

Głównymi źródłami zanieczyszczenia wód powierzchniowych są ścieki komunalne i w mniejszym stopniu przemysłowe. Znaczący wpływ mają również spływy powierzchniowe, szczególnie z terenów stanowiących grunty orne. Poniżej przedstawiono podstawowe dane dotyczące gospodarki ściekowej:

długość:

- sieci kanalizacyjnej: 50,2 km
 - przyłączy kanalizacyjnych: 29,2 km
- Łącznie: 79,4 km

- ścieki są odprowadzane do oczyszczalni w Kołaczycach(typu SBR 493m³ /dobę, odbiornik: rzeka Wisłoka)
- ścieki z miejscowości Krajowice są odprowadzane do oczyszczalni w Jaśle
- długość sieci kanalizacyjnej projektowanej: 50 km
- budowa nowych oczyszczalni przydomowych i zagrodowych na terenach, na których budowa zbiorczej sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie nieuzasadniona – Nie planowana.

W gminie istnieje 928 zbiorników bezodpływowych głównie na terenach bez sieci kanalizacyjnej(są to miejscowości Sowina, Sieklówka, Lublica). Wywozem nieczystości zajmuje się Zakład Gospodarki Komunalnej w Kołaczycach. Właściciele są zobowiązani do zawarcia umowy z ZGK na wywóz nieczystości ciekłych, okazywania ich w razie kontroli oraz regularnego opróżniania zbiorników. Kontrolą zbiorników bezodpływowych zajmuje się Straż Miejska w Kołaczycach.

Tab. 2.10 Ilość gospodarstw podłączonych do sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy

Lata	Ilość gospodarstw podłączonych do Kanalizacji
2006	771
2007	789
2008	792
2009	1078

Tab. 2.11 Długość sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy

Lata	Długość przyłączy kanalizacyjnych (podłączenia do budynków [km])	Długość sieci kanalizacyjnej [km]
2006	21,7	29,3
2007	22,0	29,4
2008	22,0	29,5
2009	29,2	50,2

2.9. 2 Sieć energetyczna, gazowa i telefoniczna, ciepłownictwo.

Sieć energetyczna

Dostawy energii elektrycznej do Gminy odbywają się liniami elektroenergetycznymi średniego napięcia 15 kV. Sieć elektroenergetyczna Gminy jest dobrze rozwinięta. Wymaga ona jednak we fragmentach – w celu poprawy jakości i niezawodności zasilania – rozbudowy i modernizacji. Jednostką odpowiedzialną za dostawę energii elektrycznej jest Rejon Energetyczny Jasło – Rzeszowskiego Zakładu Energetycznego S.A. Zasilanie gminy odbywa się za pośrednictwem linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia 110 kV i średniego napięcia 15 kV poprzez 44 stacje transformatorowe ŚN/nn. Obecnie 100% gospodarstw domowych jest zelektryfikowanych. Istniejąca sieć elektroenergetyczna pokrywa istniejące ogólne zapotrzebowanie zapewniając ponadto niezbędną rezerwę. Przestrzenny rozkład źródeł mocy w związku z wzrastającym zapotrzebowaniem na energię elektryczną odbiorców, a także w miarę upływu czasu wymagać jednak będzie stopniowej rozbudowy oraz modernizacji. Elektryfikacji i modernizacji podlegać będą fragmenty istniejącej sieci Śn i NN w celu poprawy jakości i niezawodności zasilania.

Strefa bezpieczeństwa od istniejących linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia 110 kV wynosi 20 m od osi (pas 40 m), od linii elektroenergetycznych średniego napięcia 15 kV wynosi 7,5 m (pas 15 m).

Gazownictwo

Gmina Kołaczyce jest gminą w 100% zgazyfikowaną. Przez gminę przebiega gazociąg wysokoprężny DN 300 P 4,0 Mpa relacji Warzyce – Wygoda. Długość sieci gazowej wynosi 119,8 km i zapewnia zaopatrzenie w gaz wszystkim mieszkańcom w obrębie gminy. Liczba podłączeń instalacji gazowych do budynków mieszkalnych wynosi 1922. Dostęp do gazu ma 1471 gospodarstw domowych.

Charakterystyka sieci gazowej:

- ⇒ długość czynnej sieci ogółem 119,8 km
- ⇒ długość czynnej sieci przesyłowej 6,8 km
- ⇒ długość czynnej sieci rozdzielczej 113,0 km
- ⇒ czynne połączenia do budynków mieszkalnych 1922 szt
- ⇒ odbiorcy gazu 1471 gospodarstw domowych
- ⇒ odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem ok. 1000 gospodarstw domowych

- ⇒ zużycie gazu w tys. m³ 701,00
- ⇒ ludność korzystająca z sieci gazowej 6989 osób

Zaopatrzenie w ciepło

Gmina Kołaczyce nie dysponuje kompleksowym systemem ciepłowniczym z ciepłowniami i sieciami ciepłymi. W jej planach nie znajduje się ogarnięcie terenu formą zbiorowego zasilania w energię ciepłą. Potrzeby grzewcze mieszkańców zaspokajane są za pośrednictwem indywidualnych źródeł ciepła. W zabudowie jednorodzinnej i gospodarstwach rolnych dominują indywidualne źródła ciepła wykorzystujące na potrzeby grzewcze gaz, energię elektryczną, piece opalane paliwem stałym, olej opałowy itp. W zabudowie wielorodzinnej zaś występują lokalne kotłownie bądź indywidualne źródła ciepła. W zakresie potrzeb ciepłowniczych gmina będzie dążyć do ograniczania wykorzystywania w celach grzewczych lokalnych kotłowni i pieców grzewczych opalanych paliwem stałym. Planuje się w coraz większym stopniu wykorzystanie gazu, paliw płynnych oraz energii elektrycznej w celu zaspokajania potrzeb ciepłowniczych gminy.

Telekomunikacja i łączność

Usługi telekomunikacyjne na terenie gminy są świadczone głównie przez Telekomunikację Polską. Do sieci telefonicznej tego operatora podłączonych jest ok. 1000 abonentów (z czego ponad 50 % zamieszkuje w Kołaczycach i w Nawsiu Kołaczyckim). Na terenie gminy działa jeszcze jeden operator telefonii stacjonarnej - Przedsiębiorstwo Telekomunikacyjne Telgam sp. z o.o. Jasło, który poprzez własne sieci lokalne świadczy usługi na obszarze miasta i Gminy Jasło, gminy Kołaczyce oraz następujących gmin: Brzyska, Skołyszyn oraz Trzcinica. Wskaźnik gęstości telefonicznej na 100 mieszkańców w gminie Kołaczyce wynosi 11,3, jest on niższy niż w województwie podkarpackim, gdzie wynosi średnio 21, co jest skutkiem głównie wysokich cen operatorów. Dynamicznie rozwija się telefonia komórkowa oraz usługi internetowe. Dostęp do Internetu zapewniają operatorzy: Telekomunikacja Polska, Przedsiębiorstwo Telekomunikacyjne Telgam sp. z o.o.

Planowana jest stacja bazowa telefonii komórkowej PTK Centertel Nr. 5837

2.9.3 System komunikacji.

Sieć drogową na terenie Gminy Kołaczyce tworzą drogi krajowa, powiatowe, gminne oraz wewnętrzne. Zarządcami dróg, do właściwości których należą sprawy z zakresu planowania budowy, modernizacji, utrzymania i ochrony dróg, są następujące organy administracji rządowej i samorządowej:

- dróg powiatowych – Zarząd Powiatu,
- dróg gminnych – Burmistrz

Przez teren gminy Kołaczyce przebiega droga krajowa nr 73 Jasło – Wiśniówka, co zapewnia dogodnie połączenie centrum gminy z wieloma miejscowościami w kraju. Przez gminę przebiegają również 7 dróg powiatowych o długości 27 km:

- Kołaczyce – Brzyska
- droga przez wieś Nawsie Kołaczyckie
- Bieździadka – Gorajowice - Jasło
- Kołaczyce – Sieklówka – granica powiatu Strzyżów
- Bieździadka – Sowina – granica powiatu Dębica
- Sieklówka – Lublica – granica powiatu Strzyżów
- Sieklówka – Warzyce

Istnieje ponadto sieć dróg gminnych długości 27 km (w tym ok. 19 km ulepszonych) oraz sieć dróg wiejskich o długości ok. 144 km.

Usługi związane z lokalnymi przewozami pasażerskimi i towarowymi na terenie gminy Kołaczyce realizowane są głównie przez PKS w Jasle oraz MKS w Jasle, a także przez przewoźników prywatnych. W tabeli poniżej przedstawiono zestawienie dotyczące długości dróg publicznych na terenie gminy.

Tab. 2.12 zestawienie dróg publicznych na terenie gminy

Lp.	Wyszczególnienie	Długość dróg w km
1	Drogi krajowe	6,432
2	Drogi wojewódzkie	-
3	Drogi powiatowe	27,08
4	Drogi gminne	27,229
	Razem	60,741

Sieć drogowa na terenie gminy Kołaczyce ukształtowana została w sposób ewolucyjny wraz z rozwojem zagospodarowania terenu. Ciągi drogowe powstały poprzez kolejne modernizacje techniczne utrwalające wcześniejsze przebiegi szlaków komunikacyjnych. Taki sposób kształtowania sieci poddaje się zazwyczaj różnym czynnikom zewnętrznym. W przypadku dróg przebiegających przez teren gminy Kołaczyce dominującym czynnikiem było zapewne ukształtowanie terenu poprzez sieć wodną. Znajduje to odzwierciedlenie w parametrach technicznych istniejących dróg. Gmina Kołaczyce leży wzdłuż drogi krajowej nr 73 Tarnów - Pilzno – Jasło. Istniejąca na terenie gminy sieć dróg powiatowych wynosi 27 km. Uzupełnienie sieci dróg powiatowych stanowią drogi gminne, których na terenie gminy jest 27,2 km. W lokalnej komunikacji sieć dróg gminnych uzupełniana jest przez drogi rolnicze i dojazdowe, w większości praktycznie bez nawierzchni.

Stan techniczny dróg można ocenić jako średni. Główne drogi mają nawierzchnię bitumiczną, stanowią one większość dróg twardych w gminie. Pozostałe drogi to drogi gruntowe oraz utwardzone, przeważające w terenie. Udział ruchu ciężkiego w strukturze rodzajowej jest stosunkowo niewielki i nie stanowi szczególnego zagrożenia w aspekcie wpływu na środowisko oraz warunki i

bezpieczeństwo ruchu drogowego. Niekorzystną cechą istniejącego układu komunikacyjnego w gminie jest brak rozdzielania przestrzeni ruchowej dla różnych rodzajów ruchu. Szczególnie dotkliwie dotyka to tzw. niechronionych uczestników ruchu – rowerzystów i pieszych, którzy przy braku wydzielonych ścieżek, czy chodników korzystają z jezdni dróg. Nasilenie ruchu pieszych i rowerzystów ma miejsce lokalnie w poszczególnych miejscowościach. Część dróg gminnych, która w tej chwili posiada funkcję mieszaną o znikomym natężeniu ruchu kołowego, spełnia techniczne warunki ciągów pieszo – jezdnych.

Aktualny układ komunikacyjny Gminy Kołaczyce jest stosunkowo dobrze rozwinięty. Zastrzeżenia natomiast może budzić niedostosowanie sieci dróg (na wielu odcinkach) do standardów technicznych i wymogów ruchu (wąskie drogi, zbyt małe promienie łuków, nienormatywne spadki, zły stan techniczny nawierzchni itp.). Na terenie Gminy brak organizacji ruchu pieszego i rowerowego (brak ścieżek rowerowych, chodników).

Drogi gminne zarządzane i utrzymywane są przez Gminę, która zgodnie z Ustawą o samorządzie gminnym, jako zarządca dróg podejmuje m.in. następujące zadania:

- Opracowuje projekty planów finansowych budowy, utrzymania i ochrony dróg oraz obiektów mostowych,
- Opracowuje plany rozwoju sieci drogowej,
- Pełni funkcję inwestora dla dróg gminnych,
- Koordynuje roboty w pasie drogowym,
- Prowadzi gospodarkę gruntami i innymi nieruchomościami pozostającymi w zarządzie organu zarządzającego drogą.

Instytucją odpowiedzialną za utrzymanie infrastruktury dróg powiatowych jest Zarząd Dróg Powiatu Jaśle, będący jednostką Starostwa Powiatowego w Jaśle.

Transport publiczny

Komunikacja publiczna realizowana jest przez transport zbiorowy (autobusy PKS, a także mikrobusy firm prywatnych).

2.10. Analiza ekonomiczno-finansowa Gminy

W 2010 roku Rada Gminy Kołaczyce zaplanowała dochody swojej jednostki samorządowej na poziomie 21 092 642,00 zł, a wydatki 24 724 316, 00 zł. Największą część dochodów w planie budżetu na 2010 r. stanowią dochody od osób prawnych, osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej. Największe wydatki w 2010 r. przeznaczone były na oświatę i wychowanie. Poniżej w tabelach przedstawiono budżet Gminy w latach 2005 – 2010.

Tab. 2.13 Sytuacja finansowa Gminy w 2009r.

Lp	Nazwa działu	Plan zł	Wykonanie zł
----	--------------	---------	--------------

A	Dochody ogółem	24 658 195,57	24 467 520,25
B	Wydatki ogółem	28 754 029, 89	26 703 349,84

Źródło: Urząd Gminy Kołaczyce

Tab.2.14 Plan budżetu Gminy 2010r.

Lp	Nazwa działu	Plan zł
A	Dochody ogółem	21 092 642,00
B	Wydatki ogółem	24 724 316, 00

Źródło: Urząd Gminy Kołaczyce

Tab. 2.15 Dochody budżetu Gminy- plan na 2010r

	Planowane dochody w 2010
Dochody własne (podatki i opłaty lokalne, pozostałe dochody)	2 652 229,00
Udziały w podatkach stanowiących dochody państwa dotacje subwencje, fundusze pomocowe	1 697 139,00
Razem	4 349 368,00

Źródło: Urząd Gminy Kołaczyce

Tab. nr 2.16 Wydatki budżetu gminy Kołaczyce – plan na 2010 r.

Nr. działu	Nazwa działu	Wydatki w zł
010	Rolnictwo i łowiectwo	11 653,00
600	Transport i łączność	2 375 294, 00
700	Gospodarka mieszkaniowa	45 814,00
750	Administracja publiczna	2 426 468,84
751	Urzędy naczelných organów władzy państwowej kontroli ochrony prawa oraz sądownictwa	1 442,00
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	480 486,00
757	Obsługa długu publicznego	463 000,00
801	Oświata i wychowanie	9 030 240,00

851	Ochrona zdrowia	80 000,00
853	Opieka społeczna	4 853 533,00
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	453 533,00
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 505 233,00
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 954 344,00
926	Kultura fizyczna i sport	100 190,00
Razem		23781230

Zródło: Urząd Gminy Kołaczycze

Tab. nr 2.17 Przychody i wydatki Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska.

	2007	2008	2009
Przychody ogółem [zł]	3 198,95	4 233,51	3 719,34
Wydatki ogółem [zł]	2 405,02	4 102,01	8 626,14

Zagospodarowanie przestrzenne

Wg danych ewidencyjnych powierzchnia gminy wynosi 6104 ha. W strukturze użytków gruntowych przeważają użytki rolne, których powierzchnia wynosi 3800 ha co daje 62,3% ogólnej powierzchni gminy. Drugą pozycję wśród gruntów zajmują grunty leśne i zadrzewienia -2002ha co stanowi 32,8% ogólnej powierzchni gminy.

Tabela nr 2.18 Struktura powierzchni gminy Kołaczycze

Kierunek wykorzystania	Powierzchnia w ha	% powierzchni gminy
Użytki rolne w tym:	3801	62,3
grunty orne	2960	48,5
sady	20	0,3
łąki trwałe	198	3,2
pastwiska trwałe	435	7,1
grunty rolne zabudowane	185	3
rowy	2	0,03
grunty pod stawami	1	0,016
Użytki leśne zadrzewione, i zakrzewione	2002	32,8

w tym:		
lasy	1943	31,7
grunty zadrzewione i zakrzewione	59	0,97
Wody	76	1,2
w tym:		
wody płynące	65	1,1
wody stojące	11	
Grunty zabudowane i zurbanizowane	215	3,5
w tym:		
mieszkaniowe	47	0,77
przemysłowe		
inne zabudowane	8	0,13
zurbanizowane niezabudowane	4	0,07
rekreacji i wypoczynku	3	0,05
użytki kopalne	1	0,02
Tereny komunikacyjne	152	25
w tym:		
drogi	152	25
kolejowe	0	0
Tereny różne		
Użytki ekologiczne		
Nieuzycy	10	0,16
Razem	6104	

Źródło: Urząd Gminy Kołaczyce

3. ZASOBY I STAN ŚRODOWISKA

3.1. Wody

3.1.1 Wody powierzchniowe

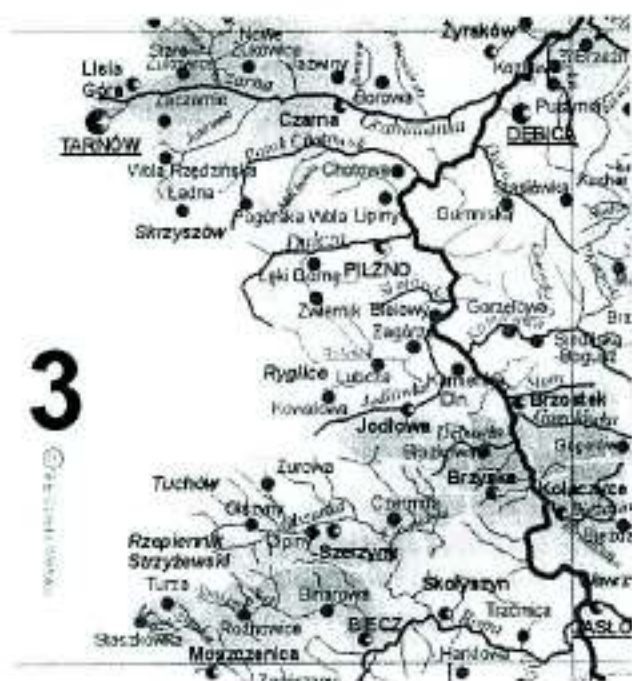
Przez gminę Kołaczyce przepływa rzeka Wisłoka, która jest prawobrzeżnym dopływem Wisły i liczy 163,6 km długości. Jej źródła znajdują się w środkowej części Beskidu Niskiego na wysokości 575 m n.p.m. u podnóża Dębiego Wierchu i dalej przepływa przez Pogórze Jasielskie i Kotlinę Jasielsko-Krośnieńską, a następnie Pogórzem Strzyżowskim i Ciężkowickim. Uchodzi do Wisły w okolicy wsi Ostrówek na wysokości 154 m n.p.m. Płyne przez teren dwóch województw: małopolskiego i podkarpackiego. Jej całkowita powierzchnia wynosi 490,2 km². Główne dopływy to: Ropa, Jasiołka, Wielopolka, Tuszymka, Czarna Tarnowska i Dulcza.

Zlewnia górnej Wisłoki to w przeważającej części tereny leśne objęte Magurskim Parkiem Narodowym. Na jednym z dopływów Wisłoki – rzece Ropa w okolicach miejscowości Klimkówka znajduje się zaporę wodną, która spiętrzając wodę doprowadziła do powstania zbiornika o powierzchni ok. 300 ha. Do celów kajakowych może być wykorzystywana na odcinku od Jasła. Najwyższe przepływy w Wisłocie obserwowane są już od marca, kiedy zaczyna topnieć śnieg, przy czym maksimum występuje w kwietniu. Najniższe przepływy obserwuje się w jesieni i zimie - większość minimalnych przepływów występuje od września do grudnia. Na terenie gminy

występują dwa rodzaje wezbrań: roztopowe i opadowe. Wezbrania roztopowe, w odróżnieniu od wezbrań opadowych, charakteryzuje niższa kulminacja fal powodziowych i dłuższy czas trwania. Wezbrania opadowe, spowodowane deszczami nawalnymi, powodują szybko przesuwające się kulminacje fal powodziowych.

Rys 3.1. Zlewnia rzeki Wisłoki (źródło RZGW Tarnów)

Rys 3.2. Zlewnia rzeki Wisłoki w rejonie Gminy Kołaczyce (źródło Czysta Wisłoka)

3.1.1.1 Stan czystości wód powierzchniowych

3.1.1.2. Jakość wód powierzchniowych płynących

W latach 2007-2009 nastąpiły zmiany w organizacji i sposobie realizacji monitoringu wód powierzchniowych oraz oceny stanu wód w Polsce. Głównym celem w tym okresie było wdrożenie i dopracowanie nowego systemu monitoringu oraz systemu oceny stanu ekologicznego i chemicznego wód, zgodnych z wymaganiami Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/WE, ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej w Europie.

Badania wód powierzchniowych prowadzone były w diagnostycznej i operacyjnej sieci punktów pomiarowo-kontrolnych. Zadaniem monitoringu diagnostycznego jest dostarczenie informacji o stanie wód na obszarze dorzecza oraz danych do ocen długoterminowych zmian wód, będących wynikiem procesów naturalnych oraz presji antropogenicznej. Program pomiarowy realizowany w punktach diagnostycznych obejmuje pełen zakres wskaźników określony w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 maja 2009 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych. Zakres badań obejmuje: elementy biologiczne (fitoplankton lub fitobentos, makrobezkręgowce bentosowe i makrofity), elementy fizykochemiczne, specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne oraz substancje priorytetowe.

Monitoring operacyjny ma na celu ustalenie stanu tych wód, które zostały zaliczone do zagrożonych niespełnieniem do 2015 roku celów środowiskowych określonych w Ramowej Dyrektywie Wodnej oraz śledzenie zmian stanu wód, wynikających z podjętych programów działań naprawczych. W punktach operacyjnych monitoringu operacyjnego prowadzone są badania w obligatoryjnym zakresie wskaźników, obejmującym elementy biologiczne (makrobezkręgowce bentosowe lub fitobentos), podstawowe wskaźniki fizykochemiczne charakteryzujące: stan fizyczny, warunki tlenowe, zanieczyszczenia organiczne, zasolenie, zakwaszenie, substancje biogenne oraz wskaźniki mikrobiologiczne. Klasyfikacja stanu ekologicznego w operacyjnych punktach monitoringu operacyjnego sporządzona jest na podstawie ograniczonej liczby wskaźników i ukierunkowana jest na presję, oddziałującą na daną część wód.

Sposób monitorowania i oceny jakości wód powierzchniowych ustalony jest odrębnie dla każdego punktu pomiarowo-kontrolnego. W programie badań uwzględnione są także wymagania jakościowe, wynikające z użytkowania wód.

W 2009 roku na terenie powiatu jasielskiego wykonano badania jakości wód rzecznych w 7 punktach pomiarowo-kontrolnych, w tym w 3 punktach pomiarowych na rzece Wisłoce przepływającej przez teren Gminy Kołaczyce, punkty te były jednak zlokalizowane poza terenem gminy. Poniżej w tabeli przedstawiono zestawienie punktów pomiarowo-kontrolnych monitoringu jakości wód powierzchniowych na rzece Wisłoce w 2009 r. (na terenie powiatu Jasielskiego)

Tab. 3.1. Zestawienie punktów pomiarowo-kontrolnych monitoringu jakości wód powierzchniowych na terenie powiatu jasielskiego w 2009 r. na rzece Wisłoce [źródło: monitoring WIOŚ]

Lp	Kod jednolitej części wód powierzchniowych	Nazwa jednolitej części wód powierzchniowych	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Km rzeki	Program badań w 2009 r.
Lp	PLRW200014218199	Wisłoka od Rzeszówki do Ropy	Wisłoka Krempna	146,3	MDRW, MORW, MOEURW
Lp	PLRW200014218199	Wisłoka od Rzeszówki do Ropy	Wisłoka Żółków	108,6	MDRW, MORW, MOEURW
Lp	PLRW200014218199	Wisłoka od Rzeszówki do Ropy	Wisłoka Gądki	105,5	MDRW, MORW, MOEURW
<u>Kody podprogramów badawczych:</u>		MDRW - monitoring diagnostyczny MORW - monitoring operacyjny w operacyjnych punktach pomiarowo-kontrolnych MOEURW - monitoring operacyjny w operacyjnych punktach pomiarowo-kontrolnych (ocena stopnia eutrofizacji ze źródeł komunalnych) MORYRW - monitoring operacyjny w celowych punktach pomiarowo-kontrolnych na wodach wyznaczonych do bytowania ryb w warunkach naturalnych MOPIRW - monitoring operacyjny w celowych punktach pomiarowo-kontrolnych na wodach wyznaczonych do ujmowania wody do zaopatrzenia ludności w wodę pitną			

W tab.3.1. zestawione zostały punkty pomiarowo-kontrolne monitoringu jakości wód powierzchniowych na terenie powiatu jasielskiego w 2009 r. wraz z określeniem rodzaju realizowanego monitoringu.

W zależności od ustalonego dla danego punktu pomiarowo-kontrolnego programu badawczego, ocena obejmuje analizę zmienności wskaźników fizykochemicznych, biologicznych oraz wskaźników mikrobiologicznych.

3.1.1.3 Ocena stanu wód powierzchniowych wg Ramowej Dyrektywy Wodnej

Oceny stanu wód powierzchniowych dokonuje się poprzez porównanie wyniku klasyfikacji stanu ekologicznego i stanu chemicznego. Stan wód wyznaczany jest przez gorszy z tych stanów.

Stan ekologiczny wód klasyfikowany jest na podstawie elementów biologicznych (charakteryzujących występowanie w wodach różnych zespołów organizmów), hydromorfologicznych (charakteryzujących cechy środowiska, które wpływają na warunki bytowania organizmów żywych) oraz fizykochemicznych. Decydujące znaczenie w klasyfikacji stanu ekologicznego mają elementy biologiczne. W odróżnieniu od stosowanej w latach poprzednich metodyki oceny jakości wód powierzchniowych, obecnie nie podlegają klasyfikacji wskaźniki mikrobiologiczne, które najczęściej decydowały o niekorzystnym wyniku oceny stanu wód.

Stan ekologiczny części wód powierzchniowych klasyfikuje się przez nadanie im jednej z pięciu klas jakości:

I klasa - stan bardzo dobry

- II klasa - stan dobry
- III klasa - stan umiarkowany
- IV klasa - stan słaby
- V klasa - stan zły

Stan chemiczny (dobry/poniżej dobrego) określany jest na podstawie wskaźników chemicznych, charakteryzujących występowanie w wodach substancji priorytetowych.

Na podstawie wyników badań uzyskanych w latach 2008-2009 sporządzona została klasyfikacja stanu ekologicznego i stanu chemicznego w punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu wód powierzchniowych na terenie powiatu jasielskiego. W klasyfikacji uwzględnione zostały dostępne wyniki monitoringu w zakresie elementów biologicznych: fitobentosu i makrobezkręgowców bentosowych wykonane w latach 2008-2009.

Klasyfikacja stanu ekologicznego w punktach pomiarowo-kontrolnych na rzece Wisłóce na podstawie elementów biologicznych i fizykochemicznych wykazała stan dobry w 2 punktach: Wisłoka-Krempna i Wisłoka-Gądkki (powyżej ujścia Ropy). W punkcie Wisłoka-Żółków stwierdzono stan umiarkowany. Stan chemiczny wód Wisłoki sklasyfikowany został jako poniżej dobrego ze względu na przekroczenie stężenia granicznego w zakresie sumy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych: benzo(g,h,i)perylenu i indeno(1,2,3-cd)pirenu.

Klasyfikacja stanu wód w punktach pomiarowo-kontrolnych zamykających jednolite części wód powierzchniowych pozwala na dokonanie klasyfikacji stanu ekologicznego i chemicznego w 3 jednolitych częściach wód powierzchniowych. Wyniki oceny zestawiono w tab.3.3.

Tab. 3.2. Klasyfikacja stanu wód w punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu diagnostycznego i operacyjnego w latach 2008-2009 na terenie powiatu jasielskiego dla rzeki Wisłoki [źródło: monitoring WIOŚ]

	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Rok badań	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód								STAN EKOLOGICZNY/STAN CHEMICZNY
			Klasa elementó w biologicznych	Elementy fizykochemiczne					Klasa elementów fizykochemicznych	Substancje szczególnie szkodliwe-specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	
				stan fizyczny	warunki tlenowe	zasolenie	zakwaszenie	subst. biogenne			
1	Wisłoka-Krempna km 146,3	2009	II	II	II	I	I	I	II	stan dobry	DOBRY/PONIŻE J DOBREGO
2	Wisłoka-Żółków km 108,6 (powyżej Jasia)	2009	III	II	II	I	I	I	II	stan dobry	UMIARKOWANY
3	Wisłoka-Gądkki km 105,5 (powyżej ujścia Ropy)	2008	II	II	I	I	I	II	II	stan	DOBRY/DOBRY DOBRY/PONIŻE J DOBREGO
		2009	II	I	II	I	I	I	II	stan dobry	

Tab. 3.3. Klasyfikacja stanu jednolitych części wód powierzchniowych badanych w latach 2008-2009 na terenie powiatu jasielskiego – rzeka Wisłoka [źródło: monitoring WIOŚ]

Lp	Kod jednolitej części wód powierzchniowych	Nazwa jednolitej części wód powierzchniowych	Punkt pomiarowo-kontrolny zamykający jednolitą część wód powierzchniowych	Km rzeki	Stan ekologiczny wód	Stan chemiczny wód	Stan wód
1	PLRW20001 421819	Wisłoka od Rzeszówki do Ropy	Wisłoka-Gądki	105,5	DOBRY	PONIZEJ DOBREGO	ZŁY

3.1.1.4. Ocena przydatności wód do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia

Rozporządzenie Ministra Środowiska z 27 listopada 2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, ustala trzy kategorie jakości wód powierzchniowych, w zależności od wartości granicznych fizykochemicznych i mikrobiologicznych wskaźników jakości wody. Kryterium podziału stanowi stopień złożoności technologii uzdatniania niezbędnej do uzyskania wody przeznaczonej do spożycia i przedstawia się następująco:

kategoria A1	woda wymagająca prostego uzdatniania fizycznego, w szczególności filtracji i dezynfekcji
kategoria A2	woda wymagająca typowego uzdatniania fizycznego i chemicznego, w szczególności utleniania wstępnego, koagulacji, flokulacji, dekantacji, filtracji oraz dezynfekcji
kategoria A3	woda wymagająca wysokosprawnego uzdatniania fizycznego i chemicznego, w szczególności utleniania, koagulacji, flokulacji, dekantacji, filtracji, adsorpcji na węglu aktywnym oraz dezynfekcji.

W 2009 r. ocenie poddano jakość wód dwóch cieków na terenie powiatu jasielskiego: - Wisłoki, zasilającej ujęcie wód powierzchniowych dla miasta Jasła,

Tab. 3.4. Ocena jakości wód powierzchniowych wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia badanych w 2009 r. na terenie powiatu jasielskiego – rzeka Wisłoka [źródło: monitoring WIOŚ]

Lp.	Punkt pomiarowo-kontrolny		Kategoria jakości wód	Kategoria jakości: wskaźniki decydujące w grupie wskaźników	
	nazwa	km		wskaźniki fizykochemiczne	wskaźniki mikrobiologiczne
1	Wisłoka-Żółków	108,6	A3	A3: zawiesina ogólna	A3: liczba bakterii grupy coli, liczba bakterii grupy coli typu kałowego

Zgodnie z przyjętym kryterium oceny, wody Wisłoki wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, zakwalifikowano do kategorii A3. Są to wody wymagające wysokosprawnego uzdatniania fizycznego i chemicznego oraz dezynfekcji. O wyniku klasyfikacji wód w punkcie pomiarowo-kontrolnym Wisłoka-Żółków zdecydowały wskaźniki mikrobiologiczne: liczba bakterii grupy coli i liczba bakterii grupy coli typu kałowego oraz zawiesina ogólna. W punkcie Bednarka-Wola Cieklińska decydujące o kategorii A3 były wskaźniki mikrobiologiczne: liczba bakterii grupy coli i liczba bakterii grupy coli typu kałowego. Wartości badanych wskaźników fizykochemicznych nie przekroczyły poziomu ustalonego dla kategorii A2.

Wyniki oceny jakości wód rzeki Wisłoki przeznaczonych do zaopatrzenia ludności w wodę pitną, badanych w latach 2007-2009 przedstawia tab.3.5.

Tab. 3.5. Ocena jakości wód powierzchniowych wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia wg badań wykonanych w latach 2007-2009 – rzeka Wisłoka [źródło: monitoring WIOŚ]

Lp.	Kod jednolitej części wód powierzchniowych	Nazwa jednolitej części wód powierzchniowych	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Km biegu rzeki	Kategoria jakości wody		
					wskaźniki decydujące o kategorii ^{1/}		
					2007	2008	2009
1.	PLRW200014218199	Wisłoka od Rzeszówki do Ropy	Wisłoka-Żółków	108,6	A3	A3	A3
					f+mb	mb	f+mb
					-	mb	mb

^{1/} f – wskaźniki fizykochemiczne; mb – wskaźniki mikrobiologiczne

3.1.1.5. Ocena przydatności wód do bytowania ryb w warunkach naturalnych

W 2009 roku badania przydatności wód do bytowania ryb w warunkach naturalnych wykonano w punkcie pomiarowo-kontrolnym: Wisłoka-Żółków,

Ocenę jakości wód wykonano w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z 4 października 2002 r., które określa wymagania, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb łososiowatych i karpowatych, sposób prowadzenia badań oraz sposób oceny wód .

Zakres badań obejmował wskaźniki fizykochemiczne istotne dla wód będących naturalnym środowiskiem życia ryb, tj.: temperaturę wody, zawiesinę ogólną, odczyn, tlen rozpuszczony, BZT₅, azot amonowy, niejonowy amoniak, azotyny, fosfor ogólny, fenole, cynk ogólny, miedź rozpuszczoną oraz twardość ogólną. Badane wskaźniki

odniesiono do wartości granicznych ustalonych odrębnie dla wód będących środowiskiem bytowania ryb łososiowatych oraz dla wód będących środowiskiem bytowania ryb karpiowatych.

W tab.3.6. zestawiono wyniki oceny przydatności do bytowania ryb wód w zlewni Wisłoki na terenie powiatu jasielskiego, badanych w latach 2007-2009.

Tab. 3.6. Ocena przydatności wód powierzchniowych na terenie powiatu jasielskiego do bytowania ryb w warunkach naturalnych wg badań wykonanych w latach 2007-2009 dla rzek Wisłoki [źródło: monitoring WIOŚ]

Lp	Kod jednolitej części wód powierzchniowych	Nazwa jednolitej części wód powierzchniowych	Punkt pomiarowo-kontrolny		Rok badań	Przydatność wód do bytowania ryb	Wskaźniki decydujące o ocenie przydatności wód	
			nazwa punktu	km rzeki			wg wykazu RZGW	wg badań
1	PLRW2000 14218199	Wisłoka od Rzeszówki do Ropy	Wisłoka-Krempna	146,3	2007	Łos.	Karp.	temperatura
2	PLRW2000 14218199	Wisłoka od Rzeszówki do Ropy	Wisłoka-Kąty	131,2	2007	Łos.	Karp.	temperatura, azotyny
					2008		Karp.	temperatura, azotyny

Na podstawie badań wykonanych w 2009 r. ustalono, że w wodach Wisłoki i nie zostały dotrzymane ustalone przepisami normy jakości, wymagane dla prawidłowego rozwoju ryb łososiowatych. Wskaźnikami, które nie spełniały ustalonych wymagań były azotyny.

Głównymi czynnikami wpływającymi na taki stan jakości wody w Gminie Kołaczyce są:

- występujące braki kanalizacji,
- spływy powierzchniowe z rolnictwa,
- nielegalne zrzuty ścieków.

3.1.2. Wody podziemne

Największe zasoby wód podziemnych w Województwie Podkarpackim występują w północnej części Województwa. Z trzech podstawowych poziomów wodonośnych zwykłych wód podziemnych występujących na terenie Województwa, największe znaczenie mają wody zalegające w utworach czwartorzędowych, oraz trzeciorzędowych.

Na obszarze Województwa Podkarpackiego znajduje się 10 Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, z czego jeden występuje na terenie Gminy Kołaczyce - Dolina rzeki Wisłoka.

Na terenie gminy występowanie wód gruntowych związane jest z budową geologiczną i ukształtowaniem terenu. W czwartorzędowych osadach rzecznych i deluwialnych występują wody gruntowe w postaci sączeń lub swobodnego zwierciadła. W warstwie glin rzecznych i deluwialnych występują okresowe sączenia wód śródoglinowych na różnych głębokościach od 1,5 m. do 8,0 m.. Woda gruntowa typu

szczelinowego występuje w potrząskanych seriach fliszowych na bardzo różnych głębokościach.

Na terenie powiatu jasielskiego i Gminy Kołaczyce znajduje się jeden z głównych zbiorników wód podziemnych w Polsce (GZWP) - zbiornik czwartorzędowy „Dolina rzeki Wisłoki” (nr 433). Tworzą go wody wgłębne w obrębie doliny rzeki Wisłoki. Dolina Wisłoki uznana została za obszar wymagający najwyższej i wysokiej ochrony (ONO i OWO). Zbiornik ten narażony jest na zanieczyszczenia związane z działalnością człowieka, w związku z tym wody te są corocznie monitorowane.

Punkt obserwacyjny sieci krajowej zlokalizowany jest w miejscowości Harkłowa (gmina Skołyszyn). Kontrolą objęto wody gruntowe w utworach trzeciorzędowych o swobodnym zwierciadle. Wody te są słabo izolowane, a zatem wrażliwe na wpływ czynników antropogenicznych. Punkt badawczy pod względem użytkowania terenu położony jest na gruntach ornych z przewagą gospodarki rozdrobnionej.

Zgodnie z przyjętą klasyfikacją wody podziemne przebadane w latach 2004 -2006 odpowiadały II klasie - są to wody dobrej jakości.

Rys nr 3.3 Jakość wód podziemnych na terenie województwa podkarpackiego (źródło: WIOŚ Stan Środowiska w Województwie Podkarpackim)

3.2. Surowce mineralne

Do najważniejszych surowców mineralnych na terenie gminy Kołaczyce zaliczyć można żwiry i piaski występujące w dolinie Wisłoki oraz pokłady gliny. Surowce te nie są obecnie eksploatowane na dużą skalę. Poniżej w tabeli zamieszczono wykaz decyzji, w których udzielono koncesji na wydobycie kopalin.

Tab. 3.7. wykaz decyzji, w których udzielono koncesji na wydobycie kopalin.

Numer decyzji	Data wydania	Rodzaj złoża i powierzchnia terenu górniczego	Miejscowość	Okres na jaki wydano koncesję	Zasoby kopalin
OŚ VI 750 – 32/09	6 X 2009	Kruszywo naturalne 6 058 m ²	Kołaczyce	31 XII 2020	14 330 m ³
OŚ VI 7510 – 77/08	19 I 2009	Kruszywo naturalne 4 855 m ²	Krajowice	31 XII 2010	13 600 m ³
OŚ VI 7510 /3/06	21 III 2006	Kruszywo naturalne 5 105 m ²	Kołaczyce	31 XII 2011	8 568 m ³
OŚ VI 7510/43/ 05/06	V 2006	Kruszywo naturalne 7 526 m ²	Kołaczyce	31 IX 2016	11 682 m ³

3.3. Gleby

Gleby okolic Gminy Kołaczyce należą do średnio urodzajnych. Typologicznie przeważają gleby płowe, choć można spotkać także gleby brunatne. Są to zazwyczaj gleby kwaśne o bardzo niskiej zawartości rozpuszczalnego i dostępnego dla roślin fosforu i potasu.

Wyniki badań na zawartość metali ciężkich w glebie wskazują, iż generalnie stężenia metali ciężkich mieszczą się w dopuszczalnych normach. Monitoring gleb i jego prowadzenie jest niezbędnym elementem do prowadzenia rolnictwa ekologicznego oraz przy ewentualnym wykorzystaniu osadów ściekowych w rolnictwie. Poniżej w tabelach przedstawiono wyniki monitoringu prowadzonego na terenie gminy Kołaczyce

3.3.1. Zadania właścicieli gruntów i administracji samorządowej w zapewnieniu ochrony środowiska glebowego.

Korzystne warunki przyrodnicze na obszarze gminy umożliwiają prowadzenie działalności rolniczej we wszystkich stosowanych obecnie systemach t.j. konwencjonalnym, integrowanym (zrównoważonym) i ekologicznym, w pełnej skali intensywności produkcji.

Występowanie znacznych areałów użytków zielonych umożliwia chów bydła i trzody chlewnej w skali wielkoprzemysłowej.

Niewielka ilość gospodarstw rolnych posiadających optymalną wielkość areału gruntów oraz podstawowe wyposażenie w środki produkcji ma szansę perspektywicznego utrzymania się z prowadzonej - dotowanej produkcji rolnej w systemie zrównoważonym. Dobre perspektywy rysują się dla działalności rolniczej w gospodarstwach prowadzonych metodami ekologicznymi. Z racji niedorozwoju rynków ekologicznych produktów rolnych dochodowość tych gospodarstw początkowo będzie związana z wysokością dopłat bezpośrednich. Ponadto możliwości do ukierunkowania gminy Kołaczyce ekorozwój należy upatrywać w nastawieniu gospodarstw na agroturystykę.

Istotne zadania proekologiczne w rolnictwie określi przygotowywany przez rząd Plan Rozwoju Obszarów Wiejskich, którego podstawą prawną jest ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej. Zadania dla administracji rządowej i samorządowej mające na względzie zapewnienie prawidłowej realizacji Planu określi stosowne rozporządzenie Rady Ministrów. Zapisy cytowanej ustawy przewidują m. in:

- wspieranie działalności na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania;
- wspieranie przedsięwzięć rolno-środowiskowych;
- zalesianie gruntów rolnych;
- wspieranie gospodarstw niskotowarowych.

Stosownie do konstytucyjnego zapisu o rozwoju zrównoważonym w działalności rolniczej poszczególnych gospodarstw będzie wdrażany i upowszechniany Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej. Zgodnie z podziałem kompetencji samorząd gminy nie realizuje zadań w dziedzinie rolnictwa, stąd też cele określone w Kodeksie zostaną podjęte w zakresie polityki ekologicznej i przestrzennej poprzez tworzenie prawa lokalnego, działalność szkoleniową i organizacyjną (n.p. konkursy) w poniżej określonym zakresie:

1. wdrażanie programów proekologicznych w rolnictwie, dla zapewnienia odpowiedniego, poziomu dochodowości i szans przetrwania gospodarstw prowadzących działalność tradycyjnymi metodami;
2. ujęcie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego docelowego sposobu użytkowania gruntów;
3. propagowanie miejscowych scaleń gruntów, które zapewniłyby racjonalne ukształtowanie rozłogów gruntowych i racjonalne ich zagospodarowanie;
4. pomoc w budowie oraz utrzymaniu w stanie sprawności urządzeń melioracyjnych i przeciwoerozyjnych;
5. włączanie do planów inwestycyjnych budowy dróg rolniczych oraz utrzymania dobrej przejezdności;
6. pomoc organizacyjna i budżetowa w zagospodarowaniu i utylizacji odpadów z produkcji rolnej, wykorzystania biomasy w produkcji odnawianej energii;

7. zainteresowanie rolników zwiększaniem bioróżnorodności lasów prywatnych i staraniami nad przyznaniem im funkcji ochronnej oraz zakładaniem pasów zieleni śródpolnej i przydrożnej;
8. dostosowanie docelowego sposobu użytkowania gruntów rolnych do warunków - naturalnych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego;
9. wsparcie działań przy tworzeniu strefy buforowej sztucznego zbiornika wody.

Sprawę ochrony gleb w zakresie zabezpieczenia brzegu sztucznego zbiornika wodnego będzie zobowiązany podjąć jego właściciel, dla którego obrywanie brzegów wiąże się z określonymi stratami.

W zakresie wymienionych zadań trudno o określenie priorytetów i terminów. Pierwszeństwo winny uzyskać działania powstrzymujące degradacje środowiska glebowego. Jednak wymagają one zaangażowaniem kapitałów, które w perspektywie będą kierowane bezpośrednio do podmiotów realizujących programy zaakceptowane przez donatora środków finansowych.

3.4. Flora na terenie Gminy Kołaczyce

Na kształtowanie się roślinności w gminie istotny wpływ ma zróżnicowanie geomorfologiczne. Roślinność stanowi jeden z podstawowych elementów krajobrazotwórczych oraz środowiskowotwórczych. Wpływa też na stosunki wodne, kształtuje lokalny klimat, gleby oraz świat zwierzęcy.

Gmina Kołaczyce posiada dobrze zachowane środowisko przyrodnicze. Niewątpliwym jej atutem są lasy, które zajmują ok. 32% jej obszaru stwarzając dogodne warunki dla rozwoju agroturystyki. Na terenie gminy występuje prawdziwe bogactwo fauny i flory, wśród którego dostrzec można unikalne gatunki zwierząt, ptaków oraz roślin.

W drzewostanach leśnych na terenie Gminy dominuje jodła oraz buk i sosna zwyczajna. Spośród innych gatunków liczniejsze są: dąb szypułkowy, grab zwyczajny, brzoza brodawkowata, modrzew europejski. Wśród siedliskowych typów lasu dominuje las wyżynny. W wyższych partiach spotyka się fragmenty lasu górskiego. Dość wyraźnie zaznacza się również las mieszany, rzadko spotykany jest las jesionowy. W dolinach większych cieków rozciągają się niewielkie fragmenty lasu łęgowego. W układzie zbiorowisk leśnych charakterystyczna jest strefowość będąca wyrazem zmieniających się, wraz ze wzrostem wysokości, warunków klimatycznych. Na terenie Gminy wyższe partie stoków pokryte są lasami mieszanymi. Lasy te reprezentowane są przez drzewa liściaste (buk, dęby, grab) oraz iglaste (świerk, jodła, miejscami modrzew). Są to na ogół czyste drzewostany jodłowe, w słabo zwartej warstwie krzewów rośnie kruszyna oraz jarzębina. W ubogiej warstwie runa i mchów zaznacza się współdominacja roślin acidofilnych i gatunków o szerokiej amplitudzie ekologicznej. Najczęściej rosną tu: borówka czarna, kosmatka orzęsiona, konwalijka dwulistna, jeżyna gruczołowata. Zbiorowiska tego typu zajmują zwykle grzbietowe spłaszczenia wzniesień, rzadziej wykształcają się na podłożu stokowym.

Niewielki procent powierzchni zajmują zbiorowiska o charakterze borowym. Jako przedplony sadzona była najczęściej sosna, rzadziej modrzew, a sporadycznie świerk. W drzewostanach panuje grab z domieszką buka, sosny, modrzewia i dębu. Grądy wykazują znaczne zróżnicowanie lokalno - siedliskowe.

Na najbardziej wilgotnych i żyznych siedliskach; najczęściej w sąsiedztwie łągów rozwija się podzespół grądu niskiego. Na zboczach, na glebach brunatnych świeżych rośnie grąd typowy. Na stosunkowo najbardziej suchych siedliskach, najczęściej w szczytowych partiach stoków wykształca się grąd wysoki. W dolinach

górnym odcinków potoków występują smugi łągu podgórskiego oraz nadrzecznej olszyny górskiej. W dolnych odcinkach mniejszych cieków spotykane są fragmenty niżowego, przystrumykowego łągu jesionowo - olszowego.

W dolinach większych cieków spotykane są bogate florystycznie zespoły wilgotnych łąk z rzędu Molinietalia, zajmują one jednak niewielkie powierzchnie. Niewielkie powierzchnie w silnie uwilgotnionych obniżeniach terenu zajmują płaty sitowia leśnego. Łąki świeże reprezentuje zespół łąki rajgrasowej, spotykany w dolinach większych cieków oraz w niższych partiach zboczy. Często spotykany jest pastwiskowy zespół życicy trwałej i grzebienicy pospolitej.

Na wysoką ocenę przyrodniczą terenu Gminy wpływa liczny udział gatunków górskich uwarunkowany obecnością piętra pogórza. Flora górską reprezentowana jest przez liczną grupę roślin naczyniowych. Do najbardziej interesujących należą: śnieżyczka przebiśnieg, miesięcznica trwała, czyściec górski, śnieżycza wiosenna, czosnek niedźwiedzi.

Na szczególną uwagę zasługują rośliny wschodniokarpackie: sałatnica leśna, kostniwa górską oraz zachodniokarpackie: przytulia okrągłolistna, kosmatka żółtawa, pięciornik omszony, a także subendemity ogólnokarpackie: żywiec gruczołowaty, żywokost sercowaty, lepieźnik wyłysiały.

Najliczniejszą grupę stanowią tutaj rośliny górskie m.in. miesięcznica trwała, paprotnik kolczysty, czyściec górski, narecznica górską, skrzyp pstry, kmieć górską, wierzba śląska. Granicę południową osiągają: łączeń baldaszkowaty, pływacz drobny, lenek stoziarny, szarota żółtobiała. Na podkreślenie zasługuje również fakt występowania licznych gatunków kserotermicznych. Rosną tu m.in. żmijowiec zwyczajny, biedrzynek mniejszy, szalwia okrągłowa, ośmiąt mniejszy, kłosownica pierzasta.

Występują również inne gatunki roślin objętych ochroną gatunkową: barwinek pospolity, skrzyp olbrzymi, paprotka zwyczajna, pokrzyk wilcza - jagoda.

3.4.1 Świat zwierzęcy

Według podziału Polski na krainy zoograficzne, gmina Kołaczyce położona jest w Krainie Karpackiej, charakteryzującym się przejściowością. Biorąc pod uwagę zoogeograficzne czynniki cały omawiany teren przynależy do tzw. Krainy Karpackiej. Potoki i rzeki na terenie gminy Kołaczyce wchodzi w zasięg "krainy brzany". Wędkując napotkać tu można takie gatunki ryb jak: brzana, brzanka, kielb, kleń, świnka, ukleja, szczupak.

Możliwości przetrwania i rozwoju fauny uwarunkowane są bogactwem nisz ekologicznych, które z kolei wynika z różnorodności i wysokiego stopnia naturalności zbiorowisk roślinnych, obecności rozległych kompleksów leśnych, mozaiki upraw rolnych, łąk i pastwisk oraz licznych zadrzewień i zakrzewień. Gmina Kołaczyce wyróżnia się bogactwem fauny.

Bezkręgowce - na uwagę zasługują: chroniony chrząszcz, jelonek rogacz, występuje także szereg rzadkich gatunków motyli podlegających ochronie gatunkowej min.: paź żeglarz, paź królowej, niepylak mnemozyna, mieniak - stróżnik, tęczowiec.

Kręgowce - reprezentowane są m.in. przez: kumaka górskiego, traszkę karpacką, traszkę górską, salamandrę plamistą, pliszkę górską, muchówkę białoszyjną, puszczyka uralskiego, dzięcioła białogrzbietego. Występują tu także gatunki typowo nizinne: traszka grzebieniasta, grzebiuszka ziemna, żaba moczarowa, żaba śmieszka, kumak nizinny.

Dobry stan zoocenozy potwierdza fakt występowania licznych gatunków umieszczonych na polskiej „czerwonej liście fauny”. Są to: traszka karpacka, bocian czarny, puchacz, puszczyk uralski, żońna, żołądnica, smużka, wydra.

3.5. Powietrze atmosferyczne

Stan jakości powietrza atmosferycznego w gminie kształtuje emisja zanieczyszczeń:

- z lokalnych kotłowni i palenisk domowych;
- ze środków transportu samochodowego lokalnego i tranzytowego;
- z przenoszenia zanieczyszczeń z ościennych gmin.

Udział gminy w globalnej emisji zanieczyszczeń powietrza w skali kraju i województwa jest bliski zeru. W ostatnich latach przeprowadzone zostały modernizacje kotłowni gminnych obiektów publicznych (wprowadzenie opalania gazem ziemnym) m.in. w szkołach, ośrodku zdrowia. Do powietrza emitowane są gazy i pyły głównie z energetycznego spalania paliw stałych w domowych paleniskach. Wzrost ilości pojazdów samochodowych na terenie gminy prowadzi do wzrostu zanieczyszczenia powietrza związkami dwutlenku azotu, tlenkiem węgla, węglowodorami i związkami ołowiu.

Jakość powietrza atmosferycznego, na terenie województwa podkarpackiego, monitorowana była w 2009 roku w zakresie dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenków azotu, pyłu zawieszonego PM10, tlenku węgla, ołowiu i benzenu na stałych stacjach, nadzorowanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Rzeszowie.

Na terenie Gminy Kołaczyce w ostatnich latach nie przeprowadzono monitoringu jakości powietrza. Najbliższy punkt monitoringowy znajduje się w Jaśle.

Do podstawowych źródeł zanieczyszczenia powietrza w powiecie jasielskim należą: spalanie paliw dla celów energetycznych, procesy technologiczne w zakładach przemysłowych oraz transport drogowy. Mimo niewielkiej ilości emitowanych zanieczyszczeń, bardzo uciążliwa jest emisja z obszarów zabudowy mieszkaniowej ogrzewanych indywidualnie.

Przy ocenie wielkości emisji zanieczyszczeń do powietrza przyjmuje się podział źródeł emisji na:

- emisję punktową – emisję zorganizowaną z procesów energetycznych i technologicznych,
- emisję powierzchniową – emisję obszarową, np. z terenów zabudowy mieszkaniowej ogrzewanych indywidualnie, z wysypisk, z obszarów użytkowanych rolniczo, itp.,
- emisję liniową – m.in. emisję związaną z ruchem kołowym, ze spalaniem paliw w silnikach samochodowych, emisję pyłu w wyniku ścierania nawierzchni ulic.

Ze względu na niewielki obszar oddziaływania, najbardziej odczuwalną presję na najbliższe otoczenie wywierają źródła o niewielkiej wysokości emitora, często o niewielkiej emisji, które powodują jednak znaczny wzrost stężeń zanieczyszczeń w najbliższym otoczeniu. Źródłami takimi są: komunikacja samochodowa, tereny zabudowy mieszkaniowej ogrzewanej paliwem stałym, niskie emitory punktowe.

Jakość powietrza w strefie jasielskiej w 2009 r. oceniano według kryterium ustalonego dla ochrony zdrowia ludzi oraz dla ochrony roślin.

Wyniki pomiarów rejestrowano min. na stacji automatycznej Jasło-Floriańska, a także na stacji automatycznej Jasło-Fabryczna i Jasło-Sikorskiego.

Ze względu na dużą odległość Gminy Kołaczyce od punktów monitoringu usytuowanych w Jaśle pomiary te nie będą miarodajne dla obszaru Gminy Kołaczyce. Na terenie Gminy Kołaczyce nie prowadzono monitoringu powietrza.

4. SYSTEM OBSZARÓW CHRONIONYCH

Na podstawie ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92 z 2004 r., poz.880), za tereny chronione należy uznać parki narodowe, rezerваты i parki krajobrazowe wraz z ich otulinami oraz obszary chronionego krajobrazu. Formę przestrzenną mogą mieć również niektóre pomniki przyrody, użytki ekologiczne, a zwłaszcza zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

Na terenie gminy obszary wyróżniające się szczególnymi walorami przyrodniczymi objęto następującymi formami ochrony:

4.1. Rezerваты przyrody

Rezerwat przyrody Golesz - rezerwat przyrody znajdujący się na terenie gminy Kołaczyce w miejscowości Krajowice . Powołany Rozporządzeniem Wojewody Podkarpackiego Nr 268/00 z dnia 22.12.2000 r. (Dz.Urz. Woj.Podkarp. z dnia 30.12.2000 r. nr 87, poz.934)

- numer wg rejestru wojewódzkiego - 75
- powierzchnia wg aktu powołującego - 27,45 ha
- dokument powołujący - Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego 00.87.934
- rodzaj rezerwatu - geologiczny
- przedmiot ochrony (wg aktu powołującego) - wychodnie skał piaskowca ciężkowickiego wraz z otaczającym lasem gradowym, ze stanowiskami rzadkich i chronionych gatunków roślin w runie, a także śladami grodziska wczesnośredniowiecznego i ruinami średniowiecznego zamku obronnego Golesz

Golesz (goły odkryty teren, odkryte wzgórze) - w XII-XIV wieku strategiczne miejsce ze względu na położenie (wzgórza nad Wisłoką). Na zamku Golesz urzędował m.in. rycerz Zyndram z Maszkowic, uczestnik bitwy grunwaldzkiej. Zamek pozostawał we władaniu tynieckich benedyktynów aż do rozbiorów. W XVII wieku w wyniku licznych najazdów ostatecznie zniszczony przy udziale wojsk księcia siedmiogrodzkiego Jerzego II Rakoczego w 1657 roku.

4.2. Pomniki przyrody

Na obszarze Gminy planuje się ustanowić następujące pomniki przyrody: dąb w Bieździedzy i dąb w Kołaczycach .

4.3. OSO Natura 2000

Potencjalny specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 (obszar w fazie akceptacji przez Komisję Europejską)

WISŁOKA Z DOPŁYWAMI

Powierzchnia : 1767.6 ha

Kod obszaru : PLH180052

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000:

Status obszaru :

obszar proponowany przez organizacje pozarządowe w ramach Shadow List

Opis :

Obszar obejmuje rzekę Wisłokę na odcinku od północnej granicy Ostoi Magurskiej do mostu drogowego na trasie Pilzno-Kamienica wraz z dopływami: - Iwielką od mostu w m. Draganowa do ujścia, - Kamienicą od mostu na trasie Brzostek - Smarzowa w m. Siedliska -Bogusz do ujścia, - Ropą od zapory zbiornika Klimkówka do ujścia z dopływami: Sękówką od mostu na drodze Ropica - Małastów do ujścia, Olszynką od mostu na trasie Nagórze - Wlk. Strona (przy ujściu Czermianki) do ujścia, Libuszaną od mostu na trasie Rozdziele - Bednarka do ujścia, - Jasiołką od mostu na trasie Barwinek - Dukla w Trzcianie do ujścia do Wisłoki. Rzeką Wisłoką jest prawobrzeżnym dopływem Wisły o długości 163,6 km i powierzchni zlewni 4110,2 km².

Wisłoka bierze początek na wysokości około 600 m n.p.m. na południowym stoku Dębnego Wierchu oraz między Popowymi Wierchami a Kamiennym Wierchem w Beskidzie Niskim zbudowanym z utworów fliszowych. Płynąca początkowo w kierunku wschodnim rzeka, na wysokości wodowskazu Krempna zmienia kierunek na północny, a głęboko wcięta dolina Wisłoki rozcina pasma zbudowane z płaskowców magurskich, płaskowców i łupków krośnieńskich. W dalszym biegu - poniżej Żmigrodu- rzeka przepływa przez Pogórze Jasielskie i Kotlinę Jasielsko-Krośnieńską. Poniżej Jasła Wisłoka opuszcza Kotlinę i aż do Pilzna przepływa południkowo przełomem Pogórzy: Strzyżowskiego i Ciężkowickiego. Szerokość doliny sięga 2 km a jej dno wypełniają mady, płaski i żwir rzeczny. W górnym swoim biegu Wisłoka ma charakter górski, który cechuje duża zmienność przepływu. Intensywne opady atmosferyczne, przy znacznym spadku rzeki oraz braku zbiorników retencyjnych, stwarzają dobre warunki szybkiego i znacznego odpływu. Spływ odbywa się w znacznym stopniu powierzchniowo, wskutek czego w okresie posuchy występują bardzo małe przepływy a w okresach deszczowych gwałtowne i wielkie wezbrania. Poniżej Magurskiego Parku Narodowego teren zlewni pokryty jest polami uprawnymi, łąkami oraz lasami iglastymi i mieszanymi. W dolinach jak i na terenach płaskich wzdłuż rzeki dominują użytki zielone i grunty orne. Dno rzeki stanowią płyty płaskowca i łupku oraz piasek i żwir. Miejscami znajdują się piaszczyste łachy będące efektem akumulacji produktów wietrzenia skał. Jest to rzeka o przeciętnej szerokości 40 m i średniej głębokości 0,7 - 1 m. Wisłoka cechuje się bardzo zmienną ilością przepływającej wody oraz znacznymi wahaniami jej poziomu. Różnica w poziomie wody może sięgać nawet 5 m. W okresie intensywnych opadów następuje bardzo silne zmętnienie wody na skutek spływu do niej cząstek mineralnych spłukiwanych z otaczających gór i pól uprawnych. Zmętnienie wód nie utrzymuje się bardzo długo. Rzeką tworzy tu liczne zakola i meandry, często zmieniając kierunek. Rzeką płynie swobodnie kamienistym korytem pokrytym niewielką ilością osadów. Poniżej ujścia Jasiołki płynie korytem o szerokości nawet do 90 m i głębokości średniej 1-2 m. Umocnienia regulacyjne zlokalizowane są przede wszystkim w okolicach Jasła. Tutaj efektem wezbrań jest jej rozlewanie się w dolinie nawet na szerokość przekraczającą 1 km.

Najbardziej znaczącymi dopływami rzeki Wisłoki na tym odcinku jest rzeka Ropa oraz Jasiołka. Dolina Ropy do m. Ropa biegnie równoległe do biegu fałdowań. Stoki doliny są strome. Od Gorlic do ujścia Ropa przepływa przez obniżenie gorlickie. Stoki doliny bardzo łagodne. Od ujścia Olszanki Ropa zmienia kierunek z północno wschodniego. na południowo wschodni zgodny z biegiem fałd. Dno doliny rozszerza się do 1,5 km. Wypełniają je mady i piaski rzeczne. Obszar zlewni ma charakter rolniczy z niewielkim udziałem lasów. Rzeką płynie w szerokiej dolinie z licznymi, dość gęsto rozmieszczonymi wsiami i przysiółkami. Na terenie województwa małopolskiego w

zlewni Ropy prowadzona jest eksploatacja złóż ropy naftowej (rejon Biecza i Krygu) oraz przetwórstwo ropy naftowej (Gorlice). Ropa płynie tutaj naturalnym korytem, o dnie żwirowym, lokalnie żwirowo-kamienistym z nielicznymi wychodniami warstw piaskowców magurskich tworzących tzw. berda, czyli ukośnie do prądu sterczące z wody rzędy warstw skalnych, stanowiące dobre siedlisko dla ryb łososiowatych. Od ujścia Libuszanki Ropa płynie wciętym częściowo uregulowanym i obwałowanym korytem. Ponieważ regulacji rzeki dokonano stosunkowo dawno posiada ona charakter stosunkowo naturalny. Średnia szerokość rzeki wynosi około 40 m, natomiast głębokość 1,5-2,0 m. i nie ulega zbyt dużym wahaniom. Brzegi rzeki ciągle silnie porośnięte są drzewami oraz krzewami dzięki czemu nie dochodzi do deficytów tlenowych ani też do nadmiernego nagrzewania się wody. Porost roślinności wodnej nadal jest skromny, chociaż oprócz glonów i mchów występują także skupiska rdestnicy. Dno nadal pozostaje skaliste ze złożami osadów ilastych oraz piaskowych. Odcinki wody typowe dla pstrąga czy lipienia z dużą ilością ukryć i kamieni przeplatane są odcinkami o większej akumulacji materii organicznej i większą ilością makrofitów. Rzeką Jasiołka poniżej Dukli przepływa przez obszary gęsto zaludnione, o charakterze rolniczym i rolniczo-przemysłowym, z niewielką ilością lasów. Większe miejscowości w zlewni to: Dukla, Jedlicze i Jasło. Wody Jasiołki ujmowane są do celów komunalnych oraz przemysłowych. Głównymi źródłami zanieczyszczenia wód w zlewni Jasiołki są ścieki przemysłowe z oczyszczalni RAF-EKOLOGII Sp. z o.o. w Jedliczu i CHROM STYL S.A. w Jaśle oraz ścieki komunalne z dwóch miast: Dukla i Jedlicze. W dalszej części rzeka systematycznie zwiększa głębokość do ok. 0,8 m, zaś w części przyujściowej głębokość rzeki wynosi ok. 1,2 m, przy szerokości średniej ok. 25-30 m. W górnym biegu jej dno jest kamienisto-żwirowe, z niewielką liczbą naturalnych progów skalnych. Ponieważ ciek jest stosunkowo płytki powyżej naturalnych progów tworzą się niewielkie płosa stojącej wody i w tych miejscach tworzą się osady ilasto-piaskowe. Brzegi koryta potoku są zakrzaczone i zalesione, przez co woda osłonięta jest od nadmiernego nagrzewania się. Porost roślinności wodnej jest słaby i ograniczony zasadniczo do glonów nitkowatych i krzaczkowatych, oraz niewielkiej ilości mchu. W dolnej części Jasiołki zwiększa głębokość, przy czym dno nadal pozostaje skaliste z niewielkimi ilościami osadów ilastych oraz piaskowych, w miejscach spowolnionego przepływu prądu głębokość rzeki wynosi nawet ponad 1 m. Brzegi nadal porośnięte silnie drzewami i krzewami. W pozakorytovej części doliny Wisłoki i jej dopływów zostały włączone głównie siedliska łąkowe, porośnięte spontaniczną roślinnością nadrzeczną. Zwykle zajmują one wąski pas wzdłuż brzegu, jednak niektóre odcinki dolin, zarówno Wisłoki jak i innych cieków, wchodzących w skład ostoi, np. Kłopotnicy biegną wśród rozległych, leśno-zaroślowych ekosystemów łąkowych. Nad Kłopotnicą (między Zawadką Osiecką i Dobrynią) oraz nad Iwielką znajdują się rozległe kompleksy łąk świeżych i zmiennowilgotnych, w tym trzęślicowych - niezwykle rzadkich w Karpatach.

W Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej wymieniono występujące tu cenne siedliska: pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków, zarośla wierzbowo-wrześniowe na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków, górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (dotyczy płatów stosunkowo bogatych florystycznie), zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie, lasy łąkowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe.

Z gatunków wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej stwierdzono tu występowanie wielu gatunków ryb, takich jak: łosoś atlantycki, głowacz białopłetwy.

Jest to miejsce występowania także innych, ważnych gatunków: ryby - piekielnica, brzana, brzana peloponeska, świnka, głowacz przegopłetwy, miętus, lipień, certa, rośliny - goryczka wąskolistna, mieczyk dachówkowaty, pierwiosnek wyniosły.

W omawianych rzekach przed wybudowaniem zbiornika Mokrzec bytowało o wiele więcej gatunków ryb niż dziś.

Zagrożenia :

Do głównych zagrożeń zalicza się planowaną lokalizację zbiornika zaporowego Kąty-Myscowa, która zniszczy najcenniejszy odcinek doliny Wisłoki, a także zaburzenia naturalnego reżimu przepływów wód Wisłoki związane z istniejącym zbiornikiem Klimkówka na Ropie, eksploatację kruszywa, zanieczyszczenia wód, regulowanie koryt rzecznych, pobór wód, realizację programów energetycznego wykorzystania wód i programów ochrony przeciwpowodziowej, zabudowę, zagospodarowanie rolnicze i przemysłowe, zaśmiecanie, hodowlę ryb, wędkarstwo, kłusownictwo, zmianę sposobu uprawy.

Potencjalny specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000(obszar w fazie akceptacji przez Komisję Europejską)

GOLESZ

Powierzchnia : 1767.6 ha

Kod obszaru : PLH180031

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000:

Status obszaru :

obszar proponowany przez organizacje pozarządowe w ramach Shadow List

DŁUGOŚĆ GEOGRAFICZNA SZEROKOŚĆ GEOGRAFICZNA E 2126 51 N 49 46 55

POWIERZCHNIA (ha): 260,9

WYSOKOŚĆ(m n.p.m.):

MINIMALNA - 220

MAKSYMALNA - 340

ŚREDNIA - 280

REGION ADMINISTRACYJNY (NUTS)

PL323 Krośnieński 100

REGION BIOGEOGRAFICZNY

Kontynentalny

INFORMACJA PRZYRODNICZA

Typy SIEDLISK znajdujące się na terenie obszaru Natura 2000 oraz ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk

Typy SIEDLISK wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG

Kod	Nazwa siedliska	% pokrycia
8310	Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania	0,00
9110	Kwaśne buczyny (Luzulo-Fagenion)	3,29
9130	żyzne buczyny (Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion)	41,87

9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum)	53,98
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion)	0,83

GATUNKI, których dotyczy Artykuł 4 Dyrektywy Rady 79/409/EWG i gatunki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

Bocian czarny, hajstra (*Ciconia nigra*)

Procent pokrycia obszaru

Lasy iglaste 12 %

Lasy liściaste 65 %

Lasy mieszane 22 %

Siedliska rolnicze (ogólnie) 1 %

Suma pokrycia siedlisk 100 %

OPIS OBSZARU

Opisywany obszar leży na terenie wsi Krajowice, w przysiółku Podzamcze, gminie Kołaczyce, w sąsiedztwie miasta Jasła. W sensie geobotanicznym znajduje się on w Prowincji Górskiej, Podprowincji Karpackiej, Działu Karpat Zachodnich, Okręgu Beskidów, Podokręgu Pogórza Fliszowego, w południowo-zachodnim krańcu Pogórza Strzyżowskiego, w zachodniej części pasma Wzgórz nad Warzycami. Teren ten jest administrowany przez Lasy Państwowe (leśnictwo Bieździedza, obręb Kołaczyce, nadleśnictwo Kołaczyce, podległe Okręgowemu Zarządowi Lasów Państwowych w Krośnie). W południowej części Obszaru znajduje się rezerwat geologiczny Goleś, powołany w 2000 roku na 27,45 ha (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego 00.87.934). Obszar Natura 2000 "Goleś" to w większości stromo nachylone stoki, od strony południowej opadające ku dolinie Wisłoki. Rozciąga się on na wysokości od 220 do 340 m n.p.m. Mniejsze spadki obserwuje się w części wierzchowinowej, gdzie z kolei bardziej urozmaicona jest mikrorzeźba terenu. Przepływające potoki są płytkie, mocniej wcinają się w teren w dolnych jego partiach. W części zachodniej znajdują się liczne wychodnie piaskowca ciężkowickiego oraz pozostałości umocnień obronnych średniowiecznego zamku Goleś w postaci wału, fosy, majdanu oraz resztek wieży i bramy wjazdowej. Podłożem skalnym analizowanego terenu są utwory fliszowe, na których wytworzyły się różne typy i podtypy gleb. Wśród nich dominują zdecydowanie gleby wietrzeniowe w typie gleb brunatnych kwaśnych. Zajmują one łagodne i średnie stoki, o wystawach zachodnich i południowo-wschodnich. W północnej części rezerwatu "Goleś", na spłaszczeniu wierzchowinowym powstały gleby płowe. Pewien udział mają również gleby inicjalne skaliste. Wymienione wyżej typy gleb tworzą siedlisko lasu wyżynnego. W obniżeniach nad potokami i w miejscach wsięku wód powstały gleby opadowo-glejowe właściwe. Są to gleby odgórnie gruntowo oglejone tworzące siedlisko lasu wyżynnego -wariantu wilgotnego. Wykształcone jest tu zasadniczo jedno piętro roślinności -piętro pogórza. Panującym zbiorowiskiem leśnym jest grąd *Tilio -Carpinetum* z dużym udziałem gatunków charakterystycznych dla związku *Carpinion betuli*. W wyższych położeniach przeważa również grąd, ale w postaciach bardziej nawiązujących do buczyny, ze względu na liczny udział gatunków charakterystycznych dla związku *Fagion silvaticae*. Występujące tu płaty *Tilio -Carpinetum* zajmują siedliska umiarkowanie wilgotne i świeże, na glebach brunatnych.

Jednak na znacznych terenach asocjacja ta została silnie zniszczona w wyniku gospodarczej działalności człowieka. Obecny stan zbiorowisk łąkowych znacznie odbiega od pierwotnego i tylko w niewielu miejscach spotyka się płaty o charakterze zbliżonym do naturalnego. Panujące na opisywanym terenie łąki wykazują duże zróżnicowanie edaficzne, które decyduje o wykształceniu się kilku podzespołów (T. C. *stachyetosum sylvaticae*, T. C. *corydaetosum*, T. C. *typicum*, T. C. *caricetosum pilosae*, T. C. *melittetosum*). Występuje tu również podgórski łąk jesionowy *Carici remotae -Fraxinetum*, uboga buczyna górską *Luzulo nemorosae-Fagetum* i podgórska dąbrowa acidofilna *Luzulo-Quercetum petraeae*. W budowie pokrywy roślinnej tego terenu niewielki udział mają zbiorowiska porębowe z klasy *Epilobietea angustifolii*, nitrofilne zbiorowiska okrajkowe z klasy *Artemisietea* i dywanowe z klasy *Plantaginetea maioris*, a także sadzone lasy sosnowe i modrzewiowe, o trudnej do ustalenia przynależności fitosocjologicznej. Z innych zbiorowisk leśnych tego terenu wymienione są zbiorowiska łąkowe w dolinach potoków, m.in. *Circaeae -Alnetum*, *Alnetum incanae* czy zbiorowisko pośrednie pomiędzy tym ostatnim, a *Carici remotae -Fraxinetum*.

WARTOŚĆ PRZYRODNICZA I ZNACZENIE

Zachodnia część Wzgórz nad Warzycami, w której znajduje się obszar "Golesz" jest bardzo zróżnicowana i bogata zarówno pod względem florystycznym jak i fitocenotycznym. Wpływają na to uwarunkowania edaficzne terenu, a także różnorodność form ukształtowania powierzchni ziemi. Projektowany obszar obejmuje głównie różne postaci łąk, a także żyznych i kwaśnych buczyn z licznymi gatunkami chronionymi i interesującymi zasięgowo. Wśród nich na podkreślenie zasługuje występowanie niewielkiej populacji *Cephalanthera longifolia*, gatunku z kategorią zagrożenia VU na krajowej Czerwonej Liście, a także jednej z największych krajowych populacji *Arum alpinum*. Obrazki wschodnie na tym stanowisku (do niedawna uznawane za *Arum maculatum*) porastają wierzchołkowe partie wzgórza Golesz. W florze badanego terenu istotny udział mają gatunki wschodniokarpackie, m.in. *Festuca drymeja* i *Scilla bifolia*. Stwierdzono tu występowanie kilku rzadkich gatunków chronionych grzybów: *Strobilomyces floccopus*, *Phallus impudicus* i *Mutinus caninus*. Podstawowe znaczenie dla wartości przyrodniczej terenu mają różnowiekowe drzewostany (także starodrzewy) łąkowe *Tilio-Carpinetum*, bukowe *Luzulo nemorosae-Fagetum* i *Dentario glandulosae-Fagetum* oraz żyzna jedlina zb. *Abies alba -Oxalis acetosella* i łąki *Carici remotae-Fraxinetum* i *Alnetum incanae*. Najszerszym i najbardziej zróżnicowanym zbiorowiskiem leśnym jest charakterystyczny dla piętra pogórza łąk *Tilio-Carpinetum*. Starodrzewne lasy sąsiedliskiem bogatej ornitofauny. Szczególnie interesujące jest występowanie tu *Ciconia nigra*, korzystającego z żerowisk na pobliskim starorzeczu Wisłoki.

ZAGROŻENIA

Podstawowe zagrożenia dla środowiska przyrodniczego obszaru "Golesz" wynikają z:

- prowadzonej gospodarki leśnej, ograniczającej naturalne procesy regeneracji i różnicowania wiekowego drzewostanów,
- przerąbawiania niektórych oddziałów leśnych wskutek czego następuje ograniczanie możliwych miejsc bytowania ptactwa i bezkręgowców oraz niszczenie ściółki,
- usuwania przewróconych kłód i martwych drzew,
- rozgrzebywania ściółki przez grzybiarzy,
- odwadniania terenów źródłiskowych,
- turystyki w rejonie rezerwatu.

STATUS OCHRONNY

Rezerwat ścisły geologiczny "Golesz" (27,4 ha; 2000 r.) -w całości w obrębie obszaru. Projektowany Użytek ekologiczny "Podzamcze", na pograniczu gminy miejskiej Jasło i gminy Kołaczyce -częściowo w obrębie obszaru "Golesz".

STRUKTURA WŁASNOŚCI

Własność Lasów Państwowych ok. 95 %;

Własność prywatna -do 5 %;

4.5. Obszary ochrony wód

4.5.1. Ochrona wód powierzchniowych

Celem ochrony wód powierzchniowych jest utrzymanie lub poprawa jakości wód, tak aby wody osiągnęły co najmniej dobry stan ekologiczny i w zależności od potrzeb nadawały się do zaopatrzenia ludności w wodę zdatną do spożycia, bytowania ryb

w warunkach naturalnych, rekreacji wodnej.

- **Ochrona wód polega na:** unikaniu, eliminacji i ograniczaniu zanieczyszczeń wód oraz zapobieganiu niekorzystnym zmianom naturalnych przepływów wody lub naturalnych poziomów zwierciadła wody.

- **Strefa ochrony bezpośredniej ujęcia,** obejmuje teren wyznaczony zaporą oraz brzegami zbiornika na rzece do odległości 600 m w górę rzeki oraz do mostu na drodze. Teren wewnętrzny strefy ochrony pośredniej, w granicach tego terenu zabrania się wykonywania czynności powodujących zmniejszenie przydatności ujmowanej wody oraz ujęcia,

a w szczególności: odprowadzania nie oczyszczonych ścieków do wody i ziemi, rolniczego wykorzystywania ścieków, stosowania niektórych środków ochrony roślin, mycia pojazdów, pojenia zwierząt, budowy nowych obiektów inwentarskich

i mieszkalnych i usługowych w odległości nie mniejszej niż 100 m od brzegów potoków w terenie nie posiadającym pełnej infrastruktury, lokalizowania ferm, zakładów przemysłowych, magazynów substancji ropopochodnych i innych substancji chemicznych oraz rurociągów do ich transportu, budowy stacji parkingów, budowy dróg publicznych bez oceny ich oddziaływania na środowisko, parkingów, składowisk odpadów, nowych cmentarzy, grzebowisk zwierząt, nowych urządzeń melioracyjnych bez odpowiednich uzgodnień, urządzania nowych obiektów rekreacyjnych, intensywnej hodowli ryb oraz wydobywania żwiru i piasku. Ponadto wprowadza się nakazy, zapewnienia ochrony wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniem poprzez budowę i eksploatację urządzeń służących tej ochronie, z tym, że - wybór miejsca i sposobu usuwania i oczyszczania ścieków powinien minimalizować negatywne oddziaływania na środowisko.

4.5.2. Ochrona wód podziemnych

Ochronę zasobów wód podziemnych prowadzi się przez ustanawianie stref ochronnych źródeł i ujęć wody. Przez strefę ochrony źródła wody i ujęcia wody rozumie się obszar poddany zakazom, nakazom i ograniczeniom w zakresie użytkowania gruntów i korzystania z wody obejmujący ujęcie wody, źródło wody lub jego część oraz grunty przylegające do ujęcia i źródła wody (zasobów wód podziemnych). Strefę ochrony dzieli się na teren ochrony bezpośredniej lub ochrony pośredniej: wewnętrzny i zewnętrzny.

Teren ochrony bezpośredniej ujęcia wód podziemnych obejmuje grunty, na których jest usytuowane ujęcie wody oraz otaczający je pas gruntu licząc od zarysu budowli i urządzeń służących do poboru wody. Przy studniach wierconych pas ten powinien wynosić ca 8-10 m, przy studniach kopanych od 10-15 m, przy studniach zbiorczych poziomych systemów drenażowych od 10-15 m, a przy ujęciach naturalnego wypływu wód podziemnych od

15 do 20 m. Na terenie ochrony bezpośredniej należy zapewnić:

- odprowadzenie wód opadowych w taki sposób, aby nie mogły one przedostać się do urządzeń służących do poboru wody i zasobów wód podziemnych,
- zagospodarowanie terenu zielenią,
- szczelne odprowadzanie poza granicę strefy ochronnej, ścieków z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku osób obsługujących zakłady wodociągowe,
- ograniczenie do niezbędnych potrzeb osób nie zatrudnionych stale przy urządzeniach służących, do poboru wody.

Teren strefy ochronnej bezpośredniej winien być ogrodzony i oznakowany.

Na terenach ochrony bezpośredniej mogą być zabronione roboty i czynności powodujące zmniejszenie przydatności ujmowanej wody lub wydajności ujęcia.

Teren strefy ochrony pośredniej wewnętrzny obejmuje obszar wyznaczony 30 dniowym czasem przepływu wody w warstwie wodonośnej do ujęcia, a teren zewnętrzny obejmuje obszar wyznaczony 25 letnim czasem wymiany wody w warstwie wodonośnej. Stąd na właścicielach gruntów położonych na terenie ochrony pośredniej może być nałożony obowiązek zlikwidowania nieczynnych studni i ognisk zanieczyszczeń, oraz stosowania określonych upraw rolnych i leśnych. Celem ochrony wód podziemnych należy na bieżąco kontrolować szczelność zbiorników bezodpływowych na ścieki, szczelność przewodów kanalizacyjnych i obiektów oczyszczalni ścieków, oraz szczelność zbiorników na gnojowicę oraz nawóz naturalny, a także szczelne podłoże magazynów ze środkami ochrony roślin i nawozami sztucznymi. Szczegółnej kontroli wymagają zbiorniki i przewody stacji paliwowych.

5. ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

5.1. Zagrożenia jakości wód

Osadnictwo, działalność rolnicza prowadzą do zaśmiecenia środowiska i do zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych ściekami, rozkładającymi się śmieciami oraz nieumiejętnie używanymi nawozami i środkami ochrony roślin. Proces zwiększania zrzutów zanieczyszczeń zbiega się w czasie z procesem zmniejszania przepływów prowadząc do znacznego pogorszenia jakości wód. Wysypiska śmieci lokalizowane najczęściej w korytach rzek lub w lasach stanowią ponadto element znacznie obniżający wartości estetyczne krajobrazu. W dolinach poważnym zagrożeniem czystości wód są ścieki komunalne, nieumiejętnie stosowane nawozy sztuczne i środki ochrony roślin, eksploatacja surowców mineralnych.

Potencjalnym zagrożeniem dla jakości wód płytkiego krążenia mogą być:

- ścieki (surowe lub niedostatecznie oczyszczone) wprowadzane do gleby i wody,
- ścieki przemysłowe
- „dzikie wysypiska” odpadów;
- nie posiadające wymaganych zabezpieczeń stacje paliw, magazyny produktów ropopochodnych oraz innych substancji chemicznych;
- szlaki komunikacyjne: drogi, parkingi i place postojowe samochodów;
- fermy zwierząt;

- intensywne nawożenie i stosowanie środków ochrony roślin, rolnicze wykorzystywanie ścieków;
- cementarze.

5.2. Odpady

Zagadnienia dotyczące stanu i prognozy gospodarki odpadami analizowane są w tomie II Programu **„Plan gospodarki odpadami dla gminy Kołaczyce na lata 2010 – 2013 z perspektywą na lata 2014 - 2017**

5.3. Hałas

Najpowszechniejszym źródłem hałasu na terenie gminy jest hałas związany z ruchem na drogach: powiatowych. Na terenie gminy nie były prowadzone badania poziomu hałasu drogowego. W gminie Kołaczyce nie stwierdzono w ostatnich latach poważniejszych źródeł hałasu przemysłowego. Działania jakie będą realizowane w zakresie ochrony przed hałasem na terenie gminy będą miały charakter przede wszystkim prewencyjny. Na terenie gminy nie prowadzono badań uciążliwości hałasu. Hałas o ponadnormatywnym poziomie występuje w otoczeniu szlaków komunikacji kołowej (droga krajowa, drogi powiatowe). Istotna uciążliwość akustyczna dotyczyć może dróg powiatowych, na odcinkach biegnących obok zabudowy mieszkaniowej. Szybki wzrost ruchu samochodowego niesie odpowiedni wzrost poziomu hałasu. Jedynym w pełni skutecznym rozwiązaniem problemu staje się budowa nowych odcinków omijających tereny zabudowane. Ponieważ takie rozwiązanie wydaje się w perspektywie najbliższych lat mało prawdopodobne, rozwiązaniem niezbędnym może okazać się realizacja zabezpieczenia akustycznego obiektów w pierwszej linii zabudowy. Wskazaniem dla polityki przestrzennej planu, dotyczącej emisji hałasu jest, niezależnie od respektowania wymaganych odległości linii zabudowy od dróg, preferencja dla lokowania w pierwszym szeregu zabudowy usługowej i innej nie przeznaczonej na długotrwały pobyt ludzi. Wydzielenie nowych terenów dla zabudowy mieszkaniowej z dopuszczeniem usług (i wytwórczości), wynika z powszechności tej formy działalności gospodarczej mieszkańców, prowadzonej w wydzielonych pomieszczeniach budynków mieszkalnych lub obiektach wolnostojących wśród zabudowy mieszkaniowej. Mimo często niekorzystnego wpływu tego rozwiązania funkcjonalnego na jakość środowiska terenów mieszkaniowych (przeważnie bezpośredniego sąsiedztwa), jest ono koniecznością wobec faktu, że działalność taka jest źródłem utrzymania części społeczności lokalnej. Trzeba pamiętać, że wymóg ograniczenia zasięgu ewentualnej uciążliwości odnosi się nie tylko do granic działki, lecz również do znajdującej się na działce zabudowy mieszkaniowej (dom właściciela lub pomieszczenia zamieszkania zbiorowego).

5.4. Zagrożenia jakości powietrza

Zasadnicze znaczenie dla oceny warunków środowiska na terenie gminy Kołaczyce ma uzyskanie obiektywnych, wiarygodnych i w miarę możliwości dokładnych informacji o stopniu zanieczyszczenia powietrza. Emisja zanieczyszczeń powietrza, czyli przestrzenny rozkład zanieczyszczeń w powietrzu zależy jest od wielkości emisji, parametrów meteorologicznych oraz topografii terenu. Na omawianym terenie emisja pochodzi przede wszystkim z takich źródeł jak: lokalne kotłownie, indywidualne paleniska domowe, komunikacja samochodowa. Z uwagi na zmienność stężeń

zanieczyszczeń powietrza w czasie i przestrzeni, najbardziej wiarygodnym źródłem informacji jest system automatycznych stacji pomiarowych /monitoring zanieczyszczeń powietrza/ umożliwiających ciągłe pomiary zanieczyszczeń. W celu lepszego poznania stanu czystości powietrza atmosferycznego na terenie gminy proponuje się utworzenie stanowisk pomiarowych np. w miejscowości Kołaczyce. Do głównych kierunków działań na terenie gminy z zakresu ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem należy zaliczyć redukcję emisji: dwutlenku siarki, tlenków azotu, tlenków węgla i pyłów. Redukcja zanieczyszczeń pyłowych i innych w/w powinna odbywać się poprzez stosowanie ekologicznych mediów grzewczych, a w przypadku dużych kotłowni lub zakładów poprzez montowanie w kominach odpowiednich urządzeń wychwytyjących zanieczyszczenia bądź unowocześnianie stosowanych technologii. W ostatnich latach następuje systematyczny spadek ogólnej wielkości zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza. Mało prawdopodobna jest możliwość powstawania przekroczeń dopuszczalnych norm wskutek oddziaływania lokalnych źródeł emisji, ponieważ nie ma tu poważniejszych źródeł oraz panują dość korzystne warunki rozpraszania zanieczyszczeń. Niewątpliwie jednak na jakości powietrza w okresie grzewczym mógłby się odbić niekorzystnie duży rozwój zabudowy, zwłaszcza ogrzewanej przy użyciu paliw stałych i tradycyjnych systemów grzewczych. Podwyższone stężenia zanieczyszczeń komunikacyjnych mogą występować wyłącznie w bezpośrednim otoczeniu drogi wojewódzkiej i dróg powiatowych w porach zwiększonego natężenia ruchu, jednak ze stosunkowo niewielkiego natężenia i korzystnych warunków ruchu na drodze oraz przewagi terenów otwartych w jej otoczeniu można sądzić o braku przekroczeń norm zanieczyszczenia powietrza poza pasem drogowym. Szybki wzrost natężenia ruchu może jednak spowodować pogorszenie sytuacji w terenie bezpośrednio przyległym do pasa drogowego. Kołaczyce i inne miejscowości gminy są miejscowościami, gdzie rolnictwo jest częściowo źródłem utrzymania mieszkańców. Z gospodarką rolną związany jest pewien poziom uciążliwości zapachowej (której postrzeganie jest silnie indywidualnie zróżnicowane). Należy uznać, że sporadyczne występowanie wyczuwalnego zapachu w niewielkiej odległości od miejsca emisji nie powinno być w warunkach miejscowych uznane za uciążliwe.

5.5. Poważne awarie i klęski żywiołowe

5.5.1. Informacje ogólne

Największym zagrożeniem dla środowiska mogą być sytuacje awaryjne, wypadki; katastrofy. Zgodnie z Ustawą z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz. U. Nr 62, poz. 558) klęska żywiołowa to katastrofa naturalna lub awaria techniczna, której skutki zagrażają życiu lub zdrowiu dużej liczby osób, mieniu w wielkich rozmiarach albo środowisku na znacznych obszarach, a pomoc i ochrona mogą być skutecznie podjęte tylko przy zastosowaniu nadzwyczajnych środków, we współdziałaniu różnych organów i instytucji oraz specjalistycznych służb i formacji działających pod jednolitym kierownictwem. Katastrofą naturalną lub awarią techniczną może być również zdarzenie wywołane działaniem terrorystycznym. Poważna awaria to zdarzenie (w szczególności emisja, pożar lub eksplozja powstała w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji) prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. Katastrofa naturalna to zdarzenie związane z działaniem sił natury, w szczególności wyładowania atmosferyczne, wstrząsy sejsmiczne, silne wiatry, intensywne opady atmosferyczne, długotrwałe występowanie ekstremalnych temperatur, osuwiska ziemi, pożary, susze, powodzie, zjawiska lodowe na rzekach i

morzu oraz jeziorach i zbiornikach wodnych, masowe występowanie szkodników, chorób roślin lub zwierząt albo chorób zakaźnych ludzi albo też działanie innego żywołu.

5.5.2. Poważne awarie

5.5.2.1. Przewozy ładunków niebezpiecznych.

Przez teren gminy Kołaczyce przebiegają drogi: krajowa i powiatowe. Ponadto w gminie występuje powiązanie komunikacyjne poprzez sieć dróg gminnych. Podstawowy układ sieci komunikacyjnej gminy Kołaczyce stanowią więc drogi w systemie transportowym powiatowym i gminnym. Na przebiegu tych ciągów komunikacyjnych mogą zaistnieć kolizje pojazdów połączone z uwolnieniem się ładunków niebezpiecznych. Mogą one spowodować lokalne zniszczenie lub skażenie środowiska oraz zagrażać życiu

i zdrowiu ludzi, szczególnie na terenach zabudowanych. Najwięcej zdarzeń związanych z nadzwyczajnym zagrożeniem środowiska powstaje podczas transportu drogowego (wyciek substancji ropopochonych). Zdarzenia te mają charakter lokalny i możliwe są do zneutralizowania lub usunięcia. Dane dotyczące średniodobowego ruchu na odcinkach najczęściej uczęszczanych wskazują na znaczną dynamikę wzrostu ruchu pojazdów.

W związku z tym, ruch na drogach powiatowych i gminnych z każdym dniem będzie wzrastał i będzie bardziej uciążliwy dla gminy Kołaczyce. Stwarza to także warunki dla zwiększenia wypadkowości pojazdów, w tym połączonych z uwolnieniem się ładunków niebezpiecznych. W ostatnich latach na terenie gminy nie zanotowano takich wypadków, co nie znaczy że nie istnieje takie niebezpieczeństwo.

5.5.2.2 Awarie elektrowni jądrowych, gwałtowne pożary obiektów przemysłowych, ataki terrorystyczne

Awarie elektrowni jądrowych na Ukrainie, Słowacji i na Węgrzech o technologii zbliżonej do technologii stosowanej w Czarnobylu potencjalnie mogą być przyczyną - skażenia znacznych obszarów. Potencjalnym źródłem degradacji środowiska może być również pożar na terenie, gdzie magazynowane są łatwopalne środki, w tym stacje paliw.

5.5.3. Katastrofy naturalne

5.5.3.1. Zagrożenie powodziowe

Rzeka Wisłoka na terenie gminy ma charakter rzeki górskiej i wraz z swymi dopływami i szeregiem potoków tworzy sieć rzeczną, która w czasie obfitych i długotrwałych opadów kształtuje obszar zalewowy sołectw przez które przepływa Wisłoka.

Dla ochrony przed powodzią został opracowany „Plan operacyjny ochrony przed powodzią”. Plan ten określa cele ochrony, wnioski, koncepcje i zakres działań ochronno - ratowniczych. Mając na uwadze w/w zagrożenie istnieje zasadność

realizacji przedsięwzięć ograniczających skutki powodzi i prowadzenia profilaktyki powodziowej. Polityka zagospodarowania terenów zagrożonych polegać będzie na:

- nie poszerzaniu terenów przeznaczonych do zainwestowania w dotychczasowym planie zagospodarowania przestrzennego,
- wykorzystaniu terenów zalewowych na cele lokalizacji terenów zieleni i urządzeń rekreacyjnych oraz innych obiektów, których zalanie nie spowoduje znacznych strat materialnych / np. parkingi /,
- pozostawienie części terenu pod rolnicze wykorzystanie bez możliwości lokalizacji nowych obiektów kubaturowych,
- kształtowaniu zieleni wysokiej na terenach zagrożonych w sposób nie utrudniający przepływu wód powodziowych np. w pasma równoległe do osi doliny,
- kształtowaniu układu komunikacyjnego w sposób umożliwiający szybką ewakuację ludności z terenów zagrożonych.

Ponadto należy:

- objąć tereny zalewowe systemem kanalizacji i wodociągów w celu ograniczenia na wypadek powodzi skażenia środowiska ściekami a także zapewni ludności dostawę wody przydatnej do picia dla ludzi i zwierząt,
- objąć całą gminę a szczególnie tereny zagrożone zasięgiem słyszalności instalacji akustycznej ostrzegania i alarmowania o zagrożeniach, w tym celu czynić starania o podłączenie lokalnych syren alarmowych do radiowego systemu alarmowania,
- uwzględniać w planach gospodarczych i w budżecie gminy środki na:

- utrzymywanie drożności przepustów, rowów odwadniających itp.,
- podwyższanie i uszczelnianie fundamentów budynków znajdujących się na terenach zalewowych ponad przewidywany poziom wody w czasie powodzi,
- wyposażenie i utrzymanie gminnego magazynu p. powodziowego (zgodnie z art. 7 ust.1 pkt 14, ustawy z dnia 8 marca 1990 r o samorządzie terytorialnym Dz.U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220),
- wykupienie polis ubezpieczenia od strat spowodowanych przez powódź.

- Wykonać Główny Gminny Plan Reagowania z uwzględnieniem 3-ch etapów zagrożenia; tj. w obliczu klęski, w czasie jej trwania i po powodzi.

Dla bezpieczeństwa ludzi i mienia w strefie zalewowej dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń służących ochronie przeciwpowodziowej, związanych z eksploatacją (ujęcia) ochroną wód (oczyszczalnie ścieków), infrastrukturę techniczną, rekreacyjne zagospodarowanie i wykorzystanie (bez wznoszenia trwałych obiektów kubaturowych), wyznaczanie tras i urządzeń komunikacyjnych. Dopuszcza się ponadto rolnicze wykorzystanie obszarów zalewowych, przy czym preferowane lub zalecane jest użytkowanie tych terenów jako trwałych łąk i pastwisk.

- Wszelka działalność inwestycyjna, a także wprowadzanie zmian w funkcjonowaniu obszarów zalewowych, wymaga każdorazowego uzgodnienia zamierzeń z odpowiednimi służbami gospodarki wodnej i ochrony środowiska lub uzyskania na etapie procedury lokalizacyjnej pozwolenia wodnoprawnego. Obiekty oraz roboty zmieniające stosunki wodne wymagają ocen oddziaływania na środowisko, a działalność inwestycyjna pozwoleń wodnoprawnych. Ponadto każdorazowo konieczna

jest zgoda właściwego organu ds. gospodarki wodnej i ochrony środowiska oraz Wojewódzkiego Komitetu Przeciwpowodziowego.

- Na terenach położonych w strefie zagrożenia zalaniem wielkimi wodami zabrania się m.in. lokalizowania cmentarzy, składowisk odpadów, zbiorników paliw, magazynów środków chemicznych, a w szczególności toksycznych oraz innych obiektów szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi. Oczyszczalnie powinny być projektowane z uwzględnieniem zagrożenia zatopieniem, a wyloty ścieków zabezpieczone przed wodami cofkowymi w okresie wezbrań powodziowych, z możliwością przepompowania ścieków do odbiorników.

5.5.3.2 Osuwiska

Osuwiska są na Podkarpaciu zjawiskiem bardzo częstym. Zasięg ich oddziaływania jest bardzo ograniczony, nieraz do kilkudziesięciu metrów kwadratowych. Często zagraża obiektom budowlanym. Występują lokalnie i związane są najczęściej z podcięciem skarp przez drogi lub budowę budynków, a w ostatnich latach powodowane są przez płytkie wody stokowe i wycinanie lasów. Ruchy masowe ziemi, stanowią w niektórych przypadkach zagrożenie dla obiektów budowlanych posadowionych na uruchomionej powierzchni oraz zagrożenie dla życia i zdrowia.

5.6.3.3. Huragany

Huragany, określane są jako wiatry wiejące z prędkością powyżej 35 m/s (12 w skali Beauforta), występują w województwie podkarpackim sporadycznie. Odmianą huraganów w Polsce są występujące sporadycznie trąby powietrzne o zasięgu oddziaływania kilkudziesięciu metrów i na długości do kilku kilometrów. Huragany według wieloletnich obserwacji stacji synoptycznych mogą występować w całym obszarze przygranicznym.

5.5.3.4. Gradobicia

Gradobicia, czyli intensywne opady gradu najczęściej w połączeniu z burzami, także występują sporadycznie powodując skutki kłęski żywiołowej na obszarach do 1 km². Zjawiska te w ostatnich latach nasilają się w okresie letnim.

5.5.3.5. Susze

Cały teren kraju ulega stopniowemu przesuszaniu poprzez zmniejszenie naturalnej retencyjności zlewni oraz obniżaniu się poziomów zwierciadeł wód podziemnych oraz zmian klimatu. To zagrożenie w gminie Kołaczyce nie jest tak istotne jak dla innych rejonów Polski.

5.5.3.6. Trzęsienia ziemi

Trzęsienia ziemi praktycznie nie występują, ale mogą dotyczyć obszarów pansejsmicznych Karpat. Najbliżej powiatu zanotowano trzęsienie ziemi w latach 80 o sile 2 w skali Richtera w okolicach Krynicy.

5.5.3.7. Pożary

Pożary, szczególnie lasów i łąk są zjawiskiem częstym, a równocześnie bardzo - zróżnicowanym w zasięgu i konsekwencjach. Szczególnie nasilają się w okresie wiosennego wypalania traw, a także w okresach letnich (susza), co wiąże się z niską świadomością ekologiczną społeczeństwa. Lasy na obszarze gminy znajdują się w III kat. zagrożenia pożarowego.

5.6. Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące

5.6.1. Informacje ogólne

Wszystkie urządzenia elektryczne, w tym napowietrzne linie przesyłowe wytwarzają - w swoim otoczeniu pola elektromagnetyczne. W zależności od zakresu częstotliwości, pola elektromagnetyczne wytwarzają elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące ($1-10^6$ Hz) oraz promieniowanie jonizujące (1016-1022 Hz; ultrafiolet, promieniowanie X oraz gamma). Źródłem promieniowania niejonizującego są systemy przesyłowe energii elektrycznej, stacje nadawcze radiowe, telewizyjne, telefonii komórkowej, medyczne urządzenia diagnostyczne i terapeutyczne i gospodarstwa domowego (kuchenki mikrofalowe). Ochrona ludzi i środowiska przed niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym uregulowana jest przepisami: ochrony przed promieniowaniem, zagospodarowania przestrzennego, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisami sanitarnymi. Szkodliwe oddziaływanie elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego ujawnia się przy długotrwałym przebywaniu człowieka w strefach wpływu pól w postaci zmian i dolegliwości m.in. wzroku, układu nerwowego, układu sercowo- naczyniowego. Intensywność oddziaływania zmniejsza się wraz z odległością od źródła promieniowania. Dostatecznym środkiem zapobiegania jest więc wyznaczenie stref ograniczonego użytkowania. Urządzenia nadawcze wypromieniowują do otoczenia energię elektromagnetyczną. Energia ta nie ma właściwości jonizacji cząstek materii, może jednak wywoływać w otaczającej materii więc również w organizmach żywych przepływ prądów elektrycznych. powodujących zakłócenia działania układu nerwowego i układu krążenia. Dopuszczalna wartość graniczna wynosi $0,1 \text{ W/m}^2$. W obszarach o wartościach natężenia pola lub gęstości mocy osiagającej lub przekraczającej powyższe wartości nie dopuszcza się przebywania ludności, poza osobami zatrudnionymi przy użytkowaniu źródeł pól. Stacje bazowe telefonii komórkowej są obecnie najbardziej rozpowszechnionym rodzajem obiektów radiokomunikacyjnych. W otoczeniu typowych stacji bazowych telefonii komórkowych GSM pola elektromagnetyczne o wartościach wyższych od dopuszczalnych występują nie dalej niż kilkadziesiąt metrów od samych anten i na wysokości ich zainstalowania. Urządzenia nadawcze ze względu na emitowane do otoczenia elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące zaliczane są do inwestycji wymagających sporządzania raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

5.6.2. Linie energetyczne

Na terenie Gminy Kołaczyce zlokalizowana jest linia elektroenergetyczna napowietrzna

110 kV. Energia elektryczna stanowi jedno z głównych mediów potrzebnych współczesnemu człowiekowi w celu zaspokojenia potrzeb bytowych warunkujących odpowiedni standard życia. Dostarczanie energii ze źródeł zasilania do odbiorcy wymaga przesyłu niejednokrotnie na znaczne odległości. Poza obszarami zurbanizowanymi odbywa się to, głównie systemem linii i stacji redukcyjnych napowietrznych. Dostawy energii elektrycznej do gminy odbywają się liniami elektroenergetycznymi średniego napięcia

15 kV. Sieć elektroenergetyczna gminy jest dobrze rozwinięta. Wymaga ona jednak we fragmentach - w celu poprawy jakości i niezawodności zasilania - rozbudowy i modernizacji. Obszar otaczający źródło pola elektromagnetycznego, jakim są linie energetyczne musi być objęty strefami ochronnymi, ze względu na występowanie podwyższonego poziomu natężenia pola elektromagnetycznego. Pole to o częstotliwości 50 Hz i przy natężeniu powyżej 1 kV/m, poprzez swoją składową elektryczną ma niekorzystny wpływ na organizmy żywe. Miarą pośrednią oddziaływania pola jest prąd pojemnościowy, płynący przez ciało człowieka do ziemi. Ustalona, bezpieczna wartość tego prądu przy dotykaniu elementów metalowych, pojazdów ogrodzeń i innych przedmiotów usytuowanych w pobliżu urządzenia elektrycznego nie powinna przekraczać 4 mA. Dla zachowania wyżej podanych wartości wyznaczone zostały odpowiednimi przepisami szerokości stref ochronnych. Są to

- Strefa ochronna I ° - stopnia - określa się nią obszar między skrajnymi przewodami linii i wyznacza ją rozpiętość ramion słupa, natężenie pola elektromagnetycznego w strefie wynosi powyżej 10 kV /m
- Strefa II ° stopnia liczona jest od skrajnego przewodu i jest uzależniona od napięcia linii, natężenie pola elektromagnetycznego w tej strefie wynosi od 10 do 1 kV/m.

Linie i stacje napowietrzne są postrzegane jako elementy nieharmonizujące z krajobrazem zarówno naturalnym jak i zurbanizowanym., zaś strefy ochronne są obszarami ograniczonego użytkowania i zagospodarowania terenu. Dotyczy to lokalizacji obiektów kubaturowych przeznaczonych na stały pobyt ludzi i zalesień w pobliżu linii. Sposób gospodarowania w obrębie stref ochronnych jest określony przez Polskie Normy, wytyczne projektowania i eksploatacji urządzeń elektrycznych oraz przepisy branżowe.

5.6.3. Stacje nadawcze radiowo telewizyjne

Z punktu widzenia ochrony środowiska i ludzi istotne znaczenie mają urządzenia radiolokacji rozsiewczej, stacje nadawcze radiowo-telewizyjne, telefonii komórkowej, które emitują do środowiska fale elektromagnetyczne o wysokiej częstotliwości, w postaci radiofal o częstotliwości od 0,1 - 300 MHz i mikrofal od 300 do 300 000 MHz. Planuje się wybudowanie:

Stacji PTK Centertel wys. 49m w miejscowości Sowina

6. Pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych

Na terenie gminy nie pozyskuje się energii ze źródeł odnawialnych.

Planuje się montaż 100 lamp oświetlenia hybrydowego finansowany w 80% z środków unijnych; całkowity koszt: 3 148 407 zł.

Bieżdziadka 23 lampy

Bieżdziedza 13 lamp

Kołączyce 15 lamp

Krajowice 2 lampy
Lublica 11 lamp
Nawsie Kołaczyckie 6 lamp
Siekłówka 13 lamp
Sowina 17 lamp

7. Edukacja ekologiczna

Na terenie gminy edukacja ekologiczna prowadzona jest przez urząd gminy, szkoły podstawowe, gimnazjum. Gmina zamierza rozwinąć współpracę z organizacjami szkolnymi w celu okresowych zbiórek niektórych surowców wtórnych, oraz baterii szczególnie w okresach wiosenno-jesiennych. Kontynuowana będzie rozpoczęta akcja edukacyjna tj:

- Konkurs na największą ilość baterii zebranych przez dzieci i młodzież ze szkół podstawowych i gimnazjów na terenie gminy Kołaczyce. Akcja zorganizowana we współpracy z Organizacją Odzysku i Recyklingu „REBA”
- Kampania zorganizowana przy współudziale Fundacji Ekologicznej ARKA „Kochasz dzieci nie pal śmieci” -konkurs plastyczny na najlepszy plakat przeprowadzony w szkołach podstawowych na terenie gminy .
- Kampania obejmowała również akcję ulotową i plakatową mającą na celu zapobieganie spalaniu w piecach C.O odpadów komunalnych i in (zwłaszcza niebezpiecznych). Ulotki i plakaty zawierały informację o zagrożeniach zdrowotnych i konsekwencjach prawnych (kara grzywny)względem osób postępujących w taki sposób. Kampania miała na celu podniesienie świadomości ekologicznej osób dorosłych oraz kształtowanej postaw ekologicznych wśród najmłodszych mieszkańców gminy.
- W szkołach organizowane są również akcje „Sprzątanie Świata”

Forma takiej współpracy spowoduje połączenie „przyjemnego z pożytecznym” tj. pozwoli na gromadzenie funduszy potrzebnych do różnego rodzaju form działalności dzieci i młodzieży a ponadto odciąży budżet gminy. Podczas corocznej akcji „Sprzątanie Świata” prowadzona jest zbiórka odpadów przez młodzież szkolną.

8. Podsumowanie

W świetle prowadzonych dostępnych badań (WIOŚ w Rzeszowie) należy uznać stan środowiska gminy za dość dobry. Spowodowane jest to brakiem dużych zakładów przemysłowych na terenie gminy i małą ilością podmiotów gospodarczych mających istotny wpływ na stan środowiska. Dużym problemem na terenie gminy jest brak kanalizacji sanitarnej, nadal dużym problemem jest zapewnienie ludności dobrej jakościowo wody do spożycia, ochrona przeciwpowodziowa, racjonalna gospodarka odpadami, ograniczanie hałasu drogowego i zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego. Zintensyfikowania wysiłków w świetle planowanego rozwoju wymagać będzie ochrona bioróżnorodności, krajobrazu, ciągłości systemów ekologicznych i gleb.

9. ANALIZA SWOT

9.1. Czynniki wewnętrzne

Stan przyrody i środowiska

Mocne strony

- + praktycznie brak na terenie gminy zagrożeń środowiska (z wyjątkiem potencjalnych, powodziowych),
- + różnorodność biologiczna obszaru gminy (krajobrazowa, morfologiczna, ekosystemowa, siedliskowa)
- + obszary prawnie chronione
- + duże obszary leśne
- + występowanie naturalnie ukształtowanych dolin rzecznych;
- + brak emitorów zanieczyszczeń powietrza (przemysłowych),
- + brak gruntów zdewastowanych i zdegradowanych, wymagających rekultywacji i zagospodarowania przy średniej krajowej za wyjątkiem obszarów wydobycia kopalin pospolitych
- + bardzo niska zawartość metali ciężkich w glebach użytków rolnych;
- + ogólnie niski poziom chemizacji środowiska i zanieczyszczenia powietrza
- + atmosferycznego;
- + występowanie obszarów prawnie chronionych ,
- + rozwinięte rolnictwo,
- + ekologiczne środowisko,

Słabe strony

- niskie nakłady przeznaczane na ochronę środowiska na poziomie krajowym, wojewódzkim i powiatowym,
- średnia jakość wody pitnej,
- część gminy nie skanalizowana
- zagrożenie powodzią części obszarów gminy
- wysoka podatność gleb na czynniki erozyjne;
- utrzymujące się zanieczyszczenie i eutrofizacja wód;
- znikanie drobnych zbiorników wodnych oraz bogatych przyrodniczo enklaw śródpolnych;
- niska odporność drzewostanów w lasach silnie przekształconych gospodarczo na działanie czynników biotycznych, w szczególności na gradacje owadów;
- hałas, wibracje i zanieczyszczenie gleb wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych,
- niedostateczna retencja wód w zlewniach;
- brak lokalnych partnerów w ochronie przyrody i krajobrazu kulturowego - organizacji i stowarzyszeń ekologicznych

Stan infrastruktury służącej ochronie środowiska

Mocne strony

- + istniejący system oceny zagrożenia pożarowego w lasach, zagrożeń przeciwpowodziowych,

- + część gminy objęta systemem kanalizacji sanitarnej
- + zmodernizowane kotłownie i przeprowadzone termorenowacje w obiektach użyteczności publicznej.
- + tworzenie korzystnych warunków przestrzennych do absorpcji funduszy strukturalnych;
- + udział gminy w programie rozwoju przedsiębiorczości w powiecie;
- + mała ilość wytwarzanych przemysłowych i odpadów niebezpiecznych;
- + brak przemysłu degradującego środowisko,
- + korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa ekologicznego i integrowanego oraz rozwoju przyjaznych dla środowiska form turystyki
- + korzystne warunki dla rozwoju wykorzystania odnawialnych źródeł, upowszechnianiem się stosowania palenisk (pieców co) na drewno,
- + wzrost zainteresowania tworzeniem gospodarstw agroturystycznych;

Słabe strony

- część gminy nie objęta systemem kanalizacji sanitarnej
- ograniczone środki finansowe na rozbudowę i modernizację infrastruktury służącej ochronie środowiska (brak środków na wkład własny, zapotrzebowanie przekraczające możliwości dofinansowania zadań);
- niedostateczny stan infrastruktury komunikacyjnej
- wzrost zanieczyszczeń komunikacyjnych, hałasu i wibracji
- duża ilość wyrobów zawierających azbest w obiektach budowlanych;
- duże rozproszenie zabudowań utrudniające objęcie całości gminy kanalizacją sanitarną
- słaba dynamika rozwoju sieci kanalizacyjnej

Sfera społeczna

Mocne strony

- + rosnące kwalifikacje oraz doświadczenie kadr ochrony środowiska; + powstawanie stowarzyszeń i związków gmin podejmujących wspólne działania dla zapewnienia zrównoważonego rozwoju gminy,
- + intensywna działalność edukacyjna szkół
- + działalność edukacyjna prowadzona przez pracowników obszarów chronionych oraz członków proekologicznych organizacji pozarządowych (konkursy, wydawnictwa, zajęcia aktywnej edukacji terenowej, akcje prośrodowiskowe - sprzątanie świata, wprowadzanie do programów edukacji formalnej zagadnień ochrony przyrody i środowiska, działalność szkolnych kół zainteresowań
- + upowszechnianie informacji o środowisku i problemach jego ochrony w środkach masowego przekazu (prasa, radio, telewizja, internet), wydawnictwach popularnych i specjalistycznych;

Słabe strony

- zbyt wolno postępujący wzrost świadomości społecznej dotyczącej konieczności gospodarowania w sposób przyjazny dla przyrody i środowiska, brak indywidualnych nawyków i postaw prośrodowiskowych (segregacji odpadów, oszczędności wody, nie zaśmiecania lasów, spalanie szkodliwych odpadów powodujące zanieczyszczenie powietrza, etc.);
- słaba informacja o działalności doradczo-szkoleniowej, słaba współpraca z mediami, niedostatecznie rozpowszechniona wiedza na temat technicznych i organizacyjnych rozwiązań służących ochronie środowiska (nowe prawo ochrony środowiska, najlepsze dostępne techniki itp.);

- ucieczka wykwalifikowanych ludzi poza teren gminy i powiatu,

9.2. Czynniki zewnętrzne

Sfera prawna i polityczna

Mocne strony

- + wprowadzenie większości przepisów ochrony przyrody i środowiska dostosowanych do prawa unijnego i wdrożenie instrumentów prawno-ekonomicznych mobilizujących do realizacji inwestycji prośrodowiskowych,
- + zwiększenie gamy instrumentów finansowania inwestycji i działań proekologicznych (preferencyjne kredyty, ulgi podatkowe, dotacje z budżetu państwa); może obniżyć efektywność wykorzystania środków przeznaczonych na rozwój regionalny;
- + możliwość uzyskiwania dotacji i pożyczek z funduszy krajowych i zagranicznych na inwestycje w zakresie ochrony środowiska,
- + uspołecznienie procesów podejmowania decyzji mających wpływ na stan środowiska i zwiększanie zakresu informacji o środowisku

Słabe strony

- niespójność przepisów prawnych i opóźnienia w przygotowywaniu nowych aktów prawnych i przepisów wykonawczych dotyczących ochrony przyrody, programów rolnośrodowiskowych
- słaba informacja na temat skutków prawnych
- słaba pozycja w kraju województwa podkarpackiego w dostępie do środków finansowych, pomimo okazałych kwot przeznaczanych na rozwój regionalny ze źródeł zagranicznych w stosunku do innych województw
- brak jasnych zasad przyznawania środków finansowych na działania związane z ochroną środowiska.

Sfera przyrodnicza a społeczno - gospodarcza

Mocne strony

- + możliwość wdrożenia programów rolno-środowiskowych UE;
- + wspieranie inicjatyw samorządów, organizacji i instytucji w woj. podkarpackim,
- + zmierzających do uzyskania pomocy finansowej programów UE na rozwój infrastruktury ochrony środowiska;
- + wspieranie inicjatyw podmiotów gospodarczych zmierzających do uzyskania dofinansowania inwestycji eliminujących zagrożenia
- + podejmowane próby koordynowania działań prośrodowiskowych na wszystkich szczeblach administracji rządowej i samorządowej;
- + wzrost krajowego i zagranicznego popytu na „zdrową żywność”, bezpieczne dla środowiska formy sportu i rekreacji, turystyki i kontaktu z przyrodą;

Słabe strony

- małe zainteresowanie inwestorów zagranicznych województwem

- tolerancyjny stosunek wymiaru sprawiedliwości do sprawców wykroczeń przeciwko przyrodzie i środowisku

10. ZAŁOŻENIA WYJŚCIOWE DO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

10.1 Analiza obowiązującego stanu prawnego

10.1.1 Wprowadzenie

POLITYKA EKOLOGICZNA PAŃSTWA

Polityka ekologiczna państwa zmierza do harmonizowania i do rozwoju kraju poprzez równoważenie celów ochrony środowiska z celami gospodarczymi i społecznymi. Opiera się na konstytucyjnej zasadzie zrównoważonego rozwoju, dlatego jej zalecenia muszą być uwzględniane we wszystkich dokumentach strategicznych oraz programach, których realizacja może mieć wpływ na stan środowiska. Polityka ekologiczna państwa przyjmowana jest na 4 lata z perspektywą kolejnych 4 lat. W grudniu 2006 r. Rada Ministrów przyjęła dokument pod nazwą POLITYKA EKOLOGICZNA PAŃSTWA NA LATA 2007-2010, Z UWZGLĘDNIENIEM LAT 2011-2014, będący uszczegółowieniem

i uaktualnieniem II POLITYKI EKOLOGICZNEJ PAŃSTWA z 2000 r. i skierowała do Sejmu. Potrzeba aktualizacji polityki ekologicznej państwa wynikała m.in. z uzyskania przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej i konieczności spełnienia wymagań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz osiagania celów wspólnotowej polityki ekologicznej. Polityka ekologiczna Państwa na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014" bierze pod uwagę powyższe zobowiązania.

Aktualizacja dotyczy wprowadzenia rozdziału diagnozy i wyzwań polityki ekologicznej, uwzględnienia strategicznych dokumentów Wspólnoty Europejskiej i opracowanych na poziomie krajowym, mogących mieć wpływ na stan środowiska, a także uwzględnienia w szerszym zakresie zagadnień ujętych w Konwencji klimatycznej i w Protokole z Kioto. **Polityka ochrony klimatu jest w świecie priorytetem**, a ograniczenia emisji zanieczyszczeń wpływają nie tylko na stan środowiska, ale również na działalność gospodarczą i społeczną. Nadrzędnym celem polityki ekologicznej państwa jest **zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) i tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego.**

Cele realizacyjne nadrzędnego celu polityki ekologicznej państwa (priorytety) to:

1. Wzmocnienie systemu zarządzania ochroną środowiska.
2. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody.
3. Zrównoważone wykorzystanie materiałów wody i energii.
4. Dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego dla ochrony zdrowia mieszkańców Polski.
5. Ochrona klimatu.

Podstawowe cele i kierunki działań o charakterze systemowym to:

- włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych, celów ochrony środowiska do wszystkich dokumentów strategicznych oraz przeprowadzenie oceny skutków ekologicznych ich realizacji przed zatwierdzeniem;

- ♦ aktywizacja rynku do działań na rzecz ochrony środowiska (m.in. tworzenie podstaw prawnych, instytucjonalnych i proceduralnych dla wprowadzenia systemu „zielonych zamówień” realizowanych ze środków publicznych i tworzenie „zielonych miejsc pracy”, działania edukacyjne i promocyjne, współpraca z organizacjami ekologicznymi);
- ♦ upowszechnianie systemów zarządzania środowiskowego oraz rozwój EMAS w sektorze małych przedsiębiorstw oraz administracji publicznej szczebla lokalnego;
- ♦ odpowiedzialność za szkody w środowisku (wdrożenie odpowiednich procedur i przepisów prawnych, tworzenie bazy danych o szkodach w środowisku, kontrola);
- ♦ edukacja i udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska;
- ♦ zwiększenie wiedzy i innowacyjności w procesie zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego kraju oraz ułatwienie procesu wdrażania nowych technologii środowiskowych i ekoinnowacji w gospodarce;
- ♦ integracja problematyki środowiskowej i planowania przestrzennego wraz z konieczną odbudową struktur instytucjonalnych wspierających te integracje oraz integracja systemu monitoringu sieci Natura 2000 z systemem zarządzania gospodarką przestrzenną;
- ♦ doskonalenie mechanizmów prawnych, ekonomicznych i finansowych zapewniających efektywne i terminowe realizowanie celów polityki ekologicznej państwa.

Pozostałe cele średniookresowe polityki ekologicznej (do 2014 r.) dotyczą:

- ♦ ochrony przyrody i krajobrazu: zahamowanie strat różnorodności biologicznej na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym i ponadgatunkowym (ekosystemów i krajobrazu);
- ♦ ochrony i zrównoważonego rozwoju lasów: rozwijanie trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej;
- ♦ ochrony powierzchni ziemi: ograniczenie negatywnego oddziaływania procesów gospodarczych na środowisko glebowe; wzrost powierzchni terenów przekazywanych do rekultywacji;
- ♦ ochrona kopalni i wód podziemnych:
 - 1) doskonalenie prawodawstwa dotyczącego ochrony zasobów kopalni i wód podziemnych oraz zharmonizowanie przepisów z tego zakresu;
 - 2) poszukiwanie i wykorzystanie substytutów zasobów nieodnawialnych
 - 3) ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych, a także w trakcie eksploatacji złóż kopalni;
 - 4) optymalizacja wykorzystania i zrównoważone użytkowanie kopalni i wód podziemnych;
 - 5) ochrona głównych zbiorników wód podziemnych, które stanowią główne, strategiczne źródło zaopatrzenia ludności w wodę;
 - 6) usprawnienie funkcjonowania administracji geologicznej w celu lepszej ochrony kopalni i wód podziemnych;
 - 7) eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalni;
- ♦ biotechnologie i organizmy zmodyfikowane genetycznie: zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego kraju;
- ♦ ograniczenia materiałochłonności, wodochłonności; energochłonności i odpadowości
- ♦ produkcji:
 - 1) pełne wdrożenie zasady decouplingu – rozdzielenia zależności oddziaływania rozwoju gospodarczego na środowisko;
 - 2) wzrost efektywności wykorzystania surowców, w tym zasobów wodnych w gospodarce;
 - 3) zapobieganie i ograniczanie powstawania odpadów u źródła, a także zmniejszenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko”;

- wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych:
 - 1) osiągnięcie 7,5% udziału energii wytwarzanej ze źródeł odnawialnych zarówno w bilansie zużycia energii pierwotnej w 2010 r. jaki i takiego samego udziału tych źródeł w produkcji energii elektrycznej;
 - 2) dalsze zwiększenie udziału biopaliw w odniesieniu do paliw używanych w transporcie;

- kształtowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i skutkami suszy:
 - 1) dążenie do zapewnienia dobrego stanu (jakościowego i ilościowego) wód w Polsce;
 - 2) wdrażanie zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi w Polsce, w tym reorganizację służb zajmujących się gospodarowaniem wodami poprzez ich integrację;
 - 3) zmiana systemu finansowania gospodarki wodnej (samofinansowanie gospodarki wodnej);
 - 4) efektywna ochrona przed powodzią i suszą.
 - 5) integracja gospodarki wodnej z gospodarką leśną poprzez planowanie przestrzenne;

- relacja „środowisko-zdrowie: zahamowanie powstawania środowiskowych zagrożeń zdrowia;

- jakość wód: osiągnięcie dobrego stanu krajowych wód powierzchniowych i podziemnych;

- zanieczyszczenie powietrza:
 - 1) spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza;
 - 2) spełnienie standardów emisyjnych z instalacji wymaganych przepisami prawa;
 - 3) redukcja emisji z obiektów energetycznego spalania w kierunku pułapów emisyjnych określonych w Traktacie Akcesyjnym;

- gospodarka odpadami:
 - 1) ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów;
 - 2) utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju PKB;
 - 3) zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska;
 - 4) zmniejszenie ilości wszystkich odpadów kierowanych na składowiska odpadów, w tym w szczególności doprowadzenie do sytuacji, w 2013 r. nie będzie składowanych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji więcej niż 50% masy tych odpadów wytworzonych [w 1995 r.;
 - 5) zamknięcie do końca 2009 r. wszystkich krajowych składowisk nie spełniających wymaganych standardów;
 - 6) wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów;
 - 7) całkowite wyeliminowanie i unieszkodliwienie PCB do 2010 r.;
 - 8) rozbudowa systemu odzysku i unieszkodliwiania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów;
 - 9) zapewnienie pełnej skuteczności działania systemu zbierania i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji;

- 10) stworzenie kompleksowej bazy danych o wprowadzonych na rynek produktach i gospodarce odpadami w Polsce;
- ◆ zapobieganie niszczeniu ozonu atmosferycznego: wycofanie z obrotu i stosowania substancji zubożających warstwę ozonową z wyjątkami dopuszczonymi przez Protokół montrealiński oraz regulacje Unii Europejskiej;
 - ◆ substancje chemiczne w środowisku
 - 1) propagowanie stosowania bezpiecznych dla ludzi i środowiska zamienników chemikaliów i preparatów niebezpiecznych (w tym produktów biodegradowalnych);
 - 2) stworzenie spójnego systemu odpowiedzialności za chemikalia: wprowadzane na rynek, stosowane w produkcji oraz występujące w produktach i odpadach;
 - 3) minimalizacja niekorzystnego wpływu stosowania chemikaliów na ludzi i środowisko;
 - 4) propagowanie stosowania produktów chemicznych biodegradowalnych;
 - ◆ poważne awarie przemysłowe:
 - 1) zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej przez nadzór nad wszystkimi instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami takiej awarii;
 - 2) ograniczenie skutków poważnych awarii w odniesieniu do ludzi, środowiska oraz wartości materialnych;
 - ◆ oddziaływanie hałasu:
 - 1) zmniejszenie zagrożenia mieszkańców Polski ponadnormatywnym hałasem zwłaszcza emitowanym przez środki transportu;
 - ◆ oddziaływanie pól elektromagnetycznych: ochrona mieszkańców przed nadmiernym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych;
 - ◆ bezpieczeństwo jądrowe i ochrona przed promieniowaniem: podwyższenie poziomu bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej społeczeństwa polskiego;
 - ◆ ochrona klimatu:
 - 1) konsekwentne wdrażanie krajowych programów redukcji emisji, tak aby w perspektywie długoterminowej osiągnąć redukcję emisji w odniesieniu do emisji w roku bazowym, wynikającą z porozumień międzynarodowych;
 - 2) podjęcie działań mających na celu dostosowanie wybranych sektorów oraz obszarów Polski do konsekwencji zmiany klimatu.

POLITYKA EKOLOGICZNA WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO

Podstawową zasadą polityki ekologicznej województwa podkarpackiego, przyjętą w dokumentach strategicznych opracowywanych na szczeblu regionalnym, jest zasada zrównoważonego rozwoju. W dokumencie „Strategia rozwoju województwa podkarpackiego na lata 2007-2020” ochrona środowiska stanowi jeden z priorytetów rozwoju województwa podkarpackiego, podobnie jak w innych ważnych dla ochrony środowiska dokumentach strategicznych jak: „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego” i „Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013”.

Działania i przedsięwzięcia w zakresie ochrony środowiska w województwie podkarpackim od wielu lat zmierzają do:

- 1) poprawy jakości środowiska we wszystkich jego elementach i uzyskania dobrych wskaźników w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami m.in. poprzez wdrażanie

proekologicznych wzorców produkcji i nowoczesnych technologii (technologie małoodpadowe, materiałoooszczędne, energooszczędne i wodooszczędne, proekologiczne systemy organizacji i zarządzania),

2) osiągnięcia bezpieczeństwa ekologicznego, w tym zapewnienia odpowiedniej ilości zasobów wodnych na potrzeby ludności i gospodarki województwa i kraju oraz ograniczanie szkodliwych czynników wpływających na zdrowie i środowisko (minimalizacja negatywnych skutków zjawisk naturalnych np. powodzi, przeciwdziałanie poważnym awariom);

3) utrzymania i zwiększania trwałości i odnawialności procesów ekologicznych oraz stabilności ekosystemów;

4) rozwoju gospodarczego województwa i zaspokojenia aspiracji mieszkańców regionu przy wykorzystaniu potencjału tkwiącego w zasobach naturalnych i kulturowych województwa (turystyka, rolnictwo ekologiczne itp.),

5) zapewnienia dostępu społeczeństwa do informacji o środowisku, do udziału w podejmowaniu decyzji w sprawach dotyczących środowiska oraz do wiedzy ekologicznej;

od momentu wejścia Polski do Unii Europejskiej:

- ❖ zapewnienia zgodności polityki ekologicznej z kierunkami i zakresem działań przyjętych w polityce ekologicznej Unii Europejskiej;
- ❖ zintensyfikowania współpracy z sąsiadami i innymi krajami w rozwiązywaniu problemów transgranicznych, zwłaszcza w zmniejszeniu wzajemnych przepływów zanieczyszczeń oraz budowie systemów zapobiegania i ostrzegania;
- ❖ doskonalenia struktur zarządzania środowiskiem na szczeblu administracji wojewódzkiej.

O skuteczności prowadzonej polityki w zakresie poprawy stanu środowiska świadczą wyniki corocznego monitoringu środowiska. Wskazują one powolną, ale sukcesywną poprawę jakości takich elementów środowiska jak: woda, powietrze, gleby. Na podstawie **oceny aktualnego stanu środowiska** stwierdza się, że nadal rozwiązania wymagają takie **problemy województwa podkarpackiego** jak:

- ❖ nie zadowalająca jakość wód przeznaczonych do spożycia, zwłaszcza na obszarach wiejskich;
- ❖ niedostateczny stan zabezpieczenia przeciwpowodziowego i obszary osuwiskowe;
- ❖ niezadowalająca gospodarka odpadami (podobnie jak na terenie całego kraju);
- ❖ zagrożenia związane z transportem (zwłaszcza hałasem i wibracjami) i składowaniem substancji chemicznych (zapobieganie poważnym awariom);
- ❖ rekultywacja terenów poeksploatacyjnych przemysłu wydobywczego, głównie górnictwa siarkowego;
- ❖ zachowanie istniejących walorów i ich racjonalnego wykorzystania, w tym skuteczna ochrona i zachowanie różnorodności biologicznej;
- ❖ lokalne przekroczenia standardów jakości powietrza i gleb, hałasu, promieniowania elektromagnetycznego, zwłaszcza w obszarach najintensywniejszego zagospodarowania i zaludnienia (Rzeszów, Dębica, Jasło);
- ❖ niski, w stosunku do potencjalnych możliwości udział produkcji energii pochodzących ze źródeł odnawialnych;
- ❖ konflikty na styku ochrona przyrody i rozwój inwestycyjny, zwłaszcza w sytuacji malejących nakładów na ochronę przyrody.

10.2 CELE I FUNKCJE PROGRAMU

Strategia długoterminowa będzie stanowić podstawę planowania działań w zakresie ochrony środowiska w latach 2010-2017 na terenie gminy Kołaczyce. Długoterminowy cel, uwzględniający kierunki rozwojowe w regionie to:

Harmonijny, zrównoważony rozwój gminy, w którym wymagania ochrony środowiska mają nie tylko istotny wpływ na przyszły charakter regionu ale również wspierają jego rozwój gospodarczy

Strategia do roku 2017 została sformułowana w oparciu o ocenę stanu istniejącego, tendencje mające istotne znaczenie dla przyszłości gminy i najważniejsze kierunki rozwojowe. Została ona opracowana w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego, dla których zdefiniowano długoterminowe cele i opisano strategię ich osiągnięcia.

Realizacja Programu ochrony środowiska ma na celu zachowanie walorów środowiska i poprawę jego stanu na terenach zdegradowanych. Jako główne cele programu gminnego zgodne z celami programu powiatowego przyjmuje się:

- 1) kierowanie działaniami administracji publicznej wszystkich szczebli, instytucji, pozarządowych organizacji ekologicznych na terenie gminy w zakresie:
 - realizacji zobowiązań wynikających z podpisanego z Unią Europejską Traktatu Akcesyjnego (związanych ze zrównoważonym rozwojem, a więc stykiem ochrony środowiska z gospodarką i kwestiami społecznymi);
 - wprowadzanie nowych standardów środowiskowych i przedsięwzięć poprawiających standardy związane z zaopatrzeniem mieszkańców w wodę, odprowadzaniem ścieków, unieszkodliwianiem odpadów, poprawą klimatu akustycznego, pełną dostępnością do informacji o środowisku i jego ochronie, udziałem społeczeństwa w procesach ocen oddziaływania na środowisko;
 - ochrony walorów przyrodniczo-krajobrazowych na terenie gminy;
 - realizacji Strategii Rozwoju Gminy (gdzie jednym z ważniejszych celów strategicznych jest „Dobrze funkcjonujące środowisko przyrodnicze”);
 - podnoszenia świadomości ekologicznej społeczeństwa i wiedzy o stanie środowiska;
- 2) stworzenie podstawy do występowania o zewnętrzne środki finansowe potrzebne do realizacji przedsięwzięć ochrony środowiska;
- 3) określenie priorytetów ochrony środowiska gminy, z uwzględnieniem szans rozwojowych gminy i województwa podkarpackiego oraz celów i kierunków działań ustalonych w dokumentach na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

Program opracowany został na 4 lata (2010 –2013 r.), z tym że przewidziane w nim działania obejmują w perspektywie okres do 2017 r.

Ustalenia programu obejmują:

- 1) strategię ochrony i poprawy stanu środowiska, a w niej:
 - a) określone cele strategiczne, w obrębie których wyznaczono cele szczegółowe,
 - b) długookresowe cele ekologiczne (do 2017) i w ramach tych celów cele średniookresowe (do 2015) i cele krótkookresowe

(2010-2013), zmierzające do realizacji działań ochronnych, ustalone według stopnia ważności.

- c) działania inwestycyjne i pozainwestycyjne ustalone w ramach, każdego z wyznaczonych celów średniookresowych lub długookresowych, ustalone według stopnia ważności dla realizacji Programu.
- 2) zarządzanie Programem, w tym: działania kontrolne realizacji Programu
- 3) koszty i źródła finansowania Programu (środki niezbędne do osiągnięcia założonych celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe).

10.2.1. Priorytety ekologiczne.

Działania dotyczące realizacji Programu powinny odbywać się w obrębie następujących celów strategicznych:

Cel strategiczny nr 1 - Ochrona wód i efektywne wykorzystanie zasobów wodnych

Cel strategiczny nr 2 – Ochrona przed powodzią

Cel strategiczny nr 3 - Gospodarka odpadami

Cel strategiczny nr 4 – Odnawialne źródła energii, energetyka alternatywna

Cel strategiczny nr 5 - Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu oraz zrównoważony rozwój lasów

Cel strategiczny nr 6 - Ochrona powietrza atmosferycznego

Cel strategiczny nr 7 - Ochrona powierzchni ziemi i przywrócenie wartości użytkowej gleb

Cel strategiczny nr 8 -Ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym

Cel strategiczny nr 9 - Ochrona zasobów kopalin

Cel strategiczny nr 10 – Edukacja ekologiczna

10.2.2. Struktura Planu gospodarki odpadami

Plan gospodarki odpadami sporządzony zostanie zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami. Uwzględnione zostały wymagania planów gospodarki odpadami: krajowego wojewódzkiego oraz powiatowego. Cele i kierunki działań, rozwiązania systemowe oraz harmonogram i koszty realizacji gospodarki odpadami zostały omówione w integralnym opracowaniu „Gminny plan gospodarki odpadami”.

10.3. Kryteria wyboru celów i priorytetów ekologicznych

W realizacji Programu, a wiodącymi zasadami są:

- 1) zasada "eliminacji największych problemów";
- 2) zanieczyszczający płaci;
- 3) zapobiegania przewidywalnym problemom
- 4) oszczędne korzystania z zasobów naturalnych;
- 5) zasada odpowiedzialności z prowadzone zadania;
- 6) zasada skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej.

Przy ustalaniu kolejności celów oraz priorytetów działań i przedsięwzięć uwzględnia się następujące **kryteria**:

- 1) spójność z priorytetami określonymi przez „Program ochrony środowiska dla województwa podkarpackiego”,
- 2) spójność z „Planem gospodarki odpadami dla województwa podkarpackiego”,
- 3) spójność z priorytetami określonymi przez „Program ochrony środowiska dla powiatu Jasielskiego”,
- 4) spójność z „Planem gospodarki odpadami dla powiatu Jasielskiego”,
- 5) zgodność z priorytetami, celami i kierunkami określonymi w „Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego”, oraz Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego, w szczególności dotyczącymi tworzenia warunków dla rozwoju gospodarczego, podniesienia konkurencyjności produktu turystycznego województwa, podniesienia poziomu i jakości życia mieszkańców;
- 6) zgodność z priorytetami, celami i kierunkami określonymi w „Strategii Rozwoju Powiatu Jasielskiego
- 7) zgodność z celami i priorytetami określonymi w Strategii Rozwoju Gminy,
- 8) spójność z celami i kierunkami działań określonymi w innych dokumentach strategicznych i sektorowych, opracowywanych w województwie podkarpackim;
- 9) spójność z celami i kierunkami działań określonymi w innych dokumentach strategicznych i sektorowych, opracowywanych w Powiecie,
- 10) zgodność z listą przedsięwzięć priorytetowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki w Wodnej w Rzeszowie,
- 11) spójność z celami opracowanymi w innych dokumentach rządowych,

Tworząc listę działań brano pod uwagę:

- 1) ponadlokalny (gminny) wymiar zadań,
- 2) spodziewany efekt ekologiczny
- 3) możliwość uzyskania zewnętrznego wsparcia finansowego,
- 4) obecne zaawansowanie inwestycji,
- 6) zmniejszenie, eliminację lub przeciwdziałanie zagrożeniom środowiskowym, szczególnie związanych narażeniem zdrowia i życia mieszkańców,
- 6) uwarunkowania przyrodnicze i społeczno-gospodarcze Gminy Kołaczyce – jako wyjściowy przyjęto stan środowiska na dzień 31.12.2009r.

Założenia i wytyczne polityki ekologicznej państwa i innych dokumentów strategicznych są podstawą do realizowania na terenie gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska (we wszystkich jego komponentach).

10. 4. Strategia ochrony i poprawy stanu środowiska.

10. 4.1. Informacje ogólne

Strategia ochrony, poprawy stanu i racjonalnego wykorzystania zasobów środowiska została opracowana dla obszaru Gminy Kołaczyce. Wskazywane działania dotyczą jednostek różnego szczebla zarządzania środowiskiem na terenie gminy oraz przedsiębiorstw i instytucji bezpośrednio podlegającym organom wojewódzkim i centralnym. Zadania do realizacji przez gminę zostały wyodrębnione jako część niezbędnych działań na rzecz środowiska, w formie zadań własnych gminy. Układ strategii w zakresie ochrony i poprawy stanu środowiska nawiązuje do strategii przyjętej

w „Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Podkarpackiego” i „Programie Ochrony Środowiska Dla Powiatu Jasielskiego”

10.4.2. Ochrona wód i efektywne wykorzystanie zasobów wodnych

Cel strategiczny nr 1

(Zapewnienie wystarczającej ilości wody o odpowiedniej jakości użytkowej, racjonalizacja zużycia wody, rozbudowa systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków).

Cel ten zakłada systematyczną poprawę jakości wód, tak aby wody osiągnęły co najmniej dobry stan ekologiczny, racjonalizację zużycia wody w sektorze gospodarczym, rolnictwie i gospodarstwach domowych. Ponadto istotne jest zapewnienie bezpieczeństwa powodziowego terenów zalewowych. Za priorytetowe działania, w ramach polityki krajowej, uznano:

- zintegrowaną ochronę wód przed zanieczyszczeniem;
- obligatoryjny obowiązek oczyszczania ścieków komunalnych;
- ochronę wód przed zanieczyszczeniami azotanami ze źródeł rolniczych.

Mając na względzie rangę zagadnienia, problem jakości wód powierzchniowych i podziemnych, powinien być rozwiązany globalnie dla całej gminy. Rozwiązanie tego problemu wymaga ścisłej współpracy między gminami sąsiednimi i podjęcia działań systemowych dla całej gminy.

Przewidywane kierunki zmian w tym zakresie, powinny obejmować działania i przedsięwzięcia niezbędne do realizacji zarówno w sferze gospodarki ściekowej jak również systemów zaopatrzenia w wodę. Ocena stanu urządzeń służących do poboru wody oraz jej uzdatniania, wymusza dążenie do budowy systemów zaopatrzenia w wodę.

W zakresie gospodarki ściekowej należy dążyć do budowy systemów kanalizacyjnych i wysokoefektywnych oczyszczalni ścieków.

Zadania w zakresie racjonalizacji zużycia wody należeć będą głównie do instytucji na poziomie krajowym i wojewódzkim oraz do przedsiębiorstw, w tym komunalnych, podmiotów gospodarczych i indywidualnych odbiorców.

Cele szczegółowe:

Cel nr 1.1. Wdrożenie kompleksowego systemu gospodarki wodno – ściekowej oraz minimalizacja emisji zanieczyszczeń ze źródeł: przemysłowych i wiejskich. Program poprawy czystości wód w zlewni rzeki Wisłoki -Związek Gmin Dorzecza Wisłoki

Cel nr 1.2. Zaspokojenie zapotrzebowania ludności na odpowiednią jakościowo wodę pitną oraz do celów bytowo-gospodarczych i rekreacyjno-turystycznych.

Cel nr 1.3. Ochrona wód przed dopływającymi azotanami z źródeł rolniczych

Cel nr 1.4. Ochrona wód podziemnych

Działania średniookresowe:

Działania zmierzające do realizacji ustalonych celów dotyczą następujących zagadnień:

Zarządzanie ochroną wód:

- 1) Docelowo nadzór nad obiektami emitującymi duże ładunki zanieczyszczeń, wstrzymanie zanieczyszczania wód przez egzekwowanie zakazu odprowadzania do nich ścieków bez oczyszczania. Kierunek bezinwestycyjny. Wymaga podjęcia wyłącznie działań administracyjnych w obrębie Urzędu Gminy. Zaletą tego jest to, że do realizacji można przystąpić od zaraz z udziałem pracowników zajmujących się ochroną środowiska, a także pracowników administracji budowlanej, geodezyjnej, służb straży miejskiej (jeżeli jest) oraz każdego z radnych gminy, pozostałych pracowników urzędu, a także pracowników wszystkich pozostałych instytucji zajmujących się ochroną środowiska. Realizacja Programu powinna się odbywać poprzez:
 - ♦ wykorzystanie oraz stosowanie przez pracowników gminy, upoważnionych przez Burmistrza, kompetencji wynikających z Prawa Wodnego,
 - ♦ korzystanie z zapisów art. 40 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym.
- 2) sporządzenie programów działań mających na celu zmniejszenie odpływu zanieczyszczeń ze źródeł rolniczych,
- 3) opracowanie warunków korzystania z wód,
- 4) właściwa gospodarka zasobami wodnymi wspierana przez edukację ekologiczną

eliminacja zrztu nie oczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych i ziemi :

- 1) prowadzenie działań inwestycyjnych, zgodnie z „Krajowym programem oczyszczania ścieków komunalnych”, obejmującym lata 2010-2015,
- 2) w latach 2010-2015 r. - budowa: systemów kanalizacji zbiorczej w poszczególnych miejscowościach Gminy Kołaczyce wraz z budową oczyszczalni ścieków.
 - ⇒ rozbudowa sieci kanalizacyjnej
 - ⇒ modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Kołaczycach
 - ⇒ budowa mechaniczno biologicznej oczyszczalni ścieków w Sieklówce
 - ⇒ budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami w m. Sowina, Sieklówka Lublica i Bieździadka
- 3) budowa i wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania. Ze strony gminy powinien być popierany udogodnieniami podatkowymi i innymi preferencjami leżącymi w kompetencjach gminy. Z tych możliwości mogą skorzystać niewielkie wsie o rozproszonej zabudowie, gdzie z powodzeniem można by realizować program sanitacji wsi w oparciu o rozwiązania indywidualnej asenizacji. W tych wsiach budowa zbiorczych kolektorów oraz oczyszczalni, a następnie ich eksploatacja może być zbyt kosztowna.
- 4) rzetelna i pełna inwentaryzacja stanu technicznego zbiorników bezodpływowych,
- 5) inwestycje inne niż systemy kanalizacji zbiorczej, realizowane tam, gdzie budowa kanalizacji zbiorczej nie przyniosłaby korzyści środowiskowych lub powodowałaby nadmierne koszty (np. budowa przyzagrodowych oczyszczalni ścieków, dowożenie ścieków ze zbiorników bezodpływowych do, niedociążonych oczyszczalni po ich wybudowaniu).
- 6) egzekwowanie zakazu odprowadzania ścieków sanitarnych do ziemi przez sprawdzanie szczelności zbiorników bezodpływowych,

- 7) egzekwowanie zakazu odprowadzania do ziemi gnojowicy bez wcześniej uzyskanego pozwolenia na rolnicze zagospodarowanie ścieków,
- 8) egzekwowanie zakazu składowania na powierzchni ziemi odpadów,
- 9) po przeprowadzeniu wodociągowania, wyeliminowania wykorzystywania nieczynnych studni jako zbiorników bezodpływowych,
- 10) prowadzenie działań edukacyjnych mających na celu właściwą organizację gospodarstwa rolnego w zakresie ochrony środowiska (rola składowanych odpadów i obornika w ochronie wód podziemnych), prowadzenie działań edukacyjnych mających na celu umiejętne stosowanie nawozów i środków ochrony roślin,
- 11) prowadzenie umiejętnej polityki cenowej w zakresie odpłatności za pobraną wodę i odprowadzane ścieki, mające przyczynić się do oszczędności zasobów wody pitnej,
- 12) wykorzystywanie do zabiegów agrotechnicznych wód deszczowych

Zaopatrzenie w wodę:

- 1) dostosowanie jakości wody pitnej do standardów Unii Europejskiej poprzez budowę stacji uzdatniania wód i sieci wodociągowych,
- 2) właściwe zagospodarowanie stref ochrony ujęć wód (zmniejszenie do minimum zanieczyszczeń wód, zwłaszcza podziemnych).
- 3) ewidencja studni służących do poborów wody na cele gospodarstwa domowego i rolnego, w zakresie zaopatrzenia w wodę:
- 4) wspieranie działań podmiotów gospodarczych w zakresie racjonalnego gospodarowania wodą, zgodnie z obowiązującą zasadą stosowania wodooszczędnych technologii produkcji ;
- 5) zaspokojenie zapotrzebowania ludności na wodę pitną odpowiedniej jakości, poprzez budowę i modernizację ujęć i sieci wodociągowych, a także stacji uzdatniania wody,
- 6) wykonanie inwentaryzacji istniejących ujęć wód podziemnych na terenie gminy;
- 7) eksploatacja ujęć wód podziemnych zgodnie z ich naturalnymi zasobami; likwidacja nieczynnych ujęć wody;
- 8) informowanie społeczeństwa o jakości wody do picia i wody w kąpieliskach;
- 9) opomiarowanie ujęć wodnych, wprowadzenie optymalnych taryf cenowych;
- 10) Rozbudowa sieci wodociągowej: Kołaczyce Długość projektowanej sieci wodociągowej: ok. 20 km
- 11) Włączenie kolejnego ujęcia do czynnych urządzeń : w Kołaczycach
- 12) Opomiarowanie sieci wodociągowej w Kołaczycach
- 13) Modernizacja ujęcia wody w Krajowicach

Racjonalizacja zużycia wody:

- 1) racjonalne gospodarowanie wodą przez podmioty gospodarcze, w tym eliminowanie nieuzasadnionego wykorzystania wód podziemnych i wody pitnej do celów przemysłowych (przez branże inne niż np. przemysł spożywczy i farmaceutyczny),
- 2) działania edukacyjne społeczności lokalnej w zakresie oszczędnego wykorzystania wody,
- 3) rejestracji zużycia wody przez podmioty gospodarcze i innych użytkowników ,

- 4) stosowanie nowoczesnych technologii zapewniających minimalizację zużycia wody .

Inwestycje:

1) sukcesywne porządkowanie gospodarki ściekowej (do 2015 r.) w miejscowościach Gminy Kołaczyce budowę kanalizacji zbiorczej, budowę oczyszczalni ścieków.

2) Zmniejszanie ilości zanieczyszczeń azotowych pochodzących z rolnictwa – sukcesywnie do 2015 r.), ograniczenie ilości zanieczyszczeń powstających w rolnictwie – głównie gnojowicy.

Ograniczenie szkodliwego wpływu gnojowicy na stan środowiska można osiągnąć przez jej gospodarcze wykorzystanie :

- *rolnicze zagospodarowanie gnojowicy surowej,*
- *wytwarzanie kompostu,*

W celu poprawy sytuacji należy podjąć próby spowodowania :

- 1) poprawienia szczelności płyt gnojowych,
- 2) zwiększenia pojemności zbiorników do sezonowania gnojówki,
- 3) poprawienia szczelności zbiorników na gnojówkę,
- 4) poprawienia wyposażenia w odpowiedni sprzęt do rozdeszczowania gnojowicy,
- 5) poprawienia stanu wiedzy o zasadach postępowania z odchodami zwierzęcymi,
- 6) poprawienia świadomości ekologicznej rolników,

10.4.3. Ochrona przed powodzią

Cel strategiczny nr 2

Realizacja priorytetu jest poprawa poziomu bezpieczeństwa w gminie pod względem zabezpieczenia przed zagrożeniami naturalnymi i technologicznymi.

Analiza stanu środowiska wskazuje na konieczność kontynuowania działań w zakresie gospodarki wodnej. Stwierdza się brak lub zły stan obiektów technicznych związanych z retencjonowaniem wody i ochroną przeciwpowodziową.

Zapewnienie ochrony przeciwpowodziowej i zwiększenie zasobów dyspozycyjnych będzie miało charakter długofalowy i powinno doprowadzić do uzyskania bezpiecznego poziomu zasobów wodnych dla potrzeb gospodarki i ludzi oraz zmniejszenia kosztów ekonomicznych i społecznych (będące następstwem powodzi i susz). Priorytetowo powinny być traktowane działania w zakresie zwiększenia ochrony przeciwpowodziowej, wyrównywania i spowalniania odpływu wody z terenu gminy i zwiększenie naturalnej retencji terenów, zwłaszcza dolin rzecznych i obszarów podmokłych, wzrostu dyspozycyjnych zasobów wody oraz utrzymania istniejącej infrastruktury gospodarki wodnej.

Realizacja przedsięwzięć z zakresu ochrony przed powodzią przewidziana jest na zamieszkałych i zagospodarowanych obszarach zalewowych, gdzie zastosowanie innych rozwiązań jest niemożliwe. Realizacja projektów związanych z ochroną przed suszą dotyczyła będzie w szczególności obszarów, gdzie zjawisko suszy powoduje szkody

w produkcji rolnej lub zagraża przepływowi nienaruszalnym. Podejmowane działania w zakresie ochrony przeciwpowodziowej powinny być połączone w najwyższym możliwym stopniu z ochroną przyrody, w szczególności z uwzględnieniem

oddziaływania na obszary Natura 2000. Działania na rzecz zwiększenia retencji wodnej, regulacji stosunków wodnych (w tym ochrona przed skutkami suszy), zwiększenie stopnia zabezpieczenia przed powodzią oraz dostosowanie sposobu zarządzania zasobami wodnymi w regionach i dorzeczach regulują przepisy Prawa Wodnego, Ramowej Dyrektywy Wodnej (Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy dla działalności wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej), oraz Dyrektywy powodziowej (Dyrektywa 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim).

Głównym celem Dyrektywy powodziowej jest ustanowienie ram dla oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim, w celu ograniczenia negatywnych konsekwencji związanych z powodzią na terytorium Wspólnoty - dla zdrowia ludzkiego, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej. Dyrektywa nakłada na państwa członkowskie obowiązek sporządzenia takich dokumentów planistycznych jak: wstępna ocena ryzyka powodziowego (sporządzana do dnia 22 grudnia 2011 r.), mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego (sporządzane do dnia 22 grudnia 2013 r.) oraz plany zarządzania ryzykiem powodziowym (sporządzane do dnia 22 grudnia 2015 r.)

Podstawowe działania w zakresie właściwego kształtowania stosunków wodnych poprzez działania inwestycyjne (m.in. budowa wałów przeciwpowodziowych) i pozainwestycyjne realizowane będą przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie oraz Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie przy współudziale Gminy. Ochronę przed powodzią oraz suszą prowadzi się zgodnie z planami ochrony przeciwpowodziowej oraz przeciwdziałania skutkom suszy na obszarze państwa. Dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej sporządza studium określające w szczególności granice obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią przy uwzględnieniu częstotliwości występowania powodzi, ukształtowania dolin rzecznych i tarasów zalewowych, strefy przepływu wezbrań powodziowych, terenów zagrożonych osuwiskami (skarp lub zboczy), tereny depresyjnych oraz bezodpływowych

Zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego i zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wód w gminie. W ramach tego celu należy podjąć następujące działania:

- a) dążyć do zwiększenia naturalnej retencji wód oraz do utrzymania istniejących zdolności retencyjnych, zwłaszcza na obszarach intensywnie użytkowanych przez człowieka,
- b) poprawić infrastrukturę przeciwpowodziową, budować wały , poprawić regulację cieków wodnych.

Planowana i realizowana jest regulacja cieków wodnych i uporządkowanie systemów melioracyjnych

Cele szczegółowe :

Cel nr 2.1.1 Poprawa stanu infrastruktury przeciwpowodziowej i zwiększenie ilości obiektów i urządzeń infrastruktury przeciwpowodziowej.

Cel nr 2.1.2 Zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wód w gminie.

Cel nr 2.1.3 Ochrona przed poważnymi awariami, minimalizowanie skutków klęsk żywiołowych oraz zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego i biologicznego.

Działania w zakresie realizacji celów:

Podstawowe działania w zakresie właściwego kształtowania stosunków wodnych poprzez działania inwestycyjne (m.in. budowa, wałów przeciwpowodziowych) i pozainwestycyjne realizowane będą przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie oraz Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie przy współudziale samorządu gminny. Ochronę przed powodzią oraz suszą prowadzi się zgodnie z planami ochrony przeciwpowodziowej oraz planami przeciwdziałania skutkom suszy na obszarze państwa. Dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej sporządza studium określające w szczególności granice obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią, przy uwzględnieniu: częstotliwości występowania powodzi, ukształtowania dolin rzecznych i tarasów zalewowych, strefy przepływu wzebrań powodziowych, terenów zagrożonych osuwiskami (skarp lub zboczy), terenów depresyjnych oraz bezodpływowych.

Pozostałe działania w zakresie realizacji celów średniookresowych:

- 1) bieżące usuwanie skutków powodzi na rzekach i potokach
- 2) bieżąca konserwacja urządzeń melioracyjnych – podstawowych (rzeki, potoki, zbiorniki), przywrócenie prawidłowego funkcjonowania istniejących systemów melioracyjnych, na terenie gminy,
- 3) utrzymanie właściwej przepustowości cieków wodnych (przepusty, jazy, rowy, itp.).
- 4) regulacja cieków wodnych, (usuwanie skutków powodzi, regulacja odcinków rzek i potoków oraz budowe regulacyjne),
- 5) poprawa stanu systemów melioracyjnych (konserwacja urządzeń melioracyjnych na potokach), budowa nowych na niefunkcjonalnych terenach,
- 6) budowa i poprawa stanu systemów odwadniania dróg,
- 7) przeciwdziałanie wkraczaniu zabudowy na tereny zalewowe, poprzez stosowanie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- 8) dostosowywanie użytkowania rolniczych terenów położonych w sąsiedztwie rzek i potoków do skali zagrożenia powodziowego (preferowanie użytkowania łąkowego oraz właściwe kształtowanie pasów roślinności wzdłuż cieków wodnych).

Wszystkie przedsięwzięcia można podzielić na czynne i bierne. Bardzo często ich rodzaj wymuszony jest własnością. W przypadku ochrony przeciwpowodziowej jest to również pewnego rodzaju wyróżnikiem, chociaż własność nie czyni tych działań determinującym. Ze strony gminy można wyróżnić działania zarówno bierne jak i czynne. Do działań biernych (ale tylko w czasie kiedy powódź nie występuje) oraz czynnych, które gmina powinna podjąć oraz na bieżąco uzupełniać i regulować należy zaliczyć:

- ◆ opracowanie Planu Ograniczenia Skutków Powodzi i Profilaktyki Powodziowej dla całej gminy
- ◆ współudział w opracowaniu Planu Ograniczania Skutków Powodzi i Ochrony Ludności

- ◆ współdziałal w proponowanym przez Starostwo Powiatowe Systemie Wczesnego Ostrzegania i Monitorowania Pogodowego,
- ◆ prowadzenie szkoleń z zakresu znajomości ochrony przeciwpowodziowej i zachowań ludności w czasie zagrożenia,
- ◆ współdziałanie z gminami w zakresie ochrony przeciwpowodziowej związanej z przedsięwzięciami własnymi i tych gmin,
- ◆ utworzenie i na bieżąco utrzymywanie magazynu przeciwpowodziowego dla ludności gminy,
- ◆ dbałość o właściwy stan urządzeń melioracji szczegółowych (wykaszanie i udrażnianie wszelkich rowów),
- ◆ dbałość o właściwy stan przepustów w drogach gminnych oraz współdziałanie z Powiatowym Zarządem Dróg w zakresie konserwacji przepustów pod drogami powiatowymi leżącymi na terenie gminy,
- ◆ weryfikacja obowiązującego w gminie Planu Zagospodarowania Przestrzennego pod kątem wykluczenia z zabudowy potencjalnych terenów zalewowych,
- ◆ uwzględnienie w opracowywanych planach szczegółowych dla poszczególnych miejscowości gminy, potrzeb wynikających z ochrony przeciwpowodziowej,
- ◆ wykorzystanie naturalnych warunków gminy do zwiększenia możliwości retencji wody (zastawki, oczka, stawy, suche – niewielkie zbiorniki wodne) dających również szansę zwiększenia w gminie skuteczności ochrony przeciwpowodziowej.

10.4.4. GOSPODARKA ODPADAMI

Cel strategiczny nr 3

Szczegółowe zadania z zakresu gospodarki odpadami zawiera odrębny dokument

Plan Gospodarki Odpadami na lata 2010 – 2013 z perspektywą na lata 2014 - 2017

(aktualizacja nr 1 - projekt)

10.4.5. Odnawialne źródła energii, energetyka alternatywna.

Cel strategiczny nr 4

Racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego jest jednym z istotnym elementom zrównoważonego rozwoju, zarówno w dziedzinie energetycznym jak i ekologicznym. Wzrasta zainteresowanie inwestorom lokalizacją elektrowni wiatrowych. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 roku (z późn. zm.) - Prawo energetyczne nakłada na przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się obrotem energią elektryczną, obowiązek zakupu wytwarzanej na terytorium kraju energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii przyłączonych do sieci.

Obowiązek ten, uznaje się za spełniony, jeżeli udział ilościowy zakupionej energii elektrycznej wytworzonej z odnawialnych źródeł energii lub wytworzonej we własnych odnawialnych źródłach energii i sprzedanej odbiorcom dokonującym zakupu energii elektrycznej przez dane przedsiębiorstwo energetyczne tym odbiorcom, wynosi nie mniej niż:

3,1% w 2005 r. 9,0% w 2010 r.
3,6% w 2006 r. 9,0% w 2011 r.
4,3% w 2007 r. 9,0% w 2012 r.
5,4% w 2008 r. 9,0% w 2013 r.
7,0% w 2009 r. 9,0% w 2014 r.

Konieczność wykorzystywania alternatywnych źródeł wynika głównie z potrzeby ograniczenia szkodliwych produktów spalania pierwotnych nośników (węgla i jego odmian). Racjonalne wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych tj. biomasa energii rzek, wiatru, promieniowania słonecznego lub geotermalnej jest jednym z istotnych komponentów zrównoważonego rozwoju, przynoszącym wymierne efekty ekologiczno - energetyczne. Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie paliwowo - energetycznym świata przyczynia się do poprawy efektywności wykorzystania i oszczędzania zasobów surowców energetycznych, poprawy stanu środowiska.

Odnawialne źródła energii mogą przyczynić się do zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego regionu.

Obowiązujące aktualnie przepisy prawa regulujące sytuację prawną podmiotów posiadających i prowadzących obiekty wytwórcze energii odnawialnej, proekologiczna polityka Państwa, a przede wszystkim obowiązek odkupu „zielonej energii” przez przedsiębiorstwa zajmujące się jej przesyłem i dystrybucją oraz możliwości korzystania z linii kredytowych i funduszy pomocowych, stworzyły sprzyjający klimat dla rozwoju działalności inwestycyjnej w tym zakresie.

Cele :

Cel nr 4.1.1 - Wzrost udziału energii odnawialnej ze źródeł w bilansie paliwowo - energetycznym osiągnięcie 7,5 % w roku 2010 (do 2020 roku 14%).

Cel nr 4.1.2 - Zmniejszanie energochłonności gospodarki, zarówno w zakresie procesów wytwórczych, jak i świadczenia usług oraz konsumpcji.

Cele średniookresowe nr 4.2.2

Wzrost ilości energii odnawialnej w bilansie energetycznym, na obszarze gminy.

Racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych

Działania w zakresie realizacji celu średniookresowego:

1. Uwzględnienie w opracowywanych planach zagospodarowania przestrzennego gminy problematyki energii odnawialnej jako jednego z priorytetów
Uwzględnienie stref preferowanych do rozwoju energii odnawialnej w opracowywanych (aktualizacja) studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
2. promocja rozwoju energetyki odnawialnej poprzez opracowanie programów energetycznego wykorzystania biomasy, rozwoju energetyki wiatrowej, słonecznej,
3. propagowanie rozwoju energetyki odnawialnej jako bardziej przyjaznej środowisku,
4. wykorzystanie energii słonecznej do poprawienia bilansu energetycznego budynków prywatnych i obiektów użyteczności publicznej,

Kierunki działań

Działania inwestycyjne:

- 1) budowa instalacji wykorzystujące energię wiatru (budowa elektrowni wiatrowych, farm wiatrowych);
- 2) inwestycje podnoszące efektywność energetyczną:
 - a) budowa energooszczędnych budynków mieszkalnych, biurowych i usługowych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, rozwój oświetlenia hybrydowego - montaż 100 lamp oświetleniowych
 - b) montaż kolektorów słonecznych, ogniw fotowoltaicznych,
 - c) termomodernizacja obiektów Użyteczności publicznej, bloków, domów - wymiana wyposażenia na energooszczędne.

Działania nieinwestycyjne:

- 1) wspieranie wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnych oraz pomoc dla wprowadzenia bardziej przyjaznych dla środowiska nośników energii oraz nowych rozwiązań technologicznych;
- 2) włączenie problematyki energii odnawialnej do planów zagospodarowania przestrzennego i planów rozwoju regionalnego;
- 3) systematyczne zwiększanie zaangażowania środków publicznych (budżetowych i pozabudżetowych) w realizację programów efektywności energetycznej;
- 4) podnoszenie świadomości z zakresu energetyki odnawialnej na poziomie lokalnym i regionalnym poprzez programy szkoleniowe w ramach systemu edukacyjnego;
- 5) promowanie korzyści wynikających z wykorzystania odnawialnych źródeł energii, a także informowanie o możliwościach skorzystania z pomocy finansowej oraz technicznej.

Działania

Działania nieinwestycyjne:

- 1) dokonanie oceny zasobów energii odnawialnej i niezbędnej infrastruktury, wyznaczenie regionów preferowanych do rozwoju energetyki odnawialnej;
- 2) opracowanie programu badawczo - rozwojowego w zakresie alternatywnych źródeł energii w województwie podkarpackim;
- 3) uruchomienie systemu mechanizmów wspierających rozwój energetyki odnawialnej (działania promocyjne, ograniczenie zakresu koncesjonowania);
- 4) rozszerzenie zakresu prac badawczo - rozwojowych wyprzedzających działania na rzecz efektywności i usprawnienia funkcjonowania sektora energetycznego;
- 5) opracowanie programu obniżenia energochłonności przewozów osobowych i towarowych;
- 6) opracowanie bazy danych odnawialnych źródeł energii województwa podkarpackiego;
- 7) stworzenie strategii działań w zakresie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii.

Racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych

Racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi jest jednym z podstawowych warunków zrównoważonego rozwoju. Uwzględniając to założenie określono cel ekologiczny: Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych.

W celu osiągnięcia w/w celu określono kierunki działań ekologicznych:

- Racjonalizacja użytkowania wody.
- Zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości produkcji.

- Zmniejszenie energochłonności gospodarki i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych

Realizacja określonych celów i kierunków ekologicznych powinna być realizowana przez konkretne zadania ekologiczne.

Racjonalizacja użytkowania wody

Racjonalizacją użytkowania wody powinny być objęte wszystkie działy gospodarki korzystające z zasobów wody. Konieczne jest zatem w najbliższej przyszłości ograniczenie zużycia wody przede wszystkim w przemyśle i rolnictwie oraz ograniczenie strat związanych z jej rozprawdaniem.

Zadania ekologiczne prowadzące do realizacji tego kierunku działań to:

1. wprowadzenie normatywów zużycia wody w wodochłonnych dziedzinach produkcji w oparciu o zasadę stosowania najlepszych dostępnych technik – BAT;
2. ustalenie normatywnych wskaźników zużycia wody w gospodarce komunalnej stymulujących jej oszczędzanie;
3. ograniczenie wykorzystywania wód podziemnych do celów przemysłowych (poza przemysłem spożywczym i niektórymi specjalnymi działami produkcji);
4. wspieranie finansowe zakładów realizujących plany racjonalnego gospodarowania wodą (np. wprowadzające zamknięte obiegi wody).

Zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości produkcji

Działanie to jest jednym z najważniejszych w polityce ekologicznej państwa, gdyż prowadzi do likwidacji zanieczyszczeń, uciążliwości i zagrożeń u „źródła”.

Zadania ekologiczne prowadzące do realizacji tego kierunku działania to:

1. wprowadzenie ograniczeń dotyczących możliwości składowania odpadów z przemysłu ze wskazaniem właściwej metody ponownego wykorzystania bądź unieszkodliwiania;
2. wprowadzenie nowych małodopadowych technologii;
3. wprowadzenie bodźców ekonomicznych dla przedsięwzięć proekologicznych (ulgi podatkowe, możliwość współfinansowania, itp.).

Zmniejszenie energochłonności gospodarki i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.

W polityce energetycznej państwa przewiduje się zmniejszenie w 2010 r. zużycia energii na jednostkę krajowego produktu o 25% w stosunku do 2000 r. Zakłada się ponadto w 2010 r. osiągnięcie poziomu 7,5% udziału energii odnawialnej w całkowitym zużyciu energii pierwotnej. Poziom ten ma być osiągnięty poprzez odpowiednie wykorzystanie zasobów biomasy, energii wody i wiatru, słońca, wód geotermalnych oraz biogazu z odpadów.

Zadania ekologiczne prowadzące do realizacji tego kierunku działania to:

1. opracowanie i wdrożenie przez gminę (zgodnie z Prawem Energetycznym) planów zaopatrzenia w energię. Dokument ten powinien określać rozwiązania w tym przedmiocie na obszarze gminy z uwzględnieniem zasady ochrony środowiska;
2. poprawa parametrów energetycznych budynków - termorenowacja (dobór otworów drzwiowych i okiennych o niskim współczynniku przenikalności cieplnej, właściwa izolacja termiczna ścian – ocieplenie budynków, lokalizacja nowych obiektów zgodnie z naturalną (cieplejszą), kierunkową orientacją stron świata);

3. zwiększenie udziału energii otrzymywanej z surowców odnawialnych w całkowitym zużyciu energii. Na terenie gminy można to osiągnąć przez odpowiednie wykorzystanie przede wszystkim zasobów biomasy (słomy, drewna, wierzby energetycznej).
4. Promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii

Działania w obrębie tego celu związane jest są z koniecznością zwiększania udziału energii odnawialnej w całkowitym bilansie zużycia energii województwie, co wynika z Traktu Przedakcesyjnego przystąpienia Polski do Unii Europejskiej (do 2020r. przewiduje się 14% wzrost udziału energii odnawialnej).

Uwarunkowania gminy sprzyjają rozwojowi odnawialnych źródeł energii, zwłaszcza z wykorzystaniem siły wiatru i wody. Użytkowanie odnawialnych źródeł energii umożliwiła osiągnięcie korzyści ekologicznych, gospodarczych i społecznych.

Z analizy uwarunkowań krajowych wynika, że wzrastać będzie wykorzystanie biomasy i siły wiatru. Przy lokalizacji inwestycji powinny być zachowane uwarunkowania wynikające z położenia w istniejących lub projektowanych obszarach ochrony przyrody i krajobrazu. Należy jednak zwrócić uwagę aby na terenach, o dużych wartościach przyrodniczych nie wprowadzać elementów niezgodnych z specyfiką krajobrazu, a na ciekach będących siedliskiem ryb wędrownych, nie lokalizować nowych elektrowni wodnych.

10.4.6. OCHRONA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I KRAJOBRAZU ORAZ ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ LASÓW

Cel strategiczny nr 5

Zgodnie z „Programem ochrony środowiska dla powiatu Jasielskiego” realizacja omawianego celu skierowana jest na ulepszenie systemu obszarów chronionych, w tym ochronę obszarów o wysokich walorach przyrodniczych.

Na szczeblu gminny Kołaczyce ochrona cennych walorów przyrodniczych gminy polegać będzie na działaniach takich jak:

Cel nr 5.1 Zachowanie lokalnego bogactwa przyrodniczego i walorów krajobrazowych, poprzez objęcie prawną ochroną obszarów o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych.

Cel 5.2 prowadzenie edukacji ekologicznej w celu podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców gminy.

Cel 5.3 Zachowanie urozmaiconego krajobrazu rolniczego, rozwój rolnictwa ekologicznego, itp.).

Cel 5.4 Wykorzystanie walorów przyrodniczo-kulturowych gminy, rozwój zaplecza turystyczno-rekreacyjnego przy pełnej ochronie środowiska .

Cel 5.5 Ochrona i racjonalne użytkowanie zasobów leśnych.

Działania w ramach celu długookresowego:

- ⇒ zachowanie istniejących i powołanie nowych obszarów i obiektów prawnie chronionej przyrody i krajobrazu,
- ⇒ zachowanie istniejących oraz odtwarzanie zanikłych elementów różnorodności biologicznej,
- ⇒ ograniczanie zagrożeń dla zachowania różnorodności biologicznej,
- ⇒ promowanie działalności lokalnych proekologicznych organizacji działających na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego w gminie,
- ⇒ wprowadzanie zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych,

- ⇒ wdrażanie programów ochrony rzadkich i zagrożonych gatunków na istniejących i projektowanych obszarach objętych prawną ochroną przyrody,
- ⇒ nadzór nad pozyskiwaniem zasobów przyrodniczych z ich naturalnych siedlisk,
- ⇒ ochrona walorów przyrodniczych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, użytków ekologicznych, pomników przyrody,

Działania w ramach celu bieżące:

- 1) zwalczanie kłusownictwa,
- 2) obejmowanie różnorodnymi formami ochrony cennych obszarów przyrodniczo-krajobrazowych
- 3) bieżąca ochrona walorów przyrodniczych: parków krajobrazowych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, użytków ekologicznych, pomników przyrody,
- 4) tworzenie, użytków ekologicznych, pomników przyrody i innych form ochrony opracowania dokumentacyjne dla terenów istniejących i projektowanych rezerwatów, opracowanych planów ochrony dla istniejących rezerwatów),
- 5) prowadzenie porządkowania, stawów, oczek wodnych, otoczenia obiektów publicznych, poprawa estetyki rowów i gospodarstw domowych,
- 6) konserwacja pomników przyrody (na wniosek właściciela lub zarządcy, w zależności od stanu zdrowotnego m.in. usunięcie posuszu, zabezpieczenie ubytków wglębnych, zabezpieczenie ubytków powierzchniowych, wykonanie wiązań elastycznych, przeprofilowanie korony drzew pomnikowych),
- 7) edukacja ekologiczna dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie poznania przyrody i różnorodności biologicznej, oraz jak ją chronić,
- 8) wdrażanie zaleceń dotyczących ochrony przyrody, zawartych w planach ochrony parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, wdrażanie programów rolno-środowiskowych wymagania w zakresie objęcia programami rolnośrodowiskowymi spełniają również obszary obejmujące część gmin: Kołaczyce, objęte prawną ochroną przyrody),
- 9) prowadzenia czynnej ochrony na powierzchniowych formach ochrony przyrody, a także zapewnieniem prawidłowego funkcjonowania europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000;
- 10) sukcesywne opracowywanie planów ochrony dla obszarów NATURA 2000 oraz działania mające na celu zapewnienie prawidłowego funkcjonowania Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000;
- 11) Ograniczenie budownictwa w terenach cennych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym (sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, regulujących zasady kształtowania zabudowy i ochrony środowiska),
- 12) ochrona pomników przyrody ożywionej (m.in. konserwacja na wniosek właściciela lub zarządcy) i nieożywionej, w tym plany ochrony dla obiektów szczególnie cennych,
- 13) rozwój rolnictwa ekologicznego i dobrej praktyki rolniczej,

- 14) wprowadzanie i zachowanie zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych
- 15) zachowania oczek wodnych
- 16) zachowanie cennych przyrodniczo enklaw śródpolnych,
- 17) ochrona istniejących i odbudowa zdegradowanych korytarzy ekologicznych na obszarach pozbawionych kompleksów leśnych,
- 18) prowadzenie edukacji właścicieli gruntów w zakresie ochrony przyrody.
- 19) Opracowanie planów ochrony rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, obszarów NATURA 2000, a także metod ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, które są zagrożone.

Ochrona i racjonalne użytkowanie zasobów leśnych - realizacja tego celu polega przede wszystkim na kompleksowej ochronie ekosystemów leśnych, poprawie stanu zdrowotnego, doskonaleniu zasad i mechanizmów użytkowania obszarów leśnych, przygotowaniu podstaw do regulacji lesistości, wzbogacaniu zasobów leśnych i ochronie przed pożarami. Efektem realizacji celu długookresowego będzie:

1. zachowanie równowagi przyrodniczej, zachowanie różnorodności biologicznej i krajobrazu, dobre warunki życia ludności,
2. osiągnięcie przestrzennie optymalnej struktury lasów w krajobrazie,
3. regeneracja zdewastowanych i zaniedbanych drzewostanów w lasach prywatnych.

Ze względu na specyfikę ochrony ekosystemów leśnych, dla utrzymania i poprawy stanu lasów działania (przedsięwzięcia), z reguły pozainwestycyjne, należy prowadzić w sposób ciągły (ponieważ działań tych nie można zamknąć w określonym przedziale czasu). Z tego względu nie wyznaczono celów średniookresowych. Działania prowadzone będą zgodnie z kompetencjami określonymi przez ustawy szczególne.

Działania w zakresie realizacji ochrony i użytkowania zasobów leśnych :

1. Przygotowanie zalesień, w tym: weryfikacja klasyfikacji gruntów (granice polno-leśnej), uregulowanie spraw związanych z wykazywaniem powierzchni leśnych w ewidencji gruntów. Kontrola zalesień gruntów prywatnych oraz szkolenie właścicieli zalesionych gruntów,
2. Sporządzanie planów urządzania lasów niepaństwowych (będących własnością osób fizycznych i wspólnot gruntowych) oraz coraz lepszy nadzór nad realizacją tych planów tj. wzmocnienie nadzoru i doradztwa fachowego w stosunku do lasów niepaństwowych, w tym przygotowywanie materiałów informacyjnych i edukacja ekologiczna,
3. Rozszerzenie w planie zagospodarowania przestrzennego zapisów określających sposoby użytkowania elementów cennych przyrodniczo i krajobrazowo,
4. Działaniach ochronnych i konserwatorskich podejmowanych w takich obiektach jak: (parki krajobrazowe, rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, parki rekreacyjne, szczególnie chronione gatunki fauny i flory, obiekty zabytkowe)
5. Zadrzewianie, zalesianie i tworzenie skupisk roślinności, szczególnie na gruntach o marginalnym znaczeniu rolniczym. Lasy stanowią jeden z głównych zasobów naturalnych gminy, pełniąc ważną rolę przyrodniczą i gospodarczą. Konieczne jest podjęcie dalszych działań mających na celu powiększenie zasobów leśnych, polepszenie ich zdrowotności i kompleksową ochronę. Zalesienia będą stanowić element renaturyzacji cennych ekosystemów. Wspierane będą działania zmierzające do wzrostu korzystnego oddziaływania

- lasu na środowisko tj. poprawa funkcji wodochronnej, klimatotwórczej i glebochronnej
6. Wspieranie zachowania tradycyjnych praktyk gospodarskich (w uprawie i hodowli) na terenach przyrodniczo cennych
 7. Zapewnienie różnorodności biologicznej i równowagi przyrodniczej
 8. Zabezpieczenie lasów i zadrzewień przed zanieczyszczeniami i pożarami
 9. Ograniczenie możliwości wycinania drzew i krzewów oraz likwidacji terenów zieleni.
 10. Wzmocnienie służb ochrony środowiska, egzekwowanie kar, wspieranie działalności ruchów społecznych i organizacji pozarządowych
 11. przebudowa drzewostanów oraz odbudowa ekosystemów leśnych zniszczonych w wyniku pożarów, silnych wiatrów, kwaśnych deszczów, chorób itd.
 12. Utrzymanie bioróżnorodności lasów m.in. poprzez ochronę śródleśnych zbiorników wodnych oraz pozostawianie na gruntach przeznaczonych do zalesień - trwałych i okresowych oczek wodnych, bagien, mokradeł jako ostoi życia biologicznego, szczególnie na wododziałach, terenach wyżynnych i górskich,
 13. scalanie niewielkich enklaw leśnych,
 14. ochrona zasobów leśnych oraz ekosystemów nieleśnych (użytki ekologiczne – ekosystemy cenne przyrodniczo, takie jak: torfowiska, murawy kserotermiczne, półnaturalne łąki),
 15. prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej
 16. przeciwdziałanie zagrożeniu pożarowemu, monitoring zagrożeń lasów,
 17. Tworzenia związków i stowarzyszeń właścicieli lasów, z lokalnymi podmiotami przetwórstwa,

10.4.7. OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Cel strategiczny nr 6

Działania określone w tym celu strategicznym mają doprowadzić do dotrzymania standardów jakości powietrza na obszarze gminy. Ograniczanie „emisji niskiej” pochodzącej ze źródeł osadniczych należy głównie do zadań samorządów gminnych. Ważnym kierunkiem działań jest edukacja ekologiczna, oraz promowanie odnawialnych źródeł energii.

Poprawa stanu czystości powietrza w gminie będzie realizowana poprzez między innymi:

- ♦ eliminowanie uciążliwości dla powietrza przez właściwe lokalizowanie obiektów zarówno przemysłowych jak komunalnych czy też prywatnych
- ♦ dopełnianie staranności w tworzeniu planu zagospodarowania przestrzennego, zwłaszcza przez rozdzielanie funkcji przemysłowych i rzemiosła mniej lub bardziej uciążliwego, od funkcji mieszkaniowych i wypoczynkowych
- ♦ ograniczanie uciążliwości obiektów do granic ich własnych działek

- umiejętne kształtowanie procesu budowlanego przez umieszczanie w decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wymogów dotyczących ochrony środowiska
 - w procesie lokalizacyjnym, wymaganie od inwestorów charakterystyk wpływu inwestycji na stan powietrza i innych komponentów środowiska lub ocen oddziaływania inwestycji na środowisko
 - segregacja odpadów z maksymalnym wykorzystaniem surowców wtórnych i odpadów, które mogą być kompostowane
 - wykorzystywanie energii słonecznej
 - propagowanie technologii wykorzystujących paliwa odnawialne np. słoma czy energia wodna (możliwość połączenia kilku aspektów ochrony środowiska przy wymianie kotłów węglowych na kotły opalane słomą)
 - przestrzeganie we własnych jednostkach podległych gminie prawidłowego postępowania z odpadami z ośrodków zdrowia i gabinetów lekarskich
 - propagowanie programów oszczędzania energii
 - Ograniczanie „emisji niskiej”:
- ☞ racjonalizacja wykorzystania i modernizacja istniejących systemów grzewczych, - Ocieplenie Domu Ludowego w Nawsiu Kołaczyckie , Planowane ocieplenie Domu Ludowego w Bieździejcy, budynku GOK w Kołaczykach, budynku Klubu Sportowego Ostoja. Planowana instalacja c.o. w budynku Ostoi.
- ☞ upowszechnianie wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- ☞ promocja stosowania paliw ekologicznych w kotłowniach i indywidualnych systemach grzewczych,
- ☞ propagowanie stosowania technologii energooszczędnych, termomodernizację budynków stosowanie instalacji wysokosprawnych,

Na przestrzeni ostatnich lat, oprócz tego, że w technologiach spalania zaczęto korzystać z wielu paliw bardziej sprzyjających środowisku niż węgiel kamienny czy nawet koks, to jeszcze zaczęto szukać nowych paliw i nowych rozwiązań technicznych, które mogłyby te paliwa wykorzystać tzn. uzyskać z nich maksimum energii cieplnej. Niewątpliwie takim paliwem stała się słoma. Bardzo popularna w krajach skandynawskich, u nas dopiero przychodzi jej czas. W związku z ogólną sytuacją w rolnictwie stanowi również (w nadmiernych ilościach) problem dla rolników. Postawienie dzisiaj na „słomianą energetykę„ wydaje się być nie tylko ekonomicznie uzasadnione ale również wskazane. Taka technologia spalania powinna być propagowana zwłaszcza na obszarach rolniczych, a do takich niewątpliwie można zaliczyć teren gminy Kołaczyce. Wykorzystywanie tej technologii i paliwa jest bardzo dobrze widziane przez wiele instytucji finansujących przedsięwzięcia w ochronie środowiska. Słoma jest specyficznym paliwem, które wymaga zastosowania specjalnych konstrukcji komór paleniskowych. Oczywiście można ją także spalić tak jak węgiel, koks czy drewno, ale jest to mniej racjonalne i wymaga ciągłej obsługi. Zjawiska, które dało się przy tym zaobserwować nie bez przyczyny nazywano „słomianym zapałem„ czy też „słomianym ogniem„ będące synonimem mocnego, ale dość krótkiego zapalu. Właśnie sposób w jaki trzeba dostarczać słomę do tego rodzaju palenisk powodował (ciągle podawanie rozluźnionej słomy w celu utrzymania ognia – brak odpowiedniej częstotliwości kończył się wygaszeniem ognia), że uzyskiwano nie najlepsze efekty. Spalanie w takich warunkach mogło się odbywać ze sprawnością procesu rzędu 30 - 40 %. Konstrukcje palenisk kotłów przystosowane do spalania słomy dają szansę uzyskać w tym procesie sprawność urządzenia rzędu 80 % (dla kotłów mniejszej mocy) natomiast dla kotłów o dużych wydajnościach można osiągnąć sprawność tego procesu nawet do 90 %.

- ♦ Ograniczenie emisji spalin z taboru samochodowego poprzez:

m.in. wprowadzanie biopaliw. Niezbędne jest rzetelne egzekwowanie okresowych kontroli stanu technicznego pojazdów. Pojazdy w złym stanie technicznym powinny być zatrzymywane i nie dopuszczane do ruchu. Emisję ze źródeł ruchomych reguluje w Unii Europejskiej szereg dyrektyw ustanawiających wymogi techniczne i dopuszczalne wartości dla zanieczyszczeń, które stopniowo będą wprowadzane w Polsce. Bardzo duże znaczenie będzie miało podniesienie standardu dróg i poprawa ich stanu technicznego. W obliczu bardzo szybkiego rozwoju motoryzacji konieczne jest rozbudowywanie i modernizacja infrastruktury drogowej.

10.4.8 OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I PRZYWRÓCENIE WARTOŚCI UŻYTKOWEJ GLEB

Cel strategiczny nr 7

Realizacja celu powinna zapewnić ochronę jakości gleb, stosownie do wymagań standardów europejskich i krajowych, zagospodarowanie terenów zdegradowanych i zdewastowanych oraz racjonalne wykorzystanie ziemi. Przewiduje się, że wyeliminowane zostaną zagrożenia dla zdrowia ludzi i środowiska oraz tereny i obiekty o niskiej efektywności gospodarczej. Powstaną tereny m.in. leśne, rekreacyjno-wypoczynkowe, rolne, urbanistyczne czy przemysłowe.

Cele :

Cel nr 7.1. Ochrona gleb przed degradacją i zanieczyszczeniem wskutek czynników: naturalnych (m.in. zakwaszenie, erozja) i antropogenicznych.

Cel nr 7.2 Promocja rolnictwa ekologicznego.

Cel nr 7.3. Monitoring zagrożeń i optymalne wykorzystanie gleb w zależności od uwarunkowań przyrodniczych oraz ochrona zasobów gleb nadających się do wykorzystania rolniczego i leśnego przed ich przeznaczeniem na inne cele. Monitoring gleb pod kątem działania czynników zewnętrznych (zakwaszenie gleb, erozja, przeciążenie gleb materiałą, niewłaściwą techniką upraw, itp.).

Cel nr 7.4 Rekultywacja gleb zdegradowanych na obszarach rolniczego użytkowania, w tym zalesianie.

Cel nr 7.5 Wdrażanie programów rolno-środowiskowych.

Realizacja tego celu polega na ochronie zasobów gleb najlepszej jakości, nadających się do wykorzystania rolniczego i leśnego, zapobieganiu degradacji gleb, rekultywacji gleb, wykorzystaniu gleb w zależności od uwarunkowań przyrodniczych.

Działania w zakresie realizacji celu polegać będą na:

- ♦ wdrażaniu rolnictwa ekologicznego,
- ♦ stosowaniu racjonalnej gospodarki rolniczej,
- ♦ wdrażaniu programów rolno-środowiskowych, prowadzenie szkoleń w zakresie programów rolno-środowiskowych oraz wymogów ochrony środowiska przy stosowaniu środków ochrony roślin, nawozów mineralnych oraz utylizacji środków ochrony roślin,

- ♦ Monitoring stanu gleb i skał zagrożonych. Badania zmian chemizmu gleb, a w szczególności zawartości metali ciężkich w glebach użytkowanych rolniczo,
- ♦ modernizacja gospodarstw rolnych,
- ♦ stosowanie nowoczesnych metod produkcji rolnej poprzez postęp biologiczny, sprawną strukturę dystrybucji, zaopatrzenia, przetwórstwa i usług,
- ♦ optymalne użytkowanie rolnicze gleb, poprzez odpowiednie nawożenie i stosowaniu środków ochrony roślin,
- ♦ rekultywacja terenów i użytków rolnych zdegradowanych, w wyniku działania czynników antropogenicznych i naturalnych (erozja, osuwiska),
- ♦ Wdrażanie produkcji rolnej zgodnej z ustawą o rolnictwie ekologicznym (m.in. promowanie produktów markowych i certyfikowanych, utworzenie systemu banku informacji rynkowej)
- ♦ zachowywanie odpowiedniego odczynu gleb (z uwagi na występujące zasadniczo nadmierne zakwaszenie, stosowanie wapnowania),
- ♦ stosowanie zalesień gruntów nieprzydatnych rolniczo,
- ♦ likwidacja dzikich składowisk odpadów,
- ♦ szkolenia użytkowników gleb i gruntów w zakresie możliwości zasobów glebowych i ich degradacji oraz w zakresie rolnictwa ekologicznego.
- ♦ wdrażanie programów rekultywacji gleb i zalesiania gleb na obszarach rolniczego użytkowania,
- ♦ tworzenie punktów monitoringu stanu gleb, publikacje, szkolenia,
- ♦ Reklama zdrowej żywności, tworzenie punktów dystrybucji tej żywności

10.4.9 OCHRONA PRZED HAŁASEM I PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM

Cel strategiczny nr 8

Realizacja tego celu pozwoli na znaczne zmniejszenie uciążliwości hałasowej w środowisku i promieniowania elektromagnetycznego. Przyczyni się do podniesienia komfortu życia mieszkańców województwa, szczególnie w rejonach, w których hałas jest szczególnie uciążliwy i skuteczniejszej ochrony ludzi i środowiska przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

Cele średniookresowe:

Cel nr 8.1 - Podniesienie komfortu akustycznego dla mieszkańców.

Cel nr 8.2 - Poprawa bezpieczeństwa użytkowania dróg

Cel nr 8.3 - Niedopuszczenie do pogorszenia klimatu akustycznego na obszarach, gdzie sytuacja akustyczna jest korzystna.

Cel nr 8.4 - Ochrona mieszkańców i środowiska przed działaniem promieniowania elektromagnetycznego - utrzymanie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych

w środowisku oraz sposobów sprawdzenia dotrzymania tych poziomów.

Cel nr 8.5 - Podwyższenie sprawności urządzeń, wysyłania, dystrybucji i użytkowania energii elektrycznej.

Kierunki działań w zakresie realizacji celów:

1)	Wykonanie programów ograniczenia hałasu na obszarach o intensywnej zabudowie, w oparciu o ocenę stanu akustycznego,
2)	Optymalna lokalizacja obiektów uciążliwych,
3)	Surowe egzekwowanie stosowania przepisów krajowych i unijnych w zakresie ochrony przed hałasem.
4)	Remonty i budowa dróg
- 5) Bieżące remonty dróg gminnych, właściwe utrzymanie dróg w okresach zimowych poprzez sprawne odśnieżanie.
 - 6) Budowa chodników na terenach wiejskich szczególnie wzdłuż ruchliwych dróg.

Działania w zakresie realizacji długoterminowych celów w zakresie ochrony przed hałasem

Działania inwestycyjne:

- 1) modernizacje i remonty nawierzchni dróg, modernizacja istniejących połączeń komunikacyjnych;
- 2) stosowanie rozwiązań technicznych zapobiegających powstawaniu i przenikaniu hałasu do środowiska oraz środków zmniejszających poziom hałasu;
- 3) zabezpieczanie przed degradacją obszarów, gdzie sytuacja akustyczna jest korzystna;
- 5) wdrażanie programów ochrony przed hałasem w miarę ich opracowywania.

Zmniejszenie uciążliwości hałasu na terenach zurbanizowanych.

Bardzo częstą przyczyną uciążliwości powodowanej przez hałas komunikacyjny jest między innymi systematycznie wzrastające natężenie ruchu, wąskie, obustronnie zabudowane ulice, niedostateczna jakość nawierzchni i nie zawsze prawidłowe rozwiązania inżynierii ruchu. Wnioski z nich wypływające wskazują na utrzymywanie się korzystnych tendencji wzrostu jakości stosowanych środków transportu drogowego, w szczególności osobowego, kompensujących z powodzeniem szybko rosnące natężenie ruchu. Znacznie gorzej przedstawia się wprowadzanie zmian poprawiających jakość rozwiązań inżynierskich oraz własności eksploatacyjne dróg i ulic; konieczność ponoszenia na ten cel znacznych nakładów finansowych stanowi jeszcze poważną barierę w nadawaniu tym działaniom powszechności na miarę potrzeb. Szczególnie pilne jest to na obszarach szczególnej ochrony w celu ratowania ich klimatu akustycznego przed degradacją.

Realizacja tego celu zapewni zmniejszenie dyskomfortu życia mieszkańców, szczególnie w rejonach, w których hałas i wibracje są szczególnie uciążliwe. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu najlepszego stanu akustycznego środowiska w szczególności poprzez:

- utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie,
- zmniejszenie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Działania w obrębie tego celu polegają na skutecznej ochronie ludności przed działaniem promieniowania elektromagnetycznego, poprzez:

- 1) zachowanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych norm,
- 2) zmniejszaniu promieniowania elektromagnetycznego do poziomu co najmniej dopuszczalnego tam gdzie normy są przekroczone.

Zadania w zakresie oceny poziomów pól elektromagnetycznych i ich zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Zadania okresowych badań kontrolnych poziomów pól elektromagnetycznych i prowadzenie rejestru terenów o stwierdzonych przekroczeniach dopuszczalnych poziomów spoczywają na Wojewodzie.

- Zadania samorządów gminnych polegać będą na właściwej lokalizacji obiektów, które mogą emitować pola elektromagnetyczne, czyli uwzględniania ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin. Ochrona ludzi i środowiska przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych polegać będzie na:

- inwentaryzacji źródeł emisji;
- wyznaczaniu obszarów ograniczonego użytkowania od istniejących i projektowanych emitorów

- lokalizacji obiektów tak, by były jak najmniej konfliktowe z otaczającą przestrzenią,

- egzekwowanie wykonywania pomiarów pól elektromagnetycznych do których inwestorzy zobowiązani są po uruchomieniu urządzeń

- wdrażaniu najlepszych technik, technologii i rozwiązań technicznych ograniczających promieniowanie elektromagnetyczne.

- Dążenie do lokalizacji możliwie jak największej ilości obiektów radiowo-telewizyjnych na jednej konstrukcji wsporczej

- Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego tras przebiegu linii wysokiego napięcia

Ponadto należy prowadzić:

- 1) monitoring pomiaru pól elektromagnetycznych
- 2) ograniczać emisję promieniowania elektromagnetycznego przez opracowanie odpowiedniego programu;
- 3) wydawanie przez organ ochrony środowiska pozwoleń na emitowanie pól elektromagnetycznych do środowiska

10.4.9 OCHRONA ZASOBÓW KOPALIN.

Cel strategiczny nr 9

W ochronie kopalin istotne znaczenie ma racjonalne gospodarowanie zasobami z uwagi na ich nieodnawialność. Ochronę złóż kopalin od strony organizacyjno-prawnej zapewniają przepisy ustaw odnoszące się do:

- korzystania z kopalin - ustawa z dnia 4 lutego 1994 roku, Prawo geologiczne i górnicze;
- ochrony kopalin, zasad eksploatacji i rekultywacji - ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku;

- ochrony złóż jako zasobu przyrody - ustawa z dnia 27 marca 2003 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym poprzez obowiązek ustalenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego szczególnych warunków zagospodarowania.

Wprowadzone w ostatnich latach nowelizacje tych ustaw, doskonalą warunki racjonalnego gospodarowania i ochrony przed degradacją zasobów surowców mineralnych. Najważniejszymi instrumentami ochrony zasobów jest wymóg uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia po przeprowadzeniu postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, a także system koncesji udzielanych na podstawie ustawy Prawo geologiczne i górnicze na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż kopalin oraz ich wydobywanie. System koncesji w dalszym ciągu stanowić będzie podstawę ochrony zasobów kopalin. Realizacja priorytetu pozwoli na zapewnienie dostępności nieodnawialnych zasobów w przyszłości oraz na ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych, a także w trakcie eksploatacji złóż kopalin.

Optymalne wykorzystanie kopalin, łącznie z wykorzystaniem kopalin towarzyszących oraz rekultywacja terenów poeksploatacyjnych. Realizacja celu ma za zadanie zwiększyć efektywność wykorzystania rozpoznanych złóż kopalin, poszukiwanie i rozpoznanie nowych złóż, ograniczenie negatywnych skutków wydobywania kopalin.

Cel nr 9.1 Optymalne wykorzystanie rozpoznanych eksploatowanych złóż.

Cel nr 9.2 Minimalizacja negatywnych skutków wydobywania kopalin.

Działania w zakresie realizacji celów

- 1) Ochrona złóż rozpoznanych i obszarów perspektywicznych
- 2) Maksymalne wykorzystanie złóż eksploatowanych,
- 3) Egzekwowanie prawidłowej prognozy wpływu zmian planu zagospodarowania przestrzennego na stan środowiska naturalnego, dla przypadków gdy złoża są udokumentowane i wprowadza się je do planu zagospodarowania przestrzennego
- 4) Współpraca z organami koncesyjnymi oraz organami administracji geologicznej w przypadkach kiedy wydawane będą koncesje na rozpoznawanie złóż,
- 5) Współpraca z organami administracji geologicznej w zakresie całej sfery prac geologicznych i geotechnicznych,
- 6) Jasne i precyzyjne formułowanie warunków prowadzenia działalności wydobywczej, zwracając zwłaszcza uwagę na projekt zagospodarowania złoża oraz projekt rekultywacji terenu po ustaniu działalności wydobywczej podczas opiniowania przez gminę wydawanej koncesji (bez tej pozytywnej opinii organ koncesyjny nie powinien jej wydać)
- 7) Ograniczanie nielegalnego wydobywania surowców (tzw. „dzikich wyrobisk” stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi),
- 8) Likwidacja dzikich wyrobisk w celu ograniczenia ich ujemnego wpływu na środowisko (rabunkowa eksploatacja jest niekorzystna dla stanu złoża, powoduje marnotrawstwo zasobów i może powodować dewastację powierzchni gruntu),
- 9) Likwidacja i rekultywacja „dołów urobkowych”, powstałych przy eksploatacji ropy naftowej, bieżąca rekultywacja terenów poeksploatacyjnych i terenów zdegradowanych.

10.4.9 Edukacja ekologiczna, Cel szczegółowy nr 10 - Edukacja ekologiczna, dostęp do informacji i poszerzanie dialogu społecznego

Cel strategiczny nr 10

Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców gminy oraz propagowanie ochrony i racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych.

Działania edukacyjne powinny być prowadzone na dwóch płaszczyznach:

- Edukacja formalna – realizowana w systemie oświatowym
- Edukacja nieformalna – podnosząca ekologiczną świadomość społeczności i władz lokalnych

Cele krótkookresowe i średniookresowe:

Cel nr 10.1 Wdrożenie systemu informacji o środowisku

Cel nr 10.2 Rozwój bazy edukacyjnej i ogólnodostępnych form edukacji ekologicznej.

Cel nr 10.3 Edukacja ekologiczna w szkołach i w rolnictwie.

Cel nr 10.4 Poprawa świadomości ekologicznej w zakresie właściwych postaw dotyczących korzystania ze środowiska (m.in. gospodarki odpadami i racjonalizacji zużycia wody, energii cieplnej i elektrycznej). Promowanie odnawialnych źródeł energii.

Cel nr 10.5 Podniesienie świadomości społecznej w zakresie wiedzy o środowisku (zagadnienia ochrony ekosystemów, ochrony krajobrazu, kształtowanie norm zachowań sprzyjających ochronie różnorodności biologicznej) i jego zagrożeniach.

Cel nr 10.6. Promowanie rolnictwa ekologicznego,

Działania w zakresie realizacji celów krótkookresowych:

1. prowadzenie edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży w zakresie zrozumienia celów ochrony przyrody i różnorodności biologicznej,
2. przygotowanie nowoczesnych (komputerowych) systemów zarządzania i dokumentowania zasobami środowiska,
3. prowadzenie szkoleń dla rolników, kontynuowanie doradztwa rolniczego,
4. wprowadzenie dodatkowych form nauki wiedzy ekologicznej poprzez kółka zainteresowań, spotkania, konkursy,
5. organizacja ścieżek przyrodniczo-edukacyjnych, utrzymanie istniejących ścieżek przyrodniczych, punktów widokowych, itp.
6. Egzekwowanie przepisów, dotyczących: porządku, gospodarki odpadami, gospodarki wodno- ściekowej i ochrony przed hałasem,
7. Prowadzenie edukacji ekologicznej w szkołach (kółka zainteresowań, konkursy ekologiczne itp. prowadzenie aktywnych form edukacji np. „Ekolekcje”), wprowadzanie do edukacji szkolnej programów ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami, w zakresie nauki przyrody nauczyciele zamierzają wprowadzić program nauczania n/t segregacji odpadów.

Edukacja formalna powinna uwzględniać następujące działania:

- Realizację zajęć zawierających elementy edukacji ekologicznej w przedszkolach, szkołach podstawowych i ponadpodstawowych
- Utrzymywanie klas o profilu kształcenia ekologiczno – przyrodniczym w szkołach
- Wprowadzenie przedmiotu „Ekologia” do siatki zajęć szkolnych

- Uczestnictwo uczniów w olimpiadach, konkursach i programach ekologicznych o charakterze regionalnym i krajowym
- Ponadprogramową edukację z zakresu ekologii i ochrony środowiska, prowadzenie odrębnych zajęć dotyczących ochrony środowiska, organizowanie zajęć w terenie i wycieczek krajoznawczych, prowadzenie ekologicznych kół zainteresowań, wykonywanie wystaw i ekspozycji, albumów i kronik prezentujących osiągnięcia uczniów w poznawaniu i ochronie środowiska
- Zaangażowanie szkół i uczniów w akcjach sprzątania terenu gminy, sadzenia drzew i pielęgnacji zieleni, opieki nad zwierzętami, zbierania surowców wtórnych, a także innych przedsięwzięciach proekologicznych zasługujących na uwagę
- rozwój bazy edukacji ekologicznej, w tym rozwój zagospodarowania edukacyjnego i turystycznego obszarów leśnych i parków krajobrazowych (ścieżki edukacyjne, szlaki turystyczne, tablice informacyjne itp.), prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych, wspieranie imprez prośrodowiskowych oraz działalności wydawniczej,

Edukacja nieformalna obejmować powinna:

- Przedsięwzięcia edukacyjne i promocyjno – informacyjne, dotyczące ochrony środowiska, podejmowane przez władze samorządowe i podległe im służby komunalne na rzecz upowszechniania proekologicznych postaw mieszkańców gminy:
 - Urządzanie konkursów, festynów i innych imprez o tematyce ekologicznej
 - Organizowanie seminariów, warsztatów, wykładów i szkoleń związanych z ekologią i ochroną środowiska
 - Sporządzanie i rozprowadzenie wśród mieszkańców różnych materiałów informacyjnych (np. ulotek, folderów, publikacji prasowych) poświęconych ochronie środowiska
 - Tworzenie ścieżek edukacji ekologicznej
- Przedsięwzięcia edukacyjne i promocyjno – informacyjne dotyczące ochrony środowiska podejmowane w gminie przez inne podmioty, takie jak:
 - pozarządowe organizacje ekologiczne
 - placówki służby zdrowia
 - straż pożarną
 - instytucje naukowe i kulturalne
 - dyrekcje lasów państwowych
 - przedsiębiorstwa turystyczne i uzdrowiskowo – rekreacyjne

11. Monitoring i zarządzanie środowiskiem

Monitoring dostarcza informacji, w oparciu o które można ocenić zmiany stanu środowiska. Jest również podstawą oceny efektywności wdrażania polityki środowiskowej. Rozróżniamy dwa rodzaje monitoringu:

- Monitoring jakości środowiska
- Monitoring polityki środowiskowej

11.3. Zarządzanie programem

Efektywne wdrażanie niniejszego opracowania wymaga dużego zaangażowania administracji samorządowej, a także prawidłowej współpracy między wszystkimi instytucjami (organizacjami) włączonymi w zagadnienia ochrony środowiska. Wdrażanie polityki długoterminowej oraz strategii krótkoterminowej rozpocznie się w okresie zmian systemu prawnego, wynikających z dostosowania polskiego ustawodawstwa do przepisów Unii Europejskiej. Zmiany te mogą mieć wpływ na strukturę zarządzania środowiskiem, a co za tym idzie na strukturę zarządzania niniejszym programem.

Możliwość skutecznego wykonywania ustaleń Programu wiązać się będzie ściśle z możliwościami finansowymi jednostek odpowiedzialnych za poszczególne zadania. Program jest jednak jednocześnie elementem niezbędnym do pozyskania tych środków. Pośrednio warunkiem sprawnej realizacji jest też posiadanie instrumentu w postaci odpowiednich zasobów kadrowych tj. niezbędnej liczby etatów oraz kompetentnych pracowników.

Grupę instrumentów zarządzania Programem tworzą:

- 1) instrumenty prawno-administracyjne;
- 2) instrumenty rynkowe;
- 3) instrumenty finansowe;
- 4) instrumenty z zakresu organizacji, marketingu i zarządzania środowiskiem;
- 5) instrumenty informacyjno-edukacyjne.

11.4. Struktura zarządzania Programem

Zarządzanie, realizacja i kontrola Programu na poziomie gminy, prowadzone będą przez administrację rządową i samorządową oraz przez inne instytucje, w zakresie i poprzez instrumenty określone ustawami. Burmistrz jest odpowiedzialny za wdrażanie i koordynację działań określonych w Programie, co znaczy że:

- realizacją poszczególnych zadań, czuwa nad
- uje wnioski o środki inwestycyjne, przygotow
- je w zakresie realizacji programów wyższego rzędu i współpracu programów sąsiednich gmin),
- zależności od uwarunkowań, w tym prawnych, modyfikuje Program w
- Program. promuje

Na obszarze gminy ochrona środowiska realizowana będzie, zgodnie z przepisami szczególnymi, przez:

1. Burmistrza jako organ ochrony środowiska na szczeblu gminnym,
2. Starostę jako organ ochrony środowiska na szczeblu powiatowym,
3. Wojewodę Podkarpackiego oraz podległe mu służby zespolone, dysponujące instrumentami prawnymi w zakresie: reglamentowania prawa do korzystania ze środowiska, kontroli, nadzoru, negocjacji, opiniowania,

4. Samorząd Województwa Podkarpackiego i podległe mu jednostki organizacyjne,
5. organy administracji centralnej (m.in. Ministerstwo Środowiska, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi)
6. Instytucje finansujące zadania ochrony środowiska,
7. Regionalną Dyрекcyję Lasów Państwowych w Krośnie
8. Kuratorium Oświaty w Rzeszowie, Delegatura w Jaśle,
9. Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale,
10. Administrację niezespoloną (specjalną), a w szczególności:
 - a) Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie,
 - b) Powiatowego Inspektora Sanitarnego,
 - c) Państwową Straż Pożarną, w zakresie ratownictwa ekologicznego,
 - e) Izbę Celną w Jaśle,
 - f) Zespół Karpaccich Parków Krajobrazowych w Tarnowie

Na poziomie gminnym organem ochrony środowiska jest, Burmistrz gminy. Poza ogólnymi przepisami prawnymi, posiada on instrument zarządzania przestrzenią i środowiskiem, jakim jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Ważne jest uwzględnienie ścisłych powiązań Powiatu w Jaśle z gminami. Najważniejsze powiązania przejawiają się w gospodarce ściekowej i gospodarce odpadami.

Ponadto ważnymi realizatorami Programu będą przedsiębiorstwa i zakłady komunalne oraz lokalne ekologiczne organizacje pozarządowe działające na terenie powiatu.

11.5. Harmonogram weryfikacji celów i kierunków działań oraz terminów przygotowywania raportów z wykonania programów

Jak wspomniano powyżej, Ustawa Prawo Ochrony Środowiska nakłada na Burmistrza obowiązek sporządzenia co 2 lata raportu z wykonania programu ochrony środowiska i przedłożenia go Radzie Miasta. Realizacja zadań, wyszczególnionych w „II Polityce Ekologicznej Państwa”, a zwłaszcza wdrożenie systemów informatycznych oraz modyfikacja systemu statystyki publicznej, państwowego monitoringu środowiska i pozostałych mechanizmów nadzoru i kontroli, umożliwi wykonywanie co 2 lata oceny realizacji Gminnego Programu Ochrony Środowiska oraz oceny realizacji programów naprawczych poszczególnych komponentów środowiska.

11.6. Edukacja ekologiczna w aspekcie wdrażania POŚ

W przyjętej przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w 2002 r. „II Polityce Ekologicznej Państwa”, w zasadzie uspołeczniania, zapisano prawo do udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji ekologicznych. Zasada uspołeczniania będzie realizowana poprzez stworzenie instytucjonalnych i prawnych warunków do udziału wszystkich zainteresowanych podmiotów wywierających bezpośredni lub pośredni wpływ na sposób i intensywność korzystania ze środowiska. Aby udział ten był wystarczająco szeroki i przynosił oczekiwane efekty, konieczne jest z jednej strony stymulowanie samej chęci takiego udziału, natomiast z drugiej tworzenie sprzyjających warunków dla praktycznej realizacji tej potrzeby oraz dostarczenie wiedzy i umiejętności pomocnych w konkretnych działaniach.

Podstawowe znaczenie dla szerokiego, społecznego udziału w osiąganiu celów ekologicznych mają

- Odpowiednia edukacja ekologiczna
- Zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o środowisku
- Stworzenie instytucjonalnego zabezpieczenia dla wyrażania przez społeczeństwo swoich opinii i wpływania na podejmowane, istotne dla środowiska decyzje

Edukacja ekologiczna jest procesem kształtowania świadomości ekologicznej. Poziom świadomości ekologicznej społeczeństwa zależy od ilości i jakości informacji, która do niego dociera oraz od form i sposobów edukacji. Edukacja która trafia do społeczeństwa powinna być ścisła, bezstronna i kompletna. Jasność i klarowność treści powinna być wynikiem jednoznaczności sformułowań. Edukacja ekologiczna powinna być prowadzona na wszystkich poziomach szkolnictwa, począwszy od szkół podstawowych po szkoły wyższe, a także wśród społeczności lokalnej gminy.

W prowadzeniu edukacji można wykorzystać potencjał pozarządowych organizacji ekologicznych.

11.7 Upowszechnianie informacji o stanie środowiska i wykonaniu programu

Obecnie informacja ekologiczna w Polsce dostępna jest dla społeczeństwa poprzez:

- Publikacje Głównego Urzędu Statystycznego
- Publikacje Ministerstwa Środowiska
- Publikacje służb państwowych – Inspekcję Ochrony Środowiska, Państwowy Zakład Higieny, Inspekcję Sanitarną
- Publikacje o charakterze edukacyjnym i popularyzatorskim jednostek naukowo-badawczych
- Publikacje opracowane przez organizacje pozarządowe, Polski Klub Ekologiczny, Ośrodki i Centra Edukacji Ekologicznej, Fundacje Ekologiczne
- Prasę popularnonaukową o tematyce ekologicznej
- Programy telewizyjne i radiowe
- Targi i giełdy ekologiczne
- Plakaty, plakaty filmowe, filmy
- Festiwale i konkursy ekologiczne
- Akcje edukacyjne i promocyjne
- Internet

Gromadzenie i udostępnianie informacji dotyczących środowiska jest jednym z zadań Inspekcji Ochrony Środowiska (art. 28 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska). Zgodnie z powyższym, do celów swojej działalności IOŚ włączyła zadania edukacji ekologicznej i szerokiego informowania społeczeństwa o faktycznym stanie środowiska w Polsce oraz działaniach mających na celu jego ochronę, w tym również sprawozdania z realizacji wykonania założeń przyjętych w niniejszym opracowaniu.

Przedstawiciele WIOŚ, zgodnie z wymaganiami wynikającymi z art. 8a ust.2 Ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska, przygotowują i przedstawiają radom powiatów i sejmiku województwa coroczną informację o stanie środowiska i podejmowanych działaniach na rzecz jego poprawy.

12. Koszty i źródła finansowania PROGRAMU

12.1. Koszt realizacji programu

Źródła finansowania Programu ochrony środowiska będą zróżnicowane w zależności od rodzaju i okresu przewidywanego działania, a przede wszystkim możliwości stosowania instrumentów finansowo-ekonomicznych zapewnionych na poziomie krajowym. Zgodnie z polityką ekologiczną państwa założone cele mogą być zrealizowane przy stopniowym wzroście udziału wydatków na ochronę środowiska i gospodarkę wodną tj. w latach w latach 2010-2011, 2,1-2,2%. Według oszacowanych kosztów dostosowawczych Polski do Unii Europejskiej, w najbliższych 10 latach trzeba przeznaczać na ochronę środowiska 2-3 razy więcej niż dotychczas.

12.2. Źródła finansowania Programu

INFORMACJE OGÓLNE NA TEMAT ŹRÓDEŁ FINANSOWANIU PROGRAMU

Źródła finansowania Programu ochrony środowiska będą zróżnicowane, w zależności od rodzaju i okresu przewidywanego działania, a przede wszystkim możliwości stosowania instrumentów finansowo-ekonomicznych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

W najbliższych latach priorytetowe będą działania związane z realizacją postanowień Traktatu Akcesyjnego. Odnowiona Strategia Lizbońska w obszarze środowiska kładzie nacisk na wzmacnianie synergii pomiędzy ochroną środowiska i wzrostem gospodarczym, przede wszystkim poprzez racjonalne wykorzystywanie zasobów środowiska oraz rozwój przemysłu środowiskowego (ecoindustry).

Nakłady na ochronę środowiska będą więc musiały znacznie wzrosnąć.

Struktura wydatków na ochronę środowiska wg źródeł finansowania od kilku lat utrzymuje się na podobnym poziomie tj. zdecydowanie dominują wydatki ze środków własnych (ok.40%), ze środków zagranicznych (ok.35%), funduszy ekologicznych (ok.15%) i do 2010 r. nie przewiduje się zmian w tym zakresie. Wśród grup inwestorów nadal dominować będą gminy (ok.55% wydatków na ochronę środowiska i gospodarkę wodną) lecz przewiduje się sukcesywny wzrost udziału przedsiębiorstw (do ok. 40%).

Źródłem środków własnych mogą być m.in: budżety samorządów, środki własne przedsiębiorstw komunalnych, pożyczki z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i/lub wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, budżet państwa, międzynarodowe instytucje finansowe (EBI, EBOR).

Realizacja programu finansowana będzie ze środków:

1) publicznych, w tym:

- a) krajowych, pochodzących z: budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, pozabudżetowych instytucji publicznych,
- b) zagranicznych, pochodzących, między innymi, z Funduszu Spójności, funduszy strukturalnych, Inicjatywy Wspólnoty, Mechanizmu Finansowego Europejskiego

Obszaru Gospodarczego, Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Instrumentu finansowego na rzecz środowiska LIFE+, fundacji itp.;

2) **niepublicznych**, pochodzących z dochodów przedsiębiorstw i inwestorów, banków komercyjnych, funduszy inwestycyjnych, towarzystw leasingowych itp., w ramach których najczęstszymi formami finansowania będą:

- a) zobowiązania finansowe (np. kredyty, pożyczki, obligacje, leasing),
- b) udziały kapitałowe (akcje i udziały w spółkach),
- c) fundusze własne inwestorów,
- d) dotacje (tzw. granty) i subwencje właściwe,
- e) zagraniczna pomoc finansowa udzielana poprzez fundacje, programy pomocowe.

W latach 2007-2013 w województwie podkarpackim podział środków unijnych na działania związane z ochroną środowiska odbywa się będzie zgodnie z:

1) Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 na realizację, którego przeznaczono kwotę **1,14 mld euro**;

2) Programami Operacyjnymi opracowywanymi na poziomie krajowym, z których najważniejszy dla realizacji celów ekologicznych to „Infrastruktura i Środowisko” oraz „Innowacyjna Gospodarka” (m.in. dofinansowanie projektów środowiskowych w przedsiębiorstwach związanych m.in. ze zmniejszeniem wodochłonności, materiałochłonności i energochłonności) i „Kapitał Ludzki” (m.in. podnoszenie kwalifikacji administracji i służb odpowiedzialnych za ochronę środowiska oraz szkolenia związane z edukacją ekologiczną);

3) programami Europejskiej Współpracy Terytorialnej oraz Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa (dotyczy zewnętrznych granic zewnętrznych UE): Program Polska-Słowacja (dofinansowanie ze środków EFR ma przekroczyć 85 ml euro), Program dla Europy Środkowej [ang. akronim CEP], Program Współpracy Międzyregionalnej INTERREG IV C, Program Polska-Białoruś-Ukraina (z budżetem ponad 186 mln euro);

4) Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 – zgodnie z zaproponowanym przez MRiRW podziałem dla wybranych działań, do województwa podkarpackiego trafi ok. 300,43 mln euro pochodzących z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (kwota ta ulegnie zwiększeniu po dokonaniu przez MR i RW podziału na regiony środków na gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi).

W latach 2007-2015 do województwa podkarpackiego może trafić 2 746,91 mln euro, w ramach działań objętych Strategią Rozwoju Kraju (w tym wartość dofinansowania unijnego wynosić może 2 291,66 mln euro).

MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA PRZEDSIĘWZIĘĆ PRZEZ WAŻNIEJSZE INSTRUMENTY FINANSOWE

Program Operacyjny „Infrastruktura i Środowisko”

„PO Infrastruktura i Środowisko” koncentruje się na działaniach o charakterze strategicznym i ponadregionalnym. Ponad 66% wydatków będzie przeznaczonych na realizację celów Strategii Lizbońskiej. W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ) realizowanych będzie 15 osi priorytetowych, w tym 6 dotyczących środowiska:

1. Gospodarka wodno - ściekowa
2. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi
3. Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska
4. Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska
5. Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych
6. Drogową i lotniczą sieć TEN-T
7. Transport przyjazny środowisku
8. Bezpieczeństwo transportu i krajowe sieci transportowe

9. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna
10. Bezpieczeństwo energetyczne, w tym dywersyfikacja źródeł energii
11. Kultura i dziedzictwo kulturowe
12. Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia
13. Infrastruktura szkolnictwa wyższego
14. Pomoc techniczna – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
15. Pomoc techniczna – Fundusz Spójności

13. UWARUNKOWANIA REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja Programu może napotykać trudności wynikające z uwarunkowań (trudnych do oszacowania na obecnym etapie) takich jak:

- 1) możliwości współpracy lokalnej (współpracy samorządu powiatowego ze społecznością lokalną, instytucjami różnego szczebla, organami gmin),
- 2) uwarunkowania prawno-politycznych,
- 3) zmiany strukturalne w administracji publicznej i funduszach celowych,
- 4) możliwości finansowych, zwłaszcza:
 - α) możliwości kredytowe gmin i przedsiębiorstw;
 - β) środki finansowe możliwe do pozyskania,
 - χ) ograniczania środków na ochronę środowiska (przeznaczenie środków finansowych na zaspokojenie ogromnych potrzeb społeczeństwa, w zakresie innym niż ochrona środowiska.
- 5) rezygnacja lub opóźnienie w realizacji konkretnych działań w programach wyższego rzędu,
- 6) dynamika procesu rozwoju i zmian w sferach: gospodarczej, przyrodniczej, przestrzennej, społecznej i polityczno – instytucjonalnej,
- 7) możliwości pozyskania terenu pod realizację projektów;
- 8) możliwości techniczne wykonania zadań (m.in. zasoby ludzkie, wyposażenie techniczne),
- 9) stopień zaangażowania instytucji odpowiedzialnych za realizację zadań,
- 10) aktualne priorytety, określone w dokumentach rządowych, wojewódzkich, powiatowych.

14. RODZAJ I HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ EKOLOGICZNYCH

W zależności od czasu pełnej realizacji (od rozpoczęcia zadania do osiągnięcia celu wg przyjętego miernika) przyjęto podział na zadania:

- **krótkookresowe (2010 r. -2013 r.)**
- **średniookresowe (do 2015 r.)**
- **długookresowe (do 2017 r.).**

Zadania gminy

Zadania samorządu gminnego obejmują działania finansowane w całości lub częściowo ze środków pozostających w dyspozycji gmin i szczegółowo ustalone zostaną w gminnych programach ochrony środowiska. Część działań, w ramach uregulowań ustawowych, techniczno-organizacyjnie może być

wspierana przez samorząd powiatowy. Wsparcie finansowe dla działań na rzecz ochrony środowiska na terenie powiatu będzie udzielane w miarę możliwości finansowych starostwa powiatowego.

Zadania własne gmin powinny określać: opis przedsięwzięcia, termin realizacji, instytucje odpowiedzialną, koszty, źródła finansowania. Zadania koordynowane powinny być ujęte w programie z takim stopniem szczegółowości, jaki jest dostępny na terenie gminy. Szczegółowy opis zadań zawarto w tabeli nr 15.1

Gminny program ochrony środowiska powinien być skoordynowany w szczególności ze:

- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego,
- lokalnymi programami rozwoju infrastruktury,
- gminnym planem gospodarki odpadami,
- programami, których opracowanie wynika z ustawy Prawo ochrony środowiska m.in. ochrony przed hałasem, programem ochrony wód (jeżeli zostały opracowane).

15. ZAŁĄCZNIKI

15.1. Załączniki tabelaryczne

Tab. nr 15.1. CELE STRATEGICZNE DO ZREALIZOWANIA PRZEZ GMINĘ

Lp.	Nazwa zadania i zakres rzeczowy	Termin realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Podmioty uczestniczące	Koszty realizacji /tys. PLN/	Źródła finansowania
CHRONA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW WODNYCH						
Cel strategiczny nr 1						
	Budowa kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Kolaczyce obejmującej wszystkie miejscowości : Siekłówka Lublica Bieżdziadka Sowina	2010-2013	Gmina	Gmina	15 130 (w tym 430 środki własne)	Środki własne gminy Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
	Budowa nowych oczyszczalni Gminnych mechaniczno-biologicznych. Budowa oczyszczalni ścieków – Oczyszczalnia ścieków w Sieklówce	2013-2017	Gmina	Gmina	3000 (w tym 500 środki własne)	Środki własne GFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze pomocowe
	Modernizacja, rozbudowa oczyszczalni ścieków w Kolaczycach	2015-2017	Gmina	Gmina	2000 (w tym 400 środki własne)	Środki własne GFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze pomocowe
	Zaopatrzenie Gospodarstw nie objętych kanalizacją w przydomowe oczyszczalni ścieków lub zbiorniki bezodpływowe (Budowa nowych oczyszczalni przydomowych i zagrodowych na terenach, na których budowa zbiorczej sieci kanalizacyjnej	2010-2013	Gmina	Indywidualne gospodarstwa domowe	b.d.	Środki własne GFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze pomocowe

	jest ekonomicznie nieuzasadniona)					
	Prowadzenie kontroli poprawności systemu odprowadzania ścieków	2010-2013	Gmina	-	b.d.	Środki własne gminy
	Prowadzenie kontroli stanu technicznego zbiorników bezodpływowych oraz kontrola potwierdzeń wywozu nieczystości ciekłych	2010-2013	Gmina	-	b.d.	Środki własne gminy
	stopniowe ograniczanie negatywnego wpływu na środowisko zanieczyszczeń obszarowych (pozostałości chemicznych środków ochrony roślin oraz nawozów) i punktowych (składowiska obornika) pochodzących z działalności rolniczej	2010-2015	Gmina	właściciele nieruchomości	b.d.	Środki własne gminy
8.	Egzekwowanie zasad użytkowania terenu w strefach ochronnych ujęć wód podziemnych zgodnie z przepisami szczególnymi	działanie ciągle	Gmina	Gmina, Sanepid	b.d.	środki własne właścicieli ujęć wód
	Ochrona wód przed zanieczyszczeniami spowodowanym i przez azotany z źródeł rolniczych	2010-2015	Gmina	Gmina	b.d.	środki własne, fundusze ochrony środowiska
	Ograniczanie zanieczyszczeń azotowych pochodzących z rolnictwa					

wyznaczenie i ochrona terenów źródłiskowych oraz przeciwdziałanie nadmiernemu wyczerpywaniu źródeł przez lokalne, małe wodociągi na terenach wiejskich	2010-2015	Gmina	Gmina, RZGW	b.d.	środki własne gmin
Rozbudowa sieci wodociągowej w Kołaczycach	2010- 2014			35	
Włączenie kolejnego ujęcia do czynnych urządzeń w Kołaczycach				35	
Opomiarowanie sieci wodociągowej w Kołaczycach	2012- 2014			55	
Modernizacja ujęcia wody w Krajowicach	2014			500	
przeprowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnej propagującej optymalizację zużycia wody przez indywidualnych użytkowników	2010-2012	Gmina	Gmina, organizacje pozarządowe	b.d.	środki własne gmin PFOS, WFOŚ
Ochrona przed powodzią					
Cel strategiczny nr 2					
Bieżąca konserwacja cieków powierzchniowych	do 2017	RZGW	Zarządcy cieków	Brak danych umożliwiających ustalenie kosztów	środki własne jednostek realizujących
inwentaryzacja i budowa oraz prawidłowa eksploatacja systemów melioracji	Działanie ciągłe	PZMIUW, Gmina	PZMIUW, Gmina	Brak danych umożliwiających ustalenie kosztów	środki własne jednostek realizujących
wspieranie wszelkich działań	Do 2017	Gmina, RZGW, WODR,	Gminy, RZGW, WODR,	Brak danych umożliwiających ustalenie kosztów	środki własne jednostek realizujących,

lokalnych
zmiernających
do zwiększenia
naturalnej
retencji zlewni
poprzez
kształtowanie
pokrycia terenu
sprzyjającego
retencji wód
(prowadzenie
zalesień,
ograniczanie
wyrębów
drzew)
i stosowanie
metod
agrotechnicznych
w rolnictwie
sprzyjających
retencji
glebowej
i ograniczających
sływ
powierzchniowy

PZMiUW,
Starostwo

PZMiUW,
Starostwo

WFOŚ

Naprawa
i rozbudowę
systemu
regulacji
i zabudowy rzek
i potoków przy
maksymalnym
wykorzystaniu
lokalnych
surowców
naturalnych
i odpadowych
(zapory
przeciwrumowis
kowe, stopnie,
progi, żłoby
oraz lokalne
umocnienia
brzegów) –
zgodnie
z Programem
działań
inwestycyjnych
opracowanym
przez
Podkarpacki
Zarząd
Melioracji
i Urzędzeń
Wodnych

Zadanie ciągle

P Brak danych
Z umożliwiający
M ch ustalenie
i kosztów
U
W

środki własne
jednostek
realizujących,
WFOŚ

GOSPODARKA ODPADAMI

(Minimalizacja ilości odpadów kierowanych do unieszkodliwiania na składowiskach oraz ograniczenie ich negatywnego wpływu na środowisko)

Cel strategiczny nr 3

Cel ten określa jako priorytet ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów oraz wdrożenie nowoczesnego systemu ich wykorzystywania i unieszkodliwiania – zagadnienie zostało przedstawione w Planie Gospodarki Odpadami

Odnawialne źródła energii, energetyka alternatywna . Cel strategiczny nr 4

Rozwój systemu wykorzystania energii odnawialnej. Promowanie nowych nośników energii ekologicznej pochodzących ze źródeł odnawialnych – energia słoneczna, wiatrowa	2010 – 2017	Właściciele obiektów, Gmina	organizacje pozarządowe, Urząd Gminy, właściciele obiektów	Brak danych umożliwiających ustalenie kosztów	środki własne jednostek realizujących, dotacje gmin i funduszy, NFOŚ, WFOŚ, PFOŚ
opracowanie i wdrożenie przez gminy (zgodnie z Prawem Energetycznym) planów zaopatrzenia w energię.	2010	Gmina		5	budżet gminy
Montaż oświetlenia hybrydowego na terenie obiektów gminnych	2010-2011			3148 (w tym środki własne) 630	
poprawa parametrów energetycznych budynków – termomodernizacja	2010-2017	właściciele i zarządcy budynków	właściciele i zarządcy budynków	Brak danych umożliwiających ustalenie kosztów	środki własne jednostek realizujących, WFOŚ, NFOŚ

OCHRONA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I KRAJOBRAZU ORAZ ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ LASÓW

(Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem georóżnorodności i bioróżnorodności, w tym wzrost lesistości gminy)

Cel strategiczny nr 5

Pielęgnacja pomników przyrody itp.	zadanie ciągłe	Gmina	Gmina, Wojewoda	Brak danych umożliwiających ustalenie kosztów	środki własne
Rozwój rolnictwa	zadanie ciągłe	Rolnicy	Rolnicy	b.d.	środki własne, środki

ekologicznego , agroturystyki zgodnie z Krajowym Programem Aktywizacji Wsi		indywidualni	indywidualni	-	pomocowe
Ochrona rewaloryzacja istniejących terenów zieleni i zadrzewień i tworzenie nowych na terenach zabudowanych,	zadanie ciągłe	Gmina	Gmina	b.d.	środki własne
Wprowadzenie nowych obszarów chronionych	zadanie ciągłe	Gmina, Wojewoda	Gmina	b.d.	Ministerstwo, budżet województwa
Wdrażanie programów rolno- środowiskowych na obszarze gminy	zadanie ciągłe	Gmina	Gmina	b.d.	środki własne
uwzględnienie w planach zagospodarowa nia przestrzennego selektywnego dostępu do terenów wyjątkowo cennych przyrodniczo	2010-2013	Gmina	Gmina	b.k.	środki własne jednostek realizujących
wprowadzenie odpowiednich procedur lokalizacyjnych chroniących tereny cenne przyrodniczo przed przeinwestowa niem	2010-2013	Gmina	Gmina	b.k.	środki własne jednostek realizujących
przeciwdziałanie rozwojowi budownictwa mieszkalnego i rekreacyjnego na terenach chronionych	2010-2013	Gmina	Gmina	b.k.	środki własne jednostek realizujących
przeprowadzeni e inwentaryzacji przyrodniczej, celem wskazania cennych przyrodniczo siedlisk, które	2010-2013	Wojewódzki konserwator przyrody, Gmina, Starostwo	Wojewódzki konserwator przyrody, Gmina, Starostwo	b.d.	środki własne jednostek realizujących

należy wyłączyć np. z zalesiania					
ochrona naturalnych siedlisk, stanowisk chronionych gatunków roślin i zwierząt, wykorzystywanie i inwentaryzacji przyrodniczych w planach zagospodarowania przestrzennego gminy	2010-2013	Gmina, Wojewódzki konserwator przyrody, Starostwo	Gmina, Wojewódzki konserwator przyrody, Starostwo	b.d.	środki własne jednostek realizujących
Budowa i rozbudowa tras wycieczkowych, szlaków turystycznych, deptaków turystycznych,	2015	Gmina	Gmina	b.d.	środki własne
wprowadzanie przez władze gminne na terenie gminy indywidualnych form ochrony przyrody, jeżeli wojewoda uprzednio nie wprowadził tych form. Kompetencje władz gminy dotyczą uznania za pomnik przyrody, użytek ekologiczny, stanowisko dokumentacyjne przyrody nieożywionej i zespół przyrodniczo-krajobrazowy	zadanie ciągle	Gmina	Gmina	b.d.	środki własne jednostek realizujących
OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO					
Zachowanie standardów jakości powietrza atmosferycznego zgodnie z wymaganiami prawa krajowego i unijnego					
Cel strategiczny nr 6					
Zmiana nośników energii i modernizacja obiektów.	2010 – 2015	Gmina	Gmina, właściciele obiektów	b.d.	Środki własne gminy Środki prywatne

<p>Modernizacja sposobu ogrzewania poprzez stosowanie systemów docieplania oraz wymianę kotłów na opalane paliwami gazowymi, olejowymi lub biopaliwami oraz ewentualnie wymianę starych pieców węglowych na nowoczesne, spełniające normy ochrony powietrza w zakresie dopuszczalnych emisji</p> <p>Modernizacja starych kotłowni poprzez wymianę kotłów na opalane paliwami gazowymi, olejowymi lub biopaliwami oraz ewentualnie wymianę starych pieców węglowych na nowoczesne, spełniające normy ochrony powietrza w zakresie dopuszczalnych emisji</p>	2010 – 2015	Gmina	Gmina	b.d.	<p>GFOŚIGW</p> <p>Środki własne gminy</p> <p>Środki prywatne</p> <p>GFOŚIGW</p>
<p>Promowanie nowych nośników energii ekologicznej pochodzących ze źródeł odnawialnych – energia słoneczna, wiatrowa</p> <p>Montaż 100 lamp oświetlenia</p>	2010 – 2017	Gmina	<p>organizacje pozarządowe, Gmina, właściciele obiektów</p>	<p>całkowity koszt: 3 148 407 zł. Bieździadka 23 lampy Bieździedza 13 lamp Kołaczyce 15 lamp Krajowice 2 lampy</p>	<p>środki własne jednostek realizujących, dotacje gmin i funduszy, NFOŚ, WFOŚ, PFOŚ</p>

hybrydowego
finansowany w
80% z środków
unijnych;

Lubice 11
lamp

Nawsie
Kołaczyckie 6
lamp

Sieklówka 13
lamp

Sowina 17
lamp

500

środki własne
właścicieli
budynków,
kredyty BOŚ,
fundusz termo
modernizacyjny

termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej:
Ocieplenie Domu Ludowego w Nawsiu Kołaczyckie ok. 229m², -
Planowane ocieplenie Domu Ludowego w Bieździedzy, budynku GOK w Kołaczycach, budynku Klubu Sportowego Ostoja.
Planowana instalacja c.o. w budynku Ostoi.

2010 – 2017

Gmina

Gmina,
właściciele
budynków

OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I PRZYWRÓCENIE WARTOŚCI UŻYTKOWEJ GLEB

Cel strategiczny nr 7

Wapnowanie
gleb

2010 – 2017

Właściciele
Indywidualni,
Powiat

Właściciele
Indywidualni,
Powiat

b.d.

Budżet
Właścicieli i
Powiatu

podnoszenie
jakości i
struktury gleb
poprzez
wykorzystanie
kompostu

zadanie ciągle

WODR

WODR

b.d.

środki własne
jednostek
realizujących

ochrona i wprowadzenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i przydrożnych spełniających rolę przeciwerozijną	zadanie ciągłe	właściciele nieruchomości	środki własne jednostek realizujących, WFOŚ	b.d.	Środki własne województwa Środki własne powiatu Środki własne gminy Środki własne RDLP
--	----------------	---------------------------	---	------	---

OCHRONA PRZED HAŁASEM I PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM
Cel strategiczny nr 8

Zmniejszenie uciążliwości hałasu na terenach zurbanizowanych	zadanie ciągłe	Gmina	Gmina		Budżet Gminy, Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego
Realizacja inwestycji komunikacyjnych (budowa odcinków drogowych, modernizacje dróg i skrzyżowań, Modernizacja dróg gminnych:				5000	
Przebudowa dróg	2010-	Gmina	Gmina	5000	
Opracowanie MPZP z uwzględnieniem wymagań dotyczących ochrony środowiska, w szczególności: lokalizacji obiektów odpowiedniej lokalizacji urzędzeń emitujących promieniowanie elektromagnetyczne.	zadanie ciągłe	Gmina	Gmina	b.d.	Środki własne gminy

OCHRONA ZASOBÓW KOPALIN- Cel strategiczny nr 9

Ochrona surowców i gleb w planach zagospodarowania przestrzennego	zadanie ciągłe	Gmina	Gmina	10	środki własne, PFOŚiGW
---	----------------	-------	-------	----	------------------------

ograniczony rozwój eksploatacji na obszarach cennych przyrodniczo	zadanie ciągłe	Gmina	Gmina	10	środki własne
Edukacja ekologiczna - Cel strategiczny nr 10					
Upowszechnianie informacji o podejmowanych akcjach, kampaniach i działaniach na rzecz ochrony środowiska w gminie (w tym Akcja Sprzątanie Świata, konkursy ekologiczne itp.)	2010-2013	Gmina	Gmina	15	GFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze pomocowe UE, fundusz GZDGRiK
Materiały informacyjne dla dzieci i młodzieży	zadanie ciągłe	Gmina	Gminy, Wojewoda, organizacje ekologiczne	10	GFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze pomocowe UE, fundusz GZDGRiK
Edukacja rolników w dziedzinie rolnictwa ekologicznego	zadanie ciągłe	Gmina, WODR	Gmina, WODR	10	fundusze pomocowe UE, WFOŚiGW, fundusze pomocowe UE,
Wspomaganie prowadzenia edukacji ekologicznej przez lokalne organizacje pozarządowe i grupy obywatelskie	2010-2013	Gmina	Gmina, szkoły, organizacje pozarządowe, Starostwo	15	środki własne jednostek realizujących, WFOŚ
promowanie zachowań związanych z codziennym bytowaniem mieszkańców a zgodnym z zasadami ochrony krajobrazu i przyrody	zadanie ciągłe	Gmina	Organizacje pozarządowe, Gmina, Szkoły, Starostwo	2	środki własne jednostek realizujących, WFOŚ
edukacja ekologiczna społeczeństwa na temat właściwej gospodarki odpadami	2010-2013	Gmina	Organizacje pozarządowe, Gmina, Szkoły, Starostwo	3	środki własne jednostek realizujących, WFOŚ

edukacja ekologiczna społeczeństwa na temat w zakresie ochrony przyrody i ochrony lasów	2010-2013	Gmina	Organizacje pozarządowe, Gmina, Szkoły, Starostwo	3	środki własne jednostek realizujących, WFOŚ
rozwój przyrodniczych ścieżek dydaktycznych	zadanie ciągłe	Gmina	ZZPK, Gmina, Starostwo	10	środki własne jednostek realizujących, WFOŚ

Przedstawione w tabeli nakłady na realizację Programu Ochrony Środowiska należy traktować jako orientacyjne z uwagi na fakt, iż w chwili sporządzania Programu ustalenie niektórych kosztów nie jest możliwe.

16. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Wstęp

Przedmiotem niniejszego opracowania jest Program Ochrony Środowiska Gminy Kołaczyce. Program ten stanowi rozwinięcie na poziomie lokalnym, przyjętego przez Sejmik Województwa Podkarpackiego „Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami Województwa Podkarpackiego – aktualizacja” i Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami Powiatu Jasielskiego”.

Zasadniczym zadaniem jakie niniejsze opracowanie ma spełnić jest określenie celów, priorytetów i w konsekwencji działań, jakie stoją przed samorządem powiatowym w dziedzinie ochrony środowiska. Ich podjęcie i wykonanie ma na celu realizację międzynarodowych zobowiązań naszego kraju, a w szczególności podjętych, w związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej oraz w znacznej mierze wynikających z *Polityki Ekologicznej Państwa*.

Zakres merytoryczny Programu Ochrony Środowiska określają wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym (MŚ grudzień 2002) oraz rozporządzenie Ministra Środowiska z 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami i *Poradnik powiatowe i gminne plany gospodarki odpadami*.

Dokument opracowany został na 4 lata (2010 –2013 r.), z tym, że przewidziane w nim działania obejmują w perspektywie kolejne lata, do 2017 r. Powstał w oparciu o tzw. **otwarty proces planowania**, co oznacza, że:

- w procedurę opracowania projektu Programu, już na etapie opracowywania niniejszego dokumentu włączone zostały zainteresowane jednostki organizacyjne oraz społeczeństwo,
- powinny być aktualizowane przyjęte priorytety, kierunki działań oraz przyjęte wskaźniki (m.in. regulujących zmniejszenie odpadowości, materiałochłonności), w zależności od analizy aktualnego stanu, przy okazji każdej okresowej oceny Programu.

Program podzielono na 15 rozdziałów.

Pierwsza część zawiera informacje ogólne, typu: cel i przedmiot opracowania, podstawy prawne i merytoryczne sporządzenia Programu.

Część 2 i 3 – opisuje aktualny stan środowiska w gminie, w odniesieniu do wszystkich jego elementów: powietrze, hałas, wody powierzchniowe i podziemne, środowisko przyrodnicze (w tym, opis obszarów przyrodniczo cennych), gospodarka leśna, gospodarka odpadami, promieniowanie elektromagnetyczne, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, gleby i kopaliny. Część ta, została poprzedzona charakterystyką ogólną gminy, zawierającą dane, typu: położenie geograficzne, dane demograficzne, gospodarcze, infrastrukturalne, itp.

Ponadto, w części 3 opracowania poświęcono wiele uwag gospodarce wodno-ściekowej w gminie. Dodatkowo przedstawiono wykaz zamierzeń inwestycyjnych dotyczących realizacji przez gminę przedsięwzięć w zakresie wyposażenia terenów zabudowanych i przeznaczonych pod zabudowę, w zbiorcze sieci kanalizacyjne i komunalne oczyszczalnie ścieków, przyjmując harmonogram realizacji tych zadań w okresie do 2017 roku.

W części tej zawarto również charakterystykę istniejących oraz przewidywanych w przyjętej perspektywie, ujęć wodnych i systemów zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie gminy.

Dokonana w części 5 opracowania, wnikliwa analiza jakości środowiska ze szczególnym uwzględnieniem stanu gospodarki wodno-ściekowej w gminie, stanowiła podstawę do sprecyzowania strategii działań gminy w zakresie poprawy jakości i ochrony środowiska, zawartej w części 10 Programu.

W celu spójności przyjętej strategii działań gminy na rzecz poprawy i ochrony środowiska z polityką rządową, przytoczono w części 10 Programu najistotniejsze cele polityki ekologicznej państwa oraz województwa podkarpackiego. Szczególną uwagę, zwrócono na wdrożenie w kraju Europejskiej Sieci NATURA 2000, która obejmować będzie swym zasięgiem obszar gminy.

Równocześnie, w części 3, dokonano analizy tendencji rozwojowych w gminie na najbliższe lata i ich wpływu na jakość środowiska. Zważywszy na turystyczno-rolniczy charakter gminy, jego położenie (z dala od aglomeracji miejskich, ważnych ciągów komunikacyjnych, itp.), brak preferencyjnych dla przedsiębiorców stref ekonomicznych, itp. - rozwój gminy w kierunku przemysłowo-gospodarczym jest wręcz niemożliwy. Stąd też, przyjęto, że zasadniczym kierunkiem rozwoju gminy będzie rolnictwo oraz turystyka i wypoczynek, rozumiane w bardzo szerokim zakresie.

Ukształtowanie terenu, różnorodność przyrodnicza, szeroka gama form ochrony przyrody, bogata fauna i flora sprzyjać będą rozwojowi różnych form turystyki, zarówno zimowej jak i letniej.

Przy tworzeniu strategii działań gminy w zakresie poprawy i ochrony jakości środowiska jako priorytetowe przyjęto działania na rzecz ochrony wód (powierzchniowych i podziemnych), działania w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego i racjonalnego użytkowania zasobów przyrody oraz działania na rzecz ochrony powierzchni ziemi w ramach racjonalnej gospodarki odpadami na terenie gminy.

Ze względu na konieczność zgodności niniejszego opracowania z celami polityki ekologicznej państwa oraz powiatu Jasielskiego, a ponadto zważywszy na fakt, że duża część powierzchni gminy objętych jest różnymi formami ochrony i wynikających z tego zakazów i nakazów w zakresie korzystania ze środowiska; zapewnienia należytej jakości wody pitnej dla ludności, konieczności usystematyzowania i zagospodarowania narastającej ilości odpadów - uznano powyższe kryteria za priorytetowe w ramach realizacji Programu.

W oparciu o sprecyzowane cele polityki ekologicznej gminy, w części 10 Programu, opracowano harmonogram działań, z podziałem na działania inwestycyjne i pozainwestycyjne oraz krótko- i długoterminowe. W ramach działań inwestycyjnych przewidziano zadania własne gminy, tj.: inwestycje

związane z modernizacją nawierzchni drogowych wybranych dróg gminnych oraz zadania własne gmin dotyczące budowy, sieci wodociągowych oraz zbiorczych systemów kanalizacyjnych wraz z oczyszczalniami ścieków.

Jako działania pozainwestycyjne, wyszczególniono zadania konieczne do realizacji w poszczególnych latach, przy pełnej współpracy z powiatem: służb podległych staroście, gmin, podmiotów gospodarczych, administracji specjalnej (RZGW, Lasy Państwowe i inne), instytucji finansujących, instytucji naukowo-badawczych, organów kontrolno-inspekcyjnych i innych.

W końcowej części Programu przedstawiono instrumenty i narzędzia niezbędne do realizacji Programu, tj.: instrumenty prawno-administracyjne i finansowe. Podano również sposób zarządzania Programem, metody kontroli realizacji Programu, sposób jego weryfikacji.

Strategia ochrony środowiska w Gminie

Strategia ochrony środowiska wynika z przyjętych założeń oraz stanu aktualnego stanu środowiska gminy.

Działania dotyczące realizacji Programu powinny odbywać się w obrębie następujących celów strategicznych:

Cel strategiczny nr 1 - Ochrona wód i efektywne wykorzystanie zasobów wodnych

Cel strategiczny nr 2 - Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska (w tym ochrona przed powodzią, poważne awarie, ograniczanie skutków zagrożeń naturalnych i chemicznych)

Cel strategiczny nr 3 - Gospodarka odpadami

Cel strategiczny nr 4 - Pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych

Cel strategiczny nr 5 - Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu oraz zrównoważony rozwój lasów

Cel strategiczny nr 6 - Ochrona powietrza atmosferycznego, klimatu i warstwy ozonowej

Cel strategiczny nr 7 - Ochrona powierzchni ziemi i przywrócenie wartości użytkowej gleb

Cel strategiczny nr 8 - Ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym

Cel strategiczny nr 9 - Ochrona zasobów kopalin

Cel strategiczny nr 10 - Edukacja ekologiczna

17. Słownik użytych terminów

aglomeracja - rozumie się przez to miasto lub kilka miast o wspólnych granicach administracyjnych;

antropogeniczne oddziaływanie - budująca lub niszcząca działalność człowieka;

cele - określenie w fazie wstępnej przygotowania programu, planowanych efektów, jakie ma przynieść dane działanie o charakterze publicznym;

działanie - grupa projektów realizujących ten sam cel, działanie stanowi etap pośredni między celem ekologicznym a projektem;

„doły urobkowi” - pochodzące głównie z eksploatacji na skalę przemysłową, służące do zrztu i gromadzenia płuczki powstałej przy eksploatacji odwiertów ropy naftowej;

efektywność (efekty) - kryterium porównujące wielkość nakładów na rzecz realizacji programu (np. finansowych, administracyjnych, ludzkich) z rzeczywistymi osiągnięciami programu na poziomie produktu, rezultatu lub oddziaływania;

emisja - rozumie się przez to wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio, w wyniku działalności człowieka, do powietrza, wody, gleby lub ziemi:

a) substancje,

a) energie, takie jak ciepło, hałas, wibracje lub pola elektromagnetyczne;

eutrofizacja - rozumie się przez to wzbogacanie wody biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód;

Fundusz Spójności (Kohezji) - instrument ekonomiczno-polityczny Komisji Europejskiej, nie należący do Funduszy Strukturalnych i wdrażany na poziomie wybranych państw, a nie regionów. Jego celem jest ułatwienie integracji słabiej rozwiniętych krajów poprzez budowę wielkich sieci transportowych oraz obiektów infrastruktury ochrony środowiska o dużym obszarze oddziaływania;

Fundusze Strukturalne - TTT zasób finansowy UE umożliwiający pomoc w restrukturyzacji i modernizacji gospodarki krajów członkowskich drogą interwencji w kluczowych sektorach i regionach (poprawa struktury). TTTNa fundusze strukturalne składają się: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOIGR) oraz Finansowy Instrument Wspierania Rybołówstwa (FIWR);

GMO - organizm genetycznie zmodyfikowany - rozumie się przez to organizm inny niż organizm człowieka, w którym materiał genetyczny został zmieniony w sposób niezachodzący w warunkach naturalnych wskutek krzyżowania lub naturalnej rekombinacji;

emisja zanieczyszczeń - pochłanianie (przyjęcie) zanieczyszczeń przez określony element środowiska lub opad zanieczyszczeń na określoną (jednostkową) powierzchnię terenu;

IPPC - (Integrated Pollution Prevention and Control in Poland)- zintegrowane zapobieganie i ograniczanie zanieczyszczeń;

jednostka odpowiedzialna za realizację zadań - organ administracji spełniający funkcję koordynatora lub inicjatora działań zmierzających do realizacji zadań lub jednostka odpowiedzialna za finansowanie zadań;

korytarz ekologiczny - rozumie się przez to obszar pomiędzy dwoma lub wieloma obszarami chronionymi, niezabudowany, umożliwiający migracje zwierząt;

„kopanki” - wyrobiska (doły kopane pozostałe po wydobyciu ropy naftowej) o głębokości od 4 do 60 m, często posiadające drewniane ocembrowanie;

monitorowanie - kontrola postępu realizacji programów i projektów poprzez system wskaźników określonych w dokumentach programowych;

organizacja ekologiczna - rozumie się przez to organizacje społeczne, których statutowym celem jest ochrona środowiska;

plan ochrony - rozumie się przez to podstawowy dokument opracowywany dla wskazanych form ochrony przyrody, zawierający opis formy ochrony oraz cele prowadzenia działań ochronnych, katalog zadań i sposobów ich wykorzystania;

pola elektromagnetyczne - rozumie się przez to pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz;

poziom hałasu - rozumie się przez to równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB);

obszary wrażliwe - obszary wyznaczone przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej

w Krakowie, zgodnie z obowiązującymi przepisami szczególnym;

wskaźniki - miara: celów, jakie mają zostać osiągnięte, zaangażowanych zasobów, uzyskanych produktów, efektów oraz innych zmiennych (np. ekonomicznych, społecznych, dotyczących ochrony środowiska);

zanieczyszczenie - rozumie się przez to emisję, która jest szkodliwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, powoduje szkodę w dobrach materialnych, pogarsza walory estetyczne środowiska lub koliduje z innymi, uzasadnionymi sposobami korzystania ze środowiska;

18. Wykaz materiałów źródłowych i bibliografia

18.1. Bibliografia

1. Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami Powiatu Jasielskiego
2. „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Jasielskiego na lata 2004-2015
3. „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Jasielskiego na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017” - projekt
4. Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, 2005, Ministerstwo Środowiska, Warszawa;
5. Bank Danych Regionalnych, <http://www.stat.gov.pl>;
6. Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce w 2005 roku. PIG Warszawa 2006r.;
7. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami , Warszawa, 2006 r.;
8. Ocena roczna jakości powietrza w województwie podkarpackim w roku WIOŚ Rzeszów 2008r., 2009 r.;
9. Raporty o stanie środowiska województwa podkarpackiego 2007, 2008, 2009, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Rzeszów;
10. Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013 wraz z Indykatywnym Planem Inwestycyjnym, Rzeszów, 2007;
11. Rocznik Statystyczny Województwa Podkarpackiego w 2008 r i 2009 r. -US w Rzeszowie;
12. Strategia rozwoju województwa podkarpackiego 2020, Rzeszów 2005;
13. Obowiązujące przepisy prawne
14. Programu Ochrony Środowiska Województwa Podkarpackiego – aktualizacja
15. Plan Gospodarki Odpadami Województw Podkarpackiego – aktualizacja
16. Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych,

Wykaz Skrótów:

BOŚ -	Bank Ochrony Środowiska
ISO -	Międzynarodowa Organizacja Normalizacji
ISPA -	Przedakcesyjny Instrument Polityki Strukturalnej
PHARE -	Program Pomocy Polsce w Restrukturyzacji Gospodarki
SAPARD -	Specjalny Program Akcesyjny Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich
UE -	Unia Europejska
ARiMR -	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
WODR -	Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego
WIOŚ -	Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska
NFOŚiGW -	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WFOŚiGW -	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
PFOŚiGW -	Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OSP-	Ochotnicza Straż Pożarna
ERDF-	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
ZPORR-	Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego
SIGOP -	Systemu Informatycznego Gospodarki Odpadami

Autor opracowania:

mgr inż. Adam Czeakański - „BIO-SAN”

PRZEWODNICZĄCY RADY
Stanisław Duhaj
Stanisław Duhaj

**Prognoza oddziaływania na środowisko aktualizacji
Gminnego Programu Ochrony Środowiska wraz z
Planem Gospodarki Odpadami dla Gminy Kołaczyce
na
na lata 2010 – 2021**

Spis treści

1. WPROWADZENIE	5
2. METODYKA SPORZĄDZENIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I PLANU GOSPODARKI ODPADAMI NA ŚRODOWISKO	5
3. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH AKTUALIZOWANEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I PLANU GOSPODARKI ODPADAMI ORAZ POWIĄZANIE AKTUALIZACJI Z INNYMI DOKUMENTAMI	7
4. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNYCH ZMIAN TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI AKTUALIZOWANYCH	7
DOKUMENTÓW	7
4.1. Charakterystyka ogólna Gminy Kołaczyce	7
4.1.1. Położenie administracyjne, powierzchnia, dane demograficzne	7
4.1.2. Dane demograficzne	9
4.1.3. Położenie geograficzne, morfologia i geologia	12
4.1.4. Klimat	13
4.1.5. Gleby	13
4.1.6. Zasoby wodne	13
4.1.7. Działalność gospodarcza na terenie Gminy	14
4.1.8. Zasoby kulturowe na terenie gminy i atrakcje turystyczne	15
4.2. Ocena stanu środowiska	19
4.2.1. Wody	19
4.2.1.1. Wody powierzchniowe	19
4.2.1.2. Wody podziemne	21
4.3. Walory przyrodnicze	22
4.4. Powietrze atmosferyczne	24
4.5. Gleby	25
4.6. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji aktualizowanych dokumentów	26
5. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM	27
5.1. Wody powierzchniowe	27
5.2. Wody podziemne	34
5.3. Powietrze atmosferyczne	35
5.4. Hałas	36
5.5. Pole elektromagnetyczne	38
5.6. Zasoby przyrodnicze	39
5.6.1. Rezerваты przyrody	39
5.6.2. Pomniki przyrody	40
5.6.3. OSO Natura 2000	40
5.7. Powierzchnia ziemi	46
6. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCYCH	47

PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNYCH Z PUNKTU	47
WIDZENIA AKTUALIZOWANYCH DOKUMENTU,	47
W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCYCH OBSZARÓW	47
PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE	47
6.1. Wody powierzchniowe i podziemne	47
6.2. Powietrze atmosferyczne	50
6.3. Hałas	51
6.4. Pole elektromagnetyczne	52
6.5. Zasoby przyrodnicze	53
6.6. Powierzchnia ziemi	53
6.7. Gospodarka odpadami	53
7. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA CEŁÓW OCHRONY	54
ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM,	
WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM,	54
ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA AKTUALIZOWANYCH	54
DOKUMENTÓW, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE	54
PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE	54
PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU	54
7.1. Cele ochrony środowiska określone w POŚ dla Gminy	54
Kolaczyce	54
7.1.1. Cele wynikające z polityki unijnej	54
7.1.2. Cele wynikające z Polityki Ekologicznej Państwa	57
7.1.3. Zgodność celów aktualizacji POŚ dla Gminy Kolaczyce z celami polityk	58
nadrzędnych i równoległych	58
7.2. Cele ochrony środowiska określone w PGO dla Gminy	59
Kolaczyce	59
8. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH	60
ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, W TYM	60
ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE,	60
SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE	60
I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE	60
8.1. Wody podziemne i powierzchniowe	60
8.2. Ochrona przed powodzią	61
8.3. Racjonalna gospodarka odpadami	62
8.4. Odnawialne źródła energii, energetyka alternatywna	62
8.5. OCHRONA RÓŻNORÓDNOŚCI BIOLOGICZNEJ I KRAJOBRAZU ORAZ	
ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ LASÓW	64
8.6. Ochrona powietrza atmosferycznego	66
8.7. Ochrona gleb i powierzchni ziemi przed degradacją	66
8.8. Ograniczenie emisji hałasu i Utrzymanie obowiązujących standardów w zakresie	
promieniowania elektromagnetycznego	67
8.9. Ochrona zasobów kopalin	68
8.10. Kształtowanie postaw ekologicznych	69
9. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE,	69
OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ	69
NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO,	69
MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI	69

AKTUALIZOWANEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	69
I PLANU GOSPODARKI ODPADAMI	69
9.1. Ochrona zasobów wód podziemnych i powierzchniowych	69
9.2. Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza	70
9.3. Ograniczenie emisji hałasu.....	71
9.4. OCENA SKUTKÓW DLA ISTNIEJĄCYCH FORM OCHRONY PRZYRODY, OBSZARÓW CHRONIONYCH LUB ZMIAN W KRAJOBRAZIE.....	71
Rezerwaty przyrody	71
Pomniki przyrody	72
OSO Natura 2000	72
9.4.1 Ochrona zasobów przyrody.....	75
9.4.2. Ocena przewidywanego oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru NATURA 2000.....	76
9.4.3 OCENA W ZAKRESIE ZGODNOŚCI Z PRZEPISAMI PRAWA OCHRONY ŚRODOWISKA.	77
9.5. Ochrona powierzchni ziemi	78
9.6. Racjonalna gospodarka odpadami.....	78
10. ODDZIAŁYWANIA TRANSGRANICZNE	79
10.1. Oddziaływania transgraniczne ustaleń POŚ dla Gminy.....	79
Kołaczyce	79
10.2. Oddziaływanie transgraniczne ustaleń PGO dla Gminy	79
Kołaczyce	79
11. ANALIZA ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAPROPONOWANYCH W DOKUMENTACH.....	79
12. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD	80
ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ.....	80
AKTUALIZOWANEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	80
I PLANU GOSPODARKI ODPADAMI ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI.....	80
JEJ PRZEPROWADZANIA.....	80
13. PODSUMOWANIE I WNIOSKI	81
13.1. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kołaczyce	81
14. STRESZCZENIE	81
15. LITERATURA.....	84

1. WPROWADZENIE

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko do aktualizacji dokumentów strategicznych - programów, planów i polityk wynika z ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199 poz. 1227). Przepisy tej ustawy zobowiązują organ opracowujący: aktualizacje Programu Ochrony Środowiska oraz aktualizacje Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Kołaczyce na lata 2010-2013 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2014-2021 do sporządzenia dokumentacji prognozy oddziaływania na środowisko oraz przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko z udziałem społecznym.

Głównym celem niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko (zwanej dalej Prognozą) jest określenie możliwych skutków w środowisku, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji zaktualizowanego Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Kołaczyce.

Prognoza jest dokumentem wspierającym proces decyzyjny i procedurę konsultacji. Wskazuje na możliwe negatywne skutki realizacji Planu i przedstawia zalecenia dotyczące przeciwdziałania ewentualnym negatywnym skutkom oraz przedstawia sposoby ich minimalizacji.

Program Ochrony Środowiska oraz Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Kołaczyce na lata 2010- 2013 z perspektywą na lata 2014-2021 są dokumentami współzależnymi, wymagającymi zintegrowanych działań realizacyjnych, dlatego dla aktualizacji obu tych dokumentów opracowano wspólną prognozę oddziaływania na środowisko.

2. METODYKA SPORZĄDZENIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I PLANU GOSPODARKI ODPADAMI NA ŚRODOWISKO

Podstawą prawną sporządzenia niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Kołaczyce na lata 2010-2013 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2014-2021” jest art. 46 i 47 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U z 2008 r. Nr 199 poz. 1227). Artykuł ten nakłada na organy administracji opracowujące aktualizacje planów obowiązek przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko jego skutków realizacji.

Zakres Prognozy wynika z art. 51 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko i w związku z tym powinien:

- 1) zawierać:
 - a) informacje o zawartości, głównych celach aktualizowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
 - b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
 - c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień

aktualizowanych dokumentów oraz częstotliwości jej przeprowadzania,

d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,

e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

2) określać, analizować i oceniać:

a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji aktualizowanego dokumentu,

b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,

c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji aktualizowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,

d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia aktualizowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,

e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

– różnorodność biologiczną,

– ludzi,

– zwierzęta,

– rośliny,

– wodę,

– powietrze,

– powierzchnię ziemi,

– krajobraz,

– klimat,

– zasoby naturalne,

– zabytki,

– dobra materialne

– z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3) przedstawiać:

a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji aktualizowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,

b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w aktualizowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Analizie poddano aktualny i prognozowany stan środowiska oraz gospodarowania odpadami na terenie Gminy Kołaczyce proponowane kierunki działań w tym zakresie. Wynikające z przeprowadzonej analizy wnioski odniesiono do stanu środowiska w gminie i przeanalizowano możliwe skutki środowiskowe realizacji Programu oraz Planu.

3. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH AKTUALIZOWANEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I PLANU GOSPODARKI ODPADAMI ORAZ POWIĄZANIE AKTUALIZACJI Z INNYMI DOKUMENTAMI

W Prognozie oddziaływania na środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska uwzględniono cele główne oraz cele pośrednie dotyczące poszczególnych komponentów środowiska. Do każdego z celów przyporządkowane zostały kierunki działań zmierzające do osiągnięcia postawionych celów.

W Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kołaczyce cele środowiskowe skupiają się głównie na ochronie wód i ochronie przed hałasem. Określone cele mają wpłynąć odpowiednio na utrzymanie i osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód oraz na dokonanie wiarygodnej oceny narażenia społeczeństwa na ponadnormatywny hałas z podjęciem działań, w celu ograniczenia tego zagrożenia.

Głównym celem Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Kołaczyce jest stworzenie systemu gospodarki odpadami. W Planie wyznaczono cele z podaniem terminów ich osiągnięcia. Analizując cele sformułowane w Programie Ochrony Środowiska i Planie Gospodarki Odpadami dla Gminy Kołaczyce, oprócz analizy ich wpływu na środowisko, należy dokonać odniesienia tych celów do kierunków działań określonych w dokumentach nadrzędnych (krajowym i powiatowym) oraz równoległych, określonych na szczeblu regionu. Od komplementarności i zharmonizowania tych celów w znacznym stopniu zależy możliwość osiągnięcia sukcesu polityki ekologicznej gminy.

4. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNYCH ZMIAN TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI AKTUALIZOWANYCH DOKUMENTÓW

4.1. Charakterystyka ogólna Gminy Kołaczyce

4.1.1. Położenie administracyjne, powierzchnia, dane demograficzne

Gmina Kołaczyce leży w południowej części województwa podkarpackiego na terenie powiatu jasielskiego. Gmina położona jest w regionie Pogórza Środkowobeskidzkiego, w subregionie Pogórza Ciężkowickiego. Występuje tu duże zróżnicowanie terenu. Według danych z roku 2009 Gmina Kołaczyce zajmuje obszar 60 km². Powierzchnia Gminy Kołaczyce to 7,24% powierzchni powiatu jasielskiego oraz 0,34% powierzchni województwa podkarpackiego.

Obszar gminy Kołaczyce możemy podzielić na dwie strefy:

- Strefa 1 - obejmuje zachodni oraz środkowy pas z zachodu na wschód gminy Kołaczyce, który zlokalizowany jest w pobliżu drogi krajowej relacji Pilzno – Kołaczyce – Jasło oraz drogi powiatowej relacji Kołaczyce – Sieklówka – Lubla. Na skrzyżowaniu tych dróg

leży miejscowość Kołaczyce – będąca sercem gminy. Jest to strefa wzmożonej aktywności gospodarczej zamieszkuje ją około 85% mieszkańców gminy.

- Strefa - to północno-wschodnia i południowo-wschodnia część gminy. Na terenie tej strefy znajdują się tereny otwarte z rozproszoną zabudową w przewadze zagrodowej, a także enklawy leśne. Te część gminy zamieszkuje 15% mieszkańców. Główne funkcje pełnione przez tą strefę to: rolnictwo, leśnictwo i turystyka.

Gmina Kołaczyce składa się z 8 sołectw:

- Krajowice
- Kołaczyce
- Bieździedza
- Bieździadka
- Lublica
- Sieklówka
- Sowina
- Nawsie Kołaczyckie

Gmina jest w całości zelektryfikowana. Posiada również rozbudowaną sieć gazową i telefoniczną. Teren gminy jest częściowo skanalizowany

Gmina Kołaczyce jest gminą typowo rolniczą. Brak tutaj zakładów przemysłowych, a mieszkańcy utrzymują się głównie z pracy w pobliskich ośrodkach przemysłowych, indywidualnych gospodarstwach rolnych oraz dochodów z prowadzonej działalności gospodarczej.

Położenie gminy Kołaczyce obrazuje mapka zamieszczona poniżej

Rys. nr 1 Mapa powiatu Jasielskiego

4.1.2 Dane demograficzne.

Gmina Kołaczyce liczy 9069 mieszkańców (stan na 31 grudzień 2009 r.), a średnia gęstość zaludnienia wyniosła 147 osób/km². Pod względem liczby mieszkańców przedmiotowa gmina zajmuje 6 miejsce w powiecie,

Poniżej w tabeli nr 2.2 przedstawiono liczbę ludności w poszczególnych miejscowościach gminy w latach 2007 – 2009r, natomiast w tabelach 4.1-4.4 dane n/t przyrostu naturalnego, migracji ludności oraz struktury wiekowej na terenie gminy.

Tabela Nr.4.1 Dane demograficzne - ilość ludności w poszczególnych miejscowościach w gminie- stan na koniec 2009r (dane UG)

Lp.	Nazwa miejscowości	2007	2008	2009
1	Krajowice	399	401	395
2	Kołaczyce	1445	1436	1440
3	Bieździedza	1450	1452	1453
4	Bieździadka	1455	1450	1435
5	Lublica	621	612	613
6	Sieklówka	1053	1054	1061
7	Sowina	967	981	977
8	Nawsie Kołaczyckie	1635	1655	1695
Razem		9037	9041	9069

Tab.4.2 Stan mieszkańców w rozbiciu na wiek produkcyjny.

Lp.	Nazwa miejscowości	0-18 lat	18-65 lat	ponad 65	Ogółem
1	Krajowice	91	264	40	395
2	Kołaczyce	314	956	170	1440
3	Bieździedza	402	908	143	1453
4	Bieździadka	395	860	177	1435
5	Lublica	141	389	83	613
6	Sieklówka	261	666	134	1061
7	Sowina	256	607	114	977
8	Nawsie Kołaczyckie	386	1125	184	1695

Tab. 4.3 Ludność gminy – przyrost naturalny

Rok	Liczba mieszkańców ogółem	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
2007	9037	95	86	0,099
2008	9041	100	86	0,154
2009	9069	104	83	0,231

Tab.4.4 Struktura ludności wg wieku

Grupy wiekowe	Lata					
	2007		2008		2009	
	osób	%	osób	%	osób	%
0 -18	2181	24,1	2177	24,08	2038	22,47
19 – 59	5503	60,89	5479	60,60	5646	64,26
60 – 64	306	3,38	346	3,83	368	4,058
65 i więcej	1047	11,59	1039	11,49	1017	11,21
Ogółem	9037		9041		9069	

Prognozy demograficzne z uwzględnieniem ruchów migracyjnych

Znając tendencję zmian liczby ludności na terenach miejskich i wiejskich w powiecie jasielskim oraz znając liczbę ludności w gminie Kołaczące w roku 2009 obliczono prognozę demograficzną na lata 2010-2017. Wyniki prognozy demograficznej pokazuje tabela nr 2.5.

Tabela nr 4.5 Prognoza demograficzna dla Gminy Kołaczące na lata 2010-2017.

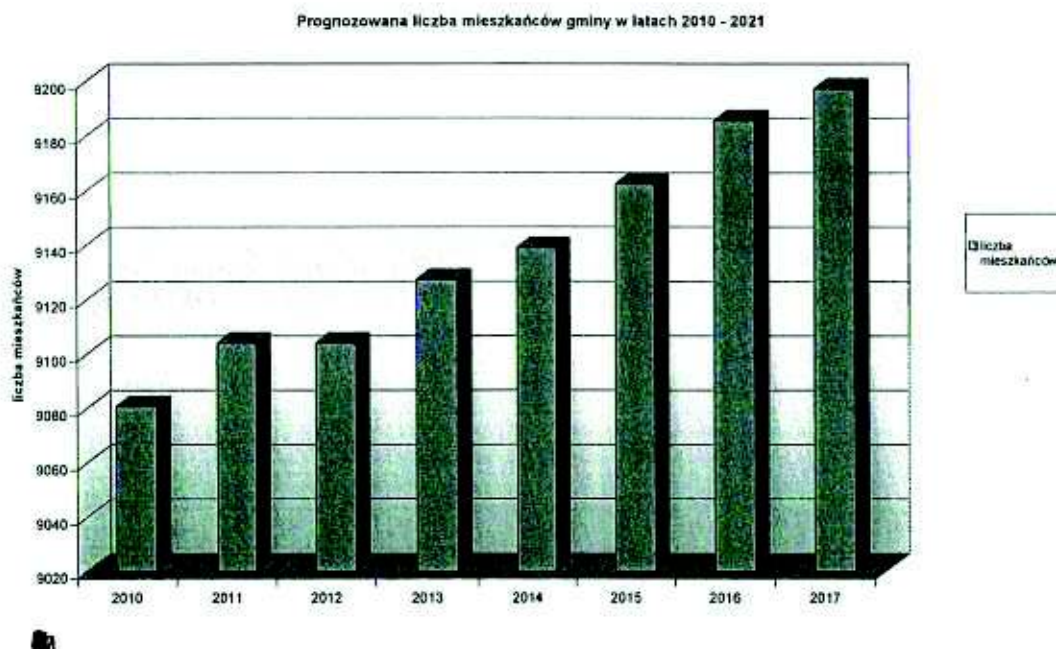
<i>ROK</i>	<i>Gmina Kołaczycze</i>
2010	9081
2011	9104
2012	9104
2013	9127
2014	9139
2015	9162
2016	9186
2017	9197

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z tabeli nr 4.5 wynika, że liczba ludności Gminy Kołaczące będzie systematycznie wzrastała w stosunku do roku 2009. W 2017 będzie ona 1,01 % wyższa niż w roku 2009. Warunkowane to będzie przede wszystkim systematycznym wzrostem ludności na skutek dodatniego przyrostu naturalnego oraz napływem ludności w związku z migracjami zagranicznymi, krajowymi i regionalnymi. Zjawisko to będzie mogło być podtrzymywane poprzez poprawę infrastruktury technicznej, wzrost konkurencyjności gospodarki Gminy i przedsiębiorstw, rozbudowę systemu komunikacyjnego i infrastruktury.

W 2009 roku wg danych Urzędu Gminy Kołaczyce obszar objęty Planem (Gmina Kołaczyce) był zamieszkały przez około 9069 osób.

Prognozę demograficzną dla zdefiniowanej aglomeracji przedstawia rysunek 2.

Rysunek 2 Prognoza demograficzna obszaru objętego Planem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS i danych z UM Kołaczyce.

Prognozy demograficzne GUS-u na lata 2009-2019 wskazują na powolną tendencję wzrostową w zakresie liczby mieszkańców Gminy Kołaczyce

4.1.3 Położenie geograficzne, morfologia i geologia.

Gmina Kołaczyce – jest gminą miejsko-wiejską zlokalizowaną w województwie podkarpackim, w powiecie jasielskim. W latach 1975-1998 gmina położona była w województwie krośnieńskim. Usytuowana jest na prawym brzegu Wisłoki u podnóża góry Liwocz. Miejscowości gminy leżą na terenie Pogórza Strzyżowskiego i Doliny Wisłoki

Gmina ma charakter rolniczy i położona jest daleko od dużych zakładów przemysłowych, co podkreśla jej walory turystyczne. Od północy sąsiaduje z gminą Brzostek, od północnego wschodu z gminą Frysztak, od południowego wschodu z gminą i miastem Jasło, a od zachodu z gminą Brzyska.

Wierchowina Pogórza Strzyżowskiego jest mało zróżnicowana, ale można w niej wyróżnić trzy wyraźnie zaznaczające się fragmenty. W tym jeden z nich w obszarze którego jest zlokalizowana Gmina Kołaczyce – na południu między doliną Sowiny na północy a

Kotlina Jasielsko - Krośnieńska na południu wznosi się niewysokie zalesione pasmo osiągające w najwyższym punkcie, zwanym Babią Górą 387 m n.p.m. Są to Wzgórza nad Warzycami, wyraźnie widoczne z okolic Jasła, znane z rezerwatu przyrodniczo-geologicznego „Golesz”. Rezerwat „Golesz”, z fragmentami XII-wiecznego grodziska i XIV-wiecznego zamku Łokietka. Specyfiką krajobrazu gminy jest podział geomorfologiczny w kierunku południkowym, zwarty kompleks leśny z dominującymi wzgórzami, z rozrzuconą zabudową w zachodniej części. Rozrzucone są też szczątkowe lasy i zadrzewienia towarzyszące potokom i duże powierzchnie gruntów rolnych wraz z wiejską zabudową.

4.1.4 Klimat

Według regionalizacji rolniczo – klimatycznej R. Gumińskiego nawiązującej do potrzeb rolnictwa, gmina Kołaczyce leży w „Dzielnicy karpackiej”, która charakteryzuje się klimatem górskim z dominującym wpływem gór. Wysokość wpływa na piętrowe zróżnicowanie klimatu. Przez większą część roku gmina znajduje się w obszarze powietrza polarno-morskiego. Średnia temperatura roczna wynosi + 7,4 °C. Roczna suma opadów jest znaczna i wynosi około 881 mm. Długość zalegania pokrywy śnieżnej: od połowy listopada do połowy marca.

4.1.5 Gleby

Na terenie gminy występują gleby zaliczane od II do V klasy bionitacyjnej. Duży obszar zajmują gleby gliniasto - iglaste. Oprócz nich można spotkać mady (w dolinach rzek) oraz gleby torfiaste (pozostałość po jeziorach polodowcowych). Zachodnią granicą gminy płynie Wisłoka.

Decydujący wpływ na zróżnicowanie gleb pod względem typów, rodzajów i gatunków wywarły takie czynniki jak: budowa geologiczna (rodzaj i pochodzenie skały macierzystej), rzeźba terenu, warunki topoklimatyczne, stosunki wodne, roślinność oraz gospodarcza działalność człowieka. Jakość i przydatność gleb terenów górskich użytkowanych rolniczo zależy w dużym stopniu od urozmaicenia i bogactwa rzeźby terenu, nachylenia i ekspozycji stoków, intensywności procesów erozyjnych i denudacyjnych prowadzących w rezultacie do ciągłego odnawiania się gleb i niemal ciągłej przebudowy morfologii i profilu glebowego. Przeważają tu gleby wytworzone na pyłach ilastych: biellicowe i brunatne.

4.1.6 Zasoby wodne

Obszar gminy charakteryzuje brak naturalnych zbiorników wód stojących. Sieć rzek stanowi cały zasób wód powierzchniowych. Nad Wisłoką umiejscowione są stawy rybne do wykorzystania rekreacyjnego. Podstawowym źródłem zaopatrzenia ludności gminy w wodę są ujęcia wód powierzchniowych. Gmina jest zasobna w wody powierzchniowe, lecz wykorzystanie ich jest ograniczone ze względu na duże wahania w skali rocznej oraz silny odpływ. Przez teren gminy przepływają trzy potoki: w Biezdzieży na odcinku 5 km, od Sowiny do Biezdzieży 4 km, w Sieklówce na odcinku 3 km. Na terenie gminy zauważalny jest jednak brak regulacji rzek (Biezdzieży) i potoków, co przy pojawiających się intensywnych opadach (latem) oraz topniejącej pokrywy śnieżnej (zimą) skutkuje częstymi wylewami oraz podwoziami będącymi poważnym zagrożeniem dla mieszkańców.

Przez zachodnią granicę gminy płynie Wisłoka, której wody w 2009 r. określić można jako wody o zadawalającej jakości. Ilość ścieków wymagających oczyszczenia odprowadzanych do zlewni rzeki Wisłoki w latach 2005-2009 stopniowo maleje. Systematycznie wzrasta natomiast ilość odprowadzonych ścieków oczyszczonych.

4.1.7 Działalność gospodarcza na terenie Gminy.

Z uwagi na zachodzące zmiany społeczno-gospodarcze, produkcja rolnicza stała się nieopłacalna ekonomicznie i jej charakter zarobkowy powoli zanika. Nadal jednak większość mieszkańców trudni się rolnictwem, choć już na małą skalę, dla zaspokojenia potrzeb własnych. Obecnie głównym źródłem utrzymania jest praca zarobkowa na zasadzie zatrudnienia u pracodawcy lub prowadzenie własnej działalności gospodarczej, która na terenie gminy opiera się głównie na handlu i usługach, budownictwie.

Ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie gminy

Zakłady wg branż:

- turystyczna
- gastronomiczna: 7
- handlowa: 89
- ogólnobudowlana: 135
- transport towarowy: 10
- pozostałe usługi materialne (obsługa rolnictwa, leśnictwa, nauka, oświata, kultura i sztuka, ochrona zdrowia, rzemiosło): 77

Tabela nr 4.6 Podmioty gospodarcze zarejestrowane w systemie REGON

Rok	Liczba zarejestrowanych podmiotów	Liczba wykreślonych podmiotów	Liczba podmiotów figurujących w ewidencji
2007	34	32	238
2008	41	34	279
2009	49	26	312

Tabela nr 4.7 Podmioty gospodarcze wg branż

Rok	Branże			Łączna liczba podmiotów
	usługi	handel	produkcja	
2007	15	6	0	21
2008	23	10	0	33
2009	26	14	1	41

Główne źródła utrzymania ludności:

- praca w rolnictwie: 9%
- praca poza rolnictwem: 44%
- emerytura: 23
- renta: 14%
- pozostałe: 8%

Sytuacja społeczno-gospodarcza na terenie Gminy Kołaczyce podlega ustawicznym przemianom, z głównym ukierunkowaniem na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw prywatnych w branży usług i małej produkcji nieprzemysłowej. Na terenie Gminy Kołaczyce pod koniec roku 2009, według danych Urzędu Gminy w Kołaczycach, zanotowano 312 podmiotów gospodarczych. Z ogólnej liczby firm działających na terenie Gminy Kołaczyce dominującą grupą były podmioty prowadzone przez osoby fizyczne.

Gmina Kołaczyce jest gminą typowo rolniczą. Brak tutaj zakładów przemysłowych, a jego mieszkańcy utrzymują się głównie z pracy w pobliskich ośrodkach przemysłowych, indywidualnych gospodarstwach rolnych oraz dochodów z prowadzonej działalności gospodarczej. W Gminie dominuje gospodarka rolniczo – leśna. Zdecydowana większość lasów należy do Państwowego Gospodarstwa Leśnego „Lasy Państwowe”. Większość mieszkańców Gminy Kołaczyce zajmuje się rolnictwem. Dominują niewielkie kilku- hektarowe gospodarstwa. Na terenie Gminy funkcjonuje również kilka rodzinnych tartaków.

4.1.8 Zasoby kulturowe na terenie gminy i atrakcje turystyczne

Malownicze położenie gminy Kołaczyce u wrót Pogórza Karpackiego i stosunkowo duża ilość lasów stwarzają dogodne warunki do rozwoju turystyki i agroturystyki. Gmina Kołaczyce jako typowo rolnicza, pozbawiona uciążliwego przemysłu gwarantuje turystom czyste, nieskażone środowisko.

Teren Gminy jest słabo uprzemysłowiony, nie występuje tu żaden znaczny zakład przemysłowy mogący stworzyć dodatkowe miejsca pracy. Proces urynkowania gospodarki spowodował w pierwszej połowie lat 90 – tych obniżenie poziomu zatrudnienia lub zamknięcie zakładów pracy.

Obiekty zabytkowe o wartościach architektonicznych, historycznych i kulturowych objęte ochroną konserwatorską występują w kilku sołectwach.

Na terenie Gminy znajduje się szereg obiektów o wartościach architektonicznych, historycznych i kulturowych objętych ochroną konserwatorską i znajdujących się w rejestrze zabytków:

Kołaczyce położone są u ujścia potoku Liczbówka do Wisłoki. Prawa miejskie Kołaczyce otrzymały w 1354 roku. Korzystne położenie oraz bliskość warownego zamku "Golez" sprzyjały rozwojowi miasta. W 1657 roku Kołaczyce zostały zniszczone przez wojska Jerzego II Rakoczego z Siedmiogrodu. W II połowie XVIII w. powstała tutaj fabryka perkali i bielizny. Sławy miastu przysporzyły również tradycje szewskie. Status miasta Kołaczyce utraciły w 1934 roku.

Zachowały jednak małomiasteczkowy układ przestrzenny z prostokątnym rynkiem, otoczonym zwartą i jednopiętrową zabudową. W rynku znajduje się dawny ratusz wybudowany w 1880 roku, kilka domów mieszczkańskich z XVIII-XIX wieku, wśród nich drewniany dom z

1792 roku, dawna szkoła z 1880 roku, zajazd z XVIII wieku a także pochodząca z 1803 roku murowana kapliczka z rzeźbą Matki Boskiej.

W południowo-wschodniej części rynku wznosi się neogotycki kościół parafialny pw. św. Anny wybudowany w latach 1903-1906, zachowały się w nim natomiast elementy XVII-wiecznego wyposażenia m.in. chrzcielnica, kamienna kropielnica oraz ołtarze boczne. Na miejscowym cmentarzu zachowała się murowana kaplica z 1910 roku oraz kwatery żołnierzy z pierwszej wojny światowej.

Jedną z ważniejszych atrakcji turystycznych gminy jest dwór, wybudowany prawdopodobnie w XVII wieku i dwukrotnie przebudowany w wieku XIX, w położonej na wschód od Kołaczyce Biezdzieży. Biezdzieża to jedna z najstarszych osad w okolicy, położona w dolinie potoku Liczbówka na Pogórzu Strzyżowskim. Jako własność benedyktynów tyńskich występuje już w 1105 r. Natomiast w centrum wsi znajduje się gotycki kościół wybudowany w pierwszej połowie XV wieku, z kaplicą dobudowaną w 1615 roku restaurowany po pożarze w 1887 roku i w II połowie XX wieku. Przy kościele znajduje się wieża - dzwonnica z XV wieku. Wokół kościoła rosną kilkusetletnie dęby.

Natomiast w Biezdziadce (wieś wzmiankowana już w 1508 r.) zachowały się ruiny dworu Romerów z XVIII wieku rozbudowanego w XIX-XX wieku, oraz fragmenty parku krajobrazowego z XIX wieku, a także dwa cmentarze wojskowe z okresu I wojny światowej.

Przez teren gminy przebiegają dwa szlaki turystyczne: Kołaczyce-Gogołów-Bardo i Kołaczyce-Ujazd-Liwocz.

Pierwsza wzmianka o zamku "Golesz" pochodzi z 1319 roku. Zbudowany został prawdopodobnie w miejscu prastarego grodu słowiańskiego. Stanowiąc własność benedyktynów tyńskich był siedzibą starosty rozległych włości klasztornych i miejscem tzw. sądów leńskich dla sołtysów okolicznych osad. Zamek z natury obronnie położony oparł się najazdowi Węgrów w 1474 r. Zniszczony w czasie następnego najazdu wojsk węgierskich w 1657 roku popadł ostatecznie w ruinę. Do naszych czasów zachowały się jedynie nikielne fragmenty murów, oraz ślady wałów i fos. Obok ruin osobliwością wznosi się ciekawie ukształtowane skalne ostańce. Wzgórze zamkowe w 2000 roku uznane zostało za rezerwat przyrody o nazwie "Golesz" W jego obrębie występują cenne drzewostany oraz wiele chronionych i rzadkich gatunków roślin

Gmina Kołaczyce to obszar atrakcyjny nie tylko ze względu na walory krajobrazowe i przyrodnicze, ale także na zabytki przeszłości.

Atrakcje gminy Kołaczyce świadczące o jej atrakcyjności turystycznej oraz o bogatej przeszłości w poszczególnych miejscowościach przedstawiono poniżej:

Biezdziadka

- cmentarz wojskowy nr 41 z okresu I wojny światowej;
- ruiny dworu z XVIII w. wraz z podworskim parkiem z licznym drzewostanem;
- Obelisk Nowakowskiego przy kościele w miejscowości Biezdzieża, kamienny z 1839 r.

Biezdzieża

- paradna musztra Oddziału Kosynierów upamiętniająca bitwę pod Raclawicami;
- siedliska błuszczu pospolitego;
- kościół parafialny pod wezwaniem św. Trójcy z XV w. – gotycki murowany z łamanego piaskowca z dobudowaną wieżą dzwonnicy;

- ogrodzenie murowane w 1887 r. oraz bramka kościelna murowana w latach 1750-1799;
- 700-letnie dęby obok kościoła parafialnego;
- kamienna dzwonnica wolnostojąca z XV w.;
- barokowa kropielnica z XVIII w.;
- kaplica pod wezwaniem Zwiastowania NMP z 1615 r.;
- XIX - wieczny dwór Romerów z czterokolumnowym portykiem;
- kaplica grobowa Zborowskich z 1875 r. – właścicieli Biezdziejdy;
- ślady zamczyska noszące nazwę „Baszty” zachowane na pograniczu Biezdziejdy i Biezdziejki;
- spichlerz plebanski, murowany w 1850-1899;
- podworski park krajobrazowy;
- rozwalisko z XVIII – wiecznego dworu w parku na skarpie;
- dwa cmentarze żołnierskie z I wojny światowej;

Kołaczyce

- ratusz murowany w 1880 roku;
- drewniany dom 1800-1825;
- dom murowany 1800-1825 - dawna karczma;
- dom Zajazd „Wygoda”, murowany 1775-1825;
- zabytkowy dom drewniany z podcieniami na 4 kolumnach z 1792 r.
- fontanna „Bartek”
- kościół parafialny pod wezwaniem Sw. Anny w stylu neogotyckim, wewnątrz którego odnaleźć można zabytkowa barokowa kropielnice i chrzcielnice z XVII w. będącymi zabytkami z poprzedniego kościoła;
- kaplica cmentarna Parafii Rzymsko-Katolickiej z 1910 r.;
- kapliczka sw. Anny z XIX w.;
- kapliczka Matki Boskiej Szkaplerznej wybudowana w 1907 r.;
- kapliczka Pana Jezusa Frasobliwego w koronie „Knopów” z 1914 r. ufundowana przez Bractwo Tkackie;
- figura Matki Boskiej z 1803 r. w Rynku opatrzona następująca inskrypcja „Bojownikom na chwałę RP 1830 – 1831 -1863;

Krajowice

- malownicze tereny nad Wisłoka;
- cmentarze _żołnierskie z I wojny światowej
- mogiła żydowska, w której pochowani są żydzi rozstrzelani przez Niemców w 1942 r.;
- Golez - ślady wczesnośredniowiecznego grodziska oraz resztki ruin zamku murowanego z XIV w.

Lublica

- przy drodze z Biezdziejdy do Lublicy znajduje się cmentarz wojenny nr 41 z I wojny światowej.

Nawsie Kołaczyckie

- dąb szypułkowy liczący około 200 lat;
- dawniej istniała tu fabryka perkali (1786 r.).

Sieklówka

- kilka starych chałup i kapliczek;
- miejsce po starym dworze rozebranym pod koniec XIX wieku;
- cmentarz żołnierski położony 200 m od kościoła, w którym spoczywają żołnierze austriaccy polegli w 1914 r.;

Wykaz ważniejszych obiektów kultury materialnej występujących na gruntach Nadleśnictwa Kołaczyce.

OBREB KOŁACZYCE				
1	Kurhan	Bierówka 40a	Kurhan pochodzący sprzed około 4 tysięcy lat.	
2	Kurhan	Krajowice 77b	Kurhany (2) - mogiły pasterskiej ludności tzw. kultury ceramiki sznurowej ze schyłku epoki kamienia sprzed 4300 lat. W 1988 r. jeden z nich poddano badaniom archeologicznym. W nasypie kurhanu odkryto 180 wyrobów z różnych gatunków krzemieni, z radiolarytów, rogowców i innych skał oraz 20 fragmentów naczyń tej ludności i 8 fragmentów ceramiki pochodzenia zakarpackiego.	
3	Kurhan	Krajowice 89a	Grodzisko wczesnośredniowieczne z XII – XIII wieku, pierścieniowate, 40 x 30 m, z wałem ziemnym dochodzącym do 3 m wysokości.	Grodzisko znajduje się na terenie rezerwatu „Golesz”.
4	Cmentarz	Bierówka 55d	Cmentarz ofiar terroru hitlerowskiego z lat 1940-44. W zbiorowych mogiłach spoczywa około 5000 osób.	
5	Pomnik	Pietrusza Wola 16a	Mogila zbiorowa z czasów I wojny światowej.	
6	Pomnik	Pagorzyna 170c, 183a	Mogila zbiorowa z czasów I wojny światowej.	
7	Mogila	Bierówka 45a	Mogila partyzanta z okresu II wojny światowej.	
8	Mogila	Bierówka 29a	Mogila żołnierzy z czasów I wojny światowej.	
9	Krzyż	Bieżdziedza 71f	Drewniany krzyż, miejsce kultu religijnego.	

10	Mogiła	Krajowice 21a	Mogiła żołnierza z okresu I wojny światowej. Na tabliczce napis: „Janek 18 lat z pod Tarnowa”.	
11	Grób	Krajowice 87a	Grób zbiorowy z okresu II wojny światowej, pochówek Żydów i Romów.	
12	Cmentarz	Krajowice 89b	Cmentarz wojenny z czasów I wojny światowej projektu wiedeńskiego architekta Hansa Jägera. Zbudowany w latach 1916-1917. Pochowano tu: 1 Austriaka, 51 Niemców, 67 Rosjan. W 1937 r. na ten cmentarz przeniesiono szczątki ze zlikwidowanego cmentarza Nr 37, tworząc dodatkowe dolne pole grobowe.	Pod opieką Urzędu Gminy w Kolaczycach.
13	Ruiny	Krajowice 89a	Pozostałości zamku „Golesz” – fragment muru. Wzniesiono go z kamienia w XIV wieku. Należał do Benedyktynów Tynieckich.	Na terenie rezerwatu „Golesz” nr rej. A-156 (27.09.1934 r)
14	Cmentarz	Pagorzyna 164c	Cmentarz z okresu I wojny światowej.	
15	Kapliczka	Pagorzyna 183a	Kapliczka z okresu I wojny światowej.	

4.2. Ocena stanu środowiska

4.2.1. Wody

4.2.1.1. Wody powierzchniowe

Obszar gminy położony jest w obrębie zlewniska Morza Bałtyckiego. Odwadniają go rzeki: Wisłoka z dopływami należący do zlewni górnej Wisły. Rzeki w gminie mają charakter górski i podgórski. Charakterystycznym zjawiskiem jest duża nierównomierność przepływów wynikająca m.in. ze zmienności zasilania opadami i warunków terenowych. Intensywne opady atmosferyczne przy znacznych spadkach rzek i potoków stwarzają dobre warunki szybkiego odpływu. Z uwagi na mało przepuszczalne podłoże spływ odbywa się w znacznym stopniu powierzchniowo, wskutek czego w okresach posuchy występują bardzo małe przepływy, a w okresach deszczowych gwałtowne i wielkie wezbrania. W ciągu roku maksymalny odpływ w rzekach i potokach powiatu występuje w miesiącach marzec, kwiecień, maj natomiast minimum odpływu obserwowane jest najczęściej w miesiącu sierpniu.

W systemie zarządzania gospodarką wodną obszar gminy przynależy do Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie.

Wisłoka, która jest prawobrzeżnym dopływem Wisły i liczy 163,6 km długości. Jej źródła znajdują się w środkowej części Beskidu Niskiego na wysokości 575 m n.p.m. u podnóża Dębiego Wierchu i dalej przepływa przez Pogórze Jasielskie i Kotlinę Jasielsko-Krośnieńską, a następnie Pogórzem Strzyżowskim i Ciężkowickim. Uchodzi do Wisły w okolicy wsi Ostrówek na wysokości 154 m n.p.m. Płyne przez teren dwóch województw: małopolskiego i podkarpackiego. Jej całkowita powierzchnia wynosi 490,2 km². Główne dopływy to: Ropa, Jasiołka, Wielopolka, Tuszymka, Czarna Tarnowska i Dulcza.

Zlewnia górnej Wisłoki to w przeważającej części tereny leśne objęte Magurskim Parkiem Narodowym. Na jednym z dopływów Wisłoki – rzece Ropa w okolicach miejscowości Klimkówka znajduje się zaporę wodną, która spiętrzając wodę doprowadziła do powstania zbiornika o powierzchni ok. 300 ha. Do celów kajakowych może być wykorzystywana na odcinku od Jasła. Najwyższe przepływy w Wisłoce obserwowane są już od marca, kiedy zaczyna topnieć śnieg, przy czym maksimum występuje w kwietniu. Najniższe przepływy obserwuje się w jesieni i zimie - większość minimalnych przepływów występuje od września do grudnia. Na terenie gminy występują dwa rodzaje wezbrań: roztopowe i opadowe. Wezbrania roztopowe, w odróżnieniu od wezbrań opadowych, charakteryzuje niższa kulminacja fal powodziowych i dłuższy czas trwania. Wezbrania opadowe, spowodowane deszczami nawalnymi, powodują szybko przesuwające się kulminacje fal powodziowych.

Rys 3. Zlewnia rzeki Wisłoki (źródło RZGW Tarnów)

Rys 4. Zlewnia rzeki Wisłoki w rejonie Gminy Kołaczyce (źródło Czysta Wisłoka)

Decydujący wpływ na jakość wód na terenie Gminy Kołaczyce mają ścieki komunalne z terenu miejscowości położonych wzdłuż biegu – cieków wodnych..

Głównymi czynnikami wpływającymi na taki stan jakości wody w Gminie Kołaczyce są:

- występujące braki kanalizacji,
- spływy powierzchniowe z rolnictwa,
- nielegalne zrzuty ścieków.

4.2.1.2 Wody podziemne

Wody podziemne na terenie gminy występują w trzech horyzontach wodonośnych: czwartorzędowym, trzeciorzędowym i kredowym. Ten ostatni nie ma większego znaczenia gospodarczego.

Wody zbiornika czwartorzędowego mają charakter porowy, jest to poziom przypowierzchniowy, pozostający w bezpośrednim kontakcie z powierzchnią, reagujący wprost na istniejące warunki hydrologiczne.

Wody zbiornika trzeciorzędowego występują w ośrodku szczelinowym i szczelinowo-porowym. Utwory, w których znajdują się warstwy wodonośne, charakteryzują się dużą zmiennością warunków hydrogeologicznych na niewielkich przestrzeniach.

Na obszarze Województwa Podkarpackiego znajduje się 10 Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, z czego jeden występuje na terenie Gminy Kołaczyce - Dolina rzeki Wisłoka.

Na terenie gminy występowanie wód gruntowych związane jest z budową geologiczną i ukształtowaniem terenu. W czwartorzędowych osadach rzecznych i deluwialnych występują wody gruntowe w postaci sączeń lub swobodnego zwierciadła. W warstwie glin rzecznych i deluwialnych występują okresowe sączenia wód śródglinowych na różnych głębokościach od 1,5 m. do 8,0 m.. Woda gruntowa typu szczelinowego występuje w potrzaskanych seriach fliszowych na bardzo różnych głębokościach.

Na terenie gminy występowanie wód gruntowych związane jest z budową geologiczną i ukształtowaniem terenu. Wyraźnie zaznaczają się tu dwa obszary o odmiennych reżimach hydrogeologicznych wód czwartorzędowych:

- obszar den dolinnych
- obszar wyniesień terenu.

W obrębie den dolinnych zwierciadło wody gruntowej utrzymuje się w aluwiach na głębokości od 0,2 do 2,0 m n.p.m. Wahania wody mogą dochodzić do 1,0 m w okresie wzmożonych opadów i roztopów.

W obrębie wyniesień w pokrywach soliflukcyjno-deluwialnych występują sączenia wód wsiąkowych na różnych głębokościach. Występowanie ich jest uzależnione od nasilenia opadów atmosferycznych i roztopów.

4.3. Walory przyrodnicze

Flora na terenie Gminy Kołaczyce

Na kształtowanie się roślinności w gminie istotny wpływ ma zróżnicowanie geomorfologiczne. Roślinność stanowi jeden z podstawowych elementów krajobrazotwórczych oraz środowiskotwórczych. Wpływa też na stosunki wodne, kształtuje lokalny klimat, gleby oraz świat zwierzęcy.

Gmina Kołaczyce posiada dobrze zachowane środowisko przyrodnicze. Niewątpliwym jej atutem są lasy, które zajmują ok. 32% jej obszaru stwarzając dogodne warunki dla rozwoju agroturystyki. Na terenie gminy występuje prawdziwe bogactwo fauny i flory, wśród którego dostrzec można unikalne gatunki zwierząt, ptaków oraz roślin.

W drzewostanach leśnych na terenie Gminy dominuje jodła oraz buk i sosna zwyczajna. Spośród innych gatunków liczniejsze są: dąb szypułkowy, grab zwyczajny, brzoza brodawkowata, modrzew europejski. Wśród siedliskowych typów lasu dominuje las wyżynny. W wyższych partiach spotyka się fragmenty lasu górskiego. Dość wyraźnie zaznacza się również las mieszany, rzadko spotykany jest las jesionowy. W dolinach większych cieków rozciągają się niewielkie fragmenty lasu łąkowego. W układzie zbiorowisk leśnych charakterystyczna jest strefowość będąca wyrazem zmieniających się, wraz ze wzrostem wysokości, warunków klimatycznych. Na terenie Gminy wyższe partie stoków pokryte są lasami mieszanymi. Lasy te

reprezentowane są przez drzewa liściaste (buk, dęby, grab) oraz iglaste (świerk, jodła, miejscami modrzew). Są to na ogół czyste drzewostany jodłowe, w słabo zwartej warstwie krzewów rośnie kruszyna oraz jarzębina. W ubogiej warstwie runa i mchów zaznacza się współdominacja roślin acidofilnych i gatunków o szerokiej amplitudzie ekologicznej. Najczęściej rosną tu: borówka czarna, kosmatka orzęsiona, konwalijka dwulistna, jeżyna gruczołowata. Zbiorowiska tego typu zajmują zwykle grzbietowe spłaszczenia wzniesień, rzadziej wykształcają się na podłożu stokowym.

Niewielki procent powierzchni zajmują zbiorowiska o charakterze borowym. Jako przedplony sadzona była najczęściej sosna, rzadziej modrzew, a sporadycznie świerk. W drzewostanach panuje grab z domieszką buka, sosny, modrzewia i dębu. Grądy wykazują znaczne zróżnicowanie lokalno - siedliskowe.

Na najbardziej wilgotnych i żyznych siedliskach; najczęściej w sąsiedztwie łągów rozwija się podzespół grądu niskiego. Na zboczach, na glebach brunatnych świeżych rośnie grąd typowy. Na stosunkowo najbardziej suchych siedliskach, najczęściej w szczytowych partiach stoków wykształca się grąd wysoki. W dolinach górnych odcinków potoków występują smugi łągu podgórskiego oraz nadrzecznej olszyny górskiej. W dolnych odcinkach mniejszych cieków spotykane są fragmenty niżowego, przystrumykowego łągu jesionowo - olszowego.

W dolinach większych cieków spotykane są bogate florystycznie zespoły wilgotnych łąk z rzędu Molinietales, zajmują one jednak niewielkie powierzchnie. Niewielkie powierzchnie w silnie uwilgotnionych obniżeniach terenu zajmują płaty sitowia leśnego. Łąki świeże reprezentuje zespół łąki rajgrasowej, spotykany w dolinach większych cieków oraz w niższych partiach zboczy. Często spotykany jest pastwiskowy zespół życicy trwałej i grzebienicy pospolitej.

Na wysoką ocenę przyrodniczą terenu Gminy wpływa liczny udział gatunków górskich uwarunkowany obecnością piętra pogórza. Flora górską reprezentowana jest przez liczną grupę roślin naczyniowych. Do najbardziej interesujących należą: śnieżyczka przebiśnieg, miesięcznica trwała, czyściec górski, śnieżycza wiosenna, czosnek niedźwiedzi.

Na szczególną uwagę zasługują rośliny wschodniokarpackie: sałatnica leśna, kostniwa górską oraz zachodniokarpackie: przytulia okrągłolistna, kosmatka żółtawa, pięciornik omszony, a także subendemity ogólnokarpackie: żywiec gruczołowaty, żywokost sercowaty, lepiężnik wyłysiały.

Najliczniejszą grupę stanowią tutaj rośliny górskie m.in. miesięcznica trwała, paprotnik kolczysty, czyściec górski, narecznica górską, skrzyp pstry, kmięć górską, wierzba śląską. Granicę południową osiągają: łączeń baldaszkowaty, pływacz drobny, lenek stoziarn, szarota żółtobiała. Na podkreślenie zasługuje również fakt występowania licznych gatunków kserotermicznych. Rosną tu m.in. zmijowiec zwyczajny, biedrzynek mniejszy, szalwia okrągłowa, ośmiel mniejszy, kłosownica pierzasta.

Występują również inne gatunki roślin objętych ochroną gatunkową: barwinek pospolity, skrzyp olbrzymi, paprotka zwyczajna, pokrzyk wilecza - jagoda.

Świat zwierzęcy

Według podziału Polski na krainy zoograficzne, gmina Kolaczyce położona jest w Krainie Karpackiej, charakteryzującym się przejściowością. Biorąc pod uwagę zoogeograficzne czynniki cały omawiany teren przynależy do tzw. Krainy Karpackiej. Potoki i rzeki na terenie

gminy Kołaczyce wchodzi w zasięg "krajiny brzana". Wędkując napotkać tu można takie gatunki ryb jak: brzana, brzanka, kielb, kleń, świnka, ukleja, szczupak.

Możliwości przetrwania i rozwoju fauny uwarunkowane są bogactwem nisz ekologicznych, które z kolei wynika z różnorodności i wysokiego stopnia naturalności zbiorowisk roślinnych, obecności rozległych kompleksów leśnych, mozaiki upraw rolnych, łąk i pastwisk oraz licznych zadrzewień i zakrzewień. Gmina Kołaczęce wyróżnia się bogactwem fauny.

Bezkręgowce - na uwagę zasługują: chroniony chrząszcz, jelonek rogacz, występuje także szereg rzadkich gatunków motyli podlegających ochronie gatunkowej min.: paź żeglarz, paź królowej, niepylak mnemozyna, mieniak - stróżnik, tęczowiec.

Kręgowce - reprezentowane są m.in. przez: kumaka górskiego, traszkę karpacką, traszkę górską, salamandrę plamistą, pliszkę górską, muchówkę białoszyjną, puszczyka uralskiego, dzięcioła białogrzbietego. Występują tu także gatunki typowo nizinne: traszka grzbieniasta, grzebiuszka ziemna, żaba moczarowa, żaba śmieszka, kumak nizinny.

Dobry stan zoocenozy potwierdza fakt występowania licznych gatunków umieszczonych na polskiej „czerwonej liście fauny”. Są to: traszka karpacka, bocian czarny, puchacz, puszczyk uralski, żoła, żołądnica, smuzka, wydra.

4.4. Powietrze atmosferyczne

Stan jakości powietrza atmosferycznego w gminie kształtuje emisja zanieczyszczeń:

- z lokalnych kotłowni osiedlowych i palenisk domowych;
- ze środków transportu samochodowego lokalnego i tranzytowego;
- z transgranicznego przenoszenia zanieczyszczeń z zagranicy oraz ościennych powiatów.

Udział gminy w globalnej emisji zanieczyszczeń powietrza w skali kraju i województwa jest bliski zeru. W ostatnich latach przeprowadzone zostały modernizacje kotłowni gminnych obiektów publicznych (wprowadzenie opalania gazem ziemnym) m.in. w szkołach, ośrodku zdrowia. Do powietrza emitowane są gazy i pyły głównie z energetycznego spalania paliw stałych w domowych paleniskach. Wzrost ilości pojazdów samochodowych na terenie gminy prowadzi do wzrostu zanieczyszczenia powietrza związkami dwutlenku azotu, tlenkiem węgla, węglowodorami i związkami ołowiu.

W ostatnich latach obserwuje się spadek emisji zanieczyszczeń, wiąże się to niewątpliwie z regresem gospodarczym, zastosowaniem węgla lepszej jakości oraz w szerszym zakresie gazu ziemnego i oleju opałowego oraz realizowania przez zakłady przemysłowe przedsięwzięć ekologicznych zmniejszających ich uciążliwość. W ostatnich latach notuje się znaczną poprawę czystości powietrza, jest to głównie wynikiem zmiany systemu ogrzewania z węglowego na gazowe i likwidacja lokalnych kotłowni.

Intensywny wzrost ilości pojazdów samochodowych na terenie powiatu bieszczadzkiego prowadzi do wzrostu zanieczyszczenia powietrza związkami dwutlenku azotu, tlenkiem węgla, węglowodorami i związkami ołowiu.

W świetle prowadzonych badań stan czystości powietrza w powiecie bieszczadzkim należy uznać za dobry. Nastąpiło znaczne zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z procesów technologicznych i procesów energetycznego spalania paliw. Uwidacznia się jednak coraz

większy wpływ zagrożeń komunikacyjnych – tranzyt na przejście graniczne, zwiększona ilość pojazdów poruszających się po drogach.

Na potrzeby ustalenia odpowiedniego sposobu oceny jakości powietrza w województwie w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w Rzeszowie, przy współpracy z Wojewódzką Stacją Sanitarno Epidemiologiczną, dokonano klasyfikacji stref. W województwie wyróżniono 25 stref, których granice pokrywają się z granicami powiatów. Uwzględniono dwie grupy kryteriów:

- określonych w celu ochrony zdrowia ludności zamieszkującej strefę;
- określonych w celu ochrony roślin i ekosystemów.

Wszystkie strefy poddano ocenie jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia. Ze względu na ochronę roślin i ekosystemów oceniono 21 stref (z wyłączeniem powiatów grodzkich). Wykonana klasyfikacja stref wskazała na potrzebę prowadzenia w niektórych strefach (powiatach) intensywnych pomiarów, na wysokim poziomie. Powiat bieszczadzki nie został zaliczony do tej grupy, a aktualna sieć pomiarowa jest wystarczająca do dokonania - ocen bieżących poziomu zanieczyszczenia powietrza. Badania stanu powietrza wykazały na większości stanowisk pomiarowych niskie stężenia dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzenu, ołowiu, ozonu. Nie wykazano przekroczenia dopuszczalnych norm tych substancji, zarówno w kryterium zdrowia jak i ochrony roślin.

Stan jakości powietrza atmosferycznego w gminie kształtuje emisja zanieczyszczeń:

- z lokalnych kotłowni i palenisk domowych;
- ze środków transportu samochodowego lokalnego i tranzytowego;
- z przenoszenia zanieczyszczeń z ościennych gmin.

Udział gminy w globalnej emisji zanieczyszczeń powietrza w skali kraju i województwa jest bliski zeru. W ostatnich latach przeprowadzone zostały modernizacje kotłowni gminnych obiektów publicznych (wprowadzenie opalania gazem ziemnym) m.in. w szkołach, ośrodku zdrowia. Do powietrza emitowane są gazy i pyły głównie z energetycznego spalania paliw stałych w domowych paleniskach. Wzrost ilości pojazdów samochodowych na terenie gminy prowadzi do wzrostu zanieczyszczenia powietrza związkami dwutlenku azotu, tlenkiem węgla, węglowodorami i związkami ołowiu.

Jakość powietrza atmosferycznego, na terenie województwa podkarpackiego, monitorowana była w 2009 roku w zakresie dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenków azotu, pyłu zawieszzonego PM10, tlenku węgla, ołowiu i benzenu na stałych stacjach, nadzorowanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Rzeszowie.

Na terenie Gminy Kołaczyce w ostatnich latach nie przeprowadzano monitoringu jakości powietrza.

4.5. Gleby

Gleby obszaru powstały jako rezultat wietrzenia skał osadowych, piaskowców, łupków marglistych i ilastych. W dnach dolin rzecznych zostały zdeponowane utwory aluwialne (nanoszone przez rzeki) i deluwialne (zwietrzelina ze zboczy). Z piaskowców powstały gliny lekkie i średnie, z utworów marglistych, ilastych i łupków wytworzyły się gliny ciężkie, a

miejscami ilaste. Cechą charakterystyczną pokrywy glebowej jest odczyn kwaśny lub słabo kwaśny jako efekt silnego odwapnienia.

Gleby okolic Gminy Kołaczyce należą do średnio urodzajnych. Typologicznie przeważają gleby płowe, choć można spotkać także gleby brunatne. Są to zazwyczaj gleby kwaśne o bardzo niskiej zawartości rozpuszczalnego i dostępnego dla roślin fosforu i potasu.

Wyniki badań na zawartość metali ciężkich w glebie wskazują, iż generalnie stężenia metali ciężkich mieszczą się w dopuszczalnych normach. Monitoring gleb i jego prowadzenie jest niezbędnym elementem do prowadzenia rolnictwa ekologicznego oraz przy ewentualnym wykorzystaniu osadów ściekowych w rolnictwie. Poniżej w tabelach przedstawiono wyniki monitoringu prowadzonego na terenie gminy Kołaczyce

Pole elektromagnetyczne

Na terenie Gminy Kołaczyce występują następujące źródła emitujące pola elektromagnetycznego:

- linie energetyczne wysokiego napięcia,
- stacje transformatorowe,
- stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej,
- stacje linii radiowych wraz z nadajnikiem.

4.6. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji aktualizowanych dokumentów

Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kołaczyce mają z założenia na celu poprawę stanu środowiska na terenie powiatu i tym samym pozytywnie wpływać będą na zdrowie człowieka. W związku z rozwojem gospodarczym regionu, wzrostem inwestycji przemysłowych i poziomu konsumpcji, zwiększającą się presją na obszary cenne przyrodniczo i niezurbanizowane, zwiększeniem zapotrzebowania na surowce brak realizacji zapisów Programu prowadzić będzie do znaczącego pogorszenia wszystkich elementów środowiska.

Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji Programu Ochrony Środowiska

dla Gminy Kołaczyce:

- pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych w związku ze zwiększonym wytwarzaniem ścieków,
- postępująca degradacja gleb i utrata ich dla rolnictwa,
- utrata różnorodności ekologicznej i cennych przyrodniczo terenów,
- degradacja walorów krajobrazu,

- zwiększającą się liczbą mieszkańców narażonych na ponadnormatywne natężenie hałasu,
- zwiększającą się liczbą mieszkańców narażonych na promieniowane elektromagnetyczne.

W przypadku gdy Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kołaczyce nie zostanie wdrożony, negatywne trendy będą się pogłębiać, a zanieczyszczenie środowiska wzrastać. Realizacja Programu jest więc konieczna.

Celem aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Kołaczyce jest wdrożenie na terenie powiatu systemu gospodarki odpadami, który będzie zgodny z KPGO 2010 i innym dokumentami z tego zakresu.

Nie wdrożenie założeń planu spowoduje dalsze pogarszanie się stanu środowiska, pogłębiając istniejące już niekorzystne oddziaływania. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji założeń aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Kołaczyce są następujące:

- zwiększona emisja pyłów i gazów do atmosfery, pogorszenie jakości powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych, gleby, straty w bioróżnorodności – wynik powstawanie „dzikich wysypisk śmieci”, spalanie odpadów w paleniskach domowych, niewłaściwie postępowanie z odpadami zawierającymi azbest,
- niszczenie zasobów leśnych – występowanie „dzikich wysypisk odpadów”,
- negatywne oddziaływanie na wszystkie komponenty środowiska – niewłaściwe postępowanie z wytwarzanymi odpadami niebezpiecznymi.

Taki stan środowiska będzie negatywnie wpływał na zdrowie i standard życia ludzi.

5. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

5.1. Wody powierzchniowe

Obecnie klasyfikacje wód powierzchniowych określa się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. Nr 162, poz. 1008). Z uwagi na to, że badania jakości wód były prowadzone przed wejściem w życie rozporządzenia oparto się na nieobowiązującym rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie klasyfikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych, sposobu interpretacji i prezentacji stanu tych wód (Dz.U. Nr 32, poz. 284).

Ocenę jakości wód powierzchniowych do połowy 2008 r., zgodnie z zaleceniem Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, wykonano według wyżej cytowanego nieobowiązującego rozporządzenia (Dz. U. Nr 32, poz. 284), które straciło moc prawną z dniem 1 stycznia 2005 roku.

Badania jakości wód powierzchniowych na terenie całego podkarpackiego przeprowadza WIOŚ w Rzeszowie.

Jakość wód powierzchniowych płynących

W latach 2007-2009 nastąpiły zmiany w organizacji i sposobie realizacji monitoringu wód powierzchniowych oraz oceny stanu wód w Polsce. Głównym celem w tym okresie było wdrożenie i dopracowanie nowego systemu monitoringu oraz systemu oceny stanu ekologicznego i chemicznego wód, zgodnych z wymaganiami Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/WE, ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej w

Europie.

Badania wód powierzchniowych prowadzone były w diagnostycznej i operacyjnej sieci punktów pomiarowo-kontrolnych. Zadaniem monitoringu diagnostycznego jest dostarczenie informacji o stanie wód na obszarze dorzecza oraz danych do ocen długoterminowych zmian wód, będących wynikiem procesów naturalnych oraz presji antropogenicznej. Program pomiarowy realizowany w punktach diagnostycznych obejmuje pełen zakres wskaźników określony w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 maja 2009 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych. Zakres badań obejmuje: elementy biologiczne (fitoplankton lub fitobentos, makrobezkręgowce bentosowe i makrofity), elementy fizykochemiczne, specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne oraz substancje priorytetowe.

Monitoring operacyjny ma na celu ustalenie stanu tych wód, które zostały zaliczone do zagrożonych niespełnieniem do 2015 roku celów środowiskowych określonych w Ramowej Dyrektywie Wodnej oraz śledzenie zmian stanu wód, wynikających z podjętych programów działań naprawczych. W punktach operacyjnych monitoringu operacyjnego prowadzone są badania w obligatoryjnym zakresie wskaźników, obejmującym elementy biologiczne (makrobezkręgowce bentosowe lub fitobentos), podstawowe wskaźniki fizykochemiczne charakteryzujące: stan fizyczny, warunki tlenowe, zanieczyszczenia organiczne, zasolenie, zakwaszenie, substancje biogenne oraz wskaźniki mikrobiologiczne. Klasyfikacja stanu ekologicznego w operacyjnych punktach monitoringu operacyjnego sporządzona jest na podstawie ograniczonej liczby wskaźników i ukierunkowana jest na presję, oddziałującą na daną część wód.

Sposób monitorowania i oceny jakości wód powierzchniowych ustalony jest odrębnie dla każdego punktu pomiarowo-kontrolnego. W programie badań uwzględnione są także wymagania jakościowe, wynikające z użytkowania wód.

W 2009 roku na terenie powiatu jasielskiego wykonano badania jakości wód rzecznych w 7 punktach pomiarowo-kontrolnych, w tym w 3 punktach pomiarowych na rzece Wisłocie przepływającej przez teren Gminy Kołaczyce, punkty te były jednak zlokalizowane poza terenem gminy. Poniżej w tabeli przedstawiono zestawienie punktów pomiarowo-kontrolnych monitoringu jakości wód powierzchniowych na rzece Wisłocie w 2009 r. (na terenie powiatu Jasielskiego)

Tab. 5.1. Zestawienie punktów pomiarowo-kontrolnych monitoringu jakości wód powierzchniowych na terenie powiatu jasielskiego w 2009 r. na rzece Wisłocie [źródło: monitoring WIOŚ]

Lp	Kod jednolitej części wód powierzchniowych	Nazwa jednolitej części wód powierzchniowych	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Km rzeki	Program badań w 2009 r.
Lp	PLRW200014218199	Wisłoka od Rzeszówki do Ropy	Wisłoka Krempna	146,3	MDRW, MORW, MOEURW
Lp	PLRW200014218199	Wisłoka od Rzeszówki do Ropy	Wisłoka Żółków	108,6	MDRW, MORW, MOEURW
Lp	PLRW200014218199	Wisłoka od Rzeszówki do Ropy	Wisłoka Gądki	105,5	MDRW, MORW, MOEURW

<u>Kody</u> <u>podprogramów</u> <u>badawczych:</u>	MDRW MORW MOEURW MORYRW MOPIRW	- monitoring diagnostyczny - monitoring operacyjny w operacyjnych punktach pomiarowo-kontrolnych - monitoring operacyjny w operacyjnych punktach pomiarowo-kontrolnych (ocena stopnia eutrofizacji ze źródeł komunalnych) - monitoring operacyjny w celowych punktach pomiarowo-kontrolnych na wodach wyznaczonych do bytowania ryb w warunkach naturalnych - monitoring operacyjny w celowych punktach pomiarowo-kontrolnych na wodach wyznaczonych do ujmowania wody do zaopatrzenia ludności w wodę pitną
--	--	--

W tab.5.1. zestawione zostały punkty pomiarowo-kontrolne monitoringu jakości wód powierzchniowych na terenie powiatu jasielskiego w 2009 r. wraz z określeniem rodzaju realizowanego monitoringu.

W zależności od ustalonego dla danego punktu pomiarowo-kontrolnego programu badawczego, ocena obejmuje analizę zmienności wskaźników fizykochemicznych, biologicznych oraz wskaźników mikrobiologicznych.

Ocena stanu wód powierzchniowych wg Ramowej Dyrektywy Wodnej

Oceny stanu wód powierzchniowych dokonuje się poprzez porównanie wyniku klasyfikacji stanu ekologicznego i stanu chemicznego. Stan wód wyznaczany jest przez gorszy z tych stanów.

Stan ekologiczny wód klasyfikowany jest na podstawie elementów biologicznych (charakteryzujących występowanie w wodach różnych zespołów organizmów), hydromorfologicznych (charakteryzujących cechy środowiska, które wpływają na warunki bytowania organizmów żywych) oraz fizykochemicznych. Decydujące znaczenie w klasyfikacji stanu ekologicznego mają elementy biologiczne. W odróżnieniu od stosowanej w latach poprzednich metodyki oceny jakości wód powierzchniowych, obecnie nie podlegają klasyfikacji wskaźniki mikrobiologiczne, które najczęściej decydowały o niekorzystnym wyniku oceny stanu wód.

Stan ekologiczny części wód powierzchniowych klasyfikuje się przez nadanie im jednej z pięciu klas jakości:

- I klasa - stan bardzo dobry
- II klasa - stan dobry
- III klasa - stan umiarkowany
- IV klasa - stan słaby
- V klasa - stan zły

Stan chemiczny (dobry/poniżej dobrego) określany jest na podstawie wskaźników chemicznych, charakteryzujących występowanie w wodach substancji priorytetowych.

Na podstawie wyników badań uzyskanych w latach 2008-2009 sporządzona została klasyfikacja stanu ekologicznego i stanu chemicznego w punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu wód powierzchniowych na terenie powiatu jasielskiego. W klasyfikacji

uwzględnione zostały dostępne wyniki monitoringu w zakresie elementów biologicznych: fitobentosu i makrobezkręgowców bentosowych wykonane w latach 2008-2009.

Klasyfikacja stanu ekologicznego w punktach pomiarowo-kontrolnych na rzece Wisłocie na podstawie elementów biologicznych i fizykochemicznych wykazała stan dobry w 2 punktach: Wisłoka-Krempna i Wisłoka-Gądki (powyżej ujścia Ropy). W punkcie Wisłoka-Żółków stwierdzono stan umiarkowany. Stan chemiczny wód Wisłoki sklasyfikowany został jako poniżej dobrego ze względu na przekroczenie stężenia granicznego w zakresie sumy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych: benzo(g,h,i)peryleny i indeno(1,2,3-cd)pirenu.

Klasyfikacja stanu wód w punktach pomiarowo-kontrolnych zamykających jednolite części wód powierzchniowych pozwala na dokonanie klasyfikacji stanu ekologicznego i chemicznego w 3 jednolitych częściach wód powierzchniowych. Wyniki oceny zestawiono w tab.5.2, 5.3.

Tab. 5.2. Klasyfikacja stanu wód w punktach pomiarowo-kontrolnych monitoringu diagnostycznego i operacyjnego w latach 2008-2009 na terenie powiatu jasielskiego dla rzeki Wisłoki [źródło: monitoring WIOŚ]

	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Rok badań	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód								STAN EKOLOGICZNY/STAN CHEMICZNY
			Klasa elementów biologicznych	Elementy fizykochemiczne					Klasa elementó w fizykochemicznych	Substancje szczególnie szkodliwe-specyficzne zanieczyszczenia syntetycznie i niesyntetyczne	
				stan fizyczny	warunki tlenowe	zasolenie	zakwaszenie	subst. biogenne			
1	Wisłoka-Krempna km 146,3	2009	II	II	II	I	I	I	II	stan dobry	DOBRY/PONIŻEJ DOBREGO
2	Wisłoka-Żółków km 108,6 (powyżej Jasła)	2009	III	II	II	I	I	I	II	stan dobry	UMIARKOWANY
3	Wisłoka-Gądki km 105,5 (powyżej ujścia Ropy)	2008	II	II	I	I	I	II	II	stan dobry	DOBRY/DOBRY
		2009	II	I	II	I	I	I	II	stan dobry	DOBRY/PONIŻEJ DOBREGO

Tab. 5.3. Klasyfikacja stanu jednolitych części wód powierzchniowych badanych w latach 2008-2009 na terenie powiatu jasielskiego – rzeka Wisłoka [źródło: monitoring WIOŚ]

Lp	Kod jednolitej części wód powierzchniowych	Nazwa jednolitej części wód powierzchniowych	Punkt pomiarowo-kontrolny zamykający jednolitą część wód powierzchniowych	Km rzeki	Stan ekologiczny wód	Stan chemiczny wód	Stan wód
1	PLRW20001421819	Wisłoka od Rzeszówki do Ropy	Wisłoka-Gądkki	105,5	DOBRY	PONIZEJ DOBREGO	ZŁY

Ocena przydatności wód do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia

Rozporządzenie Ministra Środowiska z 27 listopada 2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, ustala trzy kategorie jakości wód powierzchniowych, w zależności od wartości granicznych fizykochemicznych i mikrobiologicznych wskaźników jakości wody. Kryterium podziału stanowi stopień złożoności technologii uzdatniania niezbędnej do uzyskania wody przeznaczonej do spożycia i przedstawia się następująco:

kategoria A1	woda wymagająca prostego uzdatniania fizycznego, w szczególności filtracji i dezynfekcji
kategoria A2	woda wymagająca typowego uzdatniania fizycznego i chemicznego, w szczególności utleniania wstępnego, koagulacji, flokulacji, dekantacji, filtracji oraz dezynfekcji
kategoria A3	woda wymagająca wysokosprawnego uzdatniania fizycznego i chemicznego, w szczególności utleniania, koagulacji, flokulacji, dekantacji, filtracji, adsorpcji na węglu aktywnym oraz dezynfekcji.

W 2009 r. ocenie poddano jakość wód dwóch cieków na terenie powiatu jasielskiego:- Wisłoki, zasilającej ujęcie wód powierzchniowych dla miasta Jasła,

Tab. 5.4. Ocena jakości wód powierzchniowych wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia badanych w 2009 r. na terenie powiatu jasielskiego – rzeka Wisłoka [źródło: monitoring WIOŚ]

Lp.	Punkt pomiarowo-kontrolny		Kategoria jakości wód	Kategoria jakości: wskaźniki decydujące w grupie wskaźników	
	nazwa	km		wskaźniki fizykochemiczne	wskaźniki mikrobiologiczne
1	Wisłoka-Żółków	108,6	A3	A3: zawiesina ogólna	A3: liczba bakterii grupy coli, liczba bakterii grupy coli typu kałowego

Zgodnie z przyjętym kryterium oceny, wody Wisłoki wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, zakwalifikowano do kategorii A3. Są to wody wymagające wysokosprawnego uzdatniania fizycznego i chemicznego oraz dezynfekcji. O wyniku klasyfikacji wód w punkcie pomiarowo-kontrolnym Wisłoka-Żółków zdecydowały wskaźniki mikrobiologiczne: liczba bakterii grupy coli i liczba bakterii grupy coli typu kałowego oraz zawiesina ogólna. W punkcie Bednarka-Wola Cieklińska decydujące o kategorii A3 były wskaźniki mikrobiologiczne: liczba bakterii grupy coli i liczba bakterii grupy coli typu kałowego. Wartości badanych wskaźników fizykochemicznych nie przekroczyły poziomu ustalonego dla kategorii A2.

Wyniki oceny jakości wód rzeki Wisłoki przeznaczonych do zaopatrzenia ludności w wodę pitną, badanych w latach 2007-2009 przedstawia tab.5.5.

Tab. 5.5. Ocena jakości wód powierzchniowych wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia wg badań wykonanych w latach 2007-2009 – rzeka Wisłoka [źródło: monitoring WIOŚ]

Lp.	Kod jednolitej części wód powierzchniowych	Nazwa jednolitej części wód powierzchniowych	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Km biegu rzeki	Kategoria jakości wody		
					wskaźniki decydujące o kategorii ^{1/}		
					2007	2008	2009
1.	PLRW200014218199	Wisłoka od Rzeszówki do Ropy	Wisłoka-Żółków	108,6	A3	A3	A3
					f+mb	mb	f+mb
					-	mb	mb

^{1/} f – wskaźniki fizykochemiczne; mb – wskaźniki mikrobiologiczne

Ocena przydatności wód do bytowania ryb w warunkach naturalnych

W 2009 roku badania przydatności wód do bytowania ryb w warunkach naturalnych wykonano w punkcie pomiarowo-kontrolnym: Wisłoka-Zółków.

Ocenę jakości wód wykonano w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z 4 października 2002 r., które określa wymagania, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb lososiowatych i karpowatych, sposób prowadzenia badań oraz sposób oceny wód.

Zakres badań obejmował wskaźniki fizykochemiczne istotne dla wód będących naturalnym środowiskiem życia ryb, tj.: temperaturę wody, zawiesinę ogólną, odczyn, tlen rozpuszczony, BZT₅, azot amonowy, niejonowy amoniak, azotyny, fosfor ogólny, fenole, cynk ogólny, miedź rozpuszczoną oraz twardość ogólną. Badane wskaźniki odniesiono do wartości granicznych ustalonych odrębnie dla wód będących środowiskiem bytowania ryb lososiowatych oraz dla wód będących środowiskiem bytowania ryb karpowatych.

W tab.5.6. zestawiono wyniki oceny przydatności do bytowania ryb wód w zlewni Wisłoki na terenie powiatu jasielskiego, badanych w latach 2007-2009.

Tab. 5.6. Ocena przydatności wód powierzchniowych na terenie powiatu jasielskiego do bytowania ryb w warunkach naturalnych wg badań wykonanych w latach 2007-2009 dla rzek Wisłoki [źródło: monitoring WIOŚ]

Lp	Kod jednolitej części wód powierzchniowych	Nazwa jednolitej części wód powierzchniowych	Punkt pomiarowo-kontrolny		Rok badań	Przydatność wód do bytowania ryb	Wskaźniki decydujące o ocenie przydatności wód	
			nazwa punktu	km rzeki			wg wykazu RZGW	wg badań
1	PLRW200014 218199	Wisłoka od Rzeszówki do Ropy	Wisłoka-Krempna	146,3	2007	Los.	Karp.	temperatura
2	PLRW200014 218199	Wisłoka od Rzeszówki do Ropy	Wisłoka-Kapy	131,2	2007	Los.	Karp.	temperatura, azotyny
					2008		Karp.	temperatura, azotyny

Na podstawie badań wykonanych w 2009 r. ustalono, że w wodach Wisłoki i nie zostały dotrzymane ustalone przepisami normy jakości, wymagane dla prawidłowego rozwoju ryb lososiowatych. Wskaźnikami, które nie spełniały ustalonych wymagań były azotyny.

Głównymi czynnikami wpływającymi na taki stan jakości wody w Gminie Kolaczyce są:

- występujące braki kanalizacji,
- spływy powierzchniowe z rolnictwa,
- nielegalne zrzuty ścieków.

5.2. Wody podziemne

Na terenie Gminy Kołaczyce nie występują punkty pomiarowo-kontrolne wchodzące w sieć monitoringu operacyjnego i diagnostycznego prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie w 2009 r.

Wody podziemne na terenie gminy występują w trzech horyzontach wodonośnych: czwartorzędowym, trzeciorzędowym i kredowym. Ten ostatni nie ma większego znaczenia gospodarczego.

Wody zbiornika czwartorzędowego mają charakter porowy, jest to poziom przypowierzchniowy, pozostający w bezpośrednim kontakcie z powierzchnią, reagujący wprost na istniejące warunki hydrologiczne.

Wody zbiornika trzeciorzędowego występują w ośrodku szczelinowym i szczelinowo-porowym. Utwory, w których znajdują się warstwy wodonośne, charakteryzują się dużą zmiennością warunków hydrogeologicznych na niewielkich przestrzeniach.

Na terenie powiatu jasielskiego i Gminy Kołaczyce znajduje się jeden z głównych zbiorników wód podziemnych w Polsce (GZWP) - zbiornik czwartorzędowy „Dolina rzeki Wisłoki” (nr 433). Tworzą go wody wgłębne w obrębie doliny rzeki Wisłoki. Dolina Wisłoki uznana została za obszar wymagający najwyższej i wysokiej ochrony (ONO i OWO). Zbiornik ten narażony jest na zanieczyszczenia związane z działalnością człowieka, w związku z tym wody te są corocznie monitorowane.

Punkt obserwacyjny sieci krajowej zlokalizowany jest w miejscowości Harkłowa (gmina Skołyszyn). Kontrolą objęto wody gruntowe w utworach trzeciorzędowych o swobodnym zwierciadle. Wody te są słabo izolowane, a zatem wrażliwe na wpływ czynników antropogenicznych. Punkt badawczy pod względem użytkowania terenu położony jest na gruntach ornym z przewagą gospodarki rozdrobnionej.

Zgodnie z przyjętą klasyfikacją wody podziemne przebadane w latach 2004 -2006 odpowiadały II klasie - są to wody dobrej jakości.

Rys nr 5 Jakość wód podziemnych na terenie województwa podkarpackiego (źródło: WIOŚ Stan Środowiska w Województwie Podkarpackim)

5.3. Powietrze atmosferyczne

Stan jakości powietrza atmosferycznego w gminie kształtuje emisja zanieczyszczeń:

- z lokalnych kotłowni i palenisk domowych;
- ze środków transportu samochodowego lokalnego i tranzytowego;
- z przenoszenia zanieczyszczeń z ościennych gmin.

Udział gminy w globalnej emisji zanieczyszczeń powietrza w skali kraju i województwa jest bliski zeru. W ostatnich latach przeprowadzone zostały modernizacje kotłowni gminnych obiektów publicznych (wprowadzenie opalania gazem ziemnym) m.in. w szkołach, ośrodku zdrowia. Do powietrza emitowane są gazy i pyły głównie z energetycznego spalania paliw

stałych w domowych paleniskach. Wzrost ilości pojazdów samochodowych na terenie gminy prowadzi do wzrostu zanieczyszczenia powietrza związkami dwutlenku azotu, tlenkiem węgla, węglowodorami i związkami ołowiu.

Jakość powietrza atmosferycznego, na terenie województwa podkarpackiego, monitorowana była w 2009 roku w zakresie dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenków azotu, pyłu zawieszonego PM10, tlenku węgla, ołowiu i benzenu na stałych stacjach, nadzorowanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Rzeszowie.

Na terenie Gminy Kołaczyce w ostatnich latach nie przeprowadzano monitoringu jakości powietrza. Najbliższy punkt monitoringowy znajduje się w Jaśle.

Do podstawowych źródeł zanieczyszczenia powietrza w powiecie jasielskim należą: spalanie paliw dla celów energetycznych, procesy technologiczne w zakładach przemysłowych oraz transport drogowy. Mimo niewielkiej ilości emitowanych zanieczyszczeń, bardzo uciążliwa jest emisja z obszarów zabudowy mieszkaniowej ogrzewanych indywidualnie.

Przy ocenie wielkości emisji zanieczyszczeń do powietrza przyjmuje się podział źródeł emisji na:

- emisję punktową – emisję zorganizowaną z procesów energetycznych i technologicznych,
- emisję powierzchniową – emisję obszarową, np. z terenów zabudowy mieszkaniowej ogrzewanych indywidualnie, z wysypisk, z obszarów użytkowanych rolniczo, itp.,
- emisję liniową – m.in. emisję związaną z ruchem kołowym, ze spalaniem paliw w silnikach samochodowych, emisję pyłu w wyniku ścierania nawierzchni ulic.

Ze względu na niewielki obszar oddziaływania, najbardziej odczuwalną presję na najbliższe otoczenie wywierają źródła o niewielkiej wysokości emitora, często o niewielkiej emisji, które powodują jednak znaczny wzrost stężeń zanieczyszczeń w najbliższym otoczeniu. Źródłami takimi są: komunikacja samochodowa, tereny zabudowy mieszkaniowej ogrzewanej paliwem stałym, niskie emitory punktowe.

Jakość powietrza w strefie jasielskiej w 2009 r. oceniano według kryterium ustalonego dla ochrony zdrowia ludzi oraz dla ochrony roślin.

Wyniki pomiarów rejestrowano min. na stacji automatycznej Jasło-Floriańska, a także na stacji automatycznej Jasło-Fabryczna i Jasło-Sikorskiego.

Ze względu na dużą odległość Gminy Kołaczyce od punktów monitoringu usytuowanych w Jaśle pomiary te nie będą miarodajne dla obszaru Gminy Kołaczyce. Na terenie Gminy Kołaczyce nie prowadzono monitoringu powietrza.

5.4. Hałas

Na terenie gminy wyróżnia się trzy główne rodzaje hałasu, według źródła powstawania:

- hałas komunikacyjny pochodzący od środków transportu drogowego
- hałas komunalny występujący w budynkach mieszkalnych, szczególnie wielorodzinnych i w obiektach użyteczności publicznej.

Hałas przemysłowy

Problemy z hałasem przemysłowym mogą wystąpić w otoczeniu dużych zakładów, lub skupisk

zakładów. Wytypowanie zakładów niekorzystnie oddziałujących na klimat akustyczny należy do zadań WIOS.

Na terenie Gminy Kołaczyce hałas przemysłowy nie ma zasadniczego znaczenia, ze względu na brak dużych zakładów przemysłowych. W przypadku mniejszych zakładów istotna jest coraz większą dostępność nowoczesnych technologii ograniczających natężenie hałasu, podczas modernizacji zakładów stosowane są coraz sprawniejsze urządzenia, charakteryzujące się obniżoną emisją hałasu.

Na terenie Gminy Kołaczyce nie były prowadzone pomiary emisji hałasu przemysłowego. Pomiary hałasu wykonywane są na obszarze województwa małopolskiego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w razie ewentualnych skarg mieszkańców lub zgodnie z przyjętym planem kontroli zakładów.

Z uwagi na lokalny charakter źródeł hałasu przemysłowego oraz na brak dużych zakładów przemysłowych na terenie gminy, źródła te mają charakter marginalny.

Hałas komunikacyjny

Przez teren Gminy Kołaczyce przebiega będąca głównym źródłem hałasu drogowego droga wojewódzka. Występuje nakładanie się ruchu tranzytowego z ruchem lokalnym, co stwarza pewne utrudnienia dla uczestników ruchu drogowego i uciążliwości dla terenów otaczających.

Badania hałasu drogowego na terenie gminy

Na terenie gminy nie prowadzono badań uciążliwości hałasu. Hałas o ponadnormatywnym poziomie występuje w otoczeniu szlaków komunikacji kolejowej (drogi powiatowe). Istotna uciążliwość akustyczna dotyczyć może dróg powiatowych, na odcinkach biegnących obok zabudowy mieszkaniowej. Szybki wzrost ruchu samochodowego niesie odpowiedni wzrost poziomu hałasu. Jedynym w pełni skutecznym rozwiązaniem problemu staje się budowa nowych odcinków omijających tereny zabudowane. Ponieważ takie rozwiązanie wydaje się w perspektywie najbliższych lat mało prawdopodobne, rozwiązaniem niezbędnym może okazać się realizacja zabezpieczenia akustycznego obiektów w pierwszej linii zabudowy. Wskazaniem dla polityki przestrzennej planu, dotyczącej emisji hałasu jest, niezależnie od respektowania wymaganych odległości linii zabudowy od dróg, preferencja dla lokowania w pierwszym szeregu zabudowy usługowej i innej nie przeznaczonej na długotrwały pobyt ludzi. Wydzielenie nowych terenów dla zabudowy mieszkaniowej z dopuszczeniem usług (i wytwórczości), wynika z powszechności tej formy działalności gospodarczej mieszkańców, prowadzonej w wydzielonych pomieszczeniach budynków mieszkalnych lub obiektach wolnostojących wśród zabudowy mieszkaniowej. Mimo często niekorzystnego wpływu tego rozwiązania funkcjonalnego na jakość środowiska terenów mieszkaniowych (przeważnie bezpośredniego sąsiedztwa), jest ono koniecznością wobec faktu, że działalność taka jest źródłem utrzymania części społeczności lokalnej. Trzeba pamiętać, że wymóg ograniczenia zasięgu ewentualnej uciążliwości odnosi się nie tylko do granic działki, lecz również do znajdującej się na działce zabudowy mieszkaniowej (dom właściciela lub pomieszczenia zamieszkania zbiorowego).

Od kilku lat następuje stopniowy zanik różnicy w zmianie klimatu akustycznego pomiędzy dniami roboczymi tygodnia, a dniami wolnymi od pracy i świątecznymi (różnice oscylują w granicy poniżej 1dB). Natężenie ruchu w godzinach nocnych jest mniejsze, przy jednoczesnym większym udziale samochodów ciężarowych, które znacznie wpływają na pogorszenie stanu akustycznego środowiska. Czynnikiem wpływającym na wzrost poziomu hałasu na drogach jest głównie natężenie ruchu samochodowego, stan techniczny pojazdów, stan nawierzchni dróg, organizacja ruchu drogowego, oraz sposób eksploatacji pojazdów.

Najpowszechniejszym źródłem hałasu na terenie gminy jest hałas związany z ruchem na drogach: powiatowych. Na terenie gminy nie były prowadzone badania poziomu hałasu drogowego. W gminie Kołaczyce nie stwierdzono w ostatnich latach poważniejszych źródeł hałasu przemysłowego. Działania jakie będą realizowane w zakresie ochrony przed hałasem na terenie gminy będą miały charakter przede wszystkim prewencyjny. Na terenie gminy nie prowadzono badań uciążliwości hałasu. Hałas o ponadnormatywnym poziomie występuje w otoczeniu szlaków komunikacji kołowej (droga krajowa, drogi powiatowe). Istotną uciążliwość akustyczną dotyczyć może dróg powiatowych, na odcinkach biegnących obok zabudowy mieszkaniowej. Szybki wzrost ruchu samochodowego niesie odpowiedni wzrost poziomu hałasu. Jedynym w pełni skutecznym rozwiązaniem problemu staje się budowa nowych odcinków omijających tereny zabudowane. Ponieważ takie rozwiązanie wydaje się w perspektywie najbliższych lat mało prawdopodobne, rozwiązaniem niezbędnym może okazać się realizacja zabezpieczenia akustycznego obiektów w pierwszej linii zabudowy. Wskazaniem dla polityki przestrzennej planu, dotyczącej emisji hałasu jest, niezależnie od respektowania wymaganych odległości linii zabudowy od dróg, preferencja dla lokowania w pierwszym szeregu zabudowy usługowej i innej nie przeznaczonej na długotrwały pobyt ludzi. Wydzielenie nowych terenów dla zabudowy mieszkaniowej z dopuszczeniem usług (i wytwórczości), wynika z powszechności tej formy działalności gospodarczej mieszkańców, prowadzonej w wydzielonych pomieszczeniach budynków mieszkalnych lub obiektach wolnostojących wśród zabudowy mieszkaniowej. Mimo często niekorzystnego wpływu tego rozwiązania funkcjonalnego na jakość środowiska terenów mieszkaniowych (przeważnie bezpośredniego sąsiedztwa), jest ono koniecznością wobec faktu, że działalność taka jest źródłem utrzymania części społeczności lokalnej. Trzeba pamiętać, że wymóg ograniczenia zasięgu ewentualnej uciążliwości odnosi się nie tylko do granic działki, lecz również do znajdującej się na działce zabudowy mieszkaniowej (dom właściciela lub pomieszczenia zamieszkania zbiorowego).

5.5. Pole elektromagnetyczne

W 2009 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie przeprowadził pomiary natężenia promieniowania elektromagnetycznego w 135 punktach monitoringowych na terenie województwa podkarpackiego, biorąc pod uwagę tereny o wysokiej gęstości zaludnienia w rejonie oddziaływania źródeł emisji PEM. Po przeprowadzeniu pomiarów w badanych punktach, **nie stwierdzono przekroczeń** dopuszczalnych wartości natężenia pól elektromagnetycznych w żadnym z punktów. Na terenie Gminy Kołaczyce w 2009 r. nie zlokalizowano żadnego punktu pomiarowego PEM.

Najbliżej zlokalizowany punkt pomiarowy sieci monitoringu pól elektromagnetycznych na obszarze województwa podkarpackiego w 2009 r. znajdował się w Jaśle. W ramach każdej kontroli wykonano pomiary w kilkudziesięciu pionach pomiarowych.

Przeglądając kilkadziesiąt wyników pomiarów stwierdzić można, że tylko w pojedynczych przypadkach wielkości zarejestrowane osiągają kilka procent wartości dopuszczalnych, w pozostałych przypadkach są poniżej wartości oznaczalności.

Zgodnie z art. 124 ustawy Prawo ochrony środowiska Wojewódzki Inspektor prowadzi, aktualizowany corocznie, rejestr zawierający informacje o terenach na których stwierdzono

przekroczenie dopuszczalnych poziomów PEM określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów. Obecnie WIOŚ w Rzeszowie nie posiada wykazu terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku z wyszczególnieniem terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz miejsc dostępnych dla ludności ponieważ przeprowadzone badania nie wykazały takich przekroczeń.

Dla ochrony mieszkańców gminy przed niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym ogranicza się inwestowanie w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących linii elektroenergetycznych wysokich i najwyższych napięć. Wymaga się okresowego wykonywania stosownych pomiarów – wg przepisów prawa powszechnego - dla wyznaczania rzeczywistych zasięgów stref oddziaływania linii i urządzeń oraz ew. ustalenia stref ograniczonego użytkowania. Należy dążyć do stopniowego zastępowania ograniczeń w zagospodarowywaniu terenów wzdłuż linii zmniejszaniem zasięgu ich oddziaływania osiąganym środkami technicznymi. Przy zbliżeniach linii do budynków mieszkalnych po stwierdzeniu przekroczenia dopuszczalnego rzeczywistego natężenia pola elektromagnetycznego wymaga się ekranowania linii.

5.6. Zasoby przyrodnicze

SYSTEM OBSZARÓW CHRONIONYCH

Na podstawie ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92 z 2004 r., poz.880), za tereny chronione należy uznać parki narodowe, rezerваты i parki krajobrazowe wraz z ich otulinami oraz obszary chronionego krajobrazu. Formę przestrzenną mogą mieć również niektóre pomniki przyrody, użytki ekologiczne, a zwłaszcza zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

Na terenie gminy obszary wyróżniające się szczególnymi walorami przyrodniczymi objęto następującymi formami ochrony:

Systemy ochrony przyrody - Obszary i obiekty specjalnie chronione

Walory przyrodnicze gminy sprawiły, że duża część obszaru objęta jest ochroną prawną. Są to:

- rezerваты przyrody
- pomniki przyrody
- obszary Natura 2000

5.6.1. Rezerваты przyrody

Rezerwat przyrody Goleisz - rezerwat przyrody znajdujący się na terenie gminy Kołaczyce w miejscowości Krajowice . Powołany Rozporządzeniem Wojewody Podkarpackiego Nr 268/00 z dnia 22.12.2000 r. (Dz.Urz. Woj.Podkarp. z dnia 30.12.2000 r. nr 87, poz.934)

- numer wg rejestru wojewódzkiego - 75
- powierzchnia wg aktu powołującego - 27,45 ha
- dokument powołujący - Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego 00.87.934
- rodzaj rezerwatu - geologiczny
- przedmiot ochrony (wg aktu powołującego) - wychodnie skał piaskowca ciężkowickiego wraz z otaczającym lasem grądowym, ze stanowiskami rzadkich i chronionych gatunków roślin w runie, a także śladami grodziska wczesnośredniowiecznego i ruinami średniowiecznego zamku obronnego Golesz

Golesz (goły odkryty teren, odkryte wzgórze) - w XII-XIV wieku strategiczne miejsce ze względu na położenie (wzgórza nad Wisłoką). Na zamku Golesz urzędował m.in. rycerz Zyndram z Maszkowic, uczestnik bitwy grunwaldzkiej. Zamek pozostawał we władaniu tynieckich benedyktynów aż do rozbiorów. W XVII wieku w wyniku licznych najazdów ostatecznie zniszczony przy udziale wojsk księcia siedmiogrodzkiego Jerzego II Rakoczego w 1657 roku.

5.6.2. Pomniki przyrody

Na obszarze Gminy planuje się ustanowić następujące pomniki przyrody:
dąb w Bieździedzy i dąb w Kołaczycach .

5.6.3 OSO Natura 2000

Potencjalny specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 (obszar w fazie akceptacji przez Komisję Europejską)

WISŁOKA Z DOPLYWAMI

Powierzchnia : 1767.6 ha

Kod obszaru : PLH180052

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000:

Status obszaru :

obszar proponowany przez organizacje pozarządowe w ramach Shadow List

Opis :

Obszar obejmuje rzekę Wisłokę na odcinku od północnej granicy Ostoi Magurskiej do mostu drogowego na trasie Pilzno-Kamienica wraz z dopływami: - Iwielką od mostu w m. Draganowa do ujścia, - Kamienicą od mostu na trasie Brzostek - Smarzowa w m. Siedliska -Bogusz do ujścia, - Ropą od zapory zbiornika Klimkówka do ujścia z dopływami: Sękówką od mostu na drodze Ropica - Małastów do ujścia, Olszynką od mostu na trasie Nagórze - Wlk. Strona (przy ujściu Czermianki) do ujścia, Libuszańką od mostu na trasie Rozdziele - Bednarka do ujścia, - Jasiolką od mostu na trasie Barwinek - Dukla w Trzcianie do ujścia do Wisłoki. Rzeką Wisłoką jest prawobrzeżnym dopływem Wisły o długości 163,6 km i powierzchni zlewni 4110,2 km² .

Wisłoka bierze początek na wysokości około 600 m n.p.m. na południowym stoku Dębnego Wierchu oraz między Popowymi Wierchami a Kamiennym Wierchem w Beskidzie Niskim zbudowanym z utworów fliszowych. Płynąca początkowo w kierunku wschodnim rzeka, na wysokości wodowskazu Krempna zmienia kierunek na północny, a głęboko wcięta dolina Wisłoki rozcina pasma zbudowane z piaskowców magurskich, piaskowców i łupków krośnieńskich. W dalszym biegu - poniżej Zmigrodu - rzeka przepływa przez Pogórze Jasielskie i Kotlinę Jasielsko-Krośnieńską. Poniżej Jasła Wisłoka opuszcza Kotlinę i aż do Pilzna przepływa południkowo przelotem Pogórzy: Strzyżowskiego i Ciężkowickiego. Szerokość doliny sięga 2 km a jej dno wypełniają mady, piaski i żwiry rzeczne. W górnym swoim biegu Wisłoka ma charakter górski, który cechuje duża zmienność przepływu. Intensywne opady atmosferyczne, przy znacznym spadku rzeki oraz braku zbiorników retencyjnych, stwarzają dobre warunki szybkiego i znacznego odpływu. Spływ odbywa się w znacznym stopniu powierzchniowo, wskutek czego w okresie posuchy występują bardzo małe przepływy a w okresach deszczowych gwałtowne i wielkie wezbrania. Poniżej Magurskiego Parku Narodowego teren zlewni pokryty jest polami uprawnymi, łąkami oraz lasami iglastymi i mieszanymi. W dolinach jak i na terenach płaskich wzdłuż rzeki dominują użytki zielone i grunty orne. Dno rzeki stanowią płyty piaskowca i łupku oraz piasek i żwir. Miejscami znajdują się piaszczyste łachy będące efektem akumulacji produktów wietrzenia skał. Jest to rzeka o przeciętnej szerokości 40 m i średniej głębokości 0,7 - 1 m. Wisłoka cechuje się bardzo zmienną ilością przepływającej wody oraz znacznymi wahaniami jej poziomu. Różnica w poziomie wody może sięgać nawet 5 m. W okresie intensywnych opadów następuje bardzo silne zmętnienie wody na skutek spływu do niej cząstek mineralnych spłukiwanych z otaczających gór i pól uprawnych. Zmętnienie wód nie utrzymuje się bardzo długo. Rzeka tworzy tu liczne zakola i meandry, często zmieniając kierunek. Rzeka płynie swobodnie kamienistym korytem pokrytym niewielką ilością osadów. Poniżej ujścia Jasiolki płynie korytem o szerokości nawet do 90 m i głębokości średniej 1-2 m. Umocnienia regulacyjne zlokalizowane są przede wszystkim w okolicach Jasła. Tutaj efektem wezbrań jest jej rozlewanie się w dolinie nawet na szerokość przekraczającą 1 km.

Najbardziej znaczącymi dopływami rzeki Wisłoki na tym odcinku jest rzeka Ropa oraz Jasiolka. Dolina Ropy do m. Ropa biegnie równoległe do biegu fałdowań. Stoki doliny są strome. Od Gorlic do ujścia Ropa przepływa przez obniżenie gorlickie. Stoki doliny bardzo łagodne. Od ujścia Olszanki Ropa zmienia kierunek z północno-wschodniego, na południowo-wschodni zgodny z biegiem fałd. Dno doliny rozszerza się do 1,5 km. Wypełniają je mady i piaski rzeczne. Obszar zlewni ma charakter rolniczy z niewielkim udziałem lasów. Rzeka płynie w szerokiej dolinie z licznymi, dość gęsto rozmieszczonymi wsiami i przysiółkami. Na terenie województwa małopolskiego w zlewni Ropy prowadzona jest eksploatacja złóż ropy naftowej (rejon Biecza i Krygu) oraz przetwórstwo ropy naftowej (Gorlice). Ropa płynie tutaj naturalnym korytem, o dnie żwirowym, lokalnie żwirowo-kamienistym z nielicznymi wychodniami warstw piaskowców magurskich tworzących tzw. berda, czyli ukośnie do prądu sterczące z wody rzędy warstw skalnych, stanowiące dobre siedlisko dla ryb lososiowatych. Od ujścia Libuszanki Ropa płynie wciętym częściowo uregulowanym i obwałowanym korytem. Ponieważ regulacji rzeki dokonano stosunkowo dawno posiada ona charakter stosunkowo naturalny. Średnia szerokość rzeki wynosi około 40 m, natomiast głębokość 1,5-2,0 m, i nie ulega zbyt dużym wahaniom. Brzegi rzeki ciągle silnie porośnięte są drzewami oraz krzewami dzięki czemu nie dochodzi do deficytów tlenowych ani też do nadmiernego nagrzewania się wody. Porost roślinności wodnej nadal jest skromny, chociaż oprócz glonów i mchów występują także skupiska rdestnicy. Dno nadal pozostaje skaliste ze złożami osadów ilastych oraz piaszkowych. Odcinki wody typowe dla

pstrąga czy lipienia z dużą ilością ukryć i kamieni przeplatane są odcinkami o większej akumulacji materii organicznej i większą ilością makrofitów. Rzeka Jasiołka poniżej Dukli przepływa przez obszary gęsto zaludnione, o charakterze rolniczym i rolniczo-przemysłowym, z niewielką ilością lasów. Większe miejscowości w zlewni to: Dukla, Jedlicze i Jasło. Wody Jasiołki ujmowane są do celów komunalnych oraz przemysłowych. Głównymi źródłami zanieczyszczenia wód w zlewni Jasiołki są ścieki przemysłowe z oczyszczalni RAF-EKOLOGII Sp. z o.o. w Jedliczu i CHROM STYL S.A. w Jaśle oraz ścieki komunalne z dwóch miast: Dukla i Jedlicze. W dalszej części rzeka systematycznie zwiększa głębokość do ok. 0,8 m, zaś w części przyujściowej głębokość rzeki wynosi ok. 1,2 m, przy szerokości średniej ok. 25-30 m. W górnym biegu jej dno jest kamienisto żwirowe, z niewielką liczbą naturalnych progów skalnych. Ponieważ ciek jest stosunkowo płytki powyżej naturalnych progów tworzą się niewielkie płosa stojącej wody i w tych miejscach tworzą się osady ilasto-piaskowe. Brzegi koryta potoku są zakrzaczane i zalesione, przez co woda osłonięta jest od nadmiernego nagrzewania się. Porost roślinności wodnej jest słaby i ograniczony zasadniczo do glonów nitkowatych i krzaczkowatych, oraz niewielkiej ilości mchu. W dolnej części Jasiołka zwiększa głębokość, przy czym dno nadal pozostaje skaliste z niewielkimi ilościami osadów ilastych oraz piaskowych, w miejscach spowolnionego przepływu prądu głębokość rzeki wynosi nawet ponad 1 m. Brzegi nadal porośnięte silnie drzewami i krzewami. W pozakorytowej części doliny Wisłoki i jej dopływów zostały włączone głównie siedliska łąkowe, porośnięte spontaniczną roślinnością nadrzeczną. Zwykle zajmują one wąski pas wzdłuż brzegu, jednak niektóre odcinki dolin, zarówno Wisłoki jak i innych cieków, wchodzących w skład ostoi, np. Kłopotnicy biegną wśród rozległych, leśno-zaroślowych ekosystemów łąkowych. Nad Kłopotnicą (między Zawadką Osiecką i Dobrynią) oraz nad Iwielką znajdują się rozległe kompleksy łąk świeżych i zmiennowilgotnych, w tym trzęślicowych - niezwykle rzadkich w Karpatach.

W Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej wymieniono występujące tu cenne siedliska: pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków, zarośla wierzbowo-wrześniowe na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków, górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (dotyczy płatów stosunkowo bogatych florystycznie), zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, niżowe i górskie łąki użytkowane ekstensywnie, lasy łąkowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe. Z gatunków wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej stwierdzono tu występowanie wielu gatunków ryb, takich jak: łosoś atlantycki, głowacz białopłetwy. Jest to miejsce występowania także innych, ważnych gatunków: ryby - piekielnica, brzana, brzana peloponeska, świnka, głowacz przegopłetwy, miętus, lipień, certa,

rośliny - goryczka wąskolistna, mieczyk dachówkowaty, pierwiosnek wyniosły.

W omawianych rzekach przed wybudowaniem zbiornika Mokrzec bytowało o wiele więcej gatunków ryb niż dziś.

Zagrożenia :

Do głównych zagrożeń zalicza się planowaną lokalizację zbiornika zaporowego Kąty-Myscowa, która zniszczy najcenniejszy odcinek doliny Wisłoki, a także zaburzenia naturalnego reżimu przepływów wód Wisłoki związane z istniejącym zbiornikiem Klimkówka na Ropie, eksploatację kruszywa, zanieczyszczenia wód, regulowanie koryt rzecznych, pobór wód, realizację programów energetycznego wykorzystania wód i programów ochrony przeciwpowodziowej, zabudowę, zagospodarowanie rolnicze i przemysłowe, zaśmiecanie, hodowlę ryb, wędkarstwo, kłusownictwo, zmianę sposobu uprawy.

Potencjalny specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 (obszar w fazie akceptacji przez Komisję Europejską)

GOLESZ

Powierzchnia : 1767.6 ha

Kod obszaru : PLH180031

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000:

Status obszaru :

obszar proponowany przez organizacje pozarządowe w ramach Shadow List

DLUGOŚĆ GEOGRAFICZNA SZEROKOŚĆ GEOGRAFICZNA E 2126 51 N 49 46 55

POWIERZCHNIA (ha): 260,9

WYSOKOŚĆ (m n.p.m.):

MINIMALNA - 220

MAKSYMALNA - 340

ŚREDNIA

280

REGION ADMINISTRACYJNY (NUTS)

PL323 Krośnieński 100

REGION BIOGEOGRAFICZNY

Kontynentalny

INFORMACJA PRZYRODNICZA

Typy SIEDLISK znajdujące się na terenie obszaru Natura 2000 oraz ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk

Typy SIEDLISK wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG

Kod	Nazwa siedliska	% pokrycia
8310	Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania	0,00
9110	Kwaśne buczyny (Luzulo-Fagenion)	3,29
9130	żyzne buczyny (Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion)	41,87
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum)	53,98

Lęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe
91E0 (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion) 0,83

GATUNKI, których dotyczy Artykuł 4 Dyrektywy Rady 79/409/EWG i gatunki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

Bocian czarny, hajstra (*Ciconia nigra*)

Procent pokrycia obszaru

Lasy iglaste 12 %

Lasy liściaste 65 %

Lasy mieszane 22 %

Siedliska rolnicze (ogólnie) 1 %

Suma pokrycia siedlisk 100 %

OPIS OBSZARU

Opisywany obszar leży na terenie wsi Krajowice, w przysiółku Podzamcze, gminie Kołaczyce, w sąsiedztwie miasta Jasła. W sensie geobotanicznym znajduje się on w Prowincji Górskiej, Podprowincji Karpackiej, Działu Karpat Zachodnich, Okręgu Beskidów, Podokręgu Pogórza Fliszowego, w południowo-zachodnim krańcu Pogórza Strzyżowskiego, w zachodniej części pasma Wzgórz nad Warzycami. Teren ten jest administrowany przez Lasy Państwowe (leśnictwo Bieździedza, obręb Kołaczyce, nadleśnictwo Kołaczyce, podległe Okręgowemu Zarządowi Lasów Państwowych w Krośnie). W południowej części Obszaru znajduje się rezerwat geologiczny Goleś, powołany w 2000 roku na 27,45 ha (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego 00.87.934). Obszar Natura 2000 "Goleś" to w większości stromo nachylone stoki, od strony południowej opadające ku dolinie Wisłoki. Rozciąga się on na wysokości od 220 do 340 m n.p.m. Mniejsze spadki obserwuje się w części wierzchwinowej, gdzie z kolei bardziej urozmaicona jest mikrorzeźba terenu. Przepływające potoki są płytkie, mocniej wcinają się w teren w dolnych jego partiach. W części zachodniej znajdują się liczne wychodnie piaskowca ciężkowickiego oraz pozostałości umocnień obronnych średniowiecznego zamku Goleś w postaci wału, fosy, majdanu oraz resztek wieży i bramy wjazdowej. Podłożem skalnym analizowanego terenu są utwory fliszowe, na których wytworzyły się różne typy i podtypy gleb. Wśród nich dominują zdecydowanie gleby wietrzeniowe w typie gleb brunatnych kwaśnych. Zajmują one łagodne i średnie stoki, o wystawach zachodnich i południowo-wschodnich. W północnej części rezerwatu "Goleś", na spłaszczeniu wierzchwinowym powstały gleby płowe. Pewien udział mają również gleby inicjalne skaliste. Wymienione wyżej typy gleb tworzą siedlisko lasu wyżynnego. W obniżeniach nad potokami i w miejscach wysięgu wód powstały gleby opadowo-glejowe właściwe. Są to gleby odgórnie gruntowo oglejone tworzące siedlisko lasu wyżynnego -wariantu wilgotnego. Wykształcone jest tu zasadniczo jedno piętro roślinności - piętro pogórza. Panującym zbiorowiskiem leśnym jest grąd *Tilio -Carpinetum* z dużym udziałem

gatunków charakterystycznych dla związku *Carpinion betuli*. W wyższych położeniach przeważa również grąd, ale w postaciach bardziej nawiązujących do buczyny, ze względu na liczny udział gatunków charakterystycznych dla związku *Fagion silvaticae*. Występujące tu płaty *Tilio-Carpinetum* zajmują siedliska umiarkowanie wilgotne i świeże, na glebach brunatnych. Jednak na znacznych terenach asocjacja ta została silnie zniszczona w wyniku gospodarczej działalności człowieka. Obecny stan zbiorowisk grądowych znacznie odbiega od pierwotnego i tylko w niewielu miejscach spotyka się płaty o charakterze zbliżonym do naturalnego. Panujące na opisywanym terenie grądy wykazują duże zróżnicowanie edaficzne, które decyduje o wykształceniu się kilku podzespołów (*T. C. stachyetosum sylvaticae*, *T. C. corydaletosum*, *T. C. typicum*, *T. C. caricetosum pilosae*, *T. C. melittetosum*). Występuje tu również podgórski łęg jesionowy *Carici remotae-Fraxinetum*, uboga buczyna górską *Luzulo nemorosae-Fagetum* i podgórska dąbrowa acidofilna *Luzulo-Quercetum petraeae*. W budowie pokrywy roślinnej tego terenu niewielki udział mają zbiorowiska porębowe z klasy *Epilobietea angustifolii*, nitrofilne zbiorowiska okrajkowe z klasy *Artemisietea* i dywanowe z klasy *Plantaginetea maioris*, a także sadzone lasy sosnowe i modrzewiowe, o trudnej do ustalenia przynależności fitosocjologicznej. Z innych zbiorowisk leśnych tego terenu wymienione są zbiorowiska łęgowe w dolinach potoków, m.in. *Circaeo-Alnetum*, *Alnetum incanae* czy zbiorowisko pośrednie pomiędzy tym ostatnim, a *Carici remotae-Fraxinetum*.

WARTOŚĆ PRZYRODNICZA I ZNACZENIE

Zachodnia część Wzgórz nad Warzycami, w której znajduje się obszar "Golesz" jest bardzo zróżnicowana i bogata zarówno pod względem florystycznym jak i fitocenotycznym. Wpływają na to uwarunkowania edaficzne terenu, a także różnorodność form ukształtowania powierzchni ziemi. Projektowany obszar obejmuje głównie różne postaci grądów, a także żyznych i kwaśnych buczyn z licznymi gatunkami chronionymi i interesującymi zasięgowo. Wśród nich na podkreślenie zasługuje występowanie niewielkiej populacji *Cephalanthera longifolia*, gatunku z kategorią zagrożenia VU na krajowej Czerwonej Liście, a także jednej z największych krajowych populacji *Arum alpinum*. Obrazki wschodnie na tym stanowisku (do niedawna uznawane za *Arum maculatum*) porastają wierzchołkowe partie wzgórza Golesz. W florze badanego terenu istotny udział mają gatunki wschodniokarpackie, m.in. *Festuca drymeja* i *Scilla bifolia*. Stwierdzono tu występowanie kilku rzadkich gatunków chronionych grzybów: *Strobilomyces floccopus*, *Phallus impudicus* i *Mutinus caninus*. Podstawowe znaczenie dla wartości przyrodniczej terenu mają różnowiekowe drzewostany (także starodrzewy) grądowe *Tilio-Carpinetum*, bukowe *Luzulo nemorosae-Fagetum* i *Dentario glandulosae-Fagetum* oraz Śyżna jedlina zb. *Abies alba-Oxalis acetosella* i łęgi *Carici remotae-Fraxinetum* i *Alnetum incanae*. Najszerzej rozprzestrzenionym i najbardziej zróżnicowanym zbiorowiskiem leśnym jest charakterystyczny dla piętra pogórza grąd *Tilio-Carpinetum*. Starodrzewne lasy sąsiedliskiem bogatej ornitofauny. Szczególnie interesujące jest występowanie tu *Ciconia nigra*, korzystającego z Śerowisk na pobliskim starorzeczu Wisłoki.

ZAGROŻENIA

Podstawowe zagrożenia dla środowiska przyrodniczego obszaru "Golesz" wynikają z:
-prowadzonej gospodarki leśnej, ograniczającej naturalne procesy regeneracji i różnicowania

wiekowego drzewostanów,

- przerąbywania niektórych oddziałów leśnych wskutek czego następuje ograniczanie możliwych miejsc bytowania ptactwa i bezkręgowców oraz niszczenie ściółki,
- usuwania przewróconych kłód i martwych drzew,
- rozgrzebywania ściółki przez grzybiarzy,
- odwadniania terenów źródłiskowych,
- turystyki w rejonie rezerwatu.

STATUS OCHRONNY

Rezerwat ścisły geologiczny "Golesz" (27,4 ha; 2000 r.) -w całości w obrębie obszaru.
Projektowany Użytek ekologiczny "Podzamcze", na pograniczu gminy miejskiej Jasło i gminy Kołaczyce -częściowo w obrębie obszaru "Golesz".

STRUKTURA WŁASNOŚCI

Własność Lasów Państwowych ok. 95 %;

Własność prywatna -do 5 %;

5.7. Powierzchnia ziemi

Do głównych czynników powodujących degradację chemiczną gleb zalicza się:

- nadmierną zawartość metali ciężkich takich jak: kadm, miedź, nikiel oraz innych substancji chemicznych, np. ropopochodnych,
- zasolenie,
- nadmierną alkalizację,
- zakwaszenie przez związki siarki i azotu,
- skażenie radioaktywne.

Na terenie Gminy Kołaczyce nie były prowadzone badania w tym zakresie.

Zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi mogą wystąpić wzdłuż dróg, zwłaszcza tych po których przemieszczają się największe ilości pojazdów (drogi krajowe i wojewódzkie – na terenie gminy zlokalizowane są 2 drogi wojewódzkie).

Aktualnie obowiązujące kryteria oceny zawartości zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi zawarte są w załączniku do *Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. z 2002 r. Nr 165, poz. 1359)*.

Rozpoznanie stanu gleb użytkowanych rolniczo pod względem zanieczyszczenia metalami ciężkimi jest istotne z uwagi na produkcję bezpiecznej żywności dla człowieka. Występowanie w glebach podwyższonej zawartości metali ciężkich będące następstwem działalności ludzkiej poprzez: emisje przemysłowe, motoryzację, nadmierną chemizację rolnictwa, powoduje degradację biologicznych właściwości gleb, skażenie wód gruntowych oraz przechodzenie zanieczyszczeń do łańcucha żywnościowego.

Nadmierna zawartość metali ciężkich degradowuje biologiczne właściwości gleb, powoduje

zanieczyszczenie łańcucha żywnościowego i wód gruntowych. Szczególne zagrożenie stwarzają one w glebach kwaśnych, przechodzą bowiem w formy łatwo dostępne dla roślin. O mobilności metali ciężkich w glebie decyduje również skład granulometryczny czyli zawartość części sypialnych.

6. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA ATUALIZOWANYCH DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCYCH OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE

6.1. Wody powierzchniowe i podziemne

Nadrzędny celem ochrony wód podziemnych jest zahamowanie procesów ich zanieczyszczenia, jak również przywrócenie oraz zachowanie ich naturalnej jakości dla obecnych i przyszłych użytkowników, a także zachowanie naturalnych funkcji tych wód w ekosystemach.

Zagrożeniem dla wód może być:

- brak kompleksowej kanalizacji sanitarnej na terenie gminy, przepelnione szamba oraz wylewanie gnojowicy na pola,
- źle prowadzona gospodarka gnojowicą i gnojówką w gospodarstwach rolnych oraz niekontrolowane stosowanie nawozów sztucznych,
- "dzikie wysypiska".

Gmina Kołaczyce jest częściowo zwodociągowana, a dostęp do wody jest stały.

Jakość wód na obszarach zabudowanych jest niewłaściwa, stanowiąc wynik nieprawidłowości w gospodarce ściekami.

Wody opadowe spływając po zetknięciu z powierzchnią ziemi, stanowią źródło zanieczyszczeń wód powierzchniowych. Spływ substancji z obszarów zlewni obciążonych działalnością człowieka, stanowi zanieczyszczenia obszarowe (główne źródło - mineralne nawożenie gleby, chemiczne środki ochrony roślin, składowanie odpadów).

Głównym źródłem zanieczyszczeń wód powierzchniowych w gminie są ścieki bytowe zrzucane z gospodarstw domowych i instytucji do rzek bezpośrednio lub za pośrednictwem rowów.

Wodociągi, kanalizacja.

Gmina Kołaczace należy do stosunkowo dobrze wyposażonych w infrastrukturę techniczną. Część gminy zaopatrywana jest z gminnych ujęć wody podziemnej. Natomiast pozostała część mieszkańców gminy zaopatrywana jest z indywidualnych ujęć wody.

Główne kierunki rozwoju w zakresie zaopatrzenia w wodę to realizacja zbiorczych systemów wodociągów celem stopniowego przejścia zaopatrzenia mieszkańców w wodę z przydomowych

studni kopanych lub wierconych na pobór dobrej jakości wody, uzdatnionej, ze zbiorczej sieci wodociągowej. Planuje się szereg inwestycji rozwiązujących problem zaopatrzenia w wodę. Zaopatrzenie mieszkańców w wodę na terenie gminy Kołaczyce nie korzystających z wodociągu gminnego oparte jest w większości na wodociągach grawitacyjnych zagrodowych oraz studniach indywidualnych.

Występujące na terenie gminy zbiorcze systemy zaopatrzenia w wodę.

a) Wodociąg w Kołaczycach:

- 1 Ilość obsługiwanych osób: ok. 1710
- 2 Ilość podłączonych budynków: 386 (2009r)
- 3 Długość sieci wodociągowej ogółem: 21,6 km (2009r)
- 4 Ujęcie wody: 4 studnie głębinowe, ustanowiona strefa ochronna, wydane pozwolenie wodno - prawne na pobór wody, dobową produkcja SUW: 110–130 m³
- 5 Długość sieci wodociągowej planowanej do wykonania w latach 2010-2017: ok. 50km

b) Ujęcie wody w Lublicy:

- 1 Obsługuje budynek szkoły
- 2 Dobowa produkcja: 14,4 m³

c) Studnie k. budynku LO – nieużywane, wydajność ok. 30 - 50m³/dobę

d) Studnia „Liczkówka” – nieużywana, w trakcie modernizacji: budowa nowego budynku, wymiana starej armatury na nową

Długość Sieci wodociągowej istniejącej na terenie Gminy – 21,6 km. Poniżej w tabeli przedstawiono dane dotyczące długości sieci wodociągowej na terenie gminy

Tab. 6.1 Długość sieci wodociągowej na terenie Gminy

Lata	Długość sieci wodociągowej podłączenia do budynków (km)	Długość sieci wodociągowej rozdzielczej bez przyłączy (km)
2006	9,2	11,8
2007	9,5	11,8
2008	9,7	11,8
2009	9,8	11,8

Sprzedaż wody w Gminie w poszczególnych latach wynosiła:

- 1 w 2006 r. 30 700 m³
- 2 w 2007 r. 31 300 m³
- 3 w 2008 r. 32 300 m³
- 4 w 2009 r. 34 300 m³

Cena 1m³ sprzedawanej wody i kwota dopłacana przez gminę w poszczególnych latach nie zmieniła się znacząco. Poniżej w tabeli przedstawiono cenę wody w poszczególnych latach

Tab. 6.2 Cena 1m³ wody w poszczególnych latach

Lata	Cena za 1 m ³ wody brutto [zł]	Dopłata z Gminy do m ³ wody brutto [zł]
2006	4,73	1,93
2007	4,74	1,93
2008	4,74	1,93
2009	4,74	1,74

Gospodarka ściekowa

Głównymi źródłami zanieczyszczenia wód powierzchniowych są ścieki komunalne i w mniejszym stopniu przemysłowe. Znaczący wpływ mają również spływy powierzchniowe, szczególnie z terenów stanowiących grunty orne. Poniżej przedstawiono podstawowe dane dotyczące gospodarki ściekowej:

długość sieci kanalizacyjnej: 79,3 km

- ścieki są odprowadzane do oczyszczalni w Kołaczycach(typu SBR 493m³ /dobę, odbiornik: rzeka Wisłoka)
- ścieki z miejscowości Krajowice są odprowadzane do oczyszczalni w Jasle
- długość sieci kanalizacyjnej projektowanej: 50 km
- budowa nowych oczyszczalni przydomowych i zagrodowych na terenach, na których budowa zbiorczej sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie nieuzasadniona – Nie planowana.

W gminie istnieje 928 zbiorników bezodpływowych głównie na terenach bez sieci kanalizacyjnej(są to miejscowości Sowina, Sieklówka, Lublica). Wywozem nieczystości zajmuje się Zakład Gospodarki Komunalnej w Kołaczycach. Właściciele są zobowiązani do zawarcia umowy z ZGK na wywóz nieczystości ciekłych, okazywania ich w razie kontroli oraz regularnego opróżniania zbiorników. Kontrolą zbiorników bezodpływowych zajmuje się Straż Miejska w Kołaczycach.

Tab. 6.3 Ilość gospodarstw podłączonych do sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy

Lata	Ilość gospodarstw podłączonych do Kanalizacji
2006	771
2007	789
2008	792
2009	1078

Tab. 6.4 Długość sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy

Lata	Długość sieci kanalizacyjnej podłączenia do budynków (km)	Długość sieci kanalizacyjnej rozdzielczej bez przyłączy (km)
2006	21,7	29,3
2007	22,0	29,4
2008	22,0	29,5
2009	29,2	50,1

6.2. Powietrze atmosferyczne

Zasadnicze znaczenie dla oceny warunków środowiska na terenie gminy Kołaczyce ma uzyskanie obiektywnych, wiarygodnych i w miarę możliwości dokładnych informacji o stopniu zanieczyszczenia powietrza. Emisja zanieczyszczeń powietrza, czyli przestrzenny rozkład zanieczyszczeń w powietrze zależy od wielkości emisji, parametrów meteorologicznych oraz topografii terenu. Na omawianym terenie emisja pochodzi przede wszystkim z takich źródeł jak: lokalne kotłownie, indywidualne paleniska domowe, komunikacja samochodowa. Z uwagi na zmienność stężeń zanieczyszczeń powietrza w czasie i przestrzeni, najbardziej wiarygodnym źródłem informacji jest system automatycznych stacji pomiarowych /monitoring zanieczyszczeń powietrza/ umożliwiających ciągle pomiary zanieczyszczeń. W celu lepszego poznania stanu czystości powietrza atmosferycznego na terenie gminy proponuje się utworzenie stanowisk pomiarowych np. w miejscowości Kołaczyce. Do głównych kierunków działań na terenie gminy z zakresu ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem należy zaliczyć redukcję emisji: dwutlenku siarki, tlenków azotu, tlenków węgla i pyłów. Redukcja zanieczyszczeń pyłowych i innych w/w powinna odbywać się poprzez stosowanie ekologicznych mediów grzewczych, a w przypadku dużych kotłowni lub zakładów poprzez montowanie w kominach odpowiednich urządzeń wychwytyjących zanieczyszczenia bądź unowocześnianie stosowanych technologii. W ostatnich latach następuje systematyczny spadek ogólnej wielkości zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza. Mało prawdopodobna jest możliwość powstawania przekroczeń dopuszczalnych norm wskutek oddziaływania lokalnych źródeł emisji, ponieważ nie ma tu poważniejszych źródeł oraz panują dość korzystne warunki rozpraszania zanieczyszczeń. Niewątpliwie jednak na jakości powietrza w okresie grzewczym mógłby się odnieść niekorzystnie duży rozwój zabudowy, zwłaszcza ogrzewanej przy użyciu paliw stałych i tradycyjnych systemów grzewczych. Podwyższone stężenia zanieczyszczeń komunikacyjnych mogą występować wyłącznie w bezpośrednim otoczeniu drogi krajowej i dróg powiatowych w porach zwiększonego natężenia ruchu, jednak ze stosunkowo niewielkiego natężenia i korzystnych warunków ruchu na drodze oraz przewagi terenów otwartych w jej otoczeniu można sądzić o braku przekroczeń norm zanieczyszczenia powietrza poza pasem drogowym. Szybki wzrost natężenia ruchu może jednak spowodować pogorszenie sytuacji w terenie bezpośrednio przyległym do pasa drogowego. Kołaczyce i inne miejscowości gminy są miejscowościami, gdzie rolnictwo jest częściowo źródłem utrzymania mieszkańców. Z gospodarką rolną związany

jest pewien poziom uciążliwości zapachowej (której postrzeganie jest silnie indywidualnie zróżnicowane). Należy uznać, że sporadyczne występowanie wyczuwalnego zapachu w niewielkiej odległości od miejsca emisji nie powinno być w warunkach miejscowych uznane za uciążliwe.

6.3. Hałas

Hałas przemysłowy

Na terenie Gminy Kołaczyce hałas przemysłowy nie ma zasadniczego znaczenia, ze względu na brak dużych zakładów przemysłowych. W przypadku mniejszych zakładów istotna jest coraz większa dostępność nowoczesnych technologii ograniczających natężenie hałasu, podczas modernizacji zakładów stosowane są coraz sprawniejsze urządzenia, charakteryzujące się obniżoną emisją hałasu.

Na terenie Gminy Kołaczyce nie były prowadzone pomiary emisji hałasu przemysłowego. Pomiary hałasu wykonywane są na obszarze województwa małopolskiego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w razie ewentualnych skarg mieszkańców lub zgodnie z przyjętym planem kontroli zakładów.

Z uwagi na lokalny charakter źródeł hałasu przemysłowego oraz na brak dużych zakładów przemysłowych na terenie gminy, źródła te mają charakter marginalny.

Hałas komunikacyjny

Klimat akustyczny na terenie Gminy Kołaczyce kształtuje w znacznej mierze ruch komunikacyjny (drogowy i kolejowy). Na poziom hałasu drogowego w pobliżu zabudowy mieszkalnej mają wpływ

przede wszystkim:

- natężenie ruchu komunikacyjnego,
- udział transportu ciężkiego w strumieniu ruchu,
- odległość zabudowy mieszkalnej od drogi,
- prędkość ruchu pojazdów (ze wzrostem prędkości hałas rośnie),
- typ i stan techniczny pojazdów,
- nachylenie drogi,
- stan nawierzchni oraz płynność ruchu.

Źródłem uciążliwości akustycznej – jest przebiegająca przez teren Gminy Kołaczyce droga E7, będąca głównym źródłem hałasu drogowego. Występuje nakładanie się ruchu tranzytowego z ruchem lokalnym, co stwarza znaczne utrudnienia dla uczestników ruchu drogowego i uciążliwości dla terenów otaczających.

Hałas kolejowy

Na terenie gminy ze względu na niewielką ilość linii kolejowych problem hałasu kolejowego w zasadzie nie występuje.

Hałas osiedlowy i mieszkaniowy

Ponad 25% mieszkańców jest narażona na ponadnormatywny hałas w mieszkaniach występujący w wyniku stosowania "oszczędnych" materiałów i konstrukcji budowlanych. Hałas wewnątrz osiedlowy spowodowany jest przez pracę silników samochodowych, wywożenie śmieci, dostawy

do sklepów, głośną muzykę radiową itp. Do tych hałasów dołącza się niejednokrotnie bardzo uciążliwy hałas wewnątrz budynku, spowodowany wadliwym funkcjonowaniem instalacji wodno-kanalizacyjnej, centralnego ogrzewania. Według polskiej normy, poziom hałasu pochodzący od instalacji i urządzeń budynku może wynosić w ciągu dnia 30-40 dB, nocą 25-30 dB.

Wibracje

Źródła wibracji można podzielić na dwa główne rodzaje:

- wibracje pochodzące od narzędzi i urządzeń,
- wibracje przenoszone z podłoża, np. z drgających platform, podłóg, siedzeń w pojazdach mechanicznych itp.

Szkodliwość wibracji zależy od wielkości natężenia źródła charakteru zmian, w czasie oraz długotrwałości działania. Na wibracje narażony jest każdy człowiek zarówno w pracy jak i w życiu codziennym. Wibracje i wstrząsy, podobnie jak hałas, przenoszone są przez wzbudzone do drgań konstrukcje budynków mieszkalnych. Skutkiem oddziaływania wibracji na człowieka są zmiany w układzie nerwowym, krążenia, narządach ruchu oraz układzie pokarmowym. Dlatego też wibracje należy zmniejszać lub likwidować w miejscach ich powstawania m.in. poprzez zmiany w konstrukcji aparatury i maszyn, stosowanie elastycznych podłoży (guma, korek), ekranów tłumiących wibracje itp.

6.4. Pole elektromagnetyczne

Najczęściej spotykanymi źródłami mikrofal są urządzenia nadawczo – odbiorcze sieci telefonii komórkowej, Urządzenia takie znajdują się zwykle na specjalnych masztach bądź wysokich kominach i budynkach. Z punktu widzenia ochrony środowiska i ludzi istotne znaczenie mają urządzenia radiolokacji rozsiewczej, stacje nadawcze radiowo-telewizyjne, telefonii komórkowej, które emitują do środowiska fale elektromagnetyczne o wysokiej częstotliwości, w postaci radiofal o częstotliwości od 0,1 - 300 MHz i mikrofal od 300 do 300 000 MHz.

Na terenie gminy nie występują radiowo – telewizyjne stacje nadawcze i przekaźnikowe .

W obszarach o wartościach natężenia pola lub gęstości mocy osiągającej lub przekraczającej powyższe wartości nie dopuszcza się przebywania ludności, poza osobami zatrudnionymi przy użytkowaniu źródeł pól.

Urządzenia nadawcze ze względu na emitowane do otoczenia elektromagnetycznego promieniowanie niejonizującego zaliczane są do inwestycji wymagających sporządzania raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

Stacje bazowe telefonii komórkowej są obecnie najbardziej rozpowszechnionym rodzajem obiektów radiokomunikacyjnych. W otoczeniu typowych stacji bazowych telefonii komórkowych GSM pola elektromagnetyczne o wartościach wyższych od dopuszczalnych występują nie dalej niż kilkadziesiąt metrów od samych anten i na wysokości ich zainstalowania.

Wpływ stacji bazowych i przekaźników sieci GSM na stan środowiska przyrodniczego według wyników badań wykonywanych na potrzeby inwestorów określany jest jako nieistotny.

6.5. Zasoby przyrodnicze

Zagrożeniem dla obszarów przyrodniczo cennych jest m.in.:

- braki w rozwiązaniach gospodarki wodno-ściekowej dla istniejącego osadnictwa,
- powstawanie dzikich wysypisk śmieci,
- prowadzenie eksploatacji surowców mineralnych bez zabezpieczeń i działań rekultywacyjnych,
- sukcesja naturalna roślinności,
- dzika zabudowa korytarzy ekologicznych, klusownictwo.

6.6. Powierzchnia ziemi

Do głównych czynników powodujących degradację chemiczną gleb zalicza się:

- nadmierną zawartość metali ciężkich takich jak: kadm, miedź, nikiel oraz innych substancji chemicznych, np. ropopochodnych,
- zasolenie,
- nadmierną alkalizację,
- zakwaszenie przez związki siarki i azotu,
- skażenie radioaktywne.

Jedną z przyczyn zakwaszenia gleb są kwaśne opady, wprowadzające do gleby jony siarczanowe, azotanowe, chlorkowe i hydronowe oraz inne zanieczyszczenia wymywane z atmosfery.

Degradujące działanie kwaśnych opadów na podłoże oraz zwiększonego zakwaszenia gleby polega na rozkładzie minerałów pierwotnych i wtórnych, uwalnianiu z glinokrzemianów glinu, który w formie jonowej ma właściwości toksyczne, wymywaniu składników mineralnych z kompleksu sorpcyjnego oraz na znacznym zmniejszeniu aktywności mikroorganizmów. Zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi mogą wystąpić wzdłuż dróg, zwłaszcza tych po których przemieszczają się największe ilości pojazdów (drogi krajowe i wojewódzkie).

6.7. Gospodarka odpadami

Zidentyfikowano następujące problemy w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi:

- selektywna zbiórka surowców wtórnych na terenie gminy, nie pozwala jeszcze w chwili obecnej w zadowalającym stopniu ograniczyć ich unieszkodliwiania poprzez składowanie;
- nie wprowadzono selektywnej zbiórki odpadów ulegających biodegradacji – jednakże ze względu na charakter gminy (wiejska) przyjmuje się, że większość odpadów z tej grupy, zagospodarowywana jest przez mieszkańców we własnym zakresie (przydomowe kompostowniki, skarmianie zwierząt); najmniej pożądaną formą zagospodarowania tych odpadów jest spalanie w paleniskach domowych (papier, tektura);

- nie wdrożono na większą skalę zbiórki odpadów niebezpiecznych zawartych w strumieniu odpadów niebezpiecznych – jednakże w ostatnim czasie powiększyła się lista firm zajmujących się zbiórką tego typu odpadów.
- mała masa zebranych odpadów opakowaniowych, może świadczyć ich spalaniu w paleniskach domowych.

7. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA AKTUALIZOWANYCH DOKUMENTÓW, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

7.1. Cele ochrony środowiska określone w POŚ dla Gminy Kołaczyce

7.1.1. Cele wynikające z polityki unijnej

Podstawowym dokumentem określającym cele ochrony środowiska na szczeblu Unii Europejskiej jest VI Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego. VI EAP ustanawia wspólnotowe ramy polityki ochrony środowiska na okres od lipca 2002 r. do lipca 2012 r. Stanowi on środowiskowy wymiar wspólnotowej strategii zrównoważonego rozwoju i wytycza priorytety w dziedzinie ochrony środowiska, w szczególności:

1. zmiany klimatu;
2. przyrodę i różnorodność biologiczną;
3. zdrowie i jakość życia;
4. zasoby naturalne i odpady.

Tabela 7.1. Powiązanie celów ochrony środowiska określone w POŚ dla Gminy Kołaczyce z VI Wspólnotowym Programem Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego.

VI Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego			POŚ dla Gminy Kołaczyce	Określenie zgodności
Cele działań	Kierunki działań	Cele działań	Kierunki działań	
Zmiany klimatu	Ograniczenia emisji gazów cieplarnianych o przynajmniej 20 % do roku 2020. Częścią pakietu są zobowiązania dotyczące 2020 roku: 20 % udział energii odnawialnej w ogólnej produkcji energii i 10 % udział biopaliw.	Odnawialne źródła energii, energetyka alternatywna	Upowszechnianie informacji o rozmieszczeniu i możliwościach technicznych wykorzystania potencjału energetycznego poszczególnych rodzajów odnawialnych źródeł energii. Prowadzenie działań edukacyjnych oraz popularyzujących odnawialne źródła energii.	Całkowita zgodność
Przyroda Różnorodność biologiczna	Zwiększenie ochrony obszarów o znaczeniu wspólnotowym	Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu oraz zrównoważony rozwój lasów	Zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych w istniejących kompleksach leśnych. Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej. Ochrona terenów przyrodniczo cennych przed niewłaściwym sposobem użytkowania.	Całkowita zgodność
Zdrowie i jakość życia	Zapewnienie poprawy jakości zasobów wód powierzchniowych i podziemnych oraz ekosystemów od wody zależnych.	Ochrona wód i efektywne wykorzystanie zasobów wodnych	Zaspokojenie zapotrzebowania ludności na odpowiednią jakościowo wodę pitną oraz do celów bytowo-gospodarczych i rekreacyjno-turystycznych. Ochrona wód podziemnych	Całkowita zgodność

	Zapewnienie poprawy jakości zasobów wód powierzchniowych i podziemnych oraz ekosystemów od wody zależnych	Ochrona wód i efektywne wykorzystanie zasobów wodnych	Ochrona wód przed dopływającymi azotami z źródeł rolniczych Ograniczenie szkodliwego wpływu gnojowicy na stan środowiska można osiągnąć przez jej gospodarcze wykorzystanie : - <i>rolnicze zagospodarowanie gnojowicy surowej,</i>	Całkowita zgodność
	Zapewnienie poprawy jakości zasobów wód powierzchniowych i podziemnych oraz ekosystemów od wody zależnych	Ochrona wód i efektywne wykorzystanie zasobów wodnych	Wdrożenie kompleksowego systemu gospodarki wodno – ściekowej oraz minimalizacja emisji zanieczyszczeń ze źródeł: przemysłowych i wiejskich.	Całkowita zgodność
Zasoby naturalne i odpady	Stworzenie możliwości mających na celu zmniejszenie marnotrawstwa i szkodliwego dla zdrowia wpływu odpadów. Recykling, utylizacja odpadów winny zostać usprawnione, uwzględniając w większym stopniu cykl życia materiałów.	GOSPODAR-KA ODPADAMI	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wdrożenie planu gospodarki odpadami w gminie. 2. Objęcie zorganizowaną zbiórką odpadów komunalnych 100% mieszkańców gminy 3. Organizacja selektywnej zbiórki odpadów, zapewnienie warunków do ich zagospodarowania usuwania oraz likwidacji dzikich wysypisk śmieci, 4. Edukacja ekologiczna mieszkańców i prowadzona w szkołach w zakresie racjonalnej gospodarki odpadami, 5. Sukcesywna zbiórka odpadów azbestowych z terenu gminy. 	Całkowita zgodność

7.1.2. Cele wynikające z Polityki Ekologicznej Państwa

Cele i instrumenty sformułowane na szczeblu wspólnotowym zostały w przewadze przeniesione do Polityki Ekologicznej Państwa w latach 2009–2012 z perspektywą do roku 2016. Priorytety tego dokumentu obejmują:

- kierunki działań systemowych,
- ochrona zasobów naturalnych,
- poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

Tabela 7.2. Powiązanie celów ochrony środowiska określone w POŚ dla Gminy Kołaczyce z Polityką Ekologiczną Państwa.

Polityka Ekologiczna Państwa		POŚ dla Gminy Kołaczyce	Określenie zgodności
Priorytety	Cele działań	Cele działań	
KIERUNKI DZIAŁAŃ SYSTEMOWYCH	Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych	Dążenie aby aktualizacja dokumentów strategicznych była zgodna z obowiązującym prawem	Całkowita zgodność
	Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska	Wspieranie wdrażania systemów zarządzania środowiskiem	Całkowita zgodność
	Zarządzanie środowiskowe		Całkowita zgodność
	Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska	Edukacja ekologiczna	Całkowita zgodność
	Rozwój badań i postęp techniczny		Brak realizacji – zadanie nie przynależne dla gmin
	Odpowiedzialność za szkody w środowisku	Zapobieganie szkodom w środowisku – system prewencyjny	Całkowita zgodność
	Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym	Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny być podstawą lokalizacji inwestycji	Całkowita zgodność
OCHRONY ZASOBÓW NATURALNYCH	Ochrona przyrody	Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu oraz zrównoważony rozwój lasów	Całkowita zgodność
	Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	Całkowita zgodność

		oraz zrównoważony rozwój lasów	
	Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi	Ochrona wód i efektywne wykorzystanie zasobów wodnych	Całkowita zgodność
	Ochrona powierzchni ziemi	Ochrona powierzchni ziemi i przywrócenie wartości użytkowej gleb	Całkowita zgodność
	Gospodarowanie zasobami geologicznymi	Ochrona zasobów kopalin	Całkowita zgodność
POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO	Środowisko a zdrowie	Poprawa stanu zdrowia mieszkańców w wyniku działań sektora ochrony środowiska zmierzających do poprawy jakości środowiska	Całkowita zgodność
	Jakość powietrza	Ochrona powietrza atmosferycznego	Całkowita zgodność
	Ochrona wód	Ochrona wód	Całkowita zgodność
	Gospodarka odpadami	Gospodarka odpadami	Całkowita zgodność
	Oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych	Ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym	Całkowita zgodność
	Substancje chemiczne w środowisku		

7.1.3. Zgodność celów aktualizacji POŚ dla Gminy Kołaczyce z celami polityk nadrzędnych i równoległych

Traktat Akcesyjny w obszarze „Środowisko” zawarł warunki transpozycji unijnych dyrektyw do krajowego prawa ochrony środowiska. Stały się one podstawą formułowania celów krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych w II Polityce Ekologicznej Państwa, w zakresie gospodarowania zasobami naturalnymi, poprawy jakości środowiska,

wzmocnienia instrumentów zarządzania środowiskiem oraz współpracy międzynarodowej.

Łącznie

z restrukturyzacją gospodarki działania te przyczyniły się do postępu w wielu dziedzinach (ograniczenie emisji podstawowych zanieczyszczeń do powietrza, pobór wód, zrzut biogenów).

Oznacza to konieczność kontynuowania działań, przede wszystkim dotyczących:

- Osiągnięcie jakości powietrza w zakresie dotrzymywania dopuszczalnego poziomu zanieczyszczeń na terenie Gminy Kołaczyce oraz utrzymanie jakości powietrza atmosferycznego zgodnie z obowiązującymi standardami jakości środowiska,
- utrzymanie i osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód,
- zachowanie bogatej różnorodności biologicznej.

Podstawowym dokumentem opracowanym na szczeblu krajowym, który powinien być uwzględniony

przy realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kołaczyce jest Polityka Ekologiczna Państwa.

W aktualizacji Programu Ochrony Środowiska podkreślono, że stanowi on przeniesienie polityki krajowej na szczebel regionalny. W niniejszej prognozie dokonano sprawdzenia tej tezy, poprzez zestawienie w macy (tabela nr 2) celów aktualizacji PEP w latach 2010-2013 z perspektywą do 2021 i celów Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kołaczyce.

Z listy celów PEP nie uwzględniono w Aktualizacji Ochrony Środowiska dla Gminy Kołaczyce zawartych w priorytecie „Ochrona klimatu”, których realizacja zależy głównie od działań na szczeblu centralnym i nie odnoszą się one do regionalnej polityki ekologicznej.

7.2. Cele ochrony środowiska określone w PGO dla Gminy Kołaczyce

Zagadnienie to nie jest tu omawiane szczegółowo ze względu na to że PGO stanowi odrębny dokument.

Celem głównym Aktualizacji planu gospodarki odpadami dla Gminy Kołaczyce z KPGO 2010 jest stworzenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju, w którym realizowane są zasady:

- zapobiegania i minimalizacji ilości wytwarzanych odpadów;
- ograniczenia właściwości niebezpiecznych;
- wykorzystania właściwości materiałowych i energetycznych odpadów.
- Zgodnie z Polityką Ekologiczną Państwa cele główne to:
- zwiększenie udziału odzysku (w szczególności odzysku energii z odpadów), zgodnego z wymaganiami ochrony środowiska;
- zmniejszenie ilości wszystkich odpadów kierowanych na składowisko odpadów;
- bieżąca aktualizacja danych o gospodarce odpadami w gminie.

Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Kołaczyce zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach powinien być zgodny z polityką ekologiczną państwa oraz wojewódzkim planem gospodarki odpadami. Przedstawione powyżej cele aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Kołaczyce na lata 2009-2013 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2014-2016 są zgodne z wymienionymi dokumentami.

8. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE

Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano zadania inwestycyjne jak i nieinwestycyjne ujęte do realizacji w ramach poszczególnych celów w POŚ i PGO dla Gminy Kołaczyce.

Stopień i zakres oddziaływania zależą przede wszystkim od lokalizacji danego przedsięwzięcia, czy będzie ono realizowane na terenach zurbanizowanych, przekształconych antropogenicznie czy obszarach użytkowanych rolniczo lub też na obszarach cennych przyrodniczo i chronionych, gdzie negatywny zakres oddziaływania może być największy. Określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań inwestycyjnych zaplanowanych w POŚ i PGO dla Gminy Kołaczyce przy braku informacji o sposobie i dokładnych miejscach realizacji poszczególnych przedsięwzięć jest bardzo trudne. Biorąc jednak pod uwagę, że większość z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji w ramach POŚ i PGO dla Gminy Kołaczyce wymagać będzie przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych przyjęto, że na tym etapie wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych. W niektórych przypadkach oddziaływanie, w zależności od aspektu jaki się rozważa, może mieć jednocześnie negatywny lub pozytywny wpływ na dany element środowiska. Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było generalne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto ocenę tę dokonano przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji inwestycji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

8.1. Wody podziemne i powierzchniowe

Realizacja zadań w ramach priorytetu **Ochrona wód i efektywne wykorzystanie zasobów wodnych** ma doprowadzić do racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi. Możliwe będzie ograniczenie zużycia wody oraz szczególnie cennych wód podziemnych na cele przemysłowe. Inwestycje w zakresie wodociągów i stacji uzdatniania wody przyczynią się do poprawy jakości wody pitnej oraz przyczynią się do podniesienia standardu życia mieszkańców.

Planowane inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej nie wpłyną znacząco na obszary cenne przyrodniczo znajdujące się na terenie Gminy Kołaczyce.

Jedynie w przypadku inwestycji planowanych i w latach 2010-2015 r. z zakresu budowy systemów kanalizacji zbiorczej w poszczególnych miejscowościach Gminy Kołaczyce wraz z budową oczyszczalni ścieków tj:

- modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Kołaczycach
- budowa mechaniczno biologicznej oczyszczalni ścieków w Sieklówce

- budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami w m. Sowina, Sieklówka Lublica i Biezdziadka
- Rozbudowa sieci wodociągowej w Kołaczycach (Długość projektowanej sieci wodociągowej: ok. 20 km)

może dojść do zwiększonego oddziaływania na środowisko. Ponadto modernizacja ujęcia wody w miejscowości Krajowice oraz Kołaczycy również będzie charakteryzować się zwiększonym oddziaływaniem w fazie realizacji tych inwestycji.

Pomimo tego realizacja tych inwestycji spowoduje pozytywny wpływ na środowisko m.in. poprzez zmniejszenie ilości odprowadzanych do środowiska ścieków nieoczyszczonych ze źródeł komunalnych i przemysłowych oraz ograniczenie wpływu zanieczyszczeń obszarowych.

Realizacja tych działań jest niezbędna i w efekcie korzystna dla środowiska.

Projektowane sieci kanalizacyjne i wodociągowe prowadzone będą wzdłuż istniejących ciągów komunikacyjnych. Istotnym elementem przyrodniczo-krajobrazowym związanym z ciągami komunikacyjnymi są zadrzewienia i zakrzaczenia przydrożne.

Czynnikami mogącym niekorzystnie wpływać na otoczenie będzie hałas emitowany do środowiska w trakcie realizacji przedsięwzięcia, którego źródłem są środki transportu oraz praca mechanicznego sprzętu specjalistycznego. Jest to działanie chwilowe i krótkotrwałe, które zniknie po zakończeniu prac inwestycyjnych.

W fazie eksploatacji oczyszczalni ścieków, ujęcia wody, kanalizacji sanitarnej najistotniejsze oddziaływania będą występowały podczas ewentualnych awarii. Z uwagi jednak na znaczące oddziaływania w przypadku awarii lub wypadku, wskazana jest stała kontrola stanu technicznego tych instalacji, jak również opracowanie szczegółowych planów usuwania skutków awarii. zagadnienia gospodarowania wodą i ochrony wód przed zanieczyszczeniem (gospodarki ściekowej), są najściślejszym fragmentem gminnego programu ochrony środowiska – specyfikującym szczegółowo zakres wykonania zadań oraz ich koszty.

Reasumując – zapisy „Programu”, wykluczają możliwość wzrostu zagrożenia wód i ziemi, powodowanego odprowadzaniem ścieków, przeciwnie – ich realizacja powinna spowodować uzyskanie oczekiwanych standardów ilości i jakości wód powierzchniowych i podziemnych obszaru.

8.2. Ochrona przed powodzią.

Realizacja zadań w ramach priorytetu Ochrony przed powodzią ma doprowadzić do również do racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi. Realizacja priorytetu jest poprawa poziomu bezpieczeństwa w gminie pod względem zabezpieczenia przed zagrożeniami naturalnymi i technologicznymi.

Analiza stanu środowiska wskazuje na konieczność kontynuowania działań w zakresie gospodarki wodnej. Stwierdza się brak lub zły stan obiektów technicznych związanych z retencjonowaniem wody i ochroną przeciwpowodziową.

Zapewnienie ochrony przeciwpowodziowej i zwiększenie zasobów dyspozycyjnych będzie miało charakter długofalowy i powinno doprowadzić do uzyskania bezpiecznego poziomu zasobów wodnych dla potrzeb gospodarki i ludzi oraz zmniejszenia kosztów ekonomicznych i społecznych (będące następstwem powodzi i susz). Priorytetowo powinny być traktowane działania w zakresie zwiększenia ochrony przeciwpowodziowej, wyrównywania i spowalniania odpływu

wody z terenu gminy i zwiększenie naturalnej retencji terenów, zwłaszcza dolin rzecznych i obszarów podmokłych, wzrostu dyspozycyjnych zasobów wody oraz utrzymania istniejącej infrastruktury gospodarki wodnej. Gmina nie będzie prowadzić działań inwestycyjnych w zakresie tego priorytetu, działania w tym zakresie będą polegały głównie na utrzymaniu istniejącej infrastruktury w należyłym stanie technicznym oraz na działaniach prewencyjnych tj :

- bieżące usuwanie skutków powodzi na rzekach i potokach
- bieżąca konserwacja urządzeń melioracyjnych – podstawowych (rzeki, potoki, zbiorniki), przywrócenie prawidłowego funkcjonowania istniejących systemów melioracyjnych, na terenie gminy,
- utrzymanie właściwej przepustowości cieków wodnych (przepusty, jazy, rowy, itp.).
- poprawa stanu systemów melioracyjnych (konserwacja urządzeń melioracyjnych na potokach),
- poprawa stanu systemów odwadniania dróg,
- przeciwdziałanie wkraczaniu zabudowy na tereny zalewowe, poprzez stosowanie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- dostosowywanie użytkowania rolniczych terenów położonych w sąsiedztwie rzek i potoków do skali zagrożenia powodziowego (preferowanie użytkowania łąkowego oraz właściwe kształtowanie pasów roślinności wzdłuż cieków wodnych).

Planowane działania z zakresu gospodarki wodnej nie wpłyną znacząco na obszary cenne przyrodniczo znajdujące się na terenie Gminy Kołaczyce.

Czynnikami mogącym niekorzystnie wpływać na otoczenie będzie hałas emitowany do środowiska w trakcie realizacji przedsięwzięcia, którego źródłem są środki transportu oraz praca mechanicznego sprzętu specjalistycznego. Jest to działanie chwilowe i krótkotrwałe, które zniknie po zakończeniu prac inwestycyjnych.

8.3. Racjonalna gospodarka odpadami

Zagadnienie to nie jest tu omawiane ze względu na to że PGO stanowi odrębny dokument i Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie odstąpił od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla „Projektu Planu Gospodarki Odpadami na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017”.

8.4. Odnawialne źródła energii, energetyka alternatywna

Konieczność wykorzystywania alternatywnych źródeł wynika głównie z potrzeby ograniczenia szkodliwych produktów spalania pierwotnych nośników (węgla i jego odmian). Racjonalne wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych tj. biomasa energii rzek, wiatru, promieniowania słonecznego lub geotermalnej jest jednym z istotnych komponentów zrównoważonego rozwoju, przynoszącym wymierne efekty ekologiczno - energetyczne. Wzrost udziału odnawialnych

źródeł energii w bilansie paliwowo - energetycznym świata przyczynia się do poprawy efektywności wykorzystania i oszczędzania zasobów surowców energetycznych, poprawy stanu środowiska.

Odnawialne źródła energii mogą przyczynić się do zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego regionu.

Obowiązujące aktualnie przepisy prawa regulujące sytuację prawną podmiotów posiadających i prowadzących obiekty wytwórcze energii odnawialnej, proekologiczna polityka Państwa, a przede wszystkim obowiązek odkupu „zielonej energii” przez przedsiębiorstwa zajmujące się jej przesyłem i dystrybucją oraz możliwości korzystania z linii kredytowych i funduszy pomocowych, stworzyły sprzyjający klimat dla rozwoju działalności inwestycyjnej w tym zakresie.

Racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi jest jednym z podstawowych warunków zrównoważonego rozwoju. Uwzględniając to założenie określono cel ekologiczny: Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych.

W celu osiągnięcia w/w celu określono kierunki działań ekologicznych:

- Racjonalizacja użytkowania wody.
- Zmniejszenie materiałochłonności i odpadowości produkcji.
- Zmniejszenie energochłonności gospodarki i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych

Realizacja określonych celów i kierunków ekologicznych powinna być realizowana przez konkretne zadania ekologiczne.

Działania w zakresie realizacji tego kierunku to min:

- 1) Uwzględnienie w opracowywanych planach zagospodarowania przestrzennego gminy problematyki energii odnawialnej jako jednego z priorytetów. Uwzględnienie stref preferowanych do rozwoju energii odnawialnej w opracowywanych (aktualizacja) studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- 2) promocja rozwoju energetyki odnawialnej poprzez opracowanie programów energetycznego wykorzystania biomasy, rozwoju energetyki słonecznej,
- 3) propagowanie rozwoju energetyki odnawialnej jako bardziej przyjaznej środowisku,
- 4) wykorzystanie energii słonecznej do poprawienia bilansu energetycznego budynków prywatnych i obiektów użyteczności publicznej,
- 5) inwestycje podnoszące efektywność energetyczną:
 - a) budowa energooszczędnych budynków mieszkalnych, biurowych i usługowych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii,
 - b) montaż kolektorów słonecznych, ogniw fotowoltaicznych,
 - c) termomodernizacja obiektów Użyteczności publicznej, bloków, domów - wymiana wyposażenia na energooszczędne.

Ograniczenie wpływu na środowisko można uzyskać także poprzez wzrost efektywności i wykorzystywania surowców i zasobów wodnych w przemyśle, co zmniejsza emisje do środowiska.

Wszelkie działania na rzecz ograniczenia całkowitej ilości zużywanej energii i surowców przyczyniają się do wolniejszego zużywania nieodnawialnych zasobów i ograniczania presji na środowisko.

Realizowane to będzie poprzez wdrażanie ekoinnowacyjnych, czystych technologii i systemów zarządzania środowiskiem w przedsiębiorstwach. W zakresie wytwarzania odpadów pochodzenia przemysłowego działania te winny być ukierunkowane na zminimalizowanie ich powstawania u źródła. Należy także wprowadzać zamknięte obiegi wody oraz ograniczać w procesach technologicznych wykorzystanie wód podziemnych. Ochrona zasobów kopalin możliwa jest też poprzez ograniczanie wydobycia do wielkości gospodarczo uzasadnionych. Realizacja takich zadań w ramach Aktualizacji POŚ dla Gminy Kołaczyce będzie więc korzystnie wpływać na wszystkie elementy środowiska poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza i wytwarzania opadów, ograniczenie odprowadzania ścieków do wód i zużycia surowców naturalnych, dzięki czemu ograniczone będą też niekorzystne przekształcenia w krajobrazie.

8.5. OCHRONA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I KRAJOBRAZU ORAZ ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ LASÓW

Zadania zaplanowane do realizacji w związku z priorytetami:

- zachowanie bogatej różnorodności biologicznej,
- racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego, mają na celu zwiększenie bioróżnorodności oraz ochronę siedlisk, walorów przyrodniczych i krajobrazowych gminy.

Działania w ramach tego priorytetu to min:

- 1) zwalczanie klusownictwa,
- 2) obejmowanie różnorodnymi formami ochrony cennych obszarów przyrodniczo-krajobrazowych
- 3) bieżąca ochrona walorów przyrodniczych: parków krajobrazowych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, użytków ekologicznych, pomników przyrody,
- 4) tworzenie, użytków ekologicznych, pomników przyrody i innych form ochrony opracowania dokumentacyjne dla terenów istniejących i projektowanych rezerwatów, opracowanych planów ochrony dla istniejących rezerwatów),
- 5) prowadzenie porządkowania, stawów, oczek wodnych, otoczenia obiektów publicznych, poprawa estetyki rowów i gospodarstw domowych,
- 6) konserwacja pomników przyrody (na wniosek właściciela lub zarządcy, w zależności od stanu zdrowotnego m.in. usunięcie posuszu, zabezpieczenie ubytków wgłębnych, zabezpieczenie ubytków powierzchniowych, wykonanie wiązań elastycznych, przeprofilowanie korony drzew pomnikowych),
- 7) edukacja ekologiczna dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie poznania przyrody i różnorodności biologicznej, oraz jak ją chronić,

- 8) wdrażanie zaleceń dotyczących ochrony przyrody, zawartych w planach ochrony parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, wdrażanie programów rolno-środowiskowych wymagania w zakresie objęcia programami rolnośrodowiskowymi spełniają również obszary obejmujące część gmin: Kołaczyce, objęte prawną ochroną przyrody),
- 9) prowadzenia czynnej ochrony na powierzchniowych formach ochrony przyrody, a także zapewnieniem prawidłowego funkcjonowania europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000;
- 10) sukcesywne opracowywanie planów ochrony dla obszarów NATURA 2000 oraz działania mające na celu zapewnienie prawidłowego funkcjonowania Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000;
- 11) Ograniczenie budownictwa w terenach cennych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym (sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, regulujących zasady kształtowania zabudowy i ochrony środowiska),
- 12) ochrona pomników przyrody ożywionej (m.in. konserwacja na wniosek właściciela lub zarządcy) i nieożywionej, w tym plany ochrony dla obiektów szczególnie cennych,
- 13) rozwój rolnictwa ekologicznego i dobrej praktyki rolniczej,
- 14) wprowadzanie i zachowanie zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych
- 15) zachowania oczek wodnych
- 16) zachowanie cennych przyrodniczo enklaw śródpolnych,
- 17) ochrona istniejących i odbudowa zdegradowanych korytarzy ekologicznych na obszarach pozbawionych kompleksów leśnych,
- 18) prowadzenie edukacji właścicieli gruntów w zakresie ochrony przyrody,
- 19) Opracowanie planów ochrony rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, obszarów NATURA 2000, a także metod ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, które są zagrożone.

Przedsięwzięcia te pozwolą na ograniczenie niszczenia walorów przyrodniczo-krajobrazowych, fragmentacji ekosystemów i utraty bioróżnorodności, co obecnie wiąże się z rozwojem sieci transportowej, przemysłu i przeznaczaniem terenów na cele mieszkaniowe. Szczególną rolę w ochronie różnorodności biologicznej spełniają lasy, ponieważ pomimo znaczących przekształceń nadal zachowują duży stopień naturalności, cechują się znacznym zróżnicowaniem siedlisk i są ostoją wielu gatunków roślin i zwierząt, a także stanowią ważne ogniwo spajające inne ekosystemy i znacząco wpływają na ich stan. Działania te korzystnie wpływają także na takie elementy środowiska jak powietrze, zasoby wodne czy glebowe, pośrednio na zdrowie ludzi, ponieważ lasy pełnią wiele funkcji w środowisku.

Działania te korzystnie wpływają także na takie elementy środowiska jak powietrze, zasoby wodne czy glebowe, pośrednio na zdrowie ludzi, ponieważ lasy pełnią wiele funkcji w środowisku.

8.6. Ochrona powietrza atmosferycznego

Zadania ujęte w priorytecie – Ochrona powietrza atmosferycznego **terenie Gminy Kołaczyce** mają na celu poprawę jakości powietrza na terenie gminy. Przedsięwzięcia w tym zakresie mają prowadzić do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery m.in. poprzez eliminację wykorzystania paliw konwencjonalnych w kotłowniach lokalnych i gospodarstwach domowych czy stosowanie urządzeń do oczyszczania spalin i wykorzystywanie nowoczesnych technologii w zakładach przemysłowych. Działania takie pozwolą na wyeliminowanie zagrożenia dla zdrowia ludzi i ograniczą niszczenie fasad budynków w tym także zabytkowych, co związane jest z zanieczyszczeniem powietrza.

W tym zakresie do inwestycji o najbardziej znaczącym negatywnym oddziaływaniu na środowisko należą drogi. Zidentyfikowano znaczące oddziaływania o charakterze lokalnym, związane z zaburzeniem stosunków wodnych (melioracja, budowa systemów odwadniających), przekształceniami powierzchni ziemi, degradacją krajobrazu oraz hałasem. Emisja substancji z silników pojazdów jest znaczna i oddziałuje na stan czystości powietrza szczególnie w najbliższym otoczeniu dróg, jednak ich wpływ maleje wraz z odległością. Oprócz tego, zarówno podczas budowy jak i eksploatacji. Ponadto w bezpośrednim sąsiedztwie drogi mogą wystąpić zmiany w ekosystemach co jest spowodowane zanieczyszczeniami gleb i wód, gdzie głównym źródłem zanieczyszczeń są spływy z drogi substancji chemicznych stosowanych przy ich utrzymaniu, wycieki z pojazdów, a także wytwarzane odpady (remonty dróg, ale też ich eksploatacja, np. zmiotki z oczyszczania ulic, odpady z koszy przy miejscach postojowych lecz także „dzikie śmietniki” oraz odpady powstałe w wyniku zdarzeń losowych, w tym wypadków i kolizji drogowych). Poprawa parametrów istniejących tras komunikacyjnych spowoduje wzrost natężenia ruchu, któremu towarzyszy wzrost emisji spalin i hałasu.

Poprawa infrastruktury transportowej powoduje poprawę płynności ruchu, przyspieszenie przejazdów, co wiąże się także ze zmniejszeniem emisji spalin i oszczędnością w zużyciu paliw. Rozwój infrastruktury transportowej ma także wpływ na dziedzictwo kulturowe w tym zabytki. Z jednej strony wyprowadzenie transportu poza centra miast korzystnie wpływa na budynki, ponieważ ograniczona zostaje emisja zanieczyszczeń do powietrza oraz hałas. Z drugiej strony nowe drogi na nowych obszarach mogą powodować zmiany krajobrazu kulturowego poprzez wyburzenia, czy zmiany w istniejącym układzie urbanistycznym.

Kolejnym kierunkiem działania jest wzrost udziału energii z odnawialnych źródeł. Różnorodność postaci energii odnawialnej przekłada się na różnorodność oddziaływań na środowisko.

Generalnie, poza wykorzystaniem biomasy, zaletą energii odnawialnej jest eliminacja wytwarzania odpadów i emisji do powietrza na etapie eksploatacji systemu. Wielkość oddziaływania zależy przede wszystkim od rodzaju wykorzystywanego paliwa, którym mogą być słoma, zrębki, brykiet drewna.

8.7. Ochrona gleb i powierzchni ziemi przed degradacją

Degradację gleb powodują m.in. złe wykorzystywanie nawozów i środków ochrony roślin czy niewłaściwie zabiegi agrotechniczne. Korzystne oddziaływanie na gleby będą miały przedsięwzięcia podejmowane w obrębie działania OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I PRZYWRÓCENIE WARTOŚCI UŻYTKOWEJ GLEB przyczynią się do zachowania właściwego chemizmu gleb i zapobiegać będą ich degradacji. Wapnowanie gleb pozwala

utrzymać właściwy odczyn gleby co zmniejsza ryzyko pobierania metali ciężkich przez rośliny i tym samym włączenie ich w łańcuch pokarmowy oraz zmniejsza ich migrację do wód gruntowych. Właściwe postępowanie z środkami ochrony roślin i nawozami pozwoli także ograniczyć przedostawanie się pierwiastków biogennych do wód podziemnych i powierzchniowych.

Wprowadzenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych wpłynie korzystnie na gleby i zachowanie różnorodności biologicznej, ponieważ stanowią one ostoje i ułatwiają migrację wielu organizmów, które w nieróżnorodnym krajobrazie rolniczym nie mogły by bytować. Stanowią cenny element krajobrazowy i biotyczny.

W ramach działania prowadzone będzie zagospodarowanie terenów zdegradowanych.

Rekultywacja terenów zdegradowanych pozwala przywrócić teren do produkcji rolniczej, leśnej czy na cele rekreacyjne. Ponadto będą prowadzone inne działania, który przyczynią się do podniesienia walorów przyrodniczych gminy:

- ◆ Wdrażanie produkcji rolnej zgodnej z ustawą o rolnictwie ekologicznym (m.in. promowanie produktów markowych i certyfikowanych, utworzenie systemu banku informacji rynkowej)
- ◆ zachowywanie odpowiedniego odczynu gleb (z uwagi na występujące zasadniczo nadmierne zakwaszenie, stosowanie wapnowania),
- ◆ stosowanie zalesień gruntów nieprzydatnych rolniczo,
- ◆ likwidacja dzikich składowisk odpadów,
- ◆ szkolenia użytkowników gleb i gruntów w zakresie możliwości zasobów glebowych i ich degradacji oraz w zakresie rolnictwa ekologicznego.
- ◆ wdrażanie programów rekultywacji gleb i zalesiania gleb na obszarach rolniczego użytkowania,

Wszelkie działania będą prowadzone w kierunku najbardziej optymalnym dla środowiska.

8.8. Ograniczenie emisji hałasu i Utrzymanie obowiązujących standardów w zakresie promieniowania elektromagnetycznego

Na terenie gminy głównym problemem nie jest hałas ze źródeł przemysłowych ale hałas komunikacyjny co wiąże się ze stałym wzrostem natężenia ruchu i rozwojem sieci transportowej.

Zadania zaproponowane w ramach priorytetu OCHRONA PRZED HAŁASEM I PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM mają na celu ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego i jego negatywnego oddziaływania na człowieka oraz budynki w tym zabytki. W tym kontekście należy wskazać, że wszelkiego rodzaju inwestycje zwiększające płynność ruchu, zwłaszcza na obszarach zwartej zabudowy, a także wyprowadzające ruch tranzytowy z centrów miast przyczyniają do istotnego zmniejszenia ryzyka zdrowotnego powodowanego przez hałas. Korzystne jest to także dla budynków, ponieważ zmniejszają się drgania i wibracje, które mogą powodować ich uszkodzenie.

Ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego można uzyskać poprzez poprawę stanu nawierzchni drogi, a także poprawę płynności ruchu.

Szczególne znaczenie mają także działania, które prowadzą do zidentyfikowania i zinwentaryzowania terenów, na których występują przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu, ponieważ dzięki temu można prowadzić efektywne działania ograniczającego jego skutki np. poprzez wymianę okien na dźwiękoszczelne i modernizację dróg.

Inwestycje drogowe zaplanowane na najbliższe lata będą dotyczyły tylko i wyłącznie przebudowy istniejącej infrastruktury drogowej. Przy tego typu inwestycjach wystąpi tylko oddziaływanie krótkoterminowe, chwilowe związane z pracami budowlanymi podczas realizacji zadań. Oddziaływanie to ustąpi z chwilą zakończenia robót drogowych.

Drugi ważnym zadaniem tego priorytetu jest utrzymanie obowiązujących standardów w zakresie promieniowania elektromagnetycznego

Zagrożenie promieniowaniem elektromagnetycznym występuje przede wszystkim w bezpośrednim otoczeniu jego źródła, takie jak stacje elektroenergetyczne, linie elektroenergetyczne, stacje bazowe telefonii komórkowej itp. Dlatego, aby ograniczać negatywne oddziaływanie promieniowania elektromagnetycznego na ludzi i środowisko, konieczne jest prowadzenie monitoringu jego natężenia, a także zidentyfikowanie obszarów narażenia na to promieniowanie. Ze względu na występowanie tego promieniowania konieczne jest więc wyznaczanie obszarów bez zabudowy i uwzględnianie takich obszarów, i wynikających z tego ograniczeń, w planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach lokalizacyjnych. W ramach tego priorytetu **ochrona mieszkańców Gminy Kolaczyce przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych** realizowane będą zadania, które umożliwią ograniczenie narażenia organizmów na promieniowanie elektromagnetyczne.

Wszelkie działania w ramach realizacji powyższego priorytetu będą prowadzone w kierunku najbardziej optymalnym dla środowiska.

8.9. Ochrona zasobów kopalin

Optymalne wykorzystanie kopalin, łącznie z wykorzystaniem kopalin towarzyszących oraz rekultywacja terenów poeksploatacyjnych. Realizacja celu ma za zadanie zwiększyć efektywność wykorzystania rozpoznanych złóż kopalin, poszukiwanie i rozpoznanie nowych złóż, ograniczenie negatywnych skutków wydobywania kopalin. W ramach tego działania przewiduje się **Optymalne wykorzystanie rozpoznanych eksploatowanych złóż.**

Działania w zakresie realizacji celów

- Ochrona złóż rozpoznanych i obszarów perspektywicznych
- Maksymalne wykorzystanie złóż eksploatowanych,
- Egzekwowanie prawidłowej prognozy wpływu zmian planu zagospodarowania przestrzennego na stan środowiska naturalnego, dla przypadków gdy złoża są udokumentowane i wprowadza się je do planu zagospodarowania przestrzennego
- Współpraca z organami koncesyjnymi oraz organami administracji geologicznej w przypadkach kiedy wydawane będą koncesje na rozpoznawanie złóż,
- Ograniczanie nielegalnego wydobywania surowców (tzw. „dzikich wyrobisk” stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi),
- Likwidacja dzikich wyrobisk w celu ograniczenia ich ujemnego wpływu na środowisko (rabunkowa eksploatacja jest niekorzystna dla stanu złoża, powoduje marnotrawstwo zasobów i może powodować dewastację powierzchni gruntu),
- Likwidacja i rekultywacja „dołów urobkowych”, powstałych przy eksploatacji ropy naftowej, bieżąca rekultywacja terenów poeksploatacyjnych i terenów zdegradowanych.

Wszelkie działania w ramach tego priorytetu przyczynią się do ochrony środowiska przyrodniczego

8.10. Kształtowanie postaw ekologicznych

Działania związane z edukacją ekologiczną i zwiększeniem dostępu do informacji o środowisku mają pośrednie pozytywne oddziaływanie na środowisko, ponieważ zwiększają wiedzę społeczeństwa o tym, jakie zagrożenia niesie ze sobą działalność człowieka i jakie są tego konsekwencje dla środowiska i zdrowia człowieka. Zwiększenie świadomości ekologicznej jest koniecznym warunkiem realizacji priorytetu "Edukacja ekologiczna", ponieważ ochrona środowiska wymaga podejmowania świadomych decyzji przez administrację oraz uzyskania dla tych decyzji akceptacji i poparcia mieszkańców. Niezbędnym elementem zwiększającym świadomość ekologiczną jest także swobodny dostęp do informacji o środowisku. Stworzenie elektronicznych baz danych umożliwi podejmowanie właściwych decyzji administracyjnych mających wpływ na stan środowiska, ponieważ zawsze dostępna jest informacja o aktualnym stanie środowiska. Kształtowanie postaw proekologicznych jest więc bardzo istotną działalnością w ramach ochrony przyrody i zapobiegania degradacji środowiska.

9. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI AKTUALIZOWANEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I PLANU GOSPODARKI ODPADAMI

9.1. Ochrona zasobów wód podziemnych i powierzchniowych

Planowana budowa sieci kanalizacyjnej sanitarnej w Gminie Kołaczyce przyczyni się w przyszłości do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez „bezpieczne” i zorganizowane odprowadzenie ścieków na oczyszczalnię.

Podczas budowy kanalizacji sanitarnej powinny być zastosowane materiały zapewniające szczelność rurociągów. Projektowana kanalizacja będzie w całości szczelna dzięki wykorzystaniu do jej budowy szczelnych elementów systemowych z tworzyw sztucznych i betonu i odpowiednim połączeniom tych elementów.

Budowa oczyszczalni ścieków dla poszczególnych miejscowości gminy przyczyni się również poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych poprzez wysokoefektywne oczyszczanie ścieków z terenu gminy. Generowane osady ściekowe będą wykorzystywane rolniczo zgodnie z ROZPORZĄDZENIEM MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 13 lipca 2010 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych.

9.2. Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza.

Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniem polega na ograniczaniu lub eliminowaniu wprowadzanych do powietrza substancji szkodliwych, które są emitowane przez zakłady produkcyjne i usługowe, pojazdy mechaniczne i inne źródła. Zanieczyszczenia oddziałujące na danym terenie mogą pochodzić z wielu różnych źródeł, położonych zarówno w tym terenie, jak też daleko od niego, bo zanieczyszczenia mogą być przenoszone przez wiatr. W związku z powyższym w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Kołaczyce wyznaczono kierunki działań dotyczące realizacji przedsięwzięć termomodernizacyjnych.

W zakresie rozwiązań technicznych i technologicznych mających na celu ochronę atmosfery wprowadza się: paleniska zapewniające dobre spalanie, ogranicza zużycie paliw bogatych w siarkę, odsiarczanie zarówno paliw, jak i spalin. Dla osiągnięcia celu poprawy „niskiej emisji” proponuje się:

- wspierać działania na rzecz ograniczenia niskiej emisji ze źródeł komunalnych m.in. wymian kotłów węglowych na paliwo gazowe, olej opałowy, biopaliwa,
- upowszechniać informacje o rozmieszczeniu i możliwościach technicznych wykorzystania potencjału energetycznego poszczególnych rodzajów odnawialnych źródeł energii,
- prowadzić działania edukacyjne oraz popularyzujące odnawialne źródła energii.

Duży wpływ na jakość powietrza mają zanieczyszczenia „komunikacyjne”. W celu poprawy tych czynników wytypowano szereg zadań wyznaczonych w podstawowym kierunku działania:

Ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych a w tym:

- prowadzenie remontów istniejących dróg m.in. zmiana nawierzchni,
- upowszechnianie informacji o rozmieszczeniu i możliwościach technicznych wykorzystania potencjału energetycznego poszczególnych rodzajów odnawialnych źródeł energii,
- prowadzenie działań edukacyjnych oraz popularyzujących odnawialne źródła energii,
- wspieranie rozwiązań pozwalających na unikanie lub zmniejszanie wielkości emisji z transportu,
- realizacja przedsięwzięć termomodernizacyjnych,
- promocja i wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz technologii zwiększających efektywne wykorzystanie energii i zmniejszających materiałochłonność gospodarki,
- zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania odnawialnych źródeł energii oraz szkodliwości spalania odpadów w gospodarstwach domowych,
- szkolenia dla podmiotów gospodarczych w zakresie wymagań dotyczących ochrony środowiska,
- wspieranie działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji ze źródeł komunalnych
- m.in. wymian kotłów węglowych na paliwo gazowe, olej opałowy, biopaliwa,
- budowa ścieżek rowerowych,
- wprowadzanie stref wolnych od ruchu samochodowego,
- modernizacja nawierzchni dróg,

- usprawnianie organizacji ruchu drogowego,
- przestrzeganie zasad strefowania w planowaniu przestrzennym m.in. lokalizowania w sąsiedztwie przedsięwzięć o zbliżonej uciążliwości hałasu,
- przebudowa dróg gminnych.

9.3. Ograniczenie emisji hałasu

W celu ograniczenia emisji hałasu komunikacyjnego i jego negatywnego oddziaływania na człowieka oraz budynki w tym zabijki realizowane będą następujące zadania: budowa ścieżek rowerowych, wprowadzanie stref wolnych od ruchu samochodowego, modernizacja nawierzchni dróg, usprawnianie organizacji ruchu drogowego oraz przestrzeganie zasad strefowania w planowaniu przestrzennym m.in. lokalizowania w sąsiedztwie przedsięwzięć o zbliżonej uciążliwości hałasu.

Prace budowlane przy realizacji inwestycji drogowych w Gminie Kołaczyce powinny być wykonane ze szczególną ostrożnością, aby zapobiec ewentualnym awariom sprzętu ciężkiego, w wyniku czego mogłoby dojść do zanieczyszczenia środowiska gruntowego. Wzdłuż drogi będzie wykonana kanalizacja deszczowa zbierająca wody opadowe z powierzchni drogi. Ważnym elementem jest materiał wykorzystany przy budowie nawierzchni dróg. Będzie to nawierzchnia cichobieźna, zapobiegająca emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. Prawidłowe wykonawstwo wszelkich robót budowlanych pozwala na uniknięcie wielu niepożądanych skutków zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego.

9.4. OCENA SKUTKÓW DLA ISTNIEJĄCYCH FORM OCHRONY PRZYRODY, OBSZARÓW CHRONIONYCH LUB ZMIAN W KRAJOBRAZIE.

W obszarze objętym Programem Ochrony Środowiska Gminy Kołaczyce na lata 2010 -2013 , znajdującą się (patrz poprzednie rozdziały):

- rezerwaty przyrody
- pomniki przyrody
- obszary Natura 2000

Rezerwaty przyrody

Rezerwat przyrody Goleś - rezerwat przyrody znajdujący się na terenie gminy Kołaczyce w miejscowości Krajowice . Powołany Rozporządzeniem Wojewody Podkarpackiego Nr 268/00 z dnia 22.12.2000 r. (Dz.Urz. Woj.Podkarp. z dnia 30.12.2000 r. nr 87, poz.934)

- numer wg rejestru wojewódzkiego - 75
- powierzchnia wg aktu powołującego - 27,45 ha
- dokument powołujący - Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego 00.87.934
- rodzaj rezerwatu - geologiczny

- przedmiot ochrony (wg aktu powołującego) - wychodnie skał piaskowca ciężkowickiego wraz z otaczającym lasem gradowym, ze stanowiskami rzadkich i chronionych gatunków roślin w runie, a także śladami grodziska wczesnośredniowiecznego i ruinami średniowiecznego zamku obronnego Golesz

Golesz (goły odkryty teren, odkryte wzgórze) - w XII-XIV wieku strategiczne miejsce ze względu na położenie (wzgórza nad Wisłoką). Na zamku Golesz urzędował m.in. rycerz Zyndram z Maszkowic, uczestnik bitwy grunwaldzkiej. Zamek pozostawał we władaniu tynieckich benedyktynów aż do rozbiorów. W XVII wieku w wyniku licznych najazdów ostatecznie zniszczony przy udziale wojsk księcia siedmiogrodzkiego Jerzego II Rakoczego w 1657 roku.

Pomniki przyrody

Na obszarze Gminy planuje się ustanowić następujące pomniki przyrody:
dąb w Biezdzieży i dąb w Kolaczycach .

OSO Natura 2000

Potencjalny specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 (obszar w fazie akceptacji przez Komisję Europejską)

WISŁOKA Z DOPLYWAMI

Powierzchnia : 1767.6 ha

Kod obszaru : PLH180052

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000:

Status obszaru :

obszar proponowany przez organizacje pozarządowe w ramach Shadow List

Zagrożenia :

Do głównych zagrożeń zalicza się planowaną lokalizację zbiornika zaporowego Kąty-Myscowa, która zniszczy najcenniejszy odcinek doliny Wisłoki, a także zaburzenia naturalnego reżimu przepływów wód Wisłoki związane z istniejącym zbiornikiem Klimkówka na Ropie, eksploatację kruszywa, zanieczyszczenia wód, regulowanie koryt rzecznych, pobór wód, realizację programów energetycznego wykorzystania wód i programów ochrony przeciwpowodziowej, zabudowę, zagospodarowanie rolnicze i przemysłowe, zaśmiecanie, hodowlę ryb, wędkarstwo, kłusownictwo, zmianę sposobu uprawy.

Potencjalny specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000(obszar w fazie akceptacji przez Komisję Europejską)

GOLESZ

Powierzchnia : 1767,6 ha

Kod obszaru : PLH180031

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000:

Status obszaru :

obszar proponowany przez organizacje pozarządowe w ramach Shadow List

DŁUGOŚĆ GEOGRAFICZNA SZEROKOŚĆGEOGRAFICZNA E 2126 51 N 49 46 55

POWIERZCHNIA (ha): 260,9

WYSOKOŚĆ(m n.p.m.):

MINIMALNA - 220

MAKSYMALNA - 340

ŚREDNIA-280

REGION ADMINISTRACYJNY (NUTS)

PL323 Krośnieński 100

REGION BIOGEOGRAFICZNY

Kontynentalny

INFORMACJA PRZYRODNICZA

Typy SIEDLISK znajdujące się na terenie obszaru Natura 2000 oraz ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk

Typy SIEDLISK wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG

Kod	Nazwa siedliska	% pokrycia
8310	Jaskinie niedostępne do zwiedzania	0,00
9110	Kwaśne buczyny (Luzulo-Fagenion)	3,29
9130	żyzne buczyny (Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion)	41,87
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum)	53,98
91E0	Lęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion)	0,83

GATUNKI, których dotyczy Artykuł 4 Dyrektywy Rady 79/409/EWG i gatunki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG

Bocian czarny, hajstra (*Ciconia nigra*)

Procent pokrycia obszaru

Lasy iglaste 12 %

Lasy liściaste 65 %

Lasy mieszane 22 %

Siedliska rolnicze (ogólnie) 1 %

Suma pokrycia siedlisk 100 %

WARTOŚĆ PRZYRODNICZA I ZNACZENIE

Zachodnia część Wzgórz nad Warzycami, w której znajduje się obszar "Golesz" jest bardzo zróżnicowana i bogata zarówno pod względem florystycznym jak i fitocenotycznym. Wpływają na to uwarunkowania edaficzne terenu, a także różnorodność form ukształtowania powierzchni ziemi. Projektowany obszar obejmuje głównie różne postaci łąk, a także żyznych i kwaśnych buczyn z licznymi gatunkami chronionymi i interesującymi zasięgowo. Wśród nich na podkreślenie zasługuje występowanie niewielkiej populacji *Cephalanthera longifolia*, gatunku z kategorią zagrożenia VU na krajowej Czerwonej Liście, a także jednej z największych krajowych populacji *Arum alpinum*. Obrazki wschodnie na tym stanowisku (do niedawna uznawane za *Arum maculatum*) porastają wierzchołkowe partie wzgórza Golesz. W florze badanego terenu istotny udział mają gatunki wschodniokarpackie, m.in. *Festuca drymeja* i *Scilla bifolia*. Stwierdzono tu występowanie kilku rzadkich gatunków chronionych grzybów: *Strobilomyces floccopus*, *Phallus impudicus* i *Mutinus caninus*. Podstawowe znaczenie dla wartości przyrodniczej terenu mają różnowiekowe drzewostany (także starodrzewy) łąkowe *Tilio-Carpinetum*, bukowe *Luzulo nemorosae-Fagetum* i *Dentario glandulosae-Fagetum* oraz *Śyżna jedlina zb. Abies alba -Oxalis acetosella* i łągi *Carici remotae-Fraxinetum* i *Alnetum incanae*. Najszerzej rozprzestrzenionym i najbardziej zróżnicowanym zbiorowiskiem leśnym jest charakterystyczny dla piętra pogórza łąka *Tilio-Carpinetum*. Starodrzewne lasy sąsiadliskiem bogatej ornitofauny. Szczególnie interesujące jest występowanie tu *Ciconia nigra*, korzystającego z Śerowisk na pobliskim starorzeczu Wisłoki.

ZAGROŻENIA

Podstawowe zagrożenia dla środowiska przyrodniczego obszaru "Golesz" wynikają z:

- prowadzonej gospodarki leśnej, ograniczającej naturalne procesy regeneracji i różnicowania wiekowego drzewostanów,
- przerabiania niektórych oddziałów leśnych wskutek czego następuje ograniczanie możliwych miejsc bytowania ptactwa i bezkręgowców oraz niszczenie ściółki,
- usuwania przewróconych kłód i martwych drzew,
- rozgrzebywania ściółki przez grzybiarzy,

- odwadniania terenów źródliskowych,
- turystyki w rejonie rezerwatu.

STATUS OCHRONNY

Rezerwat ścisły geologiczny "Golesz" (27,4 ha; 2000 r.) -w całości w obrębie obszaru.
Projektowany Użytek ekologiczny "Podzamcze", na pograniczu gminy miejskiej Jasło i gminy Kolaczyce -częściowo w obrębie obszaru "Golesz".

STRUKTURA WŁASNOŚCI

Własność Lasów Państwowych ok. 95 %;
Własność prywatna -do 5 %;

9.4.1 Ochrona zasobów przyrody

Zadania zaplanowane do realizacji zasobami przyrody wpłyną na poprawę zasobów przyrody na terenie gminy. W związku z powyższym planuje się działania w ramach celu długookresowego:

- ⇒ zachowanie istniejących i powołanie nowych obszarów i obiektów prawnie chronionej przyrody i krajobrazu,
- ⇒ zachowanie istniejących oraz odtwarzanie zanikłych elementów różnorodności biologicznej,
- ⇒ ograniczanie zagrożeń dla zachowania różnorodności biologicznej,
- ⇒ promowanie działalności lokalnych proekologicznych organizacji działających na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego w gminie,
- ⇒ wprowadzanie zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych,
- ⇒ wdrażanie programów ochrony rzadkich i zagrożonych gatunków na istniejących i projektowanych obszarach objętych prawną ochroną przyrody,
- ⇒ nadzór nad pozyskiwaniem zasobów przyrodniczych z ich naturalnych siedlisk,
- ⇒ ochrona walorów przyrodniczych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, użytków ekologicznych, pomników przyrody,

Działania w ramach celu bieżące:

- ⇒ zwalczanie kłusownictwa,
- ⇒ obejmowanie różnorodnymi formami ochrony cennych obszarów przyrodniczo-krajobrazowych
- ⇒ bieżąca ochrona walorów przyrodniczych: parków krajobrazowych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, użytków ekologicznych, pomników przyrody,
- ⇒ tworzenie, użytków ekologicznych, pomników przyrody i innych form ochrony opracowania dokumentacyjne dla terenów istniejących i projektowanych rezerwatów, opracowanych planów ochrony dla istniejących rezerwatów),
- ⇒ prowadzenie porządkowania, stawów, oczek wodnych, otoczenia obiektów publicznych, poprawa estetyki rowów i gospodarstw domowych,

- ⇒ konserwacja pomników przyrody (na wniosek właściciela lub zarządcy, w zależności od stanu zdrowotnego m.in. usunięcie posuszu, zabezpieczenie ubytków wgłębnych, zabezpieczenie ubytków powierzchniowych, wykonanie wiązań elastycznych, przeprofilowanie korony drzew pomnikowych),
- ⇒ edukacja ekologiczna dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie poznania przyrody i różnorodności biologicznej, oraz jak ją chronić,
- ⇒ wdrażanie zaleceń dotyczących ochrony przyrody, zawartych w planach ochrony parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, wdrażanie programów rolno-środowiskowych wymagania w zakresie objęcia programami rolnośrodowiskowymi spełniają również obszary obejmujące część gmin: Kołaczyce, objęte prawną ochroną przyrody),
- ⇒ prowadzenia czynnej ochrony na powierzchniowych formach ochrony przyrody, a także zapewnieniem prawidłowego funkcjonowania europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000;
- ⇒ sukcesywne opracowywanie planów ochrony dla obszarów NATURA 2000 oraz działania mające na celu zapewnienie prawidłowego funkcjonowania Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000;
- ⇒ Ograniczenie budownictwa w terenach cennych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym (sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, regulujących zasady kształtowania zabudowy i ochrony środowiska),
- ⇒ ochrona pomników przyrody ożywionej (m.in. konserwacja na wniosek właściciela lub zarządcy) i nieożywionej, w tym plany ochrony dla obiektów szczególnie cennych,
- ⇒ rozwój rolnictwa ekologicznego i dobrej praktyki rolniczej,
- ⇒ wprowadzanie i zachowanie zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych
- ⇒ zachowania oczek wodnych
- ⇒ zachowanie cennych przyrodniczo enklaw śródpolnych,
- ⇒ ochrona istniejących i odbudowa zdegradowanych korytarzy ekologicznych na obszarach pozbawionych kompleksów leśnych,
- ⇒ prowadzenie edukacji właścicieli gruntów w zakresie ochrony przyrody.
- ⇒ Opracowanie planów ochrony rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, obszarów NATURA 2000, a także metod ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, które są zagrożone.

9.4.2. Ocena przewidywanego oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru NATURA 2000.

- Przedmiotowy program Ochrony Środowiska nie spowoduje opóźnienia w osiągnięciu celów ochrony Obszaru WISŁOKA Z DOPLYWAMI PLH180052 Potencjalny specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000G OLESZ PLH180031
- nie przerwie procesu osiągania celów ochrony obszaru
- Wdrożenie Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Czarana nie zaburzy równowagi, rozmieszczenie i zagęszczenie kluczowych gatunków,

- Program nie zaburzy działania czynników sprzyjających utrzymaniu właściwego stanu ochrony Obszaru WISŁOKA Z DOPLYWAMI PLH180052 Potencjalny specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000G OLESZ PLH180031
- Ze względu na zakres działań w zakresie min. Odprowadzania ścieków można stwierdzić, że nie spowoduje zmiany w decydujących aspektach (np. równowagi biogenów), determinujących funkcjonowanie obszaru, jako siedlisko lub ekosystem, a wręcz poprawi sytuację w tym zakresie
- Planowane przedsięwzięcia nie zredukują obszaru występowania kluczowych siedlisk.,
- Po przeprowadzeniu planowanych inwestycji nie nastąpi fragmentacja siedlisk w obrębie Obszaru Obszaru WISŁOKA Z DOPLYWAMI PLH180052 Potencjalny specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000G OLESZ PLH180031.
- Planowane przedsięwzięcia nie zredukują liczebność populacji kluczowych gatunków Obszaru Obszaru WISŁOKA Z DOPLYWAMI PLH180052 Potencjalny specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000G OLESZ PLH180031
- Przedsięwzięcia przewidywane do realizacji w ramach Programach Ochrony Środowiska nie naruszają równowagi pomiędzy kluczowymi gatunkami oraz nie zmniejszą różnorodność Obszaru Obszaru WISŁOKA Z DOPLYWAMI PLH180052 Potencjalny specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000G OLESZ PLH180031
- Planowane do realizacji działania na terenie gminy nie spowodują zaburzeń, które wpłyną na wielkość populacji, zagęszczenie lub równowagę pomiędzy kluczowymi gatunkami.

Planowane do realizacji działania w zakresie min. gospodarki wodno-ściekowej, modernizacji dróg w obszarze Obszaru WISŁOKA Z DOPLYWAMI PLH180052 Potencjalny specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000G OLESZ PLH180031 nie zmieniają warunków funkcjonowania siedlisk i gatunków o pierwszorzędym znaczeniu. Nie spowodują niekorzystnych zmian środowiskowych pogarszających stan siedlisk naturalnych i siedlisk gatunków, dla których powołano ostoję, i nie zagrażą integralności Obszaru Obszaru WISŁOKA Z DOPLYWAMI PLH180052 Potencjalny specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000G OLESZ PLH180031.

9.4.3 OCENA W ZAKRESIE ZGODNOŚCI Z PRZEPISAMI PRAWA OCHRONY ŚRODOWISKA.

Gminny Program Ochrony Środowiska na lata 2010-2013, nie zawiera zapisów, które byłyby sprzeczne z przepisami ustawy – Prawo ochrony środowiska lub z pozostałymi przepisami (ustawy o odpadach, prawa wodnego, prawa geologicznego, ustawy o ochronie przyrody itp., jak również, ustawą z dnia 3.10.2008 roku – o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko -Dz. U. nr 199 poz.1227). Zawiera natomiast zapisy, które sąwiernym brzmieniem przepisów ustawowych np. nakaz zorganizowanego gromadzenia i wywozu odpadów – patrz ustawa o porządku i czystości w gminach. Reasumując, całość programu ochrony środowiska dla

gminy, mimo występujących uogólnień jego treści, należy ocenić pozytywnie – z punktu widzenia zarówno jego zawartości, jak i spodziewanej realizacji – w aspekcie potrzeb wynikających z obecnego i oczekiwanego stanu środowiska gminy i jej otoczenia. Jego realizacja nie spowoduje oddziaływań na środowisko, które mogłyby być uznane jako oddziaływania znaczące – w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe, a tym samym jako pogarszające stan środowiska, umożliwi natomiast likwidację ujemnych znacznych zmian w gminnym środowisku, wywołanych na tym obszarze wieloletnią, intensywną antropopresją. Pozwoli także na zachowanie cennych krajobrazowo terenów oraz wzbogacenie chronionych siedlisk przyrodniczych, a także skuteczną ochronę zagrożonych wyginięciem gatunków flory i fauny.

9.5. Ochrona powierzchni ziemi

Podstawowym środkiem zmniejszającym oddziaływanie na powierzchnię ziemi projektowanych kanalizacji sanitarnych i wodociągowych na etapie budowy będzie właściwa organizacja robót oraz postępowanie z urobkiem podczas wykopów. W trakcie opracowywania projektu budowlano-wykonawczego zostanie wskazany sposób postępowania z nadmiarem ziemi z wykopu i miejscem jej składowania. Wykopy prowadzone będą w taki sposób, aby warstwa urodzajna gleby była zdejmowana oddzielnie i odkładana do wykorzystania przy rekultywacji po zakończeniu robót.

Podglebie i głębsze warstwy gruntu odkładane będą na oddzielnych przyzmacach.

Oddziaływania związane z fazą przygotowania przedsięwzięć i budowy będą miały charakter odwracalny oraz będą występowały w relatywnie krótkim czasie. Wielkość tych oddziaływań nie spowoduje trwałych skutków w środowisku. Po zakończeniu budowy kanalizacji i wodociągu nie powinny występować negatywne oddziaływania dla środowiska i zdrowia ludzi.

W fazie eksploatacji czynnikami zmniejszającymi oddziaływanie na środowisko będą: właściwa organizacja robót na czas remontów i napraw, właściwa eksploatacja kolektorów sanitarnych i utrzymywanie w czystości terenu wokół obiektów.

9.6. Racjonalna gospodarka odpadami

Zagadnienie to nie jest tu omawiane ze względu na to że PGO stanowi odrębny dokument i Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie odstąpił od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla „Projektu Planu Gospodarki Odpadami na lata 2010-2013 z perspektywą na lata 2014-2017”

10. ODDZIAŁYWANIA TRANSGRANICZNE

10.1. Oddziaływania transgraniczne ustaleń POŚ dla Gminy Kołaczyce

Realizacja ustaleń Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kołaczyce nie będzie powodować znaczących oddziaływań transgranicznych. Jednakże, ze względu na fakt podpisania przez Polskę i ratyfikowania Konwencji o ocenach oddziaływania w kontekście transgranicznym należy podkreślić obowiązek informowania państw w przypadku podejmowania działań mogących znacząco oddziaływać na ich terytorium.

10.2. Oddziaływanie transgraniczne ustaleń PGO dla Gminy Kołaczyce

Wdrożenie ustaleń Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Kołaczyce nie wywoła negatywnych oddziaływań transgranicznych.

11. ANALIZA ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAPROPONOWANYCH W DOKUMENTACH

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kołaczyce ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Ponadto brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego przy budowie nowych dróg, urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii należy rozważać warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać: warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne czy wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”. Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować konsekwencje środowiskowe.

Warunkiem prawidłowego funkcjonowania zaproponowanego w Aktualizacji PGO dla Gminy Kołaczyce systemu gospodarki odpadami jest zachowanie określonych terminów realizacji przyjętych zadań, dostępność środków finansowych i brak protestów mieszkańców.

Wybór sposobu prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów w tym odpadów i odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych jest prawidłowy.

W przypadku pozostałych zaproponowanych działań, wpływających korzystnie na środowisko, zaproponowanie rozwiązań alternatywnych jest nieuzasadnione.

12. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ AKTUALIZOWANEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I PLANU GOSPODARKI ODPADAMI ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Aby w przyszłości istniała możliwość obiektywnej weryfikacji i modyfikacji celów i projektów proponowanych w ramach Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kołaczyce, konieczne jest prowadzenie monitoringu, który dostarczy danych niezbędnych do realizacji tych działań.

Monitoring ten – ze względu na częstotliwość gromadzenia, a w szczególności udostępniania danych – powinien być prowadzony w cyklu rocznym, a sprawozdania z jego realizacji, łącznie ze sprawozdaniami z postępów wykonania ustaleń Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska, powinny być udostępniane, zgodnie z wymogami ustawy Prawo Ochrony Środowiska, co najmniej w cyklu dwuletnim. Monitoring ten obejmuje dwa podstawowe rodzaje kontrolowania zmian, które najogólniej można określić jako:

- monitoring ilościowy,
- monitoring jakościowy.

Ujęcie ilościowe – obrazuje prognozę zmian konkretnych wielkości (wskaźników). Nie do wszystkich elementów środowiska da się przypisać wskaźniki (nie wszystkie dane są dostępne), aby dokonać prognozy ilościowej w niektórych elementach środowiska. Do prognozowania zmian wskaźników w przyszłości wykorzystano informacje o dynamice zmian tych wskaźników w przeszłości, nakładów w okresach poprzednich i planowanych do poniesienia (uwzględniono fakt, iż część zaplanowanych nakładów w poprzednim okresie nie została zrealizowana), oraz wymogi UE.

Prognoza optymistyczna – powstała przy założeniu, że wszystkie wymogi UE w zakresie ochrony środowiska zostaną spełnione oraz zostanie wydatkowanych 100% nakładów zaplanowanych na ochronę środowiska.

Prognoza realistyczna – uwzględniono w niej dotychczasowe tempo zmian wskaźników oraz środków jakie poniesiono na ochronę środowiska.

Prognoza pesymistyczna – powstała przy założeniu, że nie uda się wydatkować 100% zaplanowanych nakładów na ochronę środowiska, a dotychczasowe tempo zmian wskaźników zostanie osłabione.

Ujęcie jakościowe – dla elementów środowiska, dla których nie można prognozować określonych wskaźników lub jest to utrudnione, wykorzystano ocenę jakościową, która stanowi jednocześnie uzupełnienie do oceny ilościowej.

Listę tę można ewentualnie w przyszłości uzupełnić o pojedyncze nowe wskaźniki dotyczące jakości środowiska. Wskazane byłoby także podanie, które wskaźniki służą do monitorowania celów Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska.

Określony w Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Kołaczyce monitoring realizacji

ustaleń planu jest zgodny z wymaganiami KPGO oraz wystarczający. Niemniej jego jakość zależeć będzie od rzetelności dostarczania danych do bazy wojewódzkiej przez wszystkie podmioty gospodarujące odpadami.

13. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

13.1. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kołaczyce

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kołaczyce na lata 2010–2013 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2013–2021 jest zgodny ze strategicznym dokumentem Unii Europejskiej – priorytetami VI Wspólnotowego Programu Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego. Aktualizacja POŚ dla Gminy Kołaczyce uwzględnia również zapisy podstawowych, krajowych dokumentów strategicznych: Polityki Ekologicznej Państwa, Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Podkarpackiego.

Aktualizacja POŚ dla Gminy Kołaczyce umożliwia identyfikację skutków środowiskowych oraz potencjalnych zmian warunków życia mieszkańców regionu w wyniku realizacji ustaleń dokumentu.

Spośród zidentyfikowanych problemów środowiskowych Gminy Kołaczyce, z których wynikają konkretne cele ochrony środowiska, należy w szczególności wymienić:

- ochronę zasobów wodnych,
- ochronę przyrody, w tym różnorodności biologicznej,
- zmniejszenie emisji hałasu.

W horyzoncie, dla którego opracowano Aktualizację POŚ dla Gminy Kołaczyce konieczne jest zwrócenie szczególnej uwagi na działania z zakresu:

- usprawnienia gospodarki wodno-ściekowej, z konieczności osiągnięcia do 2015 roku dobrego stanu wód: powierzchniowych i podziemnych,
- ochrony przyrody i utrzymania różnorodności biologicznej poprzez m.in. rozszerzenie obszarów chronionych.

Przeprowadzone w ramach niniejszej Prognozy analizy zgodności celów POŚ dla Gminy Kołaczyce z celami nadrzędnych dokumentów strategicznych oraz podstawowych dokumentów opracowywanych na szczeblu regionalnym, wskazują na znaczną ich spójność oraz zharmonizowanie. Spójność regionalnej polityki ekologicznej ze strategicznymi celami rozwoju gminy jest podstawą równoważenia rozwoju w horyzoncie średnio i długookresowym. Dzięki temu Aktualizacja POŚ dla Gminy Kołaczyce może stać się skutecznym narzędziem koordynacji działań na rzecz wdrożenia rozwoju zrównoważonego w regionie.

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska w odniesieniu do ekosystemów leśnych, rolnych, wodnych i zurbanizowanych oraz podstawowych komponentów środowiska charakteryzuje się zdecydowaną przewagą korzystnych skutków środowiskowych.

14. STRESZCZENIE

Podstawą prawną sporządzenia niniejszej „Prognozy oddziaływania na środowisko aktualizacji Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Kołaczyce na lata 2010–2013 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2014–2021” jest art. 46 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie

środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 3 października 2008 r. (t.j. Dz. U. z 2008 Nr 199 poz. 1227).

Celem prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań skutków wykonania „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kołaczyce na lata 2010-2013 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2014-2021” i „Aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Kołaczyce na lata 2010-2013 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2014-2021” na środowisko i stwierdzenie czy realizacja proponowanych zadań sprzyjać będzie ochronie środowiska i zrównoważonemu rozwojowi. Analiza celów ustanowionych w POŚ i PGO dla Gminy Kołaczyce wykazała, że są zgodne i realizują cel strategiczny wyznaczony w:

- Traktacie Akcesyjnym
- VI Wspólnotowym Programie Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego.
- Polityką Ekologiczną Państwa w lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 (PEP),
- Aktualizacją Wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska,
- Krajowym Planem Gospodarki Odpadami 2010 (KPGO 2010),
- Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami,
- Strategią Rozwoju Gminy Kołaczyce na .

Ocena stanu środowiska na terenie gminy pozwoliła wskazać następujące problemy ochrony środowiska:

- usprawnienia gospodarki wodno-ściekowej, z konieczności osiągnięcia do 2015 roku dobrego stanu wód: powierzchniowych i podziemnych,
- ochrony przyrody i utrzymania różnorodności biologicznej poprzez m.in. rozszerzenie obszarów chronionych.

Wskazane problemy środowiskowe na terenie gminy znajdują rozwiązanie w ramach zaproponowanych w aktualizacjach: POŚ i PGO dla Gminy Kołaczyce zadań do realizacji. W Prognozie przeanalizowano możliwy wpływ wskazanych do realizacji w projektach zadań na następujące elementy: powietrze i klimat, wody, bioróżnorodność, powierzchnię ziemi i glebę, krajobraz, dziedzictwo kulturowe, w tym zabytki, populację oraz zdrowie ludzi. Określono oddziaływanie na poszczególne elementy środowiska.

Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było generalne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto oceny tej dokonano przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

Pozytywne oddziaływania zadań wskazanych w Aktualizacji POŚ dla Gminy Kołaczyce na środowisko zdecydowanie przeważają nad negatywnymi. Negatywne potencjalne oddziaływanie mogą mieć przedsięwzięcia w ramach priorytetu:

- zachowanie bogatej różnorodności biologicznej,
- zapewnienie 75% redukcji całkowitego ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych kończąc krajowy program budowy oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnych,
- dokonanie wiarygodnej oceny narażenia społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe.

Negatywne krótkoterminowe oddziaływania na zasoby środowiska mogą być związane z fazą realizacji inwestycji. Jako ewentualne długoterminowe oddziaływania zidentyfikowano m.in.:

- nieodwracalne przekształcenia terenów (np. inwestycje drogowe),

- nieodwracalne zmiany w krajobrazie (np. inwestycje drogowe),
- pogorszenie jakości powietrza (w przypadku budowy nowych dróg),
- podwyższenie poziomu hałasu (np. inwestycje drogowe),
- przerwanie szlaków migracji (np. inwestycje drogowe).

Realizacja zadań nie pociągnie za sobą transgranicznego oddziaływania na środowisko. Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. W przypadku inwestycji, których oddziaływanie na środowisko może być negatywne należy rozważać warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie niekorzystnie oddziaływać na środowisko.

W przypadku, gdy projekty nie zostaną wdrożone prowadzić to będzie do pogłębiania się problemów

w zakresie ochrony środowiska, co negatywnie wpłynie na zdrowie mieszkańców. Przeprowadzona analiza i ocena wszystkich priorytetów pozwala na stwierdzenie, że generalnie ich realizacja spowoduje poprawę jakości środowiska, zachowanie różnorodności biologicznej oraz dziedzictwa przyrodniczo- kulturowego, a także wpłynie na ograniczanie zużycia zasobów środowiskowych.

15. LITERATURA

- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016” – Warszawa 2008 r.
- Program Ochrony Środowiska Województwa podkarpackiego
- Biernat S. Kryszowska M. Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski 1:50 000
- Kardasz, Kamińska, 1987 – Norma branżowa. Agrotechnika. Analiza chemiczno-rolnicza gleby. Oznaczanie wartości pH. Wyd. Normalizacyjne “Alfa”.
- Klima St. (1999): Zarządzanie ochroną środowiska w Unii Europejskiej. Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości. Kraków. Kraków, grudzień 2000; AGH Wydział Górniczy w Krakowie.
- Bednarek R., Prusunkiewicz Z. Geografia gleb, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 1997
- Bernaciak A., Gaczek W., Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska, Akademia Ekonomiczna w Poznaniu, Poznań 2002.
- Błaszczak T., Górski J., Odpady a problemy zagrożenia i ochrony wód podziemnych, Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska, Warszawa 1996.
- Kardasz, Kamińska, 1987 – Norma branżowa. Agrotechnika. Analiza chemiczno-rolnicza gleby. Oznaczanie wartości pH. Wyd. Normalizacyjne “Alfa”.
- Centralna baza danych geologicznych - <http://baza.pgi.waw.pl/>
- <http://natura2000.mos.gov.pl/natura2000/index.php>
- <http://baza.pgi.gov.pl>
- <http://energetyka.w.polsce.org>
- <http://www.oze.rankking.pl>
- Urząd Regulacji Energetyki, baza koncesji 2007.
- Elbanowska H., Zerbe J., Siepak J., Fizyczno- chemiczne badanie wód, Wydawnictwo naukowe Uniwersytetu Adama Mickiewicza, Poznań, 1999 r.
- Główny Urząd Statystyczny, Bazy danych regionalnych, www.stat.gov.pl, 1995- 2009 r.
- Hermanowicz W., Dojlido J., Dożańska W., Koziorowski B., Zerbe J., Fizyczno-chemiczne badanie wody i ścieków, Dojlido J. (kier. nauk.), wyd. 2, Arkady, Warszawa, 1999 r.
- Kondracki J., Geografia regionalna Polski, wyd. PWN, 2002 r.
- Lorenc H., Atlas Klimatu Polski, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Warszawa, 2005 r.
- Państwowy Instytut Geologiczny, Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wg stanu na 31.12.2007, Warszawa, 2008 r.
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych.
- Ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim w 2009r. WIOŚ Rzeszów

- Ocena jakości wód powierzchniowych w województwie podkarpackim w 2009r., WIOŚ Rzeszów,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kołaczyce na lata 2005-2009 2005
- Strategia Rozwoju Gminy Kołaczyce
- Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego 2008,
- Centralna baza danych geologicznych - <http://baza.pgi.waw.pl>,
- Geografia gleb, Bednarek R., Prusunkiewicz Z., Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 1997 r.,
- Główny Urząd Statystyczny, Bazy danych regionalnych, 1995- 2009 r.
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010 (KPGO 2010),
- Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Bieszczadzkiego
- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009–2012 z perspektywą do roku 2016,

PRZEWODNICZĄCY RADY

Dynaj
Stanisław Dynaj

